

הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה")

דוח תקופתי לשנת 2015

תוכן העניינים

חלק 1- תיאור עסקי התאגיד

5	הגדרות
	1. חלק א' - תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי החברה
7	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
10	1.2 תחומי פעילות החברה
17	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה
17	1.4 חלוקת דיבידנדים
	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
18	2.1 ענף ביטוח רכב חובה
18	2.1.1 מוצרים ושירותים
20	2.1.2 תחרות
21	2.1.3 לקוחות
22	2.2 ענף ביטוח רכוש
22	2.2.1 מוצרים ושירותים
23	2.2.2 תחרות
25	2.2.3 לקוחות
26	2.3 ענף ביטוח כללי אחר
26	2.3.1 מוצרים ושירותים
30	2.3.2 תחרות
31	2.3.3 לקוחות
33	2.4 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
33	2.4.1 מוצרים ושירותים
41	2.4.2 תחרות
43	2.4.3 לקוחות
45	3. חלק ג' - ענפי ביטוח שלא נכללו בתחום הפעילות
	4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה
46	4.1 מגבלות ופיקוח על פעילות החברה
57	4.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה
59	4.3 גורמי הצלחה קריטיים
60	4.4 השקעות
63	4.5 ביטוח משנה
78	4.6 הון אנושי
83	4.7 שיווק והפצה
86	4.8 ספקים ונותני שירותים
87	4.9 רכוש קבוע
88	4.10 עונתיות
89	4.11 נכסים לא מוחשיים
90	4.12 מימון
92	4.13 גורמי סיכון
96	4.14 הסכמים מהותיים והסכמי שת"פ
96	4.15 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה
	5. חלק ה' - משטר תאגידי
97	5.1 דירקטורים חיצוניים
97	5.2 מבקרת הפנימית הראשית

98	5.3	רו"ח מבקר
99	5.4	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
99	5.5	היערכות ליישום משטר כושר הפירעון לפי דירקטיבה Solvency II

חלק 2- דוח הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד

חלק 3- דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2015

חלק 4- פרטים נוספים על התאגיד

חלק 5- נספחים

חלק 1

תיאור עסקי התאגיד

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת החברה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מצפה", "החברה מעריכה", "החברה מאמינה", "בכוונת החברה", "החברה בוחנת", "החברה מתכננת", וביטויים דומים. מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונות או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על-ידי הנהלת החברה באופן עצמאי. בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד אינה וודאית והיא תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב, והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

פרק זה לדוח התקופתי כולל את תיאור עסקי החברה והתפתחות עסקיה, כפי שחלו במהלך שנת 2015 (להלן: "שנת הדוח" או "תקופת הדוח"). את פרק א' - תיאור עסקי התאגיד של דוח זה, יש לקרוא יחד עם החלקים האחרים של הדוח התקופתי, לרבות הביאורים לדוחות הכספיים.

עסקי הביטוח ומונחים מתחום הביטוח

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי התאגיד באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים, ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בדוח זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתוכניות הביטוח, והוא לא מהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח. דוח זה, ביחס לעסקי הביטוח של החברה, ערוך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998 ובהתאם לחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לעניין תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי של חברות ביטוח. החוזרים קבעו את מבנה הדיווח והמידע שייכלל בדוח התקופתי של חברות ביטוח. פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד של הדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת, לרבות הביאורים לדוחות הכספיים.

מהותיות המידע הכלול בדוח תקופתי זה, לרבות תיאור עסקאות מהותיות במהלך שנת הדוח, נבחנים מנקודת ראותה של החברה, כאשר בחלק מהמקרים הורחב התיאור מעבר לשנת הדוח בכדי ליתן תמונה מקיפה של הנושא המתואר.

תיאור עסקי התאגיד הכלול בחלק זה נערך, בין היתר, בהתאם לחוזר שפרסם משרד האוצר – אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון בעניין פרסום דוחות כספיים של חברות ביטוח מיום 20 בינואר 2014 והעדכון לחוזר זה מיום 26 בינואר 2015.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה הינם, בדרך כלל, (זולת כאשר צוין אחרת) באלפי ש"ח.

הגדרות

לנוחות הקורא, בדוח זה למונחים הבאים תהיה המשמעות המופיעה לצידין:

מבטח וחברה מנהלת כהגדרתם בחוק הפיקוח.	–	"גוף מוסדי"
המינוח המקובל לדמי רישום, דמי פוליסה, דמי היטל ודמי אשראי.	–	"דמים"
הסכומים שמשלם מבטח למבטח על-פי חוזה הביטוח (פוליסה), שאינו חוזה השקעה.	–	"דמי ביטוח"
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון והמפקח/ת על הביטוח.	–	"הממונה" ו/או "המפקח/ת על הביטוח" ו/או "המפקח/ת"
תאגיד המבטח משתמש ברכב מנועי שלא השיג כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל מבטח.	-	"הפול"/"ביטוח שירי"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה ואשר קיבלה רישיון לכך מאת הממונה, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל.	–	"חברה מנהלת"
חוק החברות, התשנ"ט – 1999.	–	"חוק החברות"
חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה - 1975, המגדיר את הכיסוי הביטוחי לפוליסת ביטוח חובה לרכב הנדרשת על-פי הוראות פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל - 1970.	–	"חוק הפלת"ד"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981.	–	"חוק הפיקוח"
חוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981.	–	"חוק חוזה הביטוח"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.	–	"חוק קופות גמל"
תהליך אישור הצעת הביטוח וקביעת הפרמיה, בהתאם להנחות אקטואריות, לנתונים המפורטים בהצעת הביטוח ולמידע נוסף שברשות המבטח.	–	"חיתום"
חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגוד העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה) התשס"ה - 2005, חוק השיווק והייעוץ, חוק קופות גמל.	–	"חקיקת בכר"
כמשמעותו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"א - 2005.	–	"מוצר פנסיוני"
פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל - 1970.	–	"פקודת ביטוח רכב מנועי"
מבוטחים פרטיים יחידים או לקוחות עסקיים קטנים, עימם מתקשרת חברת הביטוח על בסיס פרטני.	–	"פרט"
עודף הכנסות על הוצאות בענפי רכב חובה וחבויות אשר נזקף לסעיף תביעות תלויות ומשתחרר רק כעבור 3 שנים לרווחי החברה.	–	"צבירה"

<p>קופת הגמל לקצבה כמשמעותה בחוק קופות גמל, אשר אינה פוליסת ביטוח, המהווה מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו לאחר פרישתו קצבה חודשית למשך כל חייו, ובנוסף לבטחו מפני מוות (שארים) ומפני אובדן כושר עבודה (נכות).</p>	<p>–</p>	<p>”קרן פנסיה”</p>
<p>קבוצת אנשים (הקשורים בדרך כלל במקום עבודה משותף, או בהשתייכות לארגון כלשהו או ביחסי ספק-לקוח עם תאגיד או ארגון כלשהו), עימם מתקשרת חברת הביטוח בהסכם אחד המבטח את כל המשתייכים לקבוצה (ולא בהתקשרויות פרטניות עם יחידי הקבוצה).</p>	<p>–</p>	<p>”קולקטיב”</p>
<p>קופת גמל כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קרן פנסיה, המהווה מכשיר חיסכון ”טהור” שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל הפרישה.</p>	<p>–</p>	<p>”קופת גמל”</p>
<p>יתרת סיכון המוטלת על המבטח לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה.</p>	<p>–</p>	<p>”שייר”</p>
<p>סכומים שיש לשלם בקרות מקרה ביטוח על-פי תנאי הפוליסה.</p>	<p>–</p>	<p>”תגמולי ביטוח”</p>
<p>חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס 3) התשס”ח – 2008.</p>	<p>–</p>	<p>”תיקון מס’ 3 לחוק קופות הגמל”</p>
<p>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ”ח - 1998.</p>	<p>–</p>	<p>”תקנות ההון המינימאלי”</p>
<p>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס”ח – 2008.</p>	<p>–</p>	<p>”תקנות הניוד הפנסיוני”</p>
<p>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע”ב - 2012.</p>	<p>–</p>	<p>”תקנות השקעה”</p>

1.1 חלק א' – תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי החברה

.1

1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1 פרטי החברה

הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה"), התאגדה בחודש דצמבר 1994, והינה חברת איגרות חוב (כהגדרת המונח בחוק החברות).

למועד הדו"ח¹ אין לחברה החזקות בחברות פעילות אחרות למעט החזקתה בכל הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ (להלן: "פנינת אפרידר")².

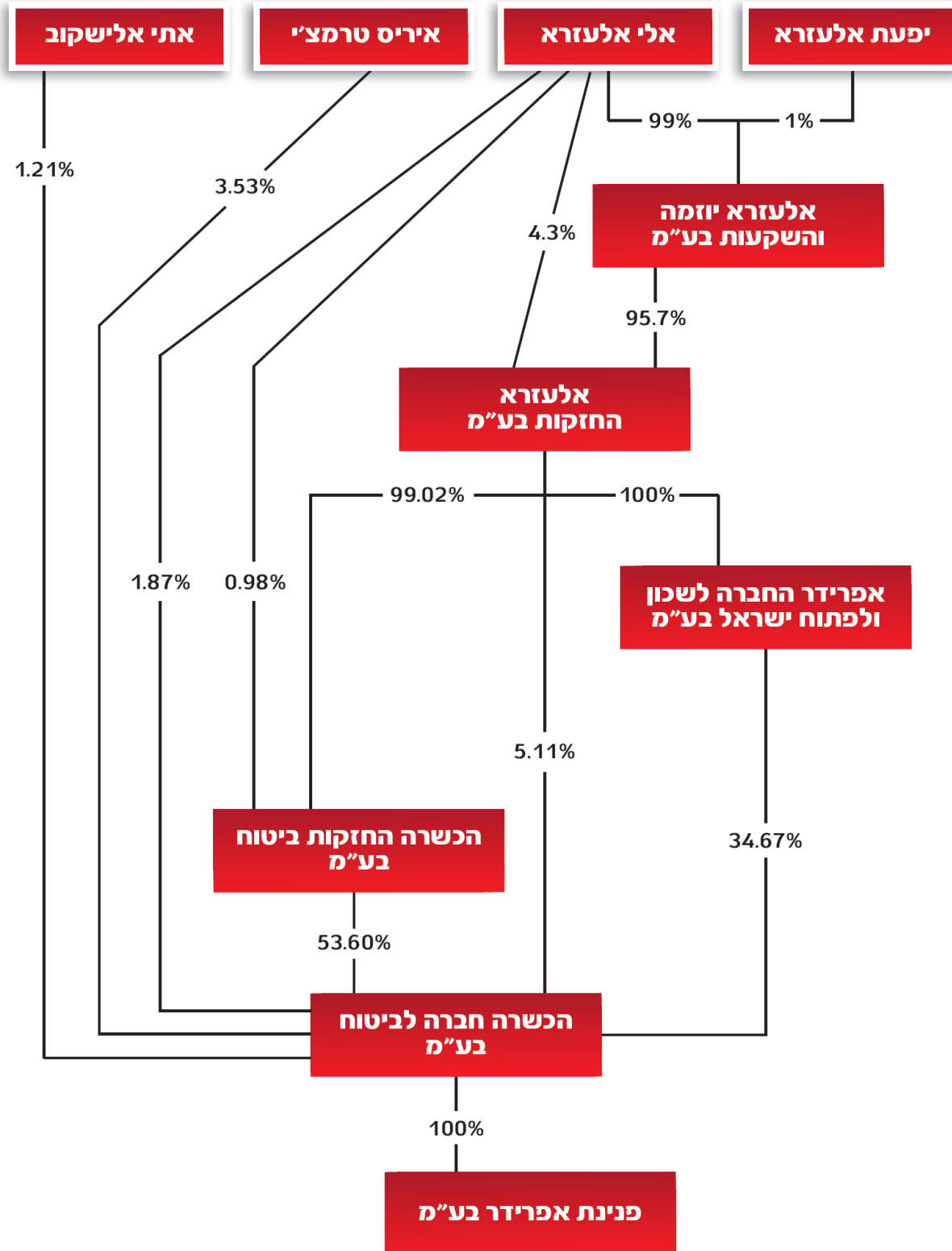
נכון למועד הדו"ח, בעלי המניות בחברה הינם: אלעזרא החזקות בע"מ (להלן: "אלעזרא החזקות"), (5.11%), הכשרה החזקות בטוח בע"מ (להלן: "החזקות ביטוח"), (53.6%), אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ (להלן: "אפרידר"), (34.67%), מר אלי אלעזרא, (1.87%), הגב' איריס טרמצי, (3.53%) והגב' אתי אלישקוב, (1.21%).

1.1.2 מבנה החזקות

להלן תרשים מבנה החזקות בחברה:

¹ לחברה החזקות נוספות בחברות לא פעילות.

² חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24 בפברואר 2009. למועד הדו"ח מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין יחיד בעיר אשקלון.

החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ג – 2013 ("חוק הריכוזיות") קובע כי מבנה החזקה פירמידלי יוגבל לשתי חברות שכבה בלבד, כאשר ביחס למבנים פירמידליים קיימים (כדוגמת מבנה ההחזקות בקבוצת החברות אליה משתייכת החברה - "הקבוצה") נקבע, בהוראות המעבר של החוק, כי חברה שביום פרסום החוק היא חברת שכבה שניה, רשאית להמשיך ולשלוט בחברת שכבה אחרת עד תום שש שנים מיום פרסום חוק הריכוזיות אם שלטה בה לפני יום הפרסום, אך נדרש כי בחברה "שכבה אחרת" רוב הדירקטורים שלה יהיו דירקטורים בלתי תלויים. על פי הגדרת חוק הריכוזיות מתקיים בקבוצה מבנה פירמידלי בן 3 שכבות – אלעזרא החזקות, החזקות בטוח והחברה. בהתאם להוראות המעבר של החוק, נכון למועד הדוח רוב חברי דירקטוריון החברה הינם דירקטורים בלתי תלויים. בנסיבות אלה, בהן הקבוצה נדרשת לעמוד בהוראות חוק הריכוזיות, החזקות ביטוח בוחנת את האלטרנטיבות העומדות בפניה לצורך עמידה בהוראות החוק, כולל אפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא של אגרות החוב שלה בהתאם למנגנון הקבוע בחוק הריכוזיות.

1.1.3 כללי

בהתאם להודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985, לחברה רישיונות לעסוק בענפי הביטוח הבאים: ביטוח חיים מקיף, ביטוח מפני תאונות אישיות, ביטוח מפני מחלות ואשפוז, ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח כלי רכב חובה, ביטוח רכב מנועי-רכוש (עצמי וצד ג'), ביטוח כלי טייס לרבות אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח כלי שיט לרבות אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח מקיף לדירות ולבתי עסק, ביטוח מטענים והובלה, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח מפני אובדן רכוש, ביטוח חקלאי, ביטוח הנדסי, מתן ערבויות, ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים וביטוח מפני סיכונים אחרים.

על-פי נתונים שהתפרסמו במסגרת הדוחות הכספיים של חברות הביטוח ליום 30 בספטמבר 2015, להכשרה ביטוח כ-5.4% משוק הביטוח הכללי בארץ, וכ-2.4% משוק ביטוח החיים לא כולל ביטוחי בריאות.

ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמו סך הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בכ-9,112 מיליוני ש"ח, כדלקמן: כ-5,019 מיליוני ש"ח במסגרת חוזי השקעה תלויי תשואה (משתתף); כ-1,153 מיליוני ש"ח במסגרת חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה (נוסטרו חיים); וכ-2,940 מיליוני ש"ח במסגרת נוסטרו אלמנטארי.

1.2 תחומי פעילות החברה

כפי שיפורט להלן, לחברה שני תחומי פעילות עיקריים כדלקמן:

1.2.1 תחום ביטוח כללי (אלמנטארי)

תחום זה מתחלק לשלושה תתי תחומי פעילות עיקריים (ענפים) כדלקמן:

1.2.2 ענף ביטוח כללי רכב חובה

להלן פרטים אודות מאפיינים כלליים והסדרים ספציפיים הנוגעים לענף רכב חובה:

(א) כללי

הפעילות בענף זה³ כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי גוף בלבד. על-פי פקודת ביטוח רכב מנועי, כל אדם המשתמש ברכב (או המתיר לאחר להשתמש בו) חייב להחזיק בפוליסה בת תוקף המכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלתי"ד, ומפני חבות שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על-ידי הרכב כתוצאה משימוש בו.

בנוסף, בענף ביטוח רכב חובה מונהגת פוליסה תקנית שנוסחה נקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התשי"ע-2010⁴.

(ב) תעריפים דיפרנציאליים (משתנים ומותאמי סיכון) ופיקוח על התעריפים

בענף רכב חובה פועל גוף שהוקם לפי תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004, שהינו אחראי לניהול מאגר מידע ולהפקת דוחות אשר ישמשו, בין השאר, להערכת הסיכונים בענף ביטוח רכב חובה, ולקביעת עלות הסיכון הטהור אשר על בסיסו נקבע תעריף, המכונה "תעריף הבסיסי" אשר ממנו נגזרים תעריפי ביטוח החובה.

כמו כן, העקרונות לקביעת תעריפי ביטוח רכב חובה מוסדרים, בין היתר, בהוראות חלק 2 בשער 6 הוראות לביטוח כללי בקודקס. בהוראות אלו נקבעו הפרמטרים בהם יוכל מבטח לעשות שימוש לצורך קביעת התעריפים, הנהלים שעל פיהם נדרש מבטח לנהוג בכל הקשור לאישור דמי הביטוח, התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות ואופן אישורם על ידי המפקחת על הביטוח (להלן: "תעריף דיפרנציאלי").

בחודש ינואר 2016 פורסם, על ידי המפקחת, תיקון להוראות הקודקס בענף ביטוח רכב חובה (להלן: "התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה"). במסגרת התיקון כאמור הסדירה הממונה את הנושאים שלהלן: (1) עדכון דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיווי (הפול); (2) קביעת תעריף סיכון זהה למבטוח בעל סיכון זהה ללא קשר להיותו מבטוח בודד או חלק מקבוצה מאוגדת; (3) מתן אפשרות לחברת ביטוח להעניק חוזר פרמיה בסוף תקופת הביטוח לנהגים זהירים; ו- (4) ביטול מנגנון ההצמדה האוטומטית של דמי ביטוח רכב חובה למדד המחירים לצרכן.

מטרת התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה הינה להגביר את התחרות בענף ביטוח רכב חובה ולהתאים באופן מיטבי את דמי הביטוח לסיכון המבטוח ולסיכון של כלי הרכב

³ ענף ביטוח לפי דרישות פקודת רכב מנועי.

⁴ נוסח הפוליסה הינו מחייב ועל מבטח מוטל האיסור לשנות את נוסח הפוליסה התקנית או תעודת הביטוח וכן את סדר הסעיפים שבפוליסה התקנית, יחד עם זאת, מבטח רשאי להוסיף נספח הרחבות לגבי היקף הכיסוי הביטוחי.

בהתאם למערכות בטיחות המותקנות בו. הוראות התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה יחולו על פוליסות בענף ביטוח רכב חובה שתקופת הביטוח בהן מתחילה ב-1 במרץ 2016 ואילך, למעט הוראות מסוימות כמפורט להלן.

כאמור לעיל, חשוב להדגיש כי תחולת התיקון תבוצע בשלבים. בשלב זה (שלב ראשון) אין חובה להשוות ולהציע מחירים הנמוכים מהפול. עם זאת, החברה נדרשת להיערך הן מבחינה אקטוארית והן מבחינה מיכונית. הפחתת התעריפים תושלם בשנת 2017, עת ייכנס לתוקפו השלב השני של הרפורמה.

בשלב השני אשר יחול כאמור בשנת 2017, תבוצע הוזלה נוספת בתעריפי "הפול", אשר תחייב את חברות הביטוח להציג תעריפים שלא יעלו על 90% מתעריף "הפול", כפי שייקבעו על ידי הממונה כאמור בס"ק (ג) להלן.

להערכת החברה להוראות התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה עשויות להיות השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה בענף. התיקון האמור יגרום לאובדן של פרמיה ופגיעה בשולי הרווח ובנוסף לאובדן תפוקה בסגמנטים נבחרים באופן ישיר ובאופן עקיף ככל שתעבור תפוקה רבה יותר לפול, כך ינבעו הפסדים נוספים במקביל. יובהר כי הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור התנהגות המתחרים והלקוחות בתחילת שנת 2017 (השלב השני).

הפרמטרים לקביעת התעריף הדיפרנציאלי כוללים, בין היתר, נפח מנוע; מין, ו/או גיל הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע; ותק רישיון נהיגה של הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע; מספר תביעות קודמות ו/או מספר פסילות רישיון בשלוש שנים האחרונות של כל הנהגים דרך קבע; מספר כריות אוויר ברכב והימצאותן של טכנולוגיות בטיחות ברכב. השימוש בפרמטרים (ככל שמשתמשים בהם) נועד להתאים את פרמיית הביטוח לסיכון המבוטח.

יצוין כי בשנים האחרונות, עקב הירידה בשכיחות התביעות, וכתוצאה מכך, קיטון של פרמיית הסיכון, חלה ירידה במחירי הביטוח, ובהתאמה, ירידה ברווחיות החברה בענף ביטוח רכב חובה. לעניין הערכת החברה בקשר עם השפעת התיקון על פעילותה ראו פרוט להלן.

(ג) ביטוח שיורי (הפול)

מטרת הביטוח השיורי הנה לספק ביטוח חובה, לבעלי רכב מנועי ברמת סיכון חריגה שחברות הביטוח המסחריות אינן מעוניינות לבטחם.

חלקה של החברה בביטוח השיורי עמד בשנת 2015 על כ-8.3%, ובשנת 2014 על כ-8.6%.

כמפורט לעיל בחודש ינואר 2016, פרסמה הממונה את התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה וכן את טיוטת חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". הטיוטה כאמור מעדכנת את דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי וקובעת את תעריפיו החל מיום 1 בינואר 2017. משכך, ובהמשך לאמור בסעיף 1.2.2 (ב) לעיל, בתחילת שנת 2017, חברות הביטוח יחויבו להציג תעריפים שלא יעלו על 90% מתעריף הפול, כפי שיהיו נקובים בנוסח הסופי של הטיוטה כאמור אם וכאשר תהפוך לחוזר מחייב.

(ד) קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן: "קרנית"), הנה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד, שתפקידו לפצות נפגע הזכאי לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידו לתבוע פיצויים מאת חברת הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג

ביטוח רכב או חובה או שהביטוח אינו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה. נכון למועד הדוח, חברות הביטוח מעבירות לקרנית 1% מהפרמיות נטו בגין פוליסות רכב חובה⁵, ובנוסף מעבירות חברות הביטוח לקופות החולים באמצעות קרנית אחוז השתתפות בסך של 9.4%, מסך כל התשלומים הנגבים ממבוטח בענף רכב חובה בגין העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים⁶.

(ה) תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

בהתאם לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשנ"ה – 1995, במקרה בו שילם המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") לזכאי לגמלה, בעילה המהווה עילה גם לחייב צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין, או לפי חוק הפלת"ד, רשאי המל"ל לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילם או שהוא עתיד לשלם. הצד השלישי רשאי לנכות מהפיצוי את הגמלאות המשתלמות או שעתידות להשתלם מאת המל"ל.

בשנת 2013 גובש נוסח חדש של הסכם שיבוב בין איגוד חברות הביטוח לבין המל"ל, המסדיר את זכות השיפוי של המל"ל כלפי חברות הביטוח ומונה, בין היתר, את רשימת המקרים בהם זכאית החברה לדחות את דרישת השיבוב של המל"ל ואת שיעורי השיפוי הנדרשים על ידו. בחודש אוגוסט 2015 התקשרה החברה בהסכם חדש עם המל"ל. עיקר ההסכם הוא שההסכם הקודם יחול על כל הדרישות התלויות ועומדות של המוסד לביטוח לאומי וכן על כל דרישה של המוסד לביטוח לאומי בעתיד. כל צד רשאי לבטל את ההסכם בהודעה מראש של 90 יום. החברה שומרת רזרבות לפי דרישות ההסכם החדש.

בהתאם להוראות חוק ביטוח לאומי, מוטלת חובה על חברת ביטוח לדווח למל"ל על כל תביעה בה ניכתה או הייתה רשאית לנכות תגמולי מל"ל מכל סוג, בין לפי הסכם פשרה ובין לפי פסק דין, אשר המל"ל רשאי לתבוע ממנה. החוק כאמור קובע כי הדיווח ישלח למל"ל בתוך שישים ימים מיום כריתת הסכם הפשרה או מיום פסק הדין או מיום ביצוע הניכוי – לפי המוקדם מבניהם, וכן קובע את פרטי הדיווח. אי דיווח מצד חברת הביטוח יביא להארכת תקופת התיישנות זכות התביעה של המל"ל, כך שתקופת התיישנות תחל ביום קבלת הדיווח או ביום בו נודע למל"ל על ההליכים בין הנפגע לחברה - לפי המוקדם, והיא עלולה להגיע עד חמש עשרה שנים מיום אירוע התאונה.

בתיקון מספר 168 לחוק הביטוח הלאומי שתוקן במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015-2016) התשע"ו-2015 ("חוק ההסדרים") נקבע, כי חברות הביטוח תהיינה חייבות בדיווח מקוון על כל ניכוי שביצעו לביטוח לאומי. חוק ההסדרים מתקן בנוסף את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים התשמ"א-1981 ומתיר למפקח להטיל עיצום כספי לפי חלק א' של התוספת השלישית בחוק הפיקוח, על חברה שלא הודיע למוסד לביטוח לאומי על ניכוי שביצעה.

בחודש יוני 2014 מונתה ועדה ברשות השופט בדימוס אליהו וינוגרד, שתפקידה לבחון את הנתונים שמשמשים את המוסד לביטוח הלאומי בבואם לחשב את גובה קצבאות הנכות. להמלצות הועדה השפעה ישירה על גובה הקצבאות, וכפועל יוצא השפעה על גובה סכומי הביטוח שעל חברת הביטוח לשלם לנפגעים ולמל"ל בגין תביעות שיבוב. נכון למועד, ישנה אי וודאות לגבי יישום המלצות הועדה, אך המשמעות היא גידול בחומרות התביעות.

⁵ בהתאם להוראות צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן)(תיקון), התשס"ג-2003.

⁶ בהתאם להוראות צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת שירותים), התש"ע-2009.

(ו) מאגר מידע לאיתור הונאות ביטוח וטיפול בהונאות בענף רכב חובה

הקמת מאגר מידע לטיפול בהונאות ביטוח בענף רכב חובה, מוסדרות בתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004. המאגר, המרכז מידעים מכל חברות הביטוח, משמש לצורך זיהוי חשדות למקרי הונאה בתביעות רכב חובה וכן למניעת הונאות ביטוח בתהליך החיתום בפוליסות רכב-חובה.

(ז) הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים :

הסדר קל כבד - בהתאם לצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים) תשס"א-2001: בתאונות דרכים שבה מעורבים רכב כבד אחד או יותר ורכב קל אחד או יותר, ישלמו המבטחים של הרכב הכבד למבטחים של הרכב הקל, 50% מהפיצויים בגין נזקי הגוף.

הסדר רכב אופנוע - בהתאם לחוק הפלתי"ד (תיקון מס' 20) התשס"ח – 2008: בתאונות דרכים שבה מעורבים אופנוע אחד או יותר ורכב אחר אחד או יותר שאינו אופנוע, ישלמו המבטחים של הרכב האחר למבטחים של האופנוע, 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף שהמבטחים של האופנוע חייבים בתשלוםם עקב התאונה לרוכבי האופנוע (לא כולל פיצויים לנפגעים מחוץ לרכב).

הסדר לחלוקה כאשר נפגע אדם מחוץ לכלי הרכב - בהתאם לסעיף 3 (ב) לחוק הפלתי"ד: בתאונות דרכים בה היו מעורבים מספר כלי רכב, ונפגע אדם מחוץ לכלי הרכב, יהיו המבטחים של הרכבים חייבים כלפיו ביחד ולחוד ובינם לבין עצמם יישאו בנטל החיוב בחלקים שווים. כלי רכב ייחשב כמעורב בתאונת דרכים לעניין זה, אם בעת התאונה היה מגע בינו לבין כלי הרכב האחר או בינו לבין הנפגע.

(ח) עתודות

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013 והוראות פרק "מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות" בקודקס הרגולציה קובעים את אופן חישוב העתודות בביטוח כללי. הפרק כולל, בין היתר, הנחיות למדידה של התחייבויות ביטוח כללי, ובכלל זה, הוראות לעניין עתודות ביטוח, נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי, קיבוץ ענפים, קביעת גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

התקנות והוראות קובעות שחברות הביטוח רשאיות לבחור ליישם את הוראותיהם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, ובלבד שכל הוראותיהן ייושמו במלואן על הדוחות כאמור, ולכל המאוחר ליום 31 בדצמבר 2015.

החברה יישמה לראשונה את ההסדרה דלעיל החל מהדוחות הכספיים לשנת 2014. עתודת עודף ההכנסות על הוצאות שהייתה נהוגה לתקופה של שלוש שנים בוטלה. בהתאם לכך: (א) החברה ביטלה את יתרת עודף ההכנסות על הוצאות בשייר לפני מס למועד; (ב) ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי שחושבו על ידי האקטואר, חושבו כך שהן תהיינה הולמות לכיסוי התחייבויות המבטח, דהיינו שקיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") - כי ההתחייבויות הביטוחיות שנקבעו יספיקו לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" כוונה לאומדן הסתברות של 75% לפחות. בפועל, קבעה החברה קריטריון גבוה יותר של אומדן הסתברות של 80% לפחות.

לפירוט נוסף ראה ביאור 34 (ה) (2) לדוחות הכספיים של החברה.

1.2.3 ענף ביטוח כללי רכב רכוש

להלן פרטים אודות מאפיינים כלליים והסדרים ספציפיים הנוגעים לענף רכב רכוש:

(א) כללי

ביטוח רכב רכוש (CASCO) הידוע גם בכינוי "ביטוח מקיף" ו/או "ביטוח צד ג'", הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת הביטוח הכללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח עלול לגרום לצד ג'. כאמור, השיקול האם לערוך ביטוח רכב רכוש נתון בידי בעל כלי הרכב והוא אינו מחויב לערוך על-פי הדין. עם זאת, לעתים מחויב בעל הרכב לערוך ביטוח מכוח הסדרים חוזיים, בעיקר חוזי אשראי ומימון.

(ב) הפוליסה התקנית

הפוליסה בחוזה לביטוח רכב פרטי⁷ (נזקי רכוש ונזקי רכוש של צד ג') מעוגנת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו - 1986 (להלן: "הפוליסה התקנית"). נוסח הפוליסה התקנית מחייב וניתן רק להיטיב את תנאיה ולהוסיף עליהם הרחבות לגבי היקף הכיסוי, הסיכונים, הרכוש והחבובות המבוטחים.

כ-77% מכלי הרכב המבוטחים בחברה בביטוח רכב רכוש הינם רכבים פרטיים (לרבות רכב מסחרי עד 3.5 טון) ומבוטחים בפוליסה התקנית. כל כלי הרכב האחרים מבוטחים בביטוח רכב רכוש בפוליסה אחרת אשר אינה כפופה לנוסח הפוליסה התקנית.

(ג) תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון)

התעריף לביטוח רכב רכוש הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון), הכפוף לאישור המפקחת על הביטוח. תעריף כאמור נקבע על בסיס מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: דגם הרכב; נפח מנוע; שנת ייצור; כמות נהגים ברכב; מין וגיל הנהגים; ניסיון תביעות העבר וכיוצ"ב.

(ד) היחידה למלחמה בגניבות רכב של משטרת ישראל

בשנים האחרונות פועלת היחידה המשטרתית למניעת גניבות רכב (להלן: "אתגר") אשר נועדה להגביר את המלחמה בגניבות הרכב. 40% מפעילות היחידה ממומנת על-ידי גורמים חיצוניים הכוללים את איגוד חברות הביטוח וחברות ההשכרה והליסינג ו-60% מפעילות היחידה ממומנת על-ידי המדינה. פעילותה של יחידת אתגר תורמת לירידה במספר גניבות הרכב. בנוסף, שיעור גניבות הרכב מושפע גם מהמצב הפוליטי וממגבלות רגולטוריות שנועדו לנטרל את התמריץ לגניבות רכב. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גדל מספר גניבות הרכב בחודשים ינואר עד דצמבר 2015 (כולל), בשיעור של כ-5.5% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

1.2.4 ענף ביטוח כללי אחר

ענף ביטוח כללי אחר, כולל מגוון רחב של כיסויים ביטוחיים, הנחלקים בחברה לשני תתי ענפים עיקריים:

⁷ "רכב פרטי" – רכב פרטי כהגדרתו בפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה") לרבות רכב מסחרי כהגדרתו בפקודה שמשקלו עד 3.5 טון ולמעט אופנוע.

(א) ביטוח רכוש, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו, וכוללים ביטוחי דירות, בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, הובלת מטענים וביטוח עבודות קבלניות. סיכונים עיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים ביטוח נזקים ישירים, קרי נזקים שנגרמו ישירות לרכוש וביטוח נזקים עקיפים, קרי נזקים תוצאתיים כגון אובדן רווחים, קלקול סחורות וכו'. על-פי רוב, תקופת הביטוח הינה לשנה, ותביעות בגין הפוליסות מתבררות בסמוך לקרות מקרה הביטוח ולכן ענף זה נחשב ענף בעל "זנב תביעות קצר". כמו כן, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון ביטוח תאונות אישיות ומחלות לזמן קצר (כיסוי בגין נזקי תאונה גופנית למבוטח על-ידי גורם חיצוני) וביטוח נוסעים לחו"ל.

(ב) ביטוח חבויות

ביטוחי חבויות מעניקים למבוטח כיסוי בגין חבותו כלפי צד שלישי, וכוללים ביטוחי אחריות כלפי צד שלישי, אחריות מעבידים, אחריות מקצועית (לרבות אחריות דירקטורים ונושאי משרה), ביטוח נאמנות עובדים ואחריות המוצר. על-פי רוב, תקופת הפוליסה הינה לשנה, אך משך בירור התביעות הנו ארוך יותר בממוצע לעומת ביטוחי הרכוש, בשל מורכבות הבירור העובדתי והמשפטי, פרק הזמן שבין מועד התגבשות החבות והנזק ובין מועד הגשת התביעה, ובשל תקופות ההתיישנות הארוכות יותר בהשוואה לביטוחי הרכוש ולכן נחשב ענף זה כענף בעל "זנב תביעות ארוך".

בשנת 2015 היווה תחום הביטוח הכללי כ-64.0% מכלל הכנסות החברה, כאשר ביטוח רכב חובה היווה כ-35.3% מכלל הכנסות החברה בתחום הביטוח הכללי, ואילו ביטוח רכב רכוש היווה כ-35.6% מכלל הכנסות החברה בתחום הביטוח הכללי.

1.2.5 תחום ביטוח חיים וחיסכון טווח ארוך

1.2.5.1 כללי

להלן פרטים אודות מאפיינים כלליים הנוגעים לתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח:

ביטוח החיים כולל שתי פעילויות עיקריות – ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם, וניהול חיסכון לטווח ארוך (בדרך כלל לגיל פרישה). הסיכונים המבוטחים המרכזיים הנם מוות, תוחלת חיים ארוכה (קצבה), אובדן כושר עבודה, נכויות ומחלות קשות.

בשל מרכיב החיסכון הכלול בו מהווה ביטוח החיים אחד משלושה מכשירים עיקריים של חיסכון ארוך טווח בנוסף לקרנות פנסיה וקופות גמל. בהתאם לנתוני משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2015, שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך הינו כ-832 מיליארד ש"ח כאשר מתוכם סך החיסכון המנוהל בפוליסות משתתפות ברווחים עומד על כ-231 מיליארד ש"ח.

הפעילות בתחום ביטוח חיים בחברה כוללת שילוב של מכירות חדשות ופוליסות קיימות שנמכרו ממועד תחילת פעילות החברה ועד היום. רווחיות הענף מושפעת מהתנהגות רבת שנים של היבט ההכנסות, היבט האירועים הביטוחיים, היבט תגמול הסוכן, הוצאות התפעול ושינויים רגולאטורים. הכנסות מפוליסה נרשמות לאורך כל חי הפוליסה, כאשר מרבית הוצאות השיווק נרשמות ומשולמות בסמוך למכירת הפוליסה וברמה החשבונאית נפרדות לאורך חי הפוליסה. שילוב אלמנטים זה, יוצר מערכת שבה רווחיות הענף תלויה באירועי מכירה בעבר ובהווה, בהמשכיות בעתיד של תשלומי הפוליסה, בהתפתחות אירועים ביטוחיים ושינויים רגולאטורים כגון מדיניות הפיקוח לניוד כספי החיסכון.

פוליסות ביטוח החיים מוצעות ללקוח במגוון מוצרים וכוללות אפשרות של שילוב בין כיסוי ביטוחי (כגון כיסוי מפני מוות, מפני אבדן כושר עבודה וכן כיסויים אחרים), יחד עם חיסכון לגיל פרישה אותו יכול הלקוח לפדות בעת הפרישה, או במועד אחר. המבוטח יכול לבחור, אם כן, את ההרכב המתאים לו בפוליסות האמורות לעיל, בין הכיסויים הביטוחיים (להלן: "ריסק") ובין הצבירה הכספית לגיל פרישה (להלן: "חיסכון"). בעקבות תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי, והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד.

הפוליסות בעלות מרכיב החיסכון נחלקות למספר סוגים מרכזיים, הנבדלים באופן השקעת הכספים על-ידי חברות הביטוח, סוגי הכיסויים ודמי הניהול או הוצאות שגובות חברות הביטוח. לפרטים לגבי המוצרים ראה סעיף 2.4.1 להלן.

במהלך השנים האחרונות בוצעו רפורמות משמעותיות אשר השפיעו על התחרותיות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון ארוך הטווח, בין היתר, ביטול מקדם הקצבה אפשרויות ניוד בין מוצרים פנסיונים שונים ועוד.

ענף ביטוח הבריאות בחברה נכלל בתחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך הטווח, למעט ביטוחי נסיעות לחו"ל, וקולקטיבים לזמן קצר אשר נכללים בתחום הכללי (אלמנטארי) תחת ענף כללי אחר (בשל אופיים של ביטוחים אלו הנעשים לזמן קצר של עד שנה).

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה

למיטב ידיעת החברה, בשנים 2014-2015, ועד למועד פרסום הדוח, לא בוצעו השקעות בהון המניות של החברה ו/או עסקאות מהותיות במניות החברה, מחוץ לבורסה, על-ידי בעלי עניין בה.

1.4 חלוקת דיבידנדים

1.4.1 מועדי וסכומי דיבידנדים שחולקו בשנים 2014-2015

מועד התשלום	דיבידנד למניה	סה"כ דיבידנד (באלפי ש"ח)	אסמכתא
מרץ 2014	0.11818 ש"ח	21,500	2014-01-037677
מאי 2014	0.024736 ש"ח	4,500	2014-01-081615
אוגוסט 2014	0.109936 ש"ח	20,000	2014-01-150030
נובמבר 2014	0.054968 ש"ח	10,000	2014-01-204612
מרץ 2015	0.0274840 ש"ח	5,000	2015-01-069751
מאי 2015	0.1209299 ש"ח	22,000	2015-01-043407

1.4.2 מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות החברה ביחס לחלוקת דיבידנדים הינה לפעול לחלוקתם, בכפוף לאישור הממונה, על פי תכנית עיבוי ההון שאושרה בחברה ובהתאם לצרכי החזקות ביטוח, לרבות תכנית שירות החוב של החזקות ביטוח. לעניין זה יצוין, כי בהתאם להנחיית הממונה על שוק ההון, החברה תחלק דיבידנד רק בעודף הון מעל 115%.

לפרטים אודות מגבלות והנחיות בנושא חלוקת דיבידנדים, ההון העצמי הנדרש וההון העצמי של החברה ראה ביאור 14 (הון עצמי ודרישות הון) לדוחות הכספיים של החברה.

2. חלק ב' – תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

תחום ביטוח כללי

ענפי הפעילות העיקריים בתחום ביטוח כללי

כאמור לעיל, תחום הביטוח הכללי נחלק בחברה לשלושה ענפים עיקריים, ענף רכב חובה הכולל ביטוח רכב חובה בלבד, ענף רכב רכוש הכולל ביטוח רכב עצמי וצד ג' וענף כללי אחר הכולל: ביטוחי רכוש, ביטוחים מפני תאונות אישיות ומחלות לתקופה קצרה וביטוחי חבויות. המאפיין את תחום הביטוח הכללי הוא שהביטוחים הינם קצרי מועד לתקופות של עד שנה ועיקר הכיסוי על-פי הפוליסות הוא בהתאם לשיעור הנזק שנגרם למבוטחים.

לפרטים נוספים אודות המאפיינים הכלליים של תחום זה ראה סעיף 1.2 לעיל.

2.1 ענף ביטוח רכב חובה

2.1.1 מוצרים ושירותים

2.1.1.1 תיאור מוצרים שירותים עיקריים וכיסויים ביטוחיים

הענף כולל מוצר אחד המעניק כיסוי ביטוחי, מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי, לבעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלתי"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם על-ידי או עקב השימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים בו או להולכי רגל שנפגעו על-ידי הרכב כתוצאה משימוש בו.

2.1.1.2 שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה המאופיין בביקוש קשיח, במוצר אחיד, בתחרות מחירים משמעותית ובשקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באתר האינטרנט של אגף שוק ההון וחיסכון. הביקוש בענף ביטוח חובה מושפע, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב חובה קיטון של כ-1% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל גידול ברווח הכולל בענף רכב חובה מרווח כולל של 830 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014 לרווח כולל של 880 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015. בשנת 2014 נרשם רווח כולל על סך של כ-1,092 מיליון ש"ח, גידול של כ-25 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2013 בה הסתכם הרווח הכולל בענף בכ-1,067 מיליון ש"ח. התוצאות הנ"ל הושפעו באופן מובהק מהשוני ברווחי ההשקעות במהלך אותן שנים אשר נבע מהתנודות בשוק ההון.

2.1.1.3 להלן נתונים לגבי התפלגות הרווח בשייר לפי שנות החיתום (באלפי ש"ח):

שנה/תקופה	רווח (הפסד) בגין השנים הפתוחות	שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדיווח	רווח (הפסד) בגין שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדיווח ¹	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים הקודמות ³	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות ²	סה"כ רווח (הפסד) שדווח ¹
*2015	-	-	-	-	-	66,091
2014 ד	-	2011	62,296	362	17,542	80,200
2013 ב	-	2010	62,963	7,863	12,560	83,386

*החל משנת 2014 החברה החלה ליישם את הוראות הנוהג המיטבי, כמפורט לעיל.

1. לפירוט בדבר פרמיות ותוצאות הענף ראה סעיף 4.1.3.2 לדוח הדירקטוריון.
2. הרווח בגין הפעילות שלא נכללה בחישוב העתודות נובע מההפרש בין ההכנסות מהשקעות המשמשות לחישוב סכום הצבירה, בשיעור של 3% ריאלי, לבין הכנסות מהשקעות בפועל, בקיזוז מהוצאות שעל פי הכללים לא ניתן לזקוף לצבירה.
3. התאמות הנובעות משינוי בהערכה אקטוארית של תביעות תלויות בגין שנים קודמות ומהשינויים ברווח ההשקעתי בגין עתודות אלו. ההתאמות בגין שנים קודמות מתייחסות לשנות חיתום עד וכולל 1994, שכן עבור השנים 1995-2009 לחברה ביטוח משנה בשיעור 100%.
4. פרמיות ותוצאות הענף ראה סעיף 4.1.3.2 לדוח הדירקטוריון.

2.1.1.4

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

כאמור בסעיף 1.2.2 (ב ו-ג) לעיל, בחודש ינואר 2016 פורסם התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה, הכולל, בין היתר, הפחתה ניכרת של גובה התעריף הבסיסי של הפול והוספה של משתנים רבים חדשים, לפיהם ייקבעו התוספות לתעריף הבסיסי של הפול והוראה שתיכנס לתוקף בתחילת שנת 2017, הקובעת שחברות הביטוח יחויבו להציג תעריפים שלא יעלו על 90% מתעריף "הפול".
לפרטים אודות הערכת החברה בקשר עם הוראות התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה ראה סעיף 1.2.2 (ב).

2.1.1.5

מוצרים חדשים

כאמור לעיל, בענף זה קיים מוצר אחד.

2.1.2

תחרות

2.1.2.1

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פעילות בענף ביטוח רכב חובה אשר מאופיין בתחרות עזה. חברות הביטוח הגדולות העוסקות בענף זה הינן בעיקר: כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל"), מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "מגדל"), הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הראל"), הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס") ומנורה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") אשר, חלקן הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו בענף עומד על כ-51% על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשע"ה החודשים הראשונים של 2015.

בענף ביטוח רכב חובה כמעט ואין משמעות לגודל החברה, והתחרות על המחיר הנה כמעט מוחלטת. מבטוח יכול לקבל מידע על גובה הפרמיות בביטוח חובה על-ידי כניסה לאתר האינטרנט של המפקח על הביטוח והקלדת נתוני הרכב והנהגים בו.

ענף רכב חובה מאופיין בנאמנות לקוחות נמוכה ורגישות גבוהה למחיר ומכאן שחלקה של החברה בשוק יכול להשתנות לפי קצב השינוי של תעריפי חברות הביטוח, אשר מביא תנועה של לקוחות לפי מחיר נוכחי. היות והכיסוי הביטוחי בענף ביטוח חובה הינו אחיד, אזי התחרות בין חברות הביטוח מתמקדת בעיקר בתעריף ובשירות.

כמו כן, בעבר, בדרך כלל, רכשו מבוטחים ביטוח רכב מקיף וביטוח רכב חובה באותה חברת ביטוח. כיום עם התגברות התחרות בענף רכב חובה מתרבים המקרים בהם ביטוח רכב חובה נרכש בחברת ביטוח אחת וביטוח רכב רכוש בחברת ביטוח אחרת.

בנוסף, במהלך חודש מאי השנה פרסמה המפקחת מדד למוצרי הביטוח המרכזיים בישראל (להלן: "ממד השירות"). הממד מציג את המוצרים המרכזיים בפעילות חברות הביטוח על בסיס השוואה בין שלושה נדבכים: 1. תשלום תביעות - אחוז התביעות שאושרו ושולמו, ומהירות הטיפול בהן; 2. טיפול בפניות - מידת שביעות הרצון של לקוחות מטיפול החברה בפניות אליהן; 3. תלונות ציבור - שקלול התלונות שהוגשו ונבדקו באגף שוק ההון. מטרת פרסום הממד הינה לאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, ומשמש כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח.

להערכת החברה, פרסום הממד עשוי להגביר את התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה, בענף רכב חובה. יחד עם זאת עדיין מוקדם לאמוד את ההשפעה על החברה אשר תהיה מושפעת בין השאר מעוצמת התחרות בין החברות.

על-פי נתוני ה"פול", חלקה של החברה בפרמיות בגין ביטוח רכב חובה בשנת 2015, הסתכם לכ-8.3%, ובשנת 2014 לכ-8.6% בדומה לשנת 2013.

לפרטים אודות השפעת הוראות התיקון לחוזר המאוחד בענף רכב חובה על התחרות בענף רכב חובה ראה סעיף 1.2.2 (ב ו-ג).

2.1.2.2 מתחרים משמעותיים

המתחרים המשמעותיים לפי חלקם הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו בענף הינם: מגדל, הראל, הפניקס, מנורה וכלל.

2.1.2.3 תיאור התמודדות החברה עם תחרות

שיטות ההתמודדות של החברה עם התחרות הן מעקב מתמיד אחר התעריפים על-פי תוצאות, תוך בדיקה מתמדת עד כמה ניתן לשנות את התעריף על-פי פרמטרים מוכרים (נפח מנוע, גיל נהגים, ותק נהיגה, מערכות בטיחות הקיימות ברכב, הרשעות קודמות וכיוצא באלה), וכן נקיטת פעולות שוטפות לשיפור מתן השירות שניתן למבוטחים. בנוסף, החברה פועלת במסגרת האמצעים המותרים בדין על מנת לחזק את נאמנות הסוכנים כלפיה, במקרים בהם הפרש המחירים בין תעריפי החברה לתעריפי החברות האחרות אינו מהותי.

2.1.3 לקוחות

2.1.3.1 כללי

החל משנת 2004 מיושם בחברה תעריף דיפרנציאלי המסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה ולהגדיל את רווחיות הפעילות בענף. ככלל, השימוש בתעריפים דיפרנציאליים מגביר את החשיבות שיש בפילוח נכון של האוכלוסייה, ובהתקשרות עם מבוטחים הנמנים על הפלחים המתאימים יותר לביטוח רכב חובה. בשנת 2015, תמהיל הלקוחות של החברה בענף רכב חובה מורכב מ-78.3% מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים. מתוכם מהווים מבוטחי אלבר כ-16.2%. שאר המבוטחים הינם ציי משאיות, ציי אוטובוסים מוניות ואחרים. בשנת 2014, תמהיל הלקוחות של החברה בענף רכב חובה היה מורכב מ-81.0% מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים, מתוכם היוו מבוטחי אלבר כ-15.7% נוספים מסך הביטוחים, שנחשבים כאגד של לקוחות עסקיים קטנים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2013	2014	2015	
16.8%	20.9%	13.4%	ציי רכב גדולים וקולקטיבים גדולים*
83.2%	79.1%	86.6%	יתר המבוטחים**
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח

** בעיקר מבוטחים פרטיים

תלות בלקוחות 2.1.3.2

בתקופת הדיווח, אין לחברה לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים 2.1.3.3

בשנים 2015, 2014 ו-2013, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ- 58.5%, 55.9% ו-55.1% בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת. להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב חובה במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2015, באחוזים:

סה"כ	שנה שלישית ומעלה	שנתיים	שנה	פוליסות חדשות	שנות ותק
100%	22.8%	11.3%	24.7%	41.2	התפלגות ותק לקוחות

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוחי רכב רכוש (בנטרול עסקת אלבר) מהווים במונחי פוליסות בשנים 2015, 2014 ו-2013 כ-50.2%, כ-51.0% וכ-62.4% מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

ענף ביטוח רכב רכוש 2.2

מוצרים ושירותים 2.2.1

תיאור מוצרים ושירותים עיקריים וכיסויים ביטוחיים 2.2.1.1

החברה משווקת ביטוח רכב רכוש הכולל כיסוי לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח ולנזקי רכוש שיגרום כלי הרכב המבוטח לצד שלישי (ביטוח מקיף). תנאי הפוליסה התקנית כוללים, בין היתר, כיסוי למקרה גניבה, אש, תאונה, מעשה זדון, נזקי טבע, נזקי רכוש שנגרמו לצד ג' ועוד.

8
בפרק זה, "ציי רכב גדול" משמעו קבוצת רכבים המונה לפחות 1,000 כלי רכב או לחילופין מהווה לפחות 1% מהפרמיות בתחום זה, שהינה בבעלות אחת, ו"קולקטיב גדול" משמעו קבוצת מבוטחים המונה לפחות 1,000 כלי רכב או לחילופין מהווה לפחות 1% מהפרמיות בתחום זה, כאשר הרכבים אינם בבעלות אחת, אלא בבעלות הפרטים הנמנים עליו.

בחברה ניתן לרכוש פוליסות ביטוח רכב רכוש הכוללות כיסוי מקיף מלא, כיסוי מקיף ללא נזק עצמי (כיסוי לנזקי רכוש שנגרמו לצד ג' בלבד), כיסוי מקיף ללא כיסוי לנזק עצמי במקרה תאונה וכיסוי מקיף ללא כיסוי למקרה גניבה; וכן הרחבות שונות לכיסוי כגון כיסוי לסיכוני רעידת אדמה, מהומות ושביטות וכן שירותים נלווים, כגון: שירותי גרירה, רכב חילופי למקרה תאונה או גניבה ותיקון שבר שמשות רכב. לחברה גם מגוון של ביטוחים לרכב מסחרי מעל 3.5 טון או רכב אחר בתנאים המקובלים במשק ובתעריפים הנבחרים תקופתית.

שווקים עיקריים ומגמות ושינויים בביקוש בהיצע

2.2.1.2

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה המאופיין בביקוש קשיח, במוצר אחיד, בתחרות מחירים משמעותית ובשקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באמצעות אתרי אינטרנט מסחריים שונים המציעים שירות זה בחינם. הביקוש בענף ביטוח רכב רכוש מושפע, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש גידול של כ-4.5% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

כמו כן, בהתאם לנתוני משרד האוצר, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם ההפסד הכולל בענף ביטוח רכב רכוש בכ-36.6 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח כולל של 257 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2014 הסתכם הרווח הכולל בכ-269 מיליוני ש"ח, בהשוואה לשנת 2013 בה עמד הרווח הכולל על כ-180 מיליוני ש"ח. התוצאות הני"ל בשנים 2013 ו-2014 הושפעו בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות שנרשם במרבית החברות. לעומת זאת, בשנת 2015 נרשמה הרעה בתוצאות החיתומיות בעקבות גידול במספר גניבות הרכבים, גידול בשכיחות מקרי האובדן הגמור ובגידול בעלויות התיקונים של הרכבים.

הרווחיות בענף מושפעת, בין היתר, ממספר גניבות כלי הרכב. גידול במספר הגניבות מגביר את האינטרס לבטח מפני גניבות רכב, אך גם מגדיל את מספר התביעות בענף, ולפיכך משפיע לרעה על הרווחיות. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גדל מספר גניבות הרכב בחודשים ינואר עד דצמבר 2015 (כולל), בשיעור של כ-5.5% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

2.2.1.3

החברה פועלת בענף מתוך אסטרטגיה של העדפת רווחיות על פני נתיח שוק ולכן לא ניתן לצפות שינויים עתידיים בחלקה של החברה בענף.

מוצרים חדשים

2.2.1.4

בתקופת הדוח לא פותחו מוצרים חדשים בענף זה.

תחרות 2.2.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

2.2.2.1

התחרות בענף רכב רכוש הינה עזה. דבר שניתן לייחס הן לעובדת העדר שוני בכיסוי הביטוחי בין החברות השונות והן לפעילותן של חברות ביטוח ישיר. מרבית חברות הביטוח בישראל פעילות בענף ביטוח רכב רכוש והתחרות באה לידי ביטוי

בעיקר בהזלת תעריפים ובמתן הנחות מיוחדות. במסגרת ציי הרכב והקולקטיביים קיימת תחרות עזה במיוחד.

חברות הביטוח הגדולות העוסקות בענף זה הינן בעיקר: הראל, הפניקס, אי.די.אי חברה לביטוח בע"מ (להלן: "ביטוח ישיר") מנורה ומגדל אשר לפי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, חלקן הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו בענף עומד על כ-59%.

כאמור לעיל, בחודש מאי 2015 פרסמה המפקחת מדד השירות המאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים ומהווה כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח.

להערכת החברה, פרסום המדד עשוי להגביר את התחרות בענף רכב רכוש. יחד עם זאת עדיין מוקדם לאמוד את ההשפעה על החברה אשר תהיה מושפעת בין השאר מעוצמת התחרות בין החברות.

על-פי הנתונים המפורסמים לציבור במועד הדוח, פלח השוק של החברה בענף ביטוח רכב רכוש, נכון ליום 30 בספטמבר 2015, הינו כ-5.4%, זאת בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2.2 מתחרים משמעותיים

המתחרים המשמעותיים לפי חלקם הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו הינם הראל, מנורה, הפניקס, מגדל וביטוח ישיר.

2.2.2.3 תיאור התמודדות החברה עם התחרות

להלן תפורטנה דרכי ההתמודדות של החברה עם התחרות:

(א) בענף ביטוח רכב רכוש, מתמקדת התחרות בעיקר בתעריפי הביטוח, בשירות המוענק על ידי החברות למבוטחיהן, בשיעורי העמלות שמעניקות החברות השונות לסוכני הביטוח ובפילוח נכון של אוכלוסיית הנהגים ותמחור הפוליסות המוצעות להם.

(ב) החברה מתמקדת בטיוב מתמיד של התיק, במטרה להביא לעלייה ברווחיות. האמצעים העיקריים להגשמת מטרה זו הם פילוח נכון של אוכלוסיית הנהגים, התאמת תעריפי הפוליסות המוצעות ומשיכת מבוטחים מועדפים באמצעות תעריפים אטרקטיביים ושיווק ממוקד. בנוסף, מתמקדת החברה בשימור פוליסות קיימות (חידושים) מתוך הבנה שהכרות החברה עם מבוטחים אלו משפרת את יכולת החיתום בגינם. במקביל החברה פעלה בשנים 2010-2015 לשיפור השרות הניתן למבוטחים ולסוכני החברה.

(ג) בענף הרכב הכבד התחרות דומה, אולם שיטת קביעת התעריף הנה בקביעת מיון (אחוז) משווי הרכב.

2.2.3 לקוחות

2.2.3.1 כללי

לקוחות החברה בענף ביטוח רכב רכוש הינם לקוחות פרטיים, לקוחות עסקיים, קולקטיביים וציי רכב.

בחברה מיושם תעריף דיפרנציאלי המושתת על מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: קוד דגם; שנת ייצור; סוג מיגון; כמות נהגים ברכב; גיל וותק הנהגים; ניסיון תביעות העבר וכיוצא בזה וזאת מתוך הנחה כי פרמטרים אלה מהותיים בהערכת הסיכון, ובהתאם לכך בקביעת הפרמיה, וכן כי פילוח באמצעות פרמטרים אלה מסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה ולהגדיל את רווחיות הפעילות בענף.

ככלל, השימוש בתעריפים דיפרנציאליים מגביר את החשיבות שיש בפילוח נכון של האוכלוסייה, ובבחירת הפלחים המתאימים יותר לביטוח רכב רכוש. בשנים 2013, 2014 ו-2015 נמשכה ההקפדה על תמהיל הלקוחות, באופן הנותן העדפה ברורה לסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה בתיק. תמהיל המבוטחים בעלי רמת סיכון גבוהה המשיך לרדת גם במהלך שנה זו. ככלל, בחלוף השנים השוק נותר יציב יחסית בגודלו, אולם תקופת מיתון עשויה להוביל לירידה במספר הפוליסות הנרכשות, בצמצום הכיסויים הביטוחיים, להחרפת התחרות בענף, בעיקר בדרך של הורדת תעריפים, וכן להשפיע במישור של התנהגות המבוטחים, קרי ריבוי תביעות ביטוח, לרבות הגשת תביעות במועד מוקדם יותר, דרישת סכומי ביטוח גדולים יותר (הגדלות נזק), ואף גידול במספר מקרי ההונאה.

2.2.3.2 התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2013	2014	2015	
6.9%	6.3%	6.4%	ציי רכב גדולים וקולקטיבים גדולים ⁹
93.1%	93.7%	93.6%	יתר המבוטחים**
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח

** בעיקר מבוטחים פרטיים

2.2.3.3 תלות בלקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד בענף ביטוח רכב רכוש. לא קיים לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

2.2.3.4 ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2015, 2014 ו-2013, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש עמד על כ-73.9%, כ-73.8% וכ-70.5%, בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

⁹ ראה הייש מס' 9 לעיל.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב רכוש במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2015, באחוזים:

שנת ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	42.1%	22.3%	12.1%	23.5%	100%

בענף ביטוח רכב רכוש, שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוחי רכב חובה, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2015, 2014 ו-2013 כ-77.1% כ-75.6% וכ-71.8%, בהתאמה מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.3 ענף ביטוח כללי אחר

2.3.1 מוצרים ושירותים

2.3.1.1 תיאור מוצרים ושירותים עיקריים וכיסויים ביטוחיים

בחברה נמכרים מרבית מוצרי הביטוח הכללי המוכרים בשוק הביטוח. כך נמכרים כיסויים ביטוחיים בענפי דירה, מבנה ותכולה, משכנתא, עס/בלי כיסוי בגין רעידת אדמה, עס/בלי כיסוי בגין נזקי צנרת; בענפי בתי עסק – ביטוחי רכוש וחבויות; על-פי תחומי פעילות – קבלנים, משרדים, חנויות וכן ביטוחי חבויות – צד שלישי וביטוחי אחריות מסוגים שונים. כמו כן נמכרות פוליסות כלליות כגון תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל.

להלן פירוט אודות המוצרים והשירותים העיקריים בענף זה:

(א) ביטוחי רכוש

(1) ביטוחי דירות

בענף הביטוח הכללי, במגזר הפרטי בולט מקומו של ביטוח הדירות, לרבות פוליסות ביטוח הנרכשות בעת קבלת הלוואה לרכישת דירה מתאגיד בנקאי מקום בו הנכס משועבד כנגד קבלת הלוואה.

ביטוחי הדירות כוללים ביטוח למבנה ו/או לתכולת דירות מגורים המבוסס על ביטוחי רכוש בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת המגורים נשוא הפוליסה (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים לעובדי משק בית).

הכיסוי הבסיסי בענף ביטוחי הדירות כפוף לתנאי סף הקבועים במסגרת הפוליסה התקנית המוגדרת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), תשמ"ו-1986 ("תקנות **ביטוח דירה**"). כמו כן, תעריפי המוצר מפוקחים ומאושרים על-ידי המפקח על הביטוח. הכיסוי בפוליסות אלה כולל גם כיסוי לנזקי צנרת ומים ולנזקי רעידת אדמה, למעט אם המבוטח בחר שלא לרכוש כיסוי בגין נזקים אלו.

ביום 27 בינואר 2015 פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) (תיקון), התשע"ה-2015. התיקון כאמור לתקנות ביטוח דירה כולל, בין היתר, הוראות לעניין פירוט דמי ביטוח בגין השבת היקף הביטוח לקדמותו, סיכוי מים ונוזלים אחרים, אופן חישוב הפיצוי למבוטח, ביטוח סכום נוסף בבית משותף וביטוח אחריות כלפי צד שלישי.

להערכת החברה, ביחס לביטוח חסר, צפויה עלייה בהוצאות החיתום ועלייה בתשלום תביעות בגין ביטוח חסר וזאת ללא קנסות מצד המבוטח. יצוין כי במסגרת התיקון, קיימות הוראות אשר שוללות מהמבוטח את הזכות לסעדים הקבועים במסגרת הוראות חוק חוזה הביטוח.

הערכת החברה בקשר עם התיקון לתקנות ביטוח דירה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות וזאת כתוצאה, בין היתר, מהתנהגות המתחרים והלקוחות בשוק.

החברה מרחיבה פוליסות דירה בקשת רחבה של כיסויים (דברי ערך, מכשירים אלקטרוניים, תאונות אישיות למשפחה, כלי ירייה ועוד). תעריפי הביטוח נגזרים מתמהיל התכולה, קומת המגורים, קיום מיגונים למניעת פריצה וסכום הביטוח, כאשר לעניין קיום מיגונים יובהר, כי בהתאם להנחייתה של המפקחת, עצם קיומם של מיגונים כאמור אינו מהווה תנאי מוקדם לקיומו של הכיסוי הביטוחי. כחלק משירותי הפוליסה, מאפשרת החברה ללקוחות חדשים להעריך את תכולת דירתם על-ידי מעריך מומחה (סוקר) ועל חשבונה, והערכה זאת מהווה את הבסיס לקביעת סכומי הביטוח בפוליסה.

(2) ביטוחי בתי עסק

ביטוח בתי עסק הינו ביטוח רכוש, מבנה ותכולה, המשמש לצרכים עסקיים מפני סיכויי אש וסיכונים נלווים (כגון: כיסוי מפני פריצה, נזקי טבע, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אבדן רווחים. החברה מציעה ביטוח זה, בדרך כלל, עם כיסויי חבויות ותאונות בתוכניות מטריה שונות (קרי, תכניות המשלבות כיסויים ביטוחיים שונים) ובמסלולים ייעודיים לפי עיסוקם של עסקים שונים.

(3) ביטוחים אחרים

בנוסף לביטוחי הרכוש והחבויות, משווקים על-ידי החברה גם ביטוחי עבודות קבלניות (למשך תקופת הפרויקט), ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נגד שבר מכני, ביטוח מלאי בקירור, מטענים בהעברה ואחריות המוביל, כספים בהעברה ובכספת, ביטוח נאמנות עובדים, טרקטורים חקלאיים, ציוד אלקטרוני, ביטוחי נסיעות לחו"ל, ביטוחי תאונות אישיות ומחלות וקולקטיבים לזמן קצר ורבים אחרים.

(ב) ביטוחי חבויות

(1) כללי

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהמבוטח עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי ביטוח החבויות העיקריים הינם: ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח חבות המוצר וביטוח נאמנות עובדים. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה (למעט פוליסות עבודות קבלניות שתקופת הביטוח בהן כתקופת הפרויקט). עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף זה ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית. במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בענף ביטוח רכוש.

בחלק מביטוחי החבויות (בעיקר אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים) הכיסוי הוא על בסיס אירוע, דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח כפוף לתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק. בביטוחי חבויות אחרים (בעיקר אחריות מקצועית ואחריות המוצר) הכיסוי הוא על בסיס המועד של הגשת התביעה, דהיינו הכיסוי ניתן לתביעות אשר הוגשו במהלך תקופת הביטוח גם אם העילה נוצרה קודם לתחילת תקופת הביטוח.

(2) ביטוח אחריות מעבידים

מטרתו של כיסוי זה, להגן על מעביד מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. גבול האחריות בפוליסות מסוג זה קבוע מראש בחלק מן המקרים, אך ניתן לרכוש גבול אחריות גבוה יותר, בהתאם להערכת המבוטח את החשיפה שלו לנזקים אשר עלולים לקרות לעובדיו. הכיסוי כולל גם חבות בגין מחלות מקצוע.

כיסוי זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעבידים), והן כחלק מפוליסת מטרייה.

(3) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי

מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחוב, בגין נזק שנגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו, לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך ואשר התרחש במהלך תקופת הביטוח (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח

וגבול האחריות בפוליסה נקבע על-ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו, בהתבסס על רמת הסיכון אשר לדעתו הוא חשוף אליה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסת מטריה.

(4) ביטוחי תבויות אחרים

במסגרת ביטוחי החבויות קיימים גם מוצרים אחרים, ובכלל זה פוליסות לביטוח אחריות מוצר ביטוח אחריות מקצועית וביטוח נאמנות עובדים. בניגוד לביטוחי החבויות הקודמים, הכיסוי במוצרים אלו ניתן עבור תביעות שהוגשו (אך לאו דווקא אירעו) במהלך חיי הפוליסה, אף שבדרך כלל בפוליסה קיימת גם התייחסות למועד קרות האירוע.

2.3.1.2 שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

על פי נתוני משרד האוצר בענפי ביטוח אחר חל גידול של כ-1.9% בדמי הביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2014. בענפי ביטוח הרכוש לא חל גידול כלל ובענפי החבויות חל גידול של כ-5.1% בהשוואה לאשתקד. בשנת 2014 חל גידול של כ-2.1% בדמי הביטוח ברוטו בענפי ביטוח אחר בהשוואה לשנת 2013, אשר נבע בעיקר מגידול של כ-1.2% בענפי ביטוח הרכוש וכ-3.8% בענפי החבויות.

תוצאות ענף ביטוח כללי אחר מושפעות בעיקר מעוצמת התחרות בענף, קיבולת מבטחי המשנה ותנאי ההסכמים עמם, תנודות בנזקים שאירעו ותנודות בשוקי ההון. על פי נתוני משרד האוצר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 עמד הרווח הכולל לפני מס בענפי ביטוח אחר בשוק הביטוח על כ-342 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-361 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי חבויות נרשם הפסד כולל שהסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ-61 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-47 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי ביטוח הרכוש נרשם קיטון ברווח הכולל של כ-3 מיליון ש"ח והוא מסתכם לכ-310 מיליון ש"ח.

להערכת החברה, שיעור הפריצות, שריפות ונזקי מים לדירות ובתי עסק וכן נזקים הנגרמים עקב פגעי טבע עשויים להשפיע על הביקוש בענפי ביטוח הרכוש.

כמו כן, תקופת מיתון עשויה לגרום לירידה במספר הפוליסות הנרכשות ולצמצום הכיסויים הביטוחיים הנרכשים על ידי מבוטחים.

2.3.1.3 להלן נתונים לגבי התפלגות הרווח בשייר בביטוחי חבויות לפי שנות החיתום (באלפי ש"ח):

שנה/תקופה	(הפסד) בגין הפתוחות ¹ השנים	שנת החתירה בשנת הדיווח	רווח בגין שנת החתירה שהתחררה בשנת הדיווח ¹	התאמות בגין שנות החתירה שהתחררו בשנים הקודמות ³	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות ²	סה"כ רווח (הפסד) שדוח ¹
2015	-	-	-	-	-	1,230
2014	(5,539)	2011	(227)	(8,530)	1,842	(12,454)
2013	-	2010	2,615	(3,121)	1,150	644

*החל משנת 2014 החברה החלה ליישם את הוראות הנוהג המיטבי, כמפורט לעיל.

1. לפירוט בדבר פרמיות ותוצאות הענף ראה סעיף 4.1.3.2 לדוח הדירקטוריון.
2. הרווח בגין הפעילות שלא נכללה בחישוב העתודות נובע מהפרש בין ההכנסות מהשקעות המשמשות לחישוב סכום הצבירה, בשיעור של 3% ריאלית, לבין הכנסות מהשקעות בפועל, בקיזוז מהוצאות שעל פי הכללים לא ניתן לזקוף לצבירה.
3. התאמות הנובעות משינוי בהערכה אקטוארית של תביעות תלויות בגין שנים קודמות ומהשינויים ברווח ההשקעתי בגין עתודות אלו.

2.3.1.4 שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשוקים העיקריים

החברה פועלת באופן עקבי במטרה לצמוח בענפי ביטוח הרכוש והגדלת חלקם בתמהיל הפרמיות של החברה. יחד עם זאת, בדומה ליתר ענפי הביטוח הכללי, החברה אינה סימנה לעצמה יעד של נתח שוק מסוים וזאת כפועל יוצא מאסטרטגיית העדפת רווח על פני נתח שוק.

2.3.1.5 מוצרים חדשים

בתקופת הדוח לא פותחו מוצרים חדשים בענף זה.

2.3.2 תחרות

2.3.2.1 פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

התחרות בתחום ביטוח כללי אחר מושפעת משני גורמים – דרישות ולחצי המבוטחים (המסתייעים לעתים ביועצי ביטוח) וההסכמים שיש לכל חברה (ותנאיהם) עם מבטחי המשנה. התחרות מאופיינת בהורדת המחירים המתבצעת על-ידי החברות.

במהלך חודש אפריל 2015, השיקה המפקחת על הביטוח "מחשבון ביטוח דירה", המוצג באתר האינטרנט של הפיקוח. מטרת המחשבון הינה לאפשר לציבור להשוות בין פוליסות לביטוח דירה של חברות שונות. המחשבון עשוי להגביר את התחרותיות בענף ביטוחי דירות ולהשפיע על גובה הפרמיה ורווחיות חברות הביטוח בענף זה. עם זאת, בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות השקת המחשבון על החברה, שכן השלכותיו בפועל תלויות בהתנהגות המתחרים והלקוחות.

בנוסף, מדד השירות שפורסם בחודש מאי 2015, המאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, עשוי להערכת החברה, להגביר את התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה בענף ביטוח דירה. יחד עם זאת עדיין מוקדם לאמוד את ההשפעה על החברה אשר תהיה מושפעת בין השאר מעוצמת התחרות בין החברות.

חברות הביטוח המובילות העוסקות בביטוח רכוש הינן בעיקר: כלל, הראל, הפניקס, מגדל ומנורה, חלקן הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו בענף עומד על כ-67% על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2015. על-פי הנתונים המפורסמים בציבור נכון למועד הדוח, נכון ליום 30 בספטמבר 2015, סך חלקה של החברה בפרמיות רכוש אחר מסך השוק הינו כ-4.0% זאת בהשוואה לכ-3.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות הביטוח המובילות העוסקות בביטוח חבויות הינן בעיקר: הראל, איילון חברה לביטוח בע"מ (להלן: "איילון"), הפניקס, מגדל ומנורה, חלקן הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו בענף עומד על כ-73% על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2015. על-פי הנתונים המפורסמים בציבור נכון למועד הדוח, נכון ליום 30 בספטמבר 2015, סך חלקה של החברה בפרמיות חבויות אחרים מסך השוק עמד על כ-3.7% זאת לעומת כ-3.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

2.3.2.2 מתחרים משמעותיים

המתחרים המשמעותיים לפי חלקם הכולל בסך דמי הביטוח ברוטו הינם כלל, הראל, איילון, הפניקס, מגדל ומנורה.

2.3.2.3 תיאור התמודדות החברה עם תחרות

גודלה של החברה בינוני באופן יחסי ל"חברות הגדולות" בתחום אשר להן יש הסכמי ביטוח משנה "נוחים" יותר המאפשרים תמרון תחרותי טוב יותר. יכולתה של החברה להתמודד מושפעת מהאמור, ועל כן היא פונה לפלח עסקים בתחומים מצומצמים בו היכולת ליזכות בתחרות מושפעת בהרבה מקרים מיכולתם של סוכני החברה, ומשימור הקשר שלהם עם הלקוח.

2.3.3 לקוחות

2.3.3.1 כללי

לקוחות החברה הינם בעיקר לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים ובינוניים. אין לקוח מהותי בתחום הפעילות.

תמהיל תיק החברה בביטוח כללי אחר גדל בשנים האחרונות מבחינת הרכבו, היקף הפרמיות וכמות המבוטחים, יחד עם זאת, מרבית המבוטחים נותרו בעלי

עסקים קטנים ובינוניים. תקופת מיתון עשויה לגרום לירידה במספר הפוליסות הנרכשות, לצמצום הכיסויים הביטוחיים, להחרפת התחרות בענף, וכן להשפיע על התנהגות המבוטחים, קרי ריבוי תביעות ביטוח, לרבות הגשת תביעות במועד מוקדם יותר, דרישת סכומי ביטוח גדולים יותר (הגדלות נזק), ואף גידול במספר מקרי ההונאה.

2.3.3.2 התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות

החברה לא ביטחה בשלושת השנים האחרונות מפעלים גדולים ו/או קולקטיבים גדולים.¹⁰

2.3.3.3 תלות בלקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד בתחום ביטוח כללי אחר. לא קיים לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

2.3.3.4 ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

שיעור החידושים בתחום ביטוח כללי אחר הינו גבוה יחסית בשל התאמת הפוליסות לצורכי הלקוחות, התמחות חברות הביטוח ונטיית הלקוחות להתמיד בהתקשרות עם חברת הביטוח. בענף ביטוחי הדירות עמד שיעור החידושים בשנים 2015, 2014 ו-2013 על כ-85.9%, כ-87.5% וכ-86.63%, בהתאמה (במונחי פוליסות בשנה השוטפת מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת).

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בביטוחי דירות במונחי פוליסות לשנת 2015 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	29.6%	19.5%	14.9%	36.0%	100%

¹⁰ בפרק זה, "מפעלים גדולים" או "קולקטיבים גדולים" משמעם מבוטח המהווה לפחות 5% מהפרמיות בתחום זה.

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

ענפי הפעילות העיקריים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל בתוכו את ענף ביטוח חיים מקיף וענף ביטוח חיים-סיכון בלבד (ריסק). פוליסות ביטוח החיים מוצעות ללקוח במגוון מוצרים וכוללות אפשרות של שילוב בין כיסוי ביטוחי (כגון כיסוי מפני מוות, מפני אבדן כושר עבודה וכן כיסויים אחרים), יחד עם חיסכון לגיל פרישה אותו יכול הלקוח לפדות בעת הפרישה, או במועד אחר. המבוטח יכול לבחור, אם כן, את ההרכב המתאים לו בפוליסות האמורות לעיל, בין הריסק ובין החיסכון.

2.4.1 מוצרים ושירותים

2.4.1.1 תיאור מוצרים ושירותים עיקריים וכיסויים ביטוחיים

להלן פירוט המוצרים והשירותים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח:

ביטוח מנהלים – מקורו בהפרשות המעסיק והעובד להבטחת הזכויות הסוציאליות של עובד שכיר לפיצויים, תגמולים ולביטוח אבדן כושר עבודה. בגין ההפרשות הנ"ל ניתן לרכוש חיסכון לעת הפרישה: לתוכנית לא משלמת קצבה, לתוכנית משלמת קצבה, תכנית המשך (לתגמולים ופיצויים אישית) או משולב, ביטוח למקרה מוות ולאובדן כושר עבודה. קהל היעד הינו עובדים ומעסיקים הרוכשים ביטוחי מנהלים לתגמולים ופיצויים כחלק מהסכמי העבודה שביניהם.

ביטוח לעצמאים – פוליסות אלו מוכרות עפ"י תקנות המס במקרה שנרכשות בתוכנית לעצמאים ומקורו בהפקדות המבוטח שיעודן הבטחת צבירה לגיל פרישה ושיפור הכיסוי הביטוחי.

ביטוחי פרט – ביטוח המבוסס על פוליסות אישיות הנרכשות באופן רצוני כדי לצבור חיסכון לגיל פרישה או כדי לשפר את הכיסוי הביטוחי. הפרמיות בגין פוליסות אלו לא נהנות מהטבות מס, למעט זיכוי בשיעור מסוים מהפרמיה המשולמת עבור כיסוי למקרה מוות כאמור בסעיף 45 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961.

להלן יפורטו סוגי פוליסות ביטוחי החיים העיקריים שמשווקת החברה ואשר שווקו בעבר על-ידיה:

פוליסת ביטוח "עדיף" בסיסי – עד לשנת 2004, שיווקה החברה פוליסת ביטוח "עדיף" בסיסית בה הפרמיה מפוצלת בין מרכיב הריסק למרכיב החיסכון (80% חיסכון ו-20% ריסק עבור הביטוח הבסיסי).

פוליסת ביטוח מעורב – עד לשנת 2004, שיווקה החברה פוליסת ביטוח מעורב, המשלבת ביטוח ריסק וחיסכון.

פוליסת ביטוח "מסלולית" – פוליסת ביטוח שהחליפה החל משנת 2004 את פוליסות הביטוח "עדיף" בסיסי ו"מעורב" המפורטות לעיל. עניינה של הפוליסה הינה הפרדת הריסק והחיסכון והיא מגבילה את שיעור העמסות ההוצאות

שהחברה יכולה להטיל¹¹, הכול בהתאם להנחיות המפקח. הפוליסה משווקת הן כפוליסת ביטוח מנהלים במסלול התגמולים והפיצויים (מסלולית מנהלים) והן כפוליסת ביטוח פרט (מסלולית פרט), וזאת עקב מבנה העמלות השונה בפוליסות ביטוח מסוג "מסלולית", המבוססת בעיקר על פריסת העמלות לאורך חיי הפוליסה.

פוליסת ביטוח "שי" - באפריל 2007 החלה החברה לשווק פוליסות ביטוח מסוג "שי". פוליסות אלו הותאמו לקווים המנחים של חוזרי המפקח וחקיקת בכר ואופיינו בסדרת מסלולי מקדמי גמלה המגלמים בתוכם את תוחלת החיים וכן תוכניות המשך לקצבה בפוליסות הוניות כחלק מהערכות החברה לביטול המסלולים ההונים. בהשוואה לפוליסות מסוג "מסלולית", השינויים העיקריים הינם: גידול מגוון אפשרויות למשיכת קצבה על-ידי המבוטח בתום תקופת הביטוח; אפשרות הבטחת מקדמי הקצבה גם על החיסכון ההוני; גידול מגוון אפשרויות השקעה, לרבות התאמת סיכוני ההשקעה לגיל המבוטח והתקופה עד גיל פרישה. דמי ניהול מהצבירה אשר יורדים בהתאם לוותק הפוליסה, ולגובה הצבירה בפוליסה. לאור הסדרת מקדמי הקצבה כמפורט להלן, הפוליסות כאמור שווקו עד ליום 31 בדצמבר 2013.

"Best Invest" – במקביל למוצרי "שי" השיקה החברה במהלך המחצית השנייה של שנת 2007, סדרת מוצרים המשלבת בין פעילות הביטוח של החברה לפעילות ניהול השקעות של מספר בתי השקעות. המוצר הינו פוליסת חיסכון, ללא מרכיב ריסק ביטוחי. ההשקעות אשר מנוהלות על-ידי בתי ההשקעות מחולקות לסלי ההשקעות המנוהלים בשיטת ניהול תיקים, קרי מנהל התיק קובע את תמהיל החזקות במוצרים הפיננסיים השונים על-פי ההגדרות שבכל אחד מסלי ההשקעות אותם בחר המבוטח.

כיסוי לביטוח אבדן כושר עבודה – כיסוי זה מבטיח תשלום גמלה, לאחר תקופת המתנה (חודש אחד או 3 חודשים או 6 חודשים) ממועד אבדן כושר עבודה (מלא או חלקי), עד גיל פרישה. כיסוי זה נמכר בעיקר ככיסוי נוסף לפוליסות הנזכרות לעיל. ביטוח זה היווה כ-3.6% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2015 לעומת שיעור מכירות של כ-4.0% בשנים 2013 ו-2014.

פוליסת ביטוח ריסק – המבטיחה תשלום חד פעמי או תשלום קצבה לשארים במקרה מוות ופוליסות ביטוחי נכות מתאונה או מחלה, המבטיחים תשלום חד פעמי במקרה של נכות, כפונקציה של שיעור הנכות. גם פוליסות ביטוח אלה נמכרות בדרך כלל כפוליסות נלוות לפוליסות הנזכרות לעיל. ביטוחים אלה (כולל ריסק משכנתאות) היוו כ-11% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2015 לעומת שיעור של כ-12% בשנת 2014 וכ-10% בשנת 2013. שמה של הפוליסה האמורה השתנה לפוליסת "מגן 1" ול-"מגן 5" וכן בוצע עדכון בתנאי הפוליסה וחל שינוי בתעריפים שפוצלו לפי קבוצות סכומי ביטוח.

פוליסת ביטוח ריסק משכנתא – המבטיחה לבנק (המלווה) את החזר יתרת ההלוואה שטרם סולקה במקרה מות המבוטח (הלווה). בחלק ניכר מפוליסות אלה נוסף כיסוי לאובדן כושר עבודה, המבטיח את החזר ההלוואה כאשר מאבד המבוטח את כושר עבודתו. ביטוחים אלה היוו כ-5% מהמכירות החדשות של

¹¹ בפוליסות מסוג "מסלולית", שיעור ההעמסות הינו ברמה של כ-20%-12% לעומת שיעור העמסות הגבוה בעשרות אחוזים בהשוואה לפוליסות ששווקו עד דצמבר 2003.

פוליסות ביטוח חיים בשנת 2015 לעומת שיעור מכירות של כ-6% בשנים 2014 ו-2013.

שמה של הפוליסה האמורה השתנה לפוליסת "מגן למשכנתא" וכן בוצע עדכון בתנאי הפוליסה וחל שינוי בתעריפים.

פוליסת ביטוח "בריאותית" וביטוח "מחלות קשות" "בריאות למשפחה" – המבטיחות למבוטח קבלת פיצוי כספי ו/או שיפוי בהתאמה בגין ניתוח ובגין חולי במחלה קשה, בהתאמה. לאור הנחיות המפקחת על הביטוח, מוצרים אלו אינם ניתנים לשיווק החל מיום ראשון בפברואר 2016 והחברה נערכת לשיווק מוצרים חדשים חלופיים. לפירוט נוסף ראו סעיף 4.1.6 (יא) להלן.

פוליסה למענד – פוליסה ייחודית בענף המעניקה כיסוי לאובדן כושר היכולת לביצוע עבודות בתחום משק הבית.

הכי סיעוד – פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי למבוטח לתקופות תשלום שונות: 3 שנים, ל-5 שנים, 8 שנים ולכל החיים. לפוליסות שני תעריפים, האחד – פרמיה קבועה לכל חיי הפוליסה והשני – משתנה מדי 5 שנים לפי גיל המבוטח. פוליסות אלו שווקו עד לחודש יוני 2014.

מגן לסיעוד – פוליסה לביטוח סיעודי המקנה פיצוי חודשי קבוע למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים, 10 שנים ולכל החיים. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. החברה החלה למכור את המוצר בחודש פברואר 2014.

מגן לסיעוד פלוס – פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים, 10 שנים ולכל החיים. בנוסף, מקנה פיצוי חודשי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. החברה החלה למכור את המוצר בחודש פברואר 2014.

פוליסה משפחה בטוחה – פוליסה המעניקה כיסוי ביטוחי בתחום תאונות אישיות והנותנת כיסוי רחב בריסקים, מוות מתאונה, נכות מתאונה ואשפוז בשל תאונה בלבד. ביטוחים אלה היוו שיעור כ-4% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2015 וכ-3% משיעור המכירות בשנת 2014. הפוליסה הופסקה לשיווק בחודש דצמבר 2014 והוקמה פוליסה חלופית בשם "משפחה בטוחה פלוס" הכוללת את הכיסויים המפורטים לעיל ובנוסף אפשרות לרכוש פיצוי יומי למקרה אובדן כושר עבודה, כמפורט להלן:

פוליסה משפחה בטוחה פלוס – פוליסה לביטוח תאונות אישיות בדמי ביטוח קבועים. הפוליסה כוללת שישה כיסויים, מוות, נכות, אשפוז, כוויות, סיעוד ושברים בשל תאונה, המאוגדים בתוך שלוש חבילות כאשר ההבדל ביניהן הוא בסכומי הביטוח המוצעים בכיסויים בכל חבילה. החברה החלה למכור את המוצר בחודש פברואר 2015.

פיצוי יומי בשל אי כושר מתאונה – נספח נוסף לפוליסות "משפחה בטוחה פלוס", מתן פיצוי יומי בגין אי כושר זמני כתוצאה מתאונה, חלקי ומלא, לעסוק בעיסוק שבו עסק המבוטח. הנספח נמכר רק בפוליסות מסוג "משפחה בטוחה פלוס". החברה החלה למכור את המוצר בחודש פברואר 2015.

עמיד למנהלים ועובדים שכירים/ עצמאיים – תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון לגיל פרישה עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים, מכוחה

זכאי המבוטח, בין היתר, לקבלת קצבה חודשית למשך כל חייו ולהבטחת קצבה חודשית למוטביו כל תקופת זמן שיקבע.

עמיד 60 פלוס למוטביו ועובדים שכירים/ עצמאיים - תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון לגיל פרישה עם מקדמים המגלמים הבטחת תוחלת חיים, המיועדת למצטרפים שהינם מגיל 60 ומעלה בלבד, מכוחה זכאי המבוטח, בין היתר, לקבלת קצבה חודשית למשך כל חייו ולהבטחת קצבה חודשית למוטביו כל תקופת זמן שיקבע.

בסט אינווסט למוטביו ועובדים שכירים/ עצמאיים - תכניות הכוללות חיסכון בלבד לגיל פרישה עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים. כספי החיסכון מנוהלים על-ידי בתי השקעות על פי בחירת העמית לאורך כל חייו הפוליסה. התוכנית מבטיחה לעמית קבלת קצבה חודשית למשך כל חייו וקבלת קצבה חודשית למוטביו למשך כל תקופת זמן שיקבע.

בסט אינווסט 60 פלוס למוטביו ועובדים שכירים/ עצמאיים - תכנית לחיסכון בלבד לגיל פרישה למצטרפים מגיל 60 ומעלה בלבד עם מקדמים המגלמים הבטחת תוחלת חיים, המיועדת למצטרפים שהינם מגיל 60 ומעלה בלבד. ההשקעות כספי החיסכון מנוהלים על-ידי בתי השקעות על פי בחירת העמית לאורך כל חייו הפוליסה. התוכנית מבטיחה לעמית קבלת קצבה חודשית למשך כל חייו, וקבלת קצבה חודשית למוטביו למשך כל תקופת זמן שיקבע.

מגן לעתיד - תכנית הכוללת כיסוי ביטוחי למקרה מוות. לפי התכנית במקרה מוות של המבוטח ישולמו תשלומים חודשיים למוטבים בהתאם לסכום ביטוח שנקבע מראש ע"י המבוטח, ממועד הזכאות ועד תום תקופת הביטוח בפוליסה היסודית. לתכנית כאמור ניתן לרכוש הרחבה לסכום הביטוח (מגן לעתיד פלוס). הרחבה זו כוללת, בין היתר, אפשרות שסכום הביטוח ישולם באופן שוטף לפוליסה ע"י החברה בקרות מקרה ביטוח בשיעורים מסוימים לפי תנאי ההרחבה וכספים אלו יחסכו בפוליסה וישולמו למוטבים במלואם בגיל פרישת המבוטח.

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע 2.4.1.2

שווקים עיקריים

בהתאם לפרסומי המפקח, הנכסים בענף ביטוח חיים בשוק הביטוח הישראלי ליום 31 לדצמבר 2015 הסתכמו בכ-330.8 מיליארד ש"ח, מתוכם כ-247.7 מיליארד ש"ח נכסים בתיק ביטוח חיים החדש (הפוליסות המשתתפות ברווחים משנת 1991), לעומת 306.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, מתוכם כ-226.1 מיליארד ש"ח נכסים בתיק ביטוח חיים החדש. דהיינו גידול של כ-24.7 מיליארד ש"ח בסך הנכסים וגידול של כ-21.6 בנכסי הפוליסות המשתתפות ברווחים.

על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2015 סך הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים הסתכמו לכ-17.9 מיליארד ש"ח לעומת כ-17.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווחיות בביטוח חיים מבוססת בין היתר, על התוצאה המצרפית של המרכיבים הבאים לאורך חיי הפוליסה: המרווח הפיננסי בתיק ביטוח חיים מבטיח תשואה או דמי הניהול הנגבים מהצבירה בפוליסות משתתפות ברווחים, הפער בין הפרמיה

הנגבית לכיסוי סיכונים והוצאות לבין עלותם בפועל, קנסות פדיון, אורך חיי הפוליסה וכן התשואות בשוק ההון.

על פי הדוחות הכספיים ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים בשוק ביטוחי החיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת הדוח הסתכם בכ-155.5 מיליון ש"ח לעומת רווח של 935 מיליון ש"ח אשתקד. המעבר מרווח להפסד נובע משני גורמים עיקריים: (1) בעקבות תזוזות בריבית בשווקים, עודכנו לוחות הריבית להיוון העתודות ומסיבה זו הוגדלו העתודות הביטוחיות למול אשתקד; (2) בעקבות ירידת התשואות בתיק המשתתף ברווחים בביטוחי המנהלים בפוליסות מסוג משתתף ברווחים, סכום דמי הניהול המשתנים שגבו החברות קטן לעומת אשתקד.

שינויים ומגמות כלליים

(א) הרחבת השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ודמי הניהול

בשנים האחרונות מבקשת הממונה לעודד את השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ולאפשר השוואה ביניהם על בסיס אחיד באמצעות פרסום הוראות המטילות חובות שונות על גופים מוסדיים, ובכלל זה, שליחת דוחות שנתיים ורבעוניים למבוטחים, פרסום תשואות תיק ההשקעות, הצגת דמי ניהול, מידע ספציפי שחובה על כל גוף מוסדי לכלול באתר האינטרנט, וכן באמצעות פרסום השוואתי של מוצרי החיסכון הפנסיוני באתר האוצר, בין היתר, באמצעות מערכות ה-"גמל נט", ה-"ביטוח נט" ומערכת ה-"פנסיה נט".

נכון למועד פרסום הדוח, דמי הניהול השנתיים המרביים הנגבים בביטוחי מנהלים שאינם מבוטחי תשואה הינם עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבוננו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות. מקבלי קצבאות זקנה והשארים משלמים עד 0.6% מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקופה כלפיהם.

לפרטים אודות מחשבון דמי ניהול ראה סעיף 4.1.6 (ד).

(ב) מחשבון תעריפים בתכניות לביטוח חיים

בתקופת הדוח פורסמה אסדרה חדשה המסדירה את דיווחי חברות הביטוח על תעריפי הביטוח לצורך הצגתם במחשבון הקובע מה הם דמי הביטוח המרביים שניתן יהיה לגבות ממצטרף חדש.

לפרטים נוספים אודות מחשבון תעריפים בביטוח חיים ראה סעיפים 4.1.6 (ד).

(ג) עידוד החיסכון למטרות קצבה

מדיניות אגף שוק ההון מתבטאת בעידוד מכשירי חיסכון פנסיוני באפיקים קצבתיים, בהם מקבל המבוטח/העמית תשלום חודשי (קצבה), המהווה תחליף שכר לאחר פרישה.

גידול במודעות הצרכנים והתגברות התחרות

(ד)

עם הגברת השקיפות לציבור, שינוי מבנה הבעלויות בענפי הפנסיה וקופות הגמל וכניסתם של יועצים בלתי תלויים, גדלה בשנים האחרונות מודעות הצרכנים לאפיקים הפנסיוניים והתגברה התחרות בין הגופים הפועלים בתחום החיסכון ארוך הטווח. התגברות התחרות באה לידי ביטוי בשיווק אגרסיבי יותר, בניסיון לשפר את איכות השירות הניתן ללקוחות, בשיווקם של מוצרים חדשים, ובניסיון לרכוש לקוחות חדשים ולשמר לקוחות קיימים על בסיס התשואות המושגות בתיק ההשקעות.

ניוד החיסכון הפנסיוני

(ה)

תקנות הניוד הפנסיוני מסדירות את המעבר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים – קופות גמל, תכניות לביטוח חיים וקרנות פנסיה. התקנות כאמור, מאפשרות לצרכנים לעבור בין מוצרי החיסכון הפנסיוני או להחליף את הגוף המוסדי המנהל של החיסכון בגוף מוסדי אחר, בכל עת, ללא צורך בתשלום בעת העברת הכספים בין המוצרים ובהתאם להעדפתם, במטרה להגביר את התחרות, ולגרום להתייעלות במוצרים הפנסיוניים ולשיפור השירות הניתן לצרכנים. העיקרון המנחה בתוכנית הניוד הפנסיוני הוא כי ניתן יהיה לנייד את כספי החיסכון בין תכניות קצבתיות ומתכניות הוניות לתכניות קצבתיות, אך לא ניתן יהיה לנייד מתכניות קצבתיות לתוכניות הוניות, וזאת בהתאם למדיניות הממשלה לעודד אפיקים קצבתיים על פני אפיקים הוניים, כפי שבאה לידי ביטוי גם בתיקון מס' 3 לחוק קופות גמל.

הסדר פנסיה חובה

(ו)

צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק שפורסם מכח חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, מטיל על והמעבידים במשק חובת עריכת ביטוח פנסיוני מקיף לכלל השכירים במשק. נכון למועד פרסום הדוח, שיעור ההפרשות של העובד והמעביד משכר העובד עומד על 17.5%.

בחודש פברואר 2016, נחתם בין נשיאות הארגונים העסקיים ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק. במסגרת ההסכם הקיבוצי הוסכם על הגדלת שיעורי ההפקדות לכלל העובדים והמעסיקים במשק בשתי פעימות (יולי 2016 וינואר 2017), כך שהחל מיום 1 בינואר 2017 יעמוד שיעור ההפקדות הכולל כמפורט להלן: 6% לרכיב תגמולי העובד, 6.5% לרכיב תגמולי המעביד ו-6% לרכיב הפיצויים.

מסלקה לחיסכון לטווח ארוך

(ז)

הקמת מסלקה פנסיונית מרכזית נועדה לשכלל את שוק החיסכון הפנסיוני, להגביר את השקיפות למבוטחים ולהסדיר את העברת המידע בין השחקנים השונים בשוק זה. לפרטים אודות חובת השימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית והתשלומים הנגבים בגין השימוש בה ראה סעיף 4.1.6 (ז) להלן.

להערכת החברה יישום מלא של פעילות המסלקה צפוי להוביל להגברת השקיפות בענף ומכאן להגברת התחרות בו שכן השימוש במסלקה יקל על המבוטחים בבחירת ובחינת המוצרים הפנסיוניים הרלבנטיים אליהם. בנוסף לאמור, ניתן לצפות להקלת הפעילות של יועצים פנסיוניים בכלל ובנקים בענף הפנסיוני בפרט.

(ח) עדכון לוחות דמוגרפיים והסדרת מקדמי קצבה בביטוח חיים

עקב פרסום נתונים בדבר השיפור בתוחלת החיים, פורסמה הסדרה בעניין מקדמי קצבה שעיקרה הטלת איסור על מכירת תכניות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, למעט במקרים מסוימים, כגון מכירה לאדם שמלאו לו לפחות 60 שנה במועד המכירה ובתנאים מסוימים שנקבעו בהסדרה.

(ט) מסלולי השקעה בקופות גמל

בחודש ספטמבר 2015, פרסמה המפקחת על הביטוח חוזר בעניין מסלולי השקעה בקופות גמל. מטרת החוזר הינה להתאים את רמת הסיכון של מסלולי ההשקעה בהם מושקעים כספי החוסכים למאפיינים של כל חוסך וחוסך לרבות גילו (המודל הצייליאני). החוזר קובע מסלולי ברירת מחדל המותאמים לגיל החוסך.

לפרטים נוספים אודות הערכות החברה בעניין יישום חוזר מסלולי השקעה בקופות גמל ראה סעיף 4.1.6 (ט) להלן.

(י) הרפורמה בעיסוק הפנסיוני

במסגרת תחומי הייעוץ הפנסיוני והשיווק הפנסיוני בחוק ההסדרים נקבעו הוראות המסדירות, בין היתר, את זכות הבחירה של העובד בנוגע לזהות הסוכן הפנסיוני, מגבלות על סוכנים פנסיוניים למתן שירותי תפעול למעביד שלגבי עובדיו הם מעניקים גם שירות של שיווק פנסיוני, אילוץ סוכנים פנסיוניים לבחור האם לקבל את התשלום מהלקוח או לקבל עמלה מהגוף המוסדי, וכן איסור על גופים מוסדיים להעניק טובת הנאה לסוכנים עבור שיווק מוצרים, למעט עמלת הפצה.

לפרטים נוספים אודות הרפורמה בעיסוק הפנסיוני בחוק ההסדרים ראה סעיף 4.1.6 (יג) להלן.

(יא) תיקון 12 לחוק קופות גמל- השוואת הפקדות

מטרת התיקון הינה להשוות את שיעור ההפקדות של המעסיק עבור העובד לתכניות הפנסיוניות ללא תלות בסוג התכנית הפנסיונית.

לפרטים אודות ההסכם הקיבוצי שנחתם בעקבות תיקון 12 ראו סעיף 2.4.1.2 (ו) לעיל.

(יב) חוזר הוראות לניסוח תכניות ביטוח

החוזר האמור כולל רשימה של הוראות שיש לכלול אותם בתכנית ביטוח והוראות שאין לכלול אותם בתכנית ביטוח והוא פורסם בהמשך לתיקון לעמדת הממונה בעניין עקרונות לניסוח תכנית ביטוח, שעניינו עקרונות

שמטרתם להנחות את המבטח בעת ניסוח תכנית ביטוח, כך שלא תכלול תנאים מקפחים ותהיה פשוטה וברורה. החברה נמצאת בתהליך יישום הוראות החוזר. בהתאם לאמור החברה ביצעה התאמה למוצרים הפנסיוניים הבאים: עתיד/ עתיד 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים; עתיד/ עתיד 60 פלוס לעצמאים; בסט אינווסט/ בסט אינווסט 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים; בסט אינווסט/ בסט אינווסט 60 פלוס לעצמאים. כמו כן, בחודש פברואר 2016 הוגשו שתי תכניות לאישור הממונה: (1) תכנית "שי אישי" הכוללת מרכיב חיסכון וביטוח חיים; (2) תכנית בסט אינווסט אישי הכוללת מרכיב חיסכון בלבד.

רפורמת קרן ברירת מחדל (יג)

במסגרת הרפורמה כאמור נקבע כי הממונה תערוך מכרז בו ייבחרו שתי קרנות הפנסיה שיציעו את דמי הניהול הנמוכים ביותר כקרנות ברירת מחדל. הקרנות הללו ישמשו כל עובד שלא בחר באופן אקטיבי במוצר פנסיוני אחר, אלא עם המעסיק יערוך בעצמו מכרז לעובדיו.

החברה בוחנת את ההשפעה הכוללת של האסדרה כאמור לעיל על הכנסות החברה ועל רווחיותה אשר בשלב זה איננה ניתנת להערכה, במיוחד לאור השפעתן המצטברת של רפורמות נוספות בתחום החיסכון הפנסיוני שנכנסו לתוקף בשנים האחרונות ו/או שנמצאות בהליכי חקיקה ואשר נועדו להגביר את התחרות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון הפנסיוני.

לפרטים בדבר התמודדות החברה עם התחרות ראה סעיף 2.4.2.3 להלן.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

בתחום החיסכון ארוך טווח, החברה רשמה בשנת 2015 גידול של כ-7.1% בהשוואה לשנת 2014, כאשר סך הפרמיות הסתכמו בכ-595.8 מיליון ש"ח. יחד עם זאת, ברבעון האחרון נרשמה עלייה של כ-16.4% בפרמיות אשר הסתכמו בכ-169.3 מיליון ש"ח, לעומת כ-145.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. החברה צופה שמגמת הגידול בפרמיות תימשך וזאת לאור הטמעת מוצרי החיסכון החדשים של החברה בקרב סוכני הביטוח ודרכם לקהל המבוטחים. החברה נערכה לשינוי שחל במוצרי חסכון ללא מקדם קצבה באמצעות השקת מוצר "מגן לעתיד", אשר מעניק פתרון רחב מקיף ומהווה תחרות לקרנות הפנסיה. המוצר מציע קצבה חודשית ושחרור מפרמיה, אשר מהווה מענה הולם אל מול פנסיית שארים בקרנות הפנסיה. כמו כן, החברה מבצעת שדרוג בכל הפוליסות ללא מרכיב חסכון המשוקות על ידה וזאת על מנת להגדיל מכירות ונתח שוק בדגש על מוצרי סיכון, סיעוד, תאונות אישיות ומשכנתאות כתחום מוביל.

בנוסף לאמור לעיל, חשוב לציין את הרפורמה שפרסמה הממונה במהלך חודש דצמבר 2015, המאפשרת לשווק תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה קבועים למבוטח שיש לו פוליסה כאמור. בעקבות הרפורמה האמורה החברה ביצעה היערכות לקליטת פוליסות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה קבועים למבוטחים אשר יבקשו לנייד אותן לאור הרפורמה. התכנית האמורה הועברה לאישור הממונה ונכון למועד כתיבת דוח זה, טרם התקבל אישור הממונה.

הערכת החברה בקשר עם הרפורמה המאפשרת לשווק תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה קבועים למבוטח שיש לו פוליסה כאמור, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל

עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות במיוחד לאור רמת התחרות שתיוצר בשוק ובמיוחד לאור אגרסיביות מדיניות השימור אשר תונהג על ידי החברות המתחרות.

בתחום הפיננסים והחיסכון הטהור, החברה רשמה צמיחה משמעותית של כ- 24.7% בתקבולים ממכירת פוליסות "בסט אינווסט", אשר הסתכמו ב-891.8 מיליון ש"ח לעומת 715.2 מיליון ש"ח אשתקד (התקבולים לא נרשמו לפרמיה, אלא כתקבול בגין חוזה השקעה). בעקבות צמיחה זו, יתרת הצבירה בגין פוליסות "בסט אינווסט" גדלה באופן משמעותי וסכום דמי הניהול הקבועים שהחברה גבתה בתקופת הדוח בגין פוליסות בסט עמד על כ-19.3 מיליון ש"ח לעומת 12.7 מיליון ש"ח אשתקד. בכוונת החברה להמשיך לצמוח בתחום הפיננסים באמצעות המשך חיזוק הפעילות במוצר "בסט אינווסט". בנוסף החברה מבצעת הכנות לצורך כניסה לפעילות בתחום בקופות גמל וקרנות ההשתלמות הכפופות לאישור משרד האוצר ולדרישות ההון. בהקשר זה חשוב לציין כי במהלך חודש פברואר 2016, פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' __), התשע"ו - 2016 ("תזכיר חוק קופ"ג"). אחת ממטרות תזכיר חוק קופ"ג הינה לאפשר לציבור החוסכים אפיק חיסכון הוני, ולתמרץ את הציבור למשיכת כספים שייצברו בו כקצבה בתקופת הפרישה. במסגרת התזכיר כאמור מוצע, בין היתר, לאפשר לחברות מנהלות של קופות גמל להקים מוצר חיסכון נוסף שייקרא קופת גמל להשקעה אשר תאפשר לחסוך סכומים שחוסך יכול למשוך אותם בכל עת, ללא הטבות מס בהפקדה, ומתן פטור ממס רווחי הון אם העמית יחליט לקבל כספים אלו כקצבה. היות ומדובר בשלב מקדמי בלבד (תזכיר חוק) עדיין מוקדם לנסות להעריך את השפעתו על פעילות החברה.

להסבר בדבר גידול בפרמיות בתחום זה ראה סעיף 4.1.3.1 לדוח הדירקטוריון.

2.4.1.3 מוצרים חדשים

החברה לא שיווקה מוצרים חדשים בתקופת הדוח.

2.4.2 תחרות

2.4.2.1 פרוט תנאי התחרות ונתח שוק

תחום החיסכון ארוך הטווח עובר בשנים האחרונות שינויים הגורמים להתגברות התחרות. התחום הפך משופע במוצרים חליפיים העונים על הצורך בחיסכון לגיל הפרישה. תכנית משרד האוצר להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני צמצמה את ההבדלים בין מוצרי החיסכון הפנסיוני, והגבירה את השקיפות של גופים מוסדיים כלפי החוסכים. הגברת השקיפות היוותה ומהווה קו מנחה בפעולות ההסדרה של האוצר בשנים האחרונות ופעולות האסדרה המתוכננות ממשיכות באותו האופן, יחד עם זאת, טרם נקבעו כל ההסדרים המוצעים בתכנית להגברת התחרות הנוגעים למבנה התגמול של ערוצי ההפצה השונים לרבות עמלת הפצה למוצרי ביטוח חיים. רפורמת בכר, הפרידה את קופות הגמל וקרנות הנאמנות מהבנקים ואפשרה להם להיכנס לתחום הפצת מוצרים פנסיוניים במטרה להיות גורם מחולל תחרות לאור יכולת הפריסה הארצית והנגישות ללקוחות. מספר רפורמות אחרות, כגון, ביטול החיסכון ההוני על ידי תיקון מס' 3, הגברת השקיפות, תקנות הניוד, מחשבוני דמי הניהול כאמור להלן וחובת השימוש במסלקה הפנסיונית גרמו אף הן להגברת התחרות בענף.

בתחילת שנת 2016, השיקה המפקחת על הביטוח "מחשבון דמי ניהול", ומחשבון להשוואת ביטוח בריאות המוצגים באתר האינטרנט של הפיקוח ("המחשבונים"). מטרת מחשבון דמי הניהול הינה לאפשר לציבור המבוטחים להשוות בין דמי הניהול של חברות הביטוח, ומטרתו של מחשבון הבריאות הינה לאפשר לציבור להשוות בין פוליסות הבריאות והתעריפים של חברות הביטוח השונות.

כמו כן, בחודש נובמבר 2015, הודיעה הממונה על פרסום עתידי של מחשבון ביטוח חיים (ריסק).

להערכת החברה, פרסום המחשבונים האמורים לעיל, וכן פרסום עתידי של מחשבון תעריפי ביטוח חיים באתר האינטרנט של הממונה אשר יאפשר למבוטחים לבצע השוואה יעילה בין תעריפי חברות הביטוח, יגרום להגברת התחרות בתחומי הבריאות, החיים והחיסכון ארוך טווח. יחד עם זאת, בשלב זה, עדיין מוקדם לאמוד את ההשפעה על החברה אשר תהיה מושפעת בין היתר מעוצמת התחרות בין החברות בתחומים אלו וכן התנהגות המבוטחים.

בנוסף, מדד השירות שפורסם בחודש מאי 2015, המאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, עשוי להערכת החברה, להוות כלי נוסף להגברת התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה בתחום ביטוחי הריסק (אובדן כושר עבודה וחיים).

הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור התנהגות המתחרים בתחומים אלו ותדירות ומידת השימוש של הלקוחות במחשבונים ובמדד השירות ככלי השוואה נפוצים ושכיחים בין חברות הביטוח.

בישראל ישנן 25 חברות ביטוח¹², מתוכן 12 חברות ביטוח פעילות בתחום ביטוח החיים. חמש הקבוצות הגדולות בענף ביטוח החיים (המחזיקות גם בקרנות פנסיה ובקופות גמל) הן קבוצת הפניקס, קבוצת כלל, קבוצת מגדל, קבוצת הראל וקבוצת מנורה-מבטחים. על-פי הנתונים המפורסמים בציבור במועד הדוח, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 החזיקו הקבוצות האמורות בנתח שוק משותף של כ-93% מהפרמיות בביטוח חיים.

סך חלקה של החברה בפרמיות ביטוח חיים מסך המשק ליום 30 בספטמבר 2015 הינו כ-2.4% בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. בהקשר זה, חשוב לציין, כי החברה מתמקדת בעיקר במכירות פרט ולא פועלת עם קולקטיבים גדולים.

2.4.2.2 מתחרים משמעותיים

עיקר התחרות בתחום הינה מול 12 חברות ביטוח הפעילות בענף, כאשר נכון ליום 30 בספטמבר 2015 הכשרה הינה החברה השביעית בגודלה בענף. חמשת החברות הגדולות וכן חברת איילון מהוות את עיקר התחרות מול החברה. התחרות בענף אגרסיבית והיא באה לידי ביטוי, בין היתר, בגובה העמלות והמענקים שהמתחרים משלמים לסוכנים.

¹² על פי נתוני משרד האוצר.

כמו כן, לחברה מוצרי חסכון טהור אשר התחרות בגינם הינה הן מצד חברות ביטוח והן מצד בתי השקעות. החברה צופה שככל ותזכיר חוק קופ"ג ייכנס לתוקף בנוסחו המקורי ויאפשר לחברות מנהלות של קופות גמל להקים קופת גמל להשקעה תגבר התחרות בתחום מוצרי חסכון טהור.

בנוסף, התחרות מצד בתי ההשקעות צפויה להתגבר בעתיד גם במוצרים בעלי כיסוי ביטוחי עם מתן האפשרות למכירת כיסויים ביטוחיים לעמיתי קופות גמל.

למרות החשש של החברה, כי תיפגע בהיקף המכירות והעבודה מול סוכניה, עקב רפורמת ביטול המקדמים. בפועל החברה סיימה את שנת 2015 בגידול של 22% במכירות חדשות וזאת ללא הבטחת מקדמי קצבה, וזאת, בין היתר, באמצעות המוצר "מגן לעתיד". מגן לעתיד נתפס כמוצר מהפכני חדשני שמצליח לתת פתרון מקצועי הולם לחסרונות הקיימים בפנסיית השאירים בקרנות הפנסיה. המוצר זוכה לאהדה משמעותית בענף בקרב הסוכנים והמתכננים הפיננסיים.

2.4.2.3 תיאור התמודדות החברה עם תחרות

החברה נערכת להתמודד עם התחרות הגוברת בענף בעיקר באמצעים הבאים:

- (א) מתן מענה על הצרכים המשתנים בענף על ידי השקעה מרובה בפיתוח ועדכון מוצרי הפוליסות ללא מרכיב חסכון בדגש על פוליסות סיכון, סיעוד, תאונות אישיות ומשכנתאות.
- (ב) כניסה לתחום הגיל השלישי כמענה ללקוחות המבוגרים.
- (ג) מתן פתרונות לכסף נזיל בעיקר לתחום קופות הגמל הוותיקות.
- (ד) הקמת קרן השתלמות וקופת גמל לחיזוק המענה לסוכנים.
- (ה) החברה פועלת להקמת ערוצי הפעלה חדשניים עבור סוכני הביטוח כדי לחזק את מעמדם ואת היקף המכירות על ידי הקמת מרכז עסקים מקצועי שיעניק פתרונות לסוכן וללקוחותיו.

2.4.3 לקוחות

2.4.3.1 כללי

לקוחות החברה כוללים לקוחות פרטיים וקולקטיביים.

התפלגות פרמיות ברטו מלקוחות*

2013	2014	2015	
69.7%	71.1%	69.2%	עמיתים שכירים
30.3%	28.9%	30.8%	מבוטחים פרטיים
0%	0%	0%	קולקטיבים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח

2.4.3.2 תלות בלקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח. בין השנים 2013-2015 לא היה לחברה לקוח בביטוח חיים שהכנסות החברה ממנו היו למעלה מ-10% או יותר מהכנסות החברה.

2.4.3.3 ותק והתמדת לקוחות ושיעורי פדיון וביטולים

למוצרי חיסכון, קיימים בחברה 2 מסלולים עיקריים, מסלול שמצליב בין חיסכון לטווח ארוך ומרכיב סיכון בתוך פוליסה (סכום ביטוח למקרה מוות, או פוליסה עם מקדם קצבה או ללא מקדם בתום תקופת הביטוח) ומסלול חיסכון טהור, ללא מרכיב ביטוחי. המבוטח מפקיד סכומים (שוטפים או חד פעמיים) וזכאי בכל רגע לפדות (בסט אינווסט פרט). בהתאם, הצגת אחוז פדיון מהעתודה הממוצעת מוצגת תוך הפרדה בין 2 מסלולים אלה.

להלן פירוט אודות שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים (בשנים 2013-2015, ללא בסט אינווסט פרט, אשר מוצג בתחתית בנפרד כאמור לעיל):

2013	2014	2015
5.6%	4.3%	4.05%

בסט אינווסט פרט*

2013	2014	2015
15.3%	17.6%%	18.0%%

* החברה החלה בשיווק מוצר זה בסוף שנת 2007.

שיעורי ביטול בביטוחי בריאות

בשנת 2015 שיעור הביטולים בביטוחי בריאות עמד על כ-12.0% ובביטוח מוצר סיעודי עמד על כ-10.0%.

3. חלק ג' – מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות – אין

4. חלק ד' – מידע נוסף ברמת כלל החברה

4.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

רגולציה ופיקוח – כללי

פעילות החברה בתחומים השונים כפופה להוראות הדין הכללי כמו גם להוראות הדין הספציפיות החלות על כל אחד מתחומי הפעילות של החברה המפורטים לעיל.

להלן תיאור קצר של הוראות דין החלות על החברה לרבות חוקים, תקנות, חוזרים וטיטות אשר להם השלכה מהותית על עסקי החברה ופורסמו במהלך תקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח ולא תוארו בחלקים אחרים של הדוח.

הגוף המפקח על עסקי הביטוח של החברה הינו אגף שוק ההון, ביטוח חיסכון במשרד האוצר. כמו כן, בהיות החברה תאגיד מדווח ולאור העובדה שאגרות החוב שלה מוחזקות בידי הציבור, כפופה החברה לדיני ניירות ערך ומפוקחת בהקשר זה על-ידי רשות ניירות ערך. בנוסף החברה כפופה להוראות דיני החברות החלות על חברות אגרות חוב.

בהקשר זה, יצוין כי בחודש מרס 2016, פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016. במסגרת תזכיר החוק מוצע להקים רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון אשר תפעל כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת כשהשר הממונה עליה יהיה שר האוצר. עוד מוצע כי שר האוצר, באישור הממשלה, ימנה את הממונה לתקופת כהונה של חמש שנים; והממונה יהיה ראש הרשות וינהל את ענייניה, וזאת על מנת לבסס את עצמאותו של הממונה. תפקידיה של הרשות כאמור יהיו כדלקמן: שמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים; קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון ובמערכת הפיננסית ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית.

4.1.1 חוקים ותקנות עיקריים החלים על עסקי הביטוח

(א) **חוק הפיקוח** – חוק הפיקוח מסדיר, בין היתר, את סמכויותיה של הממונה, תפקידיה ואמצעי האכיפה העומדים לרשותה.

בחודש אוגוסט 2015 פורסמה **עמדת ממונה - עקרונות לניסוח תכניות ביטוח**. החוזר האמור כולל רשימה של הוראות שיש לכלול אותם בתכנית ביטוח והוראות שאין לכלול אותם בתכנית ביטוח והוא פורסם בהמשך לתיקון לעמדת הממונה בעניין עקרונות לניסוח תכנית ביטוח, שעניינו עקרונות שמטרתם להנחות את המבטח בעת ניסוח תכנית ביטוח, כך שלא תכלול תנאים מקפחים ותהיה פשוטה וברורה, יחד עם הוראות נוספות. להוראות החוזר נקבעה תחולה מדורגת, בהתאם לסוגי המוצרים, עד ליום 1 ביוני, 2016. החברה פועלת להתאים את תכניות הביטוח המשוקות על ידה להוראות החוזר, על פי לוחות הזמנים שנקבעו בו.

הוראות חוזר הוראות לניסוח תכניות ביטוח מטילות על החברה אחריות מוגברת בכל הנוגע לבניית תכניות ביטוח בהתאם להוראות הדין והנחיות הממונה.

(ב) חוק חוזה הביטוח - חוק חוזה הביטוח, על תיקונו, מסדיר בעיקר את מערכת היחסים שבין המבטח והמבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח.

(ג) חוק קופות גמל - בחודש אוגוסט 2015 פורסם תיקון מספר 12 לחוק קופות גמל. מטרתו של התיקון הינה להשוות את שיעור ההפקדות של המעסיק עבור העובד לתכניות הפנסיוניות ללא תלות בסוג התכנית הפנסיונית. התיקון קובע כי מעסיק לא יכול להתנות את שיעור הפקדותיו משכר העובד, בזהות המוצר הפנסיוני וכי אם קיימת שונות בשיעורי ההפקדות למוצרים פנסיונים מסוימים בגין העובד עצמו, יהיה העובד זכאי לשיעור ההפקדה הגבוה מבין השיעורים הקיימים במוצרי הפנסיונים, עד לתיקון הדין או ההסכם.

4.1.2 חקיקה כללית

(א) החוק לאכיפת מיסים בחשבונות זרים (Foreign Account Tax Compliance Act) (להלן: "FATCA") - חוק זה הינו גלובלי וחל על פעילות כל המוסדות הפיננסיים הזרים בכל העולם, ונוגע למכלול הפעילות של חברות פיננסיות ובכללן חברות ביטוח וחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה. בהתאם להוראות החוק מחויבים מוסדות פיננסיים זרים לזהות חשבונות אשר שייכים לאזרחים אמריקאים או חשבונות השייכים לחברות בבעלות משמעותית של אזרחים אמריקאים ולמסור מידע אודות חשבונות אלו ל-IRS. החברה ביצעה היערכות במטרה לעמוד בהוראות הדיווח בהתאם להוראות החוק.

4.1.3 הוראה הנוגעת לניהול השקעות ואשראי של גופים מוסדיים

בתקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח פורסמה הוראות הנוגעת לניהול השקעות ואשראי כדלקמן:

(א) בחודש מרס 2015, פרסמה המפקחת על הביטוח עמדה בעניין הוצאות ישירות בשל השקעה בקרן של קרנות. בהתאם לנייר העמדה, במבני השקעה של קרן של קרנות או במבנים דומים לה, יש לכלול במסגרת המגבלה של ה-0.25%, בנוסף להוצאות שנובעות מההשקעה בקרן של קרנות, גם את ההוצאות שמשלם המשקיע המוסדי, במישרין או בעקיפין, בהתאם לחלקו, בכל אחת מהקרנות המשניות שמוחזקות על ידי קרן של קרנות.

בנוסף, בחודש פברואר 2015, פרסמה המפקחת על הביטוח חוזר בעניין דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות החוסכים. מטרת החוזר הינה להגביר את רמת המידע המוצג לציבור וליצור מנגנון פיקוח שקוף ביחס לגביית הוצאות הישירות המנוכות מחשבון המבוטחים על ידי הגופים המוסדיים.

נכון למועד הדוח, רכיב ההוצאות הישירות במרבית תיקי המבוטחים המנוהלים בחברה הינו נמוך משיעור של 0.25%. בהתאם לאמור, להוראות הנ"ל לא צפויות להיות השפעה על רווחיות החברה בטווח הקרוב. הערכת החברה בקשר עם המגבלה על הוצאות ישירות

בשל ביצוע עסקאות הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות. לפירוט בנושא ניהול אשראי על ידי החברה ראה סעיף 4.4.1.2 להלן.

(ב) ביום 10 במאי 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **הלוואות ממונפות**. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות לעניין חובות ועדת השקעות טרם מתן הלוואות ממונפות, וכן לעניין הדיווחים לוועדה אודות הלוואות כאמור שנתן גוף מוסדי. באותו מועד, פרסמה הממונה גם חוזר בעניין **דיווח לממונה אודות הסדרי חוב בהם נטל חלק גוף מוסדי**. החוזר קובע, בין היתר, את מתכונת הדיווח לממונה אודות הסדרי חוב בהם השתתף גוף מוסדי.

(ג) בחודש מאי 2015, פרסמה הממונה 4 חוזרים המתקנים את הוראות **פרק 4 - ניהול נכסי השקעה לחוזר המאוחד**. מטרת התיקונים הינה (1) לקבוע את התנאים אשר חלים על גופים מוסדיים בעת מתן הלוואות מותאמות לתאגיד אשר הוא או בעל השליטה בו היו בקשיים בשנים שקדמו למתן ההלוואה; (2) לקבוע הוראות לעניין הנהגת מגבלות פנימיות למתן אשראי ללווים, קביעת נדבך נוסף של נהלי חיתום ואנליזה להלוואות מותאמות והגדרת מקרים שבהם רשאי גוף מוסדי להסתמך על ערבות שנתקבלה והנחיות כלליות בנוגע לדרך פעולה בעת הפרתה של תניה לפירעון מידי וחובת גילוי ביחס לאשראי שנלקח למימון רכישת מניות שליטה בתאגיד; (3) לקבוע הוראות לעניין השתתפות גופים מוסדיים בעסקאות קונסורציום וסינדיקציה; (4) ליישם את המלצות ועדת גולדשמידט ביחס להחזקת אמצעי שליטה על ידי גוף מוסדי עקב מימוש אמצעי שליטה שהיו ערובה לחיוב בידו.

בנוסף, בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה חוזר נוסף המהווה תיקון לפרק 4 - ניהול נכסי השקעה לחוזר המאוחד. מטרת החוזר הינה ליישם את המלצות ועדת גולדשמידט לעניין ממשל תאגידי, והוא כולל הוראות לעניין מינוי ותפקידי ועדת אשראי פנימית, בקרת אשראי וטיפול בחובות בעייתיים. החברה נערכה ליישום החוזר האמור וביצעה התאמות במבנה הארגוני של מערך ההשקעות וכן ביצעה שינויים בתהליכי העבודה בהתאם להוראות החוזר.

(ד) בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות – תיקון**. מטרת החוזר הינה להגביר את מעורבות ואחריות הדירקטוריון וועדת ההשקעות בתחום מתן הלוואות מותאמות על ידי גוף מוסדי, בהתאם להמלצות ועדת גולדשמידט.

4.1.4 הוראות לעניין מדיניות דיווח חשבונאי וכללי דיווח והצגה ודיווחים שיש למסור לממונה

בתקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח פורסמו הוראות נוספות שעניין מדיניות דיווח חשבונאי וכללי דיווח והצגה ודיווחים שיש למסור לממונה כדלקמן:

(א) בחודש מרץ 2015, נוסף לקודקס הרגולציה פרק שכותרתו **מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות**. הפרק כולל הוראות ועקרונות לעריכת דוח כספי ומדידת נכסים.

(ב) בחודש אוגוסט 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **בדיקת נאותות העתודות (LAT)** בדוחות הכספיים של חברות ביטוח. מטרת החוזר הינה לקבוע את אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות ואת הגילוי בדוחות הכספיים של חברות ביטוח, זאת בהתייחס למאפיינים השונים של תזרימי המזומנים העתידיים, לרבות חוסר נזילות (באמצעות פרמיית אי נזילות) וסיכונים ביטוחיים אשר אינם ניתנים לפיזור.

4.1.5 הוראות הנוגעות לתחום ביטוח כללי

בתקופת הדוח פורסמו הוראות נוספות הנוגעות לתחום ביטוח כללי כדלקמן:

(א) בחודש יוני 2015, פרסמה הממונה הכרעה עקרונית בעניין **תשלום מע"מ וירידת ערך ברכב שלא תוקן**. ההכרעה כאמור מסדירה את תשלום המע"מ במקרה של רכב שלא תוקן. בהכרעה כאמור נקבע כי במקרים שבהם נקבע גובה הנזק על ידי שמאי וחברת הביטוח לא ערערה על קביעתו, עליה לשלם תגמולי ביטוח הכוללים, בין היתר, את ירידת הערך של הרכב, ככל שקיימת. בנוסף על חברת הביטוח לשלם את מס ערך המוסף החל בעניין, זאת גם אם המבוטח לא תיקן את רכבו בפועל, במקרה שבו מבטח בחר לפצות את המבוטח בתשלום ערך הנזק, וכן במקרה שבו צד ג' תובע את נזקיו הישירים בגין תיקון הרכב.

(ב) בחודש יולי 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **צירוף לביטוח**. החוזר קבע הוראות להסדרת התנהלות חברות ביטוח וסוכני ביטוח בעת צירוף לביטוח, ובין היתר, נקבעו הוראות לעניין התאמת הביטוח לצרכי המועמד לביטוח, שיווק ביטוח יזום וחובות חברת ביטוח או סוכן ביטוח לקראת כריתת חוזה ביטוח. החברה מבצעת הערכות מקיפה על מנת לוודא עמידה בהוראות החוזר. להערכת החברה, ההוראות הכלולות בחוזר עשויות להביא לגידול בתלונות ובתביעות מצד המבוטחים.

הערכת החברה בקשר לחוזר צירוף לביטוח, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

(ג) בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם**. מטרת החוזר הינה לקבוע כללים להנהגת כתבי שירות ולאופן שיווקם. תחילתו של החוזר הינה ביום 30 ביוני 2016. החברה פועלת להתאים את כתבי השירות המשוקות על ידה להוראות החוזר, על פי לוחות הזמנים שנקבעו בו.

4.1.6 הוראות הנוגעות לתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

בתקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח פורסמו הוראות נוספות הנוגעות לענף ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח כדלקמן:

(א) בחודש ינואר 2015, פרסמה הממונה את חוזר **העברת כספים בין קופות גמל העוסק בהסדרת הליכי העברת הכספים בין קופות גמל** בהמשך ובהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), תשס"ח-2008. החוזר מטפל בין היתר, בלוחות הזמנים להעברת הכספים, באופן ומועדים להעברת הכיסוי הביטוחי ובנתונים שיש להעביר בין החברות המנהלות. להערכת החברה, החוזר צפוי להביא לגידול בהוצאות התפעוליות של החברה לרבות במערכות המחשוב של החברה.

הערכת החברה בקשר לחוזר העברת כספים בין קופות גמל, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

(ב) בחודש ינואר 2015 פורסמה עמדת הממונה בעניין **הגדרת מקרה ביטוח בביטוח סיעודי**. עמדת הממונה קובעת כי על אף הכלל של "לפחות 50% מהפעולה" ככל שהפעולה, מבחינה מהותית, אינה ניתנת לביצוע, לא יתכן כי ייקבע על ידי חברת הביטוח כי ניתן לבצע לפחות 50% ממנה. להערכת החברה, ההשפעה של עמדת הממונה על עלויות יישוב התביעות עשויה לגדול.

הערכת החברה בקשר עם עמדת הממונה הגדרת מקרה הביטוח בביטוח סיעודי הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

(ג) בחודש פברואר 2016, פורסמו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל)**, תשע"ה-2015 ("תקנות ניתוחים"). בתקנות כאמור נקבע, בין היתר, כי נוסח של פוליסת ניתוחים (פוליסה לביטוח ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל כולל התייעצות), יהיה כפוף לתנאי הפוליסה התקנית הקבועים בה. הפוליסה התקנית הקבועה בתקנות ניתוחים כוללת כיסויים בישראל להוצאות ניתוח, לטיפול מחליף ניתוח, לשכר מנתח ולהתייעצויות עם רופא מומחה, וחברת ביטוח לא רשאית לשנות את נוסח התנאים האמורים וכן להוסיף או לגרוע כיסוי מהפוליסה התקנית כאמור, אלא אם כן השינוי אושר מראש ובכתב בידי הממונה. במקביל לפרסום תקנות ניתוחים פורסם על ידי הממונה חוזר **הוראות יישום לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים, טיפולים מחליפי ניתוח והתייעצויות בישראל)**. החוזר קובע הוראות לעניין פניית מבטחים למי שהיו מבטחים בפוליסות ניתוחים ערב תחילתן של התקנות כאמור לשם

מתן אפשרות מעבר למבוטחים אלו לפוליסה התואמת את הוראות התקנות וכן מידע שיש למסור למפקחת על הביטוח בנוגע לפוליסות כאמור.

(ד) בחודש אפריל 2015, פורסם חוזר העוסק בדיווח לממונה על שיעורי דמי ניהול במוצרי **חיסכון פנסיוני**. החוזר עוסק בהסדרת אופן דיווחי הגופים המוסדיים אודות דמי הניהול המוצעים למצטרפים חדשים לקופות הגמל השונות לצורך הצגתם במחשבון דמי ניהול, שיאפשר לחוסכים להשוות בין שיעורי דמי הניהול.

להערכת החברה, להוראות החוזר עשויות להיות השפעה על שיעור דמי הניהול שגובה החברה. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשלכות המדויקות של החוזר כאמור, אשר תלויות, בין היתר, גם בעוצמת התחרות בין החברות בשוק.

(ה) בחודש אפריל 2015 פורסם חוזר בעניין **גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על ידי גוף מוסדי**. מטרת החוזר הינה לקבוע דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי הניהול המרביים שחברה מנהלת רשאית לגבות מעמית. החוזר למעשה קבע את נוסחת החישוב בה יעשו שימוש כלל הגופים המוסדיים לצורך חישוב וגבייה של דמי הניהול. הוראות החוזר חלות על פוליסות מסוג קופות ביטוח ששווקו לאחר שנת 2013. החברה התאימה את אופן החישוב של דמי הניהול המרביים שנגבים על ידה. בהתאם למידע המצוי בידי החברה במועד הדוח ההשפעה על דמי הניהול אינה מהותית.

(ו) בחודש מאי 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני**. מטרת החוזר הינה לקבוע מבנה של "רשומה אחודה", אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך הבטחת העקרונות הבאים: (א) קבלת מידע והעברתו באופן שלם, מדויק, מהימן וזמין, הניתן לשליפה ואחזור במהירות ובאפקטיביות לצורך עמידה בהוראות הדין; (ב) הסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין יצרני המידע וצרכניו השונים בתחום החיסכון הפנסיוני. בנוסף, החוזר קובע את הנסיבות שבהתקיימותן יהא בעל רישיון וגוף מוסדי מחויב להעביר את המידע הנדרש, ביחס לכל ממשק וממשק.

(ז) בחודש מאי 2015 פורסם חוזר **חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית**. מטרת החוזר הינה ליצור תשתית אחידה למתן ייעוץ פנסיוני ולאפשר לחוסכים לקבל החלטה מושכלת ביחס לחיסכון הפנסיוני שלהם. במקביל, פרסמה הממונה חוזר בעניין **תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית**. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות לגבי דמי שימוש לגופים מוסדיים ולגופים לא מוסדיים שאישרה הממונה לגבות ממשתמשים במערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

החברה ביצעה את כל הפעולות הדרושות על מנת להתחבר למערכת הסליקה הפנסיונית המרכזית ותחזוקתה. בשלב זה עדין מוקדם להעריך את ההשלכות של החוזר, אשר תלויות, בין היתר, בעלויות התפעול והתחזוקה של החיבור למערכת כאמור.

(ח) בחודש אוגוסט 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **עקרונות לעריכת חיתום רפואי**. מטרת החוזר הינה לקבוע עקרונות מנחים לביצוע הליך חיתום רפואי על ידי גופים מוסדיים. בנספח לחוזר מפורטת רשימה של נהגים שניתן לעשות בהם שימוש בהליך חיתום רפואי ונהגים שאין לעשות בהם שימוש בהליך חיתום רפואי.

להערכת החברה החוזר צפוי להשפיע על תשלום תביעות. יחד עם זאת, בשלב זה עדיין מוקדם להעריך את ההשלכות ומידת ההשפעה על החברה.

(ט) בחודש ספטמבר 2015, פרסמה המפקחת על הביטוח חוזר בעניין **מסלולי השקעה בקופות גמל**. מטרת החוזר הינה להתאים את רמת הסיכון של מסלולי ההשקעה בהם מושקעים כספי החוסכים למאפיינים של כל חוסך וחוסך לרבות גילו (המודל הצייליאני). החוזר קובע מסלולי ברירת מחדל המותאמים לגיל החוסך. כמו כן, החוזר מסדיר כללים אחידים לקביעת השמות ומדיניות ההשקעה במסלולים השונים (מתמחים ושאינם מתמחים). החוזר קובע כי מודל ההשקעות תלוי גיל יהיה בנוי משלושה מסלולים: (1) מסלול השקעה שמדיניות ההשקעות בו מתאימה לחוסכים שגילם אינו עולה על 50 שנה; (2) מסלול השקעה שמדיניות ההשקעות בו מתאימה לחוסכים שגילם לפחות 50 שנה ואינו עולה על 60 שנה; (3) מסלול השקעה שמדיניות ההשקעה בו מתאימה לחוסכים שגילם לפחות 60 שנה. בהתאם לחוזר, על הגוף המוסדי לשייך את החוסך למסלול המתאים לו בהתאם לגיל ולהודיע לו על כך, במסגרת הדיווח הרבעוני לרבות הסיבה שבשלה בוצע השייך, מדיניות ההשקעה הצפויה לפני השינוי ולאחריו ומידע אודות זכותו להעביר בכל עת את כספיו, כולם או חלקם מכל מסלול לכל מסלול אחר באותה הקופה. עוד נקבע בחוזר כי תשלומי הקצבאות ינוהלו בחשבון נפרד בו ינוהלו כל ההתחייבויות כלפי כל מקבלי הקצבאות וכן מסלול השקעה אחד לניהול אותם נכסים. החברה סיימה את ההיערכות ליישום החוזר לרבות התאמת המסלולים בהתאם לדרישות.

(י) בחודש אוקטובר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **עקרונות לשינוי תעריפים בביטוח בריאות למבוטחים קיימים**. מטרת החוזר הינה לפרט את העקרונות שיעמדו בבסיס בחינתן של בקשות שיגישו חברות ביטוח למפקח על הביטוח לשינוי תעריפים למבוטחים קיימים. החוזר כאמור כולל, בין היתר, הוראות לעניין העקרונות לשינוי תעריפים למבוטחים קיימים, ניסיון תביעות וחישוב שיעור נזקים ושיקולים אקטואריים נוספים בקביעת תעריפי הביטוח.

(יא) ביום 6 באוקטובר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **אי תלות בין כיסויים בביטוח בריאות פרט**. מטרת חוזר זה הינה לקבוע הוראות לשיווק של כיסויים ביטוחיים שונים

בתכניות לביטוח בריאות פרט וכן הוראות לעניין אופן ביטול כסויים ביטוחיים כאמור שנמכרו יחדיו. באותו מועד, פורסם גם חוזר בעניין **עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט**. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות בדבר עריכת תכניות לביטוח בריאות פרט והוא כולל, בין היתר, הוראות בנושאים הבאים: תקופת הביטוח וחידושה, הודעות למבוטח בדבר חידוש הפוליסה, שינויים בדמי הביטוח, בתנאי הביטוח והודעה בדבר אפשרות המעבר לפוליסה עדכנית ואחידות שינויים בתכנית הביטוח.

נכון למועד הדוח, פוליסות הבריאות של החברה אשר עודכנו בהתאם להוראות חוזר עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט, טרם אושרו על ידי הממונה.

(יב) ביום 6 באוקטובר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **הוראות לעניין הכיסוי הביטוחי בתוכנית לביטוח תרופות**. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות עדכניות בדבר הכיסוי הביטוחי בתכניות לביטוח תרופות. באותו מועד, פורסם גם חוזר בעניין **עריכת תכנית לביטוח מחלות קשות**. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות לעריכת תכניות לביטוח מחלות קשות ולעדכן את ההגדרות של מחלות קשות המכוסות בפוליסה כך שהן יתבססו על הגדרות רפואיות עדכניות.

(יג) בחודש נובמבר 2015 נכנס לתוקף **חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2015 ו-2016 (תיקוני חקיקה), התשע"ה 2015 ("חוק ההסדרים")** הכולל שינויים מהותיים בתחום הבריאות והפנסיה. פרק הבריאות בחוק ההסדרים נועד, בין היתר, לטפל בכשלי השוק בענף ביטוחי הבריאות ולגרום להוזלת הוצאותיהם של משקי הבית על שירותי בריאות פרטיים, ואילו הפרק הפנסיוני כולל רפורמה משמעותית בעיקר בכל הנוגע ליחסים שבין הסוכנים, חברות הביטוח והלקוחות. להלן יפורטו עיקרי השינויים בתחומי הבריאות והפנסיה בחוק ההסדרים.

פרק הבריאות: בחוק ההסדרים נקבע, בין היתר, כי חברות הביטוח לא יתנו למטופל החוזר כספי או פיצוי בשל ניתוח, וכן כי חברות הביטוח לא יוכלו להציע יותר שירות המציע החזר הוצאות רפואיות במקרה של בחירת רופא מנתח (למעט לגבי רופאים המופיעים ברשימה סגורה ופומבית של חברת הביטוח הכוללת עד 50 רופאים מומחים בתחומים ייחודיים או באזורים גיאוגרפיים שבהם קיים מספר מצומצם של רופאים מומחים), אלא שירות של הסדר בלבד המבוסס על התקשרות בין חברות הביטוח לבין הרופא המומחה או מוסד רפואי. הוראות פרק הבריאות בחוק ההסדרים ייכנסו לתוקף ביולי 2016.

פרק העיסוק הפנסיוני: בחוק ההסדרים נקבע, בין היתר, כי סוכן ביטוח פנסיוני לא יוכל לשווק מוצר פנסיוני לעובד או לקבל בגינו עמלה מגוף מוסדי אם הוא או תאגיד שהוא מחזיק בו או מוחזק על ידו, בסוג מסוים של אמצעי שליטה בשיעור העולה על 5%, מספק למעסיקו של אותו עובד שירותי תפעול, אלא בתנאים מסוימים הקבועים בחוק כאמור

כגון שהתשלום עבור התפעול יחול במלואו על מעסיקים ויוגדר כ"דמי סליקה" וכן כי דמי הניהול שישלם העובד יוקטנו על ידי הגופים המוסדיים בגובה "דמי הסליקה" שקיבל הסוכן הפנסיוני מהמעסיקים. כמו כן, נקבע, כי סוכן ביטוח פנסיוני יאלץ לבחור האם לקבל את התשלום מהלקוח או לקבל עמלה מהגוף המוסדי, וכן כי גופים מוסדיים לא יוכלו להעניק טובת הנאה לסוכנים עבור שיווק מוצרים, למעט עמלת ההפצה. בנוסף, נקבע כי לכל עובד תהיה זכות לבחור את הסוכן הפנסיוני שלו. חלק מהוראות פרק העיסוק הפנסיוני בחוק ההסדרים נכנסו לתוקף עם פרסומן ויתרתן תיכנסנה לתוקף בהדרגה במהלך שנת 2016.

נכון למועד זה לא ניתן להעריך את ההשלכות המדויקות של השינויים האמורים אשר תלויות בין השאר בעוצמת התחרות בין חברות הביטוח.

(יד) בחודש נובמבר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **דיווח למפקח על תעריפים בתכניות לביטוח חיים**. החוזר מסדיר את דיווחי חברות הביטוח על תעריפי הביטוח לצורך הצגתם במחשבון, קובע מה הם דמי הביטוח המרביים שניתן יהיה לגבות ממצטרף חדש, וכן קובע חובת דיווח רבעוני למפקח על דמי הביטוח שנגבו בפועל בשוק.

(טו) בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים**. מטרת החוזר הינה לפרט הוראות נוספות להוראות חוזר ביטוח 5-1-2012, שעניינו מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, המאפשרות לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון תלויות תשואה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים, למבוטח שיש לו פוליסה כאמור והמבקש לבצע ניווד לפוליסה אחרת, וכן הוראות לעניין שימור פוליסות ביטוח חיים עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים.

(טז) בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה הבהרה בעניין **תשלום גוף מוסדי עבור שירותי תפעול למעסיקים – הבהרה**. מטרת ההבהרה הינה לקבוע כי (א) חל איסור על גוף מוסדי לשאת בעלות הכרוכה במימון תפעול הליך סליקת הכספים והמידע והפקת קבצי הדיווח המוטלים על המעסיק; (ב) גוף מוסדי אינו רשאי לספק שירותי תפעול למעסיק; (ג) גוף מוסדי רשאי לאפשר למעסיק להעביר דיווח על הפקדת תשלומים לקופות גמל המנוהלות על ידו באמצעות אתר האינטרנט שלו, ובלבד שדיווח כאמור יתייחס למוצרים המנוהלים על ידי הגוף המוסדי בלבד.

(יז) בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **תשלומים לקופת גמל**. חוזר זה מהווה נדבך משלים להוראות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("**תקנות התשלומים**"), אשר בהן נקבעו הוראות לעניין אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל ודיווח תקין על הפקדת תשלומים חיוני לרישום זכויות העובד כנדרש במערכות המידע של החברה. במקביל, תוקנו תקנות התשלומים כך שלגבי מעסיקים של

מעל 100 עובדים התקנות חלות מיום 1 בפברואר 2016 (בגין שכר ינואר 2016) לגבי מעסיקים של למעלה מ-50 עובדים ועד 100 עובדים יחולו התקנות מיום 1 ביולי 2016; לגבי יתר המעסיקים יחולו התקנות מיום 1 בינואר 2017.

(יח) בחודש ינואר 2016, נוסף לקודקס הרגולציה חלק 3 בשער 6 שכותרתו "הוראות לתכניות ופוליסות ביטוח בריאות". החלק כאמור כולל הוראות ייחודיות לעניין תכניות ופוליסות בריאות והוא ייכנס לתוקף בתחילת מרס 2016.

4.1.7 טיטות מהותיות של המפקח, שאינן מפורטות בחלקיו האחרים של הדוח אשר פורסמו בתקופת הדוח ועד בסמוך למועד פרסום הדוח

בנוסף לחוזרים שנסקרו בתחומי הפעילות הספציפיים של החברה, פורסמו בתקופת הדוח ועד בסמוך למועד פרסום הדוח טיטות אשר עשויות להיות להן השפעה מהותית על החברה, כמפורט להלן:

(א) במהלך חודש אפריל 2015, פרסמה המפקחת טיטות חוזר שעניינה "קווים מנחים לעניין לביטוח מפני אובדן כושר עבודה". הטיטה קובעת מבנה אחיד ומודולרי לתכנית לביטוח אובדן כושר עבודה ותאפשר למועמדים לביטוח לערוך השוואה בין התוכניות. בנוסף, הטיטה קובעת הגדרה אחידה לאובדן כושר עבודה והוראות שונות לתכנית הבסיסית כגון: תקופת הביטוח, תקופת ההמתנה, היקף הכיסוי, תגמולי הביטוח, חריגים לכיסוי, אפשרות לעדכון הכיסוי לאחר שינוי העיסוק ואפשרות קיזוז תגמולי הביטוח במקרה של תשלום מגורמים ממשלתיים או ממבטחים אחרים.

(ב) בחודש יולי 2015, פרסמה הממונה טיטות חוזר שעניינה **תכניות ביטוח חיים בדמי ניהול קבועים**. הטיטה קובעת כי אין לשווק תכנית ביטוח חיים לכיסוי מקרה מוות לתקופה העולה על חמש שנים בדמי ביטוח קבועים. האיסור, בטיטה, על שיווק תכנית הביטוח כולל גם את תכניות הביטוח לכיסוי מקרה מוות ייעודית להלוואה לדיר, הנדרשת בעת חתימה על משכנתאות.

(ג) בחודש יולי 2015, פרסמה הממונה טיטות חוזר 6-2015 בעניין **תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (הלוואות למבטחים ולעמיתים)**. מטרת החוזר הינה הסדרת אופן העמדת הלוואות הניתנות על ידי גופים מוסדיים למבטחים ולעמיתים כנגד כספי החיסכון הצבורים שלהם; הבטחת התאמתן של הלוואות אלו למדיניות ההשקעה של הגוף המוסדי ובחינת מידת כדאיות ההשקעה באפיק זה; יצירת מנגנונים נאותים לבחינת רמת הסיכון של הלוואה הבודדת ותמחורה באופן התואם את רמת הסיכון שלה ואת מחיר השוק; והבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים להעמדת הלוואות מסוג זה על ידי הגוף המוסדי.

(ד) בחודש ספטמבר 2015, פורסמה טיטות **צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, זיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור)**,

התשע"ו-2015. טיוטת הצו המאוחד, כוללת הוראות לעניין חובות זיהוי, דיווח, רישום ושמירת מסמכים החלות על חברות ביטוח, חברות מנהלות וסוכני ביטוח. הטיטה כאמור, מאחדת את הוראות הצווים הקיימים לכדי מסגרת אחת המותאמת להתפתחויות שחלו ברגולציה הבינלאומית במאבק בהלבנת הון ובמימון הטרור ולהוראות החלות על גופים פיננסיים המפוקחים על ידי רשויות פיננסיות אחרות שמטרתם להילחם בהלבנת הון שמקורה בביצוע עבירות שהוגדרו בחוק הלבנת הון התש"ס-2000.

(ה) בחודש דצמבר 2015, פרסמה הממונה טיוטת חוזר שעניינה **צידוף לביטוח – טיוטה**. במסגרת הטיטה מוצע, בין היתר, תיקון לגבי השוואה וביטול של פוליסה קיימת, וכן להטיל חובה על חברת ביטוח או סוכן ביטוח לשלוח את תנאי פוליסת הביטוח ואת תנאי דף פרטי הביטוח גם למוטב בלתי חוזר, ככל שהפוליסה שועבדה לטובתו.

(ו) בחודש ינואר 2016, פרסמה **טיטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הגבלות על מינוי וכהונה של בעלי תפקיד מרכזי בגוף מוסדי)**, התשע"ו-2016. מטרת טיוטת התקנות כאמור הינה להגביר את האפקטיביות של מנגנוני בקרה ופיקוח בגוף המוסדי, לצמצם פוטנציאל לניגודי עניינים בפעילותם, לחזק את עצמאות גוף מוסדי ובעלי תפקיד מרכזי בו ולהבטיח את מהימנותם של בעלי תפקיד מרכזי. במסגרת טיוטת התקנות, מוצע, בין היתר, לאסור על בעל שליטה בגוף מוסדי, או קרובו, לכהן כבעל תפקיד מרכזי באותו גוף מוסדי, למעט כהונה כדירקטור, לקבוע כי לא ימלא אדם תפקיד מתפקידיו של בעל תפקיד מרכזי בגוף מוסדי, אלא אם כן מונה לתפקיד כדן, וכן לקבוע כי לא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של בעל תפקיד מרכזי.

4.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה

4.2.1 חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של החברה קבועים בהוראות הדינים הרלוונטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

4.2.1.1 רישיונות והיתרים

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח מחייב מתן רישיון מבטח ("רישיון מבטח"). החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת המפקח ("היתר החזקה"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בהיתר מאת המפקח ("היתר שליטה"). ניהול קופת גמל מחייב אף הוא קבלת רישיון.

כמו כן, הוטל איסור על רכישה המביאה להחזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך.

לעניין היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שניתן למר אלעזרא בהכשרה ביטוח ראה סעיף 4.2.2.2 להלן.

4.2.1.2 הון עצמי

לשם עיסוק בפעילות ביטוחית נדרשת החברה לעמוד בדרישות הון מינימאלי. לפירוט בנושא דרישות ההון הרגולטוריות החלות על החברה ואופן עמידת החברה בהן ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים של החברה.

4.2.1.3 מומחיות ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי החברה, דורשת ידע מקצועי ממוקד, בעיקר בתחומי האקטואריה וניהול סיכונים כמו גם היכרות עם שוקי התחום, לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצורך קביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים, יש משקל רב לצבירת ניסיון ואגירת מידע אקטוארי בעל בסיס נתונים רחב.

4.2.1.4 גודל מינימאלי (מסה קריטית)

פעילות המערכות הביטוחיות של החברה וההשקעות הרבות אותן מבצעת החברה, לרבות לצורך עמידה בדרישות הרגולטוריות המשתנות, כרוכה בעלויות תפעול קבועות גבוהות ולפיכך מחייבת היקף הכנסות מינימאלי.

4.2.2 חסמי יציאה

4.2.2.1 פעילות הביטוח

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של המפקח על הביטוח אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט, בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של המפקח. הליכי פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של מפקח, אשר רשאי להורות למבטח על דרכי פעולה מסוימות לצורך יישום הפירוק או החיסול כאמור.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים כ"זנב ארוך" – הפסקת הפעילות כרוכה בהסדר להמשך הטיפול במימוש כל זכויות המבוטחים/ עמיתים (Run-Off).

4.2.2.2 היתר השליטה

בהתאם להוראות הדין, החזקת אמצעי שליטה ושליטה, במבטח, כפופים לקבלת היתר מאת הממונה. בחודש אוקטובר 2006, העניק המפקח על הביטוח, למר אלי אלעזרא, היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה (כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הפיקוח,¹³ בחברה (להלן: "ההיתר לשליטה").

בהתאם לתנאי היתר השליטה, כל שינוי בשרשרת השליטה בחברה, מצריכים את אישורו המוקדם של הממונה, כך שלאורך השנים בוצעו תיקונים בהיתרי השליטה לאור שינויים במבנה ההחזקות. היתר השליטה האחרון ניתן ביום 20 במרס 2012. בהיתר נקבעו, בין היתר, התנאים העיקריים בדבר הוראות לשמירת שרשרת השליטה במבטח¹⁴ ואי מתן זכות לצד ג' בשרשרת השליטה בחברה.

כמו כן, במסגרת היתר השליטה ולצורך קבלתו, התחייב מר אלעזרא להשלים בכל עת את ההון העצמי הנדרש של החברה עד לסכום הקבוע בתקנות ההון המינימאלי

¹³ "אמצעי שליטה" בתאגיד: (1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר; (2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולענין זה: (א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו; (ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו; (3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד; (4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו, לאחר סילוק חבויותיו.

¹⁴ בהתאם להוראות היתר השליטה כל שינוי בשרשרת ההחזקות בחברה בהתאם לתרשים המפורט בסעיף 1.1.2 לעיל מצריך את אישורו המוקדם של הממונה.

או כל תקנה או דין אחרים שיבואו במקומם, אך ההתחייבות לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש או 130 מיליון ש"ח (צמוד למדד אוקטובר 2005).

4.3 גורמי הצלחה קריטיים

להערכת החברה, הגורמים הבאים יכולים להיחשב כגורמים בעלי השפעה קריטית על פעילות החברה:

4.3.1 גורמי הצלחה כלליים: שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; דגש על לקוחות איכותיים בתחום התביעות והתשלומים; איכות ניהול ההשקעות, לרבות ניהול סיכונים פיננסיים; ערוצי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים וליצירת שווקים חדשים והגדלת גיוס סוכנים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים; איכות השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה בעלת פתרונות ייחודיים בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות והפעלת בקרה יעילה.

4.3.2 גורמי הצלחה בביטוח כללי: איכות החיתום – דהיינו לקוחות נושאי הסיכון הנמוך יותר; זיהוי נכון ורציף של עלויות הסיכון ותימחורן בפועל; טיפול נכון בצמצום עלויות האירועים הביטוחיים; איכות האקטואריה על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; יכולת החברה לשפר הסכמים עם הספקים בתחום (ספקי שירותי בריאות שונים, עורכי דין, חוקרים וכיו"ב).

4.3.3 גורמי הצלחה בביטוח חיים: פיתוח מוצרים בעלי רווחיות גבוהה המאפשרים חדירה לנישות חדשות ושיווקן בהיקף גדול; שינויים במערך המחשוב המאפשר שירות איכותי לסוכנים ולמבוטחים; גיוס סוכנים ומשווקים בעלי איכות שימור תיק גבוהה והתמקצעות בתחומים ספציפיים כגון פיננסיים; איכות האקטואריה על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; פיזור גיאוגרפי של סוכנים ומשווקים; ניוודים ורמת דמי הניהול.

4.4 השקעות

4.4.1 מבנה ניהול השקעות ואשראי

4.4.1.1 כללי

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעה הכוללת של החברה. בהתאם לחוק הפיקוח ותקנות השקעה הישנות מונו שתי ועדות השקעה. האחת, ועדה לניהול תיק ההשקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי מבטחים – בתיק המשתתף) והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי התחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה (כספי ביטוח כללי, הון ועודפי הון). ועדות השקעה אלו קובעות את המדיניות הספציפית של כספי הנוסטרו וכספי המשתתף.

4.4.1.2 ניהול אשראי

כחלק מהיערכותה ליישום הוראות שפרסם המפקח בשנים האחרונות שעניינם אופן ניהול אשראי על-ידי גופים מוסדיים, קיימה החברה מספר דיונים במסגרת דירקטוריון החברה ובמסגרת ועדות ההשקעה של החברה (נוסטרו ומשתתף) (להלן: **"ועדות ההשקעה"**) לצורך יישום הוראות המפקח ופעלה ליישומן. בהתאם החברה פועלת על פי נהלים מוסדרים לניהול אשראי שאושרו במוסדות החברה הרלוונטיים, ובהתאם להוראות הדין. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר מסגרת כללית המסדירה את תהליך הזיהוי והטיפול בחובות בעיתיים.

4.4.2 ניהול ההשקעות

4.4.2.1 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

כספי ההתחייבויות הביטוחיות לסוגיהן מושקעים בנכסים שונים וזאת בהתאם לאופי ההתחייבויות וכפוף להוראות תקנות ההשקעה. ההשקעות בחברה מבוצעות במקביל להתחייבויות הביטוחיות, תוך שמירה על מדדי פיזור סיכון ומח"מ (משך חיים ממוצע) בהתאם לתקנות כאמור. רוב ההשקעות כנגד התחייבויות בענפים בעלי "זנב ארוך" (חיים, רכב חובה, חבויות) הינן לתקופות של מח"מ עד 5 שנים. וועדה ההשקעות קבעה במדיניותה כי לפחות 50% מההשקעות הינן השקעות צמודות למדד.

ההשקעות מבוצעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובח"ל הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות סחירות ולא סחירות, אג"ח קונצרני ייעודי המוחזק לפדיון, אג"ח ממשלתיות, והן בהשקעות אלטרנטיביות כגון: נדל"ן וקרנות השקעה.

4.4.2.2 התחייבויות תלויות תשואה

התחייבויות אלו מושקעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות וממשלתיות, והן בהשקעות אלטרנטיביות כגון: נדל"ן, קרנות השקעה וקרנות גידור.

החברה החלה לשווק בתחילת שנת 2004 פוליסות בהן מרכיב החיסכון מופקד במסלולי השקעה שונים לבחירת הלקוח. ללקוח עומדת בחירה בין מספר מסלולי השקעה: מסלול מתמחה במניות אשר הרכיב המנייתי בו הינו 75% ומעלה, מסלול אג"ח ממשלת ישראל בו 75% ומעלה מהנכסים מושקעים באג"ח ממשלתי, מסלול תלוי גיל, אשר בנוי משלושה מסלולים: (1) מסלול השקעה שמדיניות ההשקעות בו מתאימה לחוסכים שגילם אינו עולה על 50 שנה; (2) מסלול השקעה שמדיניות ההשקעות בו מתאימה לחוסכים שגילם לפחות 50 שנה ואינו עולה על 60 שנה; (3) מסלול השקעה שמדיניות ההשקעה בו מתאימה לחוסכים שגילם לפחות 60 שנה. אשר מושקע באפיקים שונים כגון מניות, אג"ח ממשלתי וקונצרני, כאשר החלוקה הפנימית והסיכון מותאמים לגיל החוסך. בנוסף החברה מציעה מסלול שקלי טווח קצר ומסלול הלכה אשר ההשקעות בו מבוצעות עפ"י כללי ההלכה היהודית. מדיניות ההשקעה מוצהרת של ועדת ההשקעות אושרה על ידה ועל ידי דירקטוריון החברה ומתפרסמת לפחות אחת לשנה.

4.4.3 מידע אודות התפלגות הנכסים המנוהלים - הרכב ההשקעות

4.4.3.1 כללי

על מנת להשיג פיזור בתיק ההשקעות, חלק מהתיק מושקע בניירות ערך, נדל"ן ותעודות סל בארץ ובחו"ל. תיק הנוסטרו כולל מרכיב נמוך יחסית של מניות בהשוואה לתיק המשתתף. בשנת 2015 מדיניות הוועדה הייתה השקעה של עד 10% במניות כאשר בפועל רוב השנה התיק היה בעל מרכיב נמוך יותר של מניות. בתיקי המשתתפות קרן י' והמסלולים הכלליים הרכב התיקים כולל מרכיב מניות גדול יותר כאשר בשנת 2015 גבולות שיעור החשיפה למניות היו 37%-49% וגבולות שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני היו 36%-24%.

4.4.3.2 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

מדיניות וועדת ההשקעות לשנת 2015 לגבי רכיב המניות כללה השקעה במניות עד למקסימום של 10% ובפועל רכיב המניות היה נמוך יותר. נכון לחודש דצמבר 2015, רכיב המניות בארץ ובחו"ל יחד הינו מתחת ל-4%, וקיים רכיב משמעותי של

אג"ח ממשלתי, רכיב של אג"ח קונצרני המוחזק לפדיון, וכן מרכיב של כ-17% בנדל"ן. כמו כן לפחות 50% מהתיק מוחזק בנכסים צמודי מדד.

4.4.3.3 התחייבויות תלויות תשואה

התשואות בשוק ההון משפיעות ישירות על החוסכים באמצעות פוליסות הביטוח המשתתפות ברווחים. בניגוד לתיק הנוסטרו, שמגבה בין היתר, את עתודות הביטוח הכללי, תיק המשתתפות ברווחים הינו לרוב בעל מח"מ דינאמי הנקבע בין היתר ע"י וועדת ההשקעות. לתנודתיות בשיעורי הריבית השפעה על שווי התיק, כפי שבאה לידי ביטוי במחירי האג"ח הממשלתי. כמו כן תיק זה בעל מרכיב גבוהה יותר של מניות. נכון לחודש דצמבר 2015 מרכיב ההשקעה במניות היווה כ-46% מכלל הנכסים בקרן י' ובתיקים הכלליים וכלל הן מניות בארץ והן בחו"ל. מרכיב האג"ח הקונצרני (בעיקר בישראל) הייוה כ-30%.

4.4.3.4 התפלגות הנכסים המנוהלים של החברה

כספים תלויי תשואה (במילארדי ₪)	נוסטרו (במילארדי ₪)	
5.0	4.1	החברה
5.0	4.1	סה"כ

לרגולציה חדשה בנושא ניהול השקעות ואשראי בשנת 2015 ועד למועד הדוח ראה סעיף 4.1.3 לעיל.

4.4.4 השקעה בחברות מוחזקות

לחברה אין פעילות השקעה מהותית בחברות מוחזקות.

4.4.5 מדיניות ניהול השקעות פומבית

מדיניות ניהול ההשקעות של החברה מוצגת באתר האינטרנט של החברה בכתובת:
https://www.hcsra.co.il/aboutUs/financialData/Pages/2010_policy.aspx

4.5 ביטוח משנה

4.5.1 כללי

להלן יפורטו סוגי הסדרי המשנה הנפוצים בחברה:

4.5.1.1 ביטוחי משנה יחסיים

כוללים ביטוחי "מכסה" ("Quota Share" או "חלק מוגבל") וביטוחי מותר ("Surplus" או "עודף"). ביטוחי המכסה הם ביטוחים שבהם החלוקה היחסית בין מבטחי המשנה השונים לחברת הביטוח זהה בכל הפוליסות שבענף מסוים. לפי יחס זה מחלקים הן את החשיפה, הן את הפרמיה והן את התביעות. במקביל, בביטוחי המותר "SURPLUS" חברת הביטוח מגדירה מראש מהי רמת הסיכון המרבית שהיא מוכנה ליטול (בשייר) לגבי כל פוליסה/סיכון ויתרת הסיכון בכל פוליסה מועברת למבטחי המשנה. יתרת הסיכון יכולה להשתנות בכל פוליסה ומכאן שחלקו היחסי של כל מבטח עשוי להשתנות לגבי כל פוליסה.

4.5.1.2 ביטוחי משנה לא יחסיים

כוללים ביטוחי הפסד יתר ("Excess of Loss") וקטסטרופה ("Catastrophe") שמטרתם הינה הגנה על שייר החברה. ביטוח הפסד יתר הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים שנקבע מראש, דהיינו, הביטוח מכסה תביעה בודדת גבוהה או אירוע בו מעורבים מספר סיכונים. כל סכום תביעה הנמוך מהסכום שהוגדר מראש (השייר) יכוסה על-ידי חברת הביטוח.

4.5.1.3 ביטוחי משנה פקולטטיביים

ביטוחי משנה הנערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות. בדרך כלל יבוטחו עסקים בביטוח מסוג זה כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה הרגילים, או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה.

4.5.2 מדיניות החשיפה למבטחי משנה

ביטוחי המשנה של החברה נערכים על בסיס שנתי או רב שנתי, בהתאם לתחום הפעילות.

4.5.2.1 ביטוח כללי: בביטוח כללי לטווח קצר (רכוש, אש, דירות, הנדסי) מדיניות החברה ליצור פיזור רחב ומשמעותי וזאת באמצעות פנל רחב של מבטחי משנה¹⁵, תוך

¹⁵ כאשר הנחת העבודה של החברה היא כי אינה מתקשרת עם מבטח משנה שדירוגו נמוך מ-(A).

בדיקה שוטפת של הדירוג וחוסנו של כל מבטח משנה בצורה פרטנית והקפדה על החלק המוקצה לכל מבטח משנה.

בביטוחים לטווח הקצר ולטווח הארוך (כגון ביטוחי תבויות) החברה מתקשרת רק עם מבטחי משנה שדירוגם גבוה מ-A, תוך בדיקת חוסנם, ובכל מקרה חלקם לא יעלה על 50% למבטח משנה בודד.

4.5.2.2 **ביטוח חיים**: ביטוחי חיים ובריאות הנם באופיים ביטוחים לטווח ארוך. לפיכך, מבטחי המשנה נבחרים בקפידה על-פי התמחותם המקצועית בסוגי הביטוחים המשווקים על-ידי החברה, תוך התייחסות ליכולתם לעמוד בהתחייבויות לטווח ארוך. בביטוחי המשנה בביטוח חיים החברה אינה מתקשרת עם מבטחי משנה המדורגים ברמה נמוכה מ-(A).

פרטי ההתקשרות מול מבטחי המשנה (סוג חוזה, שייר, חלוקה בין מבטחי משנה) מועברים בכל שנה למפקח על הביטוח.

החברה רוכשת ביטוחי משנה במרבית תחומי הפעילות הן בביטוח חיים והן בביטוח כללי. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ענפי הביטוח בחברה מבטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי. כאמור לעיל, הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על החברה מפני אירועים יוצאים מן הכלל ומעל השייר שהיא נוטלת על עצמה (קטסטרופות).

בחלק מהענפים שייר החברה מכוסה בביטוח Excess of Loss או Catastrophe כנגד קטסטרופה דוגמת אירועי טבע, רעידת אדמה והצטברות מקרי מוות הקשורים לסיכונים מלחמה וכיוצא באלה. במקרה של פשיטת רגל של מבטח משנה ואי יכולת לגבות ממנו תשלום החבות של מבטח המשנה תחול כולה על חברת הביטוח. למיטב ידיעת החברה, לתאריך הדוח, אין אף מבטח משנה עמו קשורה החברה אשר הינו בקשיים כלכליים.

להרחבה בנושא מדיניות החשיפה של החברה למבטחי המשנה בתחום ביטוח החיים – ראה סעיף 4.5.8 להלן.

4.5.2.3 **סיכון קטסטרופה** משמעו חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופלי) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה שיחולו על שייר החברה וייצרו נזק כלכלי משמעותי לחברה ולחוסנה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה. לצורך כימות וחישוב רמת ההגנה, החברה נעזרת

במודלים המנתחים את הסיכון ומצביעים על אחוז ההגנה אותו היא נדרשת לרכוש.

בשנת 2015, גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד (כדוגמת רעידת אדמה), בהסתברות של נזק מרבי (MPL) של כ-1.8% היה כ-138 מיליון US \$, מהם כ-1.5 מיליון US \$ שייר עצמי.

לשנת 2016, גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה משמעותית בהסתברות נזק מרבי (MPL), של כ-1.8% הינו כ-139 מיליון US \$ ברוטו, מהם כ-1.5 מיליון US \$ יהיו בשייר עצמי.

4.5.3 ביטוח משנה- ענף רכב חובה

4.5.3.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החל משנת 2005 החברה הפסיקה לרכוש ביטוח משנה מסוג Quota Share בענף ביטוח רכב חובה. מהלך זה גרם כך שהחשיפה בענף זה הפכה להיות בשיעור של 100% על שייר החברה.

כדי להגן על השייר החברה רוכשת הגנה על השייר מסוג Excess of Loss ומטרתו להגן על החברה עד לגבול של 400 מיליון ש"ח לתביעה בכל תביעה העולה על 4 מיליון ש"ח (הכיסוי בפועל נבנה ברמה של שני רבדים). מחיר הביטוח/ההגנה נקבע כמחיר של כל רכב כפול מספר כלי הרכב המבוטחים בכפוף לניסיון תביעות עבר. ביטוחי ההגנה על השייר (הפסד יתר) נרכשים ללא קשר לפרמיה הנגבית מהמבוטחים אלא על-פי מספר כלי הרכב המבוטחים כפול הסכום פר כל רכב, כפי שסוכם בין מבטחי המשנה לחברה.

להלן טבלאות המפרטות את חלקם של מבטחי המשנה השותפים בכיסוי ביטוח המשנה על בסיס Excess of Loss לצורך כיסוי ההגנה לפעילות רכב החובה של החברה:

בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של החברה לשנת 2015, החברה המשיכה לרכוש הגנות לביטוח החובה, במבנה Excess of Loss של 396 מיליון ש"ח מעל שייר של 4 מיליון ש"ח, תוך שאיפה מתמדת של הורדת מחיר הפרמיה המשולם למבטחי המשנה ובמקביל לפעול להגדלה והרחבת קבוצת מבטחי המשנה לצורך פיזור וצמצום הסיכון, כמפורט להלן:

S&P or AM Best	שיעור %	שם מבטח המשנה
A	5.00	Amlin Re Europe
A+	3.00	Ascot Synd 1414
A	10.00	AWAC
A+	6.00	Barbican Syndicate 1955
A	10.00	Catlin Re Switzerland
AA	10.00	CCR
A-	3.00	GIC
A -	7.00 - רובד 1	Helvetia
A	3.50	Korean Re
A+	7.50	Markel Syndicate 3000
A +	4.00	Novae Synd 2007
A-	10.00	Odyssey Re
AA-	14.00	R + V
A+	7.00 - רובד 1 14.00 - רובד 2	XL Re Europe
		סה"כ 14 חברות

החברה התקשרה בעסקה עם מבטח משנה במסגרתה רכשה, בתוקף ליום 30 בספטמבר 2008, ביטוח משנה לסיכון של כלל התביעות התלויות שבשייר החברה במסגרת עסקי ביטוח רכב חובה בלבד שלה, בגין השנים 1995 עד 2005 כולל, וכן ביצעה עדכון להתקשרות זו במסגרתה רכשה החברה ביטוח משנה לסיכון בגין התביעות התלויות בשייר החברה במסגרת עסקי רכב חובה שלה בגין השנים 2006-2009.

מבנה העמלות 4.5.3.2

מכיוון שהחובה לגבי רכב חובה הוא חוזה הגנה על שייר החברה הרי שאין עמלות.

4.5.3.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בענף ביטוח רכב חובה בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות ברכב חובה (באחוזים)	דירוג לפי S&P	שם מבטח המשנה
2,474	14	-AA	R + V
1,745	10	-A	Odyssey Re
1,655	10	A	AWAC
1,767	10	AA	CCR
1,655	10	A	CATLIN SWITZERLAND

4.5.3.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בענף רכב חובה בהשוואה לשנים קודמות.

4.5.3.5 מגבלות ותקרות כיסוי

לחברה כיום אין חוזי ביטוח משנה מסוג Quota Share עם מבטחי משנה בענף רכב חובה. בחוזים מסוג עודף הפסדים, החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחת ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

4.5.3.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה.

4.5.4 ביטוח משנה- ענף רכב רכוש

4.5.4.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

ענף רכב רכוש מאופיין הן בפיוזר גיאוגרפי גדול והן בסטיית תקן קטנה יחסית בתביעות. בנסיבות אלה, בחרה החברה להשאיר את מלוא החשיפה של החברה בגין תביעות פוטנציאליות על שייר החברה ללא צורך בשיתוף מבטחי משנה. יחד עם זאת, החברה נוהגת להגן על שייר החברה מפני קטסטרופות כגון נזקי טבע, רעידות אדמה וכו' באמצעות רכישת ביטוח משנה מסוג Excess of Loss בגובה

של 1,800,000 דולר מעל השתתפות עצמית בגובה 200,000 דולר. לשנת 2015 עלות רכישת הגנה זו מחושבת על-פי מכפלת הפרמיה הנגבית על-ידי החברה ממבוטחיה באחוז מסוים שנקבע עם מבטחי המשנה.

להלן רשימת מבטחי המשנה הגנה וחלקם בכיסוי זה לשנת 2015:

שם מבטח המשנה	שיעור %	דירוג S&P
Hannover Re	20	AA-
R + V	30	AA-
AAIC	20	A-
Odyssey Re	20	A-
BERKLY	10	A+
סה"כ 5 חברות	100	

4.5.4.2 מבנה העמלות

רכב רכוש נרשם כולו בשייר והחברה קונה הגנות על השייר. לפיכך אין עמלות.

4.5.4.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות ברכב רכוש (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי דולר ארה"ב
Hannover Re	AA-	20	29
R + V	AA-	30	43
AAIC	A-	20	29
Odyssey Re	A-	20	29
BERKLY	A+	10	14

4.5.4.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים עם מבטחי משנה בענף רכב רכוש בהשוואה לשנים קודמות.

4.5.4.5 מגבלות ותקרות כיסוי

לחברה הגנה על השייר ברכב רכוש באמצעות רכישת הגנה בגובה של עד 2,000,000 דולרים, כאשר מתוכם נשארים 200,000 דולרים על השייר.

4.5.4.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה.

4.5.5 ביטוח משנה- ביטוח כללי אחר

4.5.5.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

להלן פרטים בדבר ביטוחי המשנה אשר נרכשו על-ידי החברה בביטוח כללי אחר:

(א) רכוש – ביטוח אש וסיכונים נלווים

לחברה התקשרויות בביטוחי משנה המספקים מענה לכל הפעילויות הקשורות לביטוח רכוש/אש, ובו כלולים מגוון ענפי הכיסויים המשתייכים לענף האש כמפורט: פעילות עסקית/מסחרית/ תעשייתית, ביטוחי דירות, ביטוח משכנתאות – (ביטוח המבנה) כספים/רכוש במעבר וביטוח נאמנות עובדים.

בשנת 2015 לחברה היה חוזה שאפשר לה קיבולת של עד 35 מיליון דולר (ארה"ב) ביחס לכל פוליסה בהתאם לצרכי החברה. במקביל הוגדל שייר החברה. בענפי אש רכוש לחברה חוזה ביטוח משנה המאגד בתוכו ארבעה סקטורים: (1) אש מסחרי עסקי; (2) סחורה במעבר – כספים – נאמנות (כיסוי נלווה לביטוחים העסקיים); (3) דירות; (4) משכנתאות.

להלן פירוט מבטחי המשנה בשנת 2015, דירוגם וחלקם מתוך סך חלקם של מבטחי המשנה (מבטחי המשנה משתתפים בכל ארבעת הסקטורים):

Am Best or S&P דירוג	שיעור %	שם מבטח המשנה
AA	1.50	C.C.R
A+	14.00	Scor
A+	1.00	Hiscox
A	7.50	Amlin Re Europe
A	2.00	Helvetia
A-	10.00	Odyssey Re
A-	1.50	Sava Re.
A	5.50	Korean Re
A-	5.00	GIC
A	3.00	Catlin Re Zurich

Am Best or S&P דירוג	שיעור %	שם מבטח המשנה
A	5.00	China Re
A	1.00	Central Re
A	2.50	American Std. Ins. Co.
A+	1.50	MS Frontier Re
A-	1.00	Triglav Re
A +	12.50	Everest Re
AA-	3.50	Hannover Re
A +	4.00	DEVK
AA-	10.00	R + V
A	1.00	Mapfre Re
A +	1.50	Sompo Japan
AA-	2.50	Tokio Millenium Re
A+	3.00	XL Re Europe
	100%	סה"כ 23 חברות

(ב) ביטוח אש עסקי/מסחרי – sector 1

הביטוח בנוי כחווה ביטוח משנה מסוג Surplus כאשר גובה ה-CAPACITY (ברוטו) של החווה הוא 35 מיליון דולר, השייר המרבי של החברה הנו 500,000 דולר ומעבר לכך חלקם של מבטחי המשנה. חווה זה מאפשר קבלת עסקים לביטוח עד סכום ביטוח של 35 מיליון דולר פר עסק (לעסקים בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, יש פתרון פרטני משולב חוזי ופקולטיבי).

(ג) ביטוח נאמנות – כספים – רכוש במעבר – sector 2

סקטור זה נלווה לחווה האש העסקי שיייעודו מתן פתרונות נדרשים לצרכי המבוטחים בענפי העסקים/תעשייה/שירות. ביטוח זה נשען על חווה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share לחווה כאשר ה-Capacity הוא 500,000 דולר ארה"ב, מתוכו שייר החברה 25% והשאר מבטחי משנה.

(ד) ביטוח דירות – sector 3 ומבנה משכנתאות – sector 4

לחברה חווה ביטוח משנה מסוג Quota Share לביטוח אש דירות ומשכנתאות (מבנה) בגובה של עד מיליון דולר. חווה זה מאפשר קבלה לביטוח של דירות ומשכנתאות בהן סכום הביטוח אינו עולה על 1 מיליון

דולר (לדירות בהן סכום הביטוח גבוה ממיליון דולר קיים פתרון במסגרת חוזה האש). שייר החברה הינו 50% וחלקם של מבטחי המשנה הינו 50%.

ביטוח הנדסי (ה)

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג יחסי בגובה של 20 מיליון דולר כשמתוכו שייר החברה המרבי באופן יחסי לא יעלה על 500 אלף דולר והשאר חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה מאפשר ביטוח (שבר מכני/קבלנים /אלקטרוני/ציוד כבד וכ"ו) עד גובה של 20 מיליון דולר ארה"ב (לעסקים בתחום ההנדסי בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה ניתן פתרון במסגרת פרטנית).

להלן רשימת מבטחי המשנה ביטוח הנדסי, דירוגם וחלקם בשנת 2015 מתוך חלק מבטחי המשנה:

שם מבטח המשנה	שיעור	דירוג S&P
CCR	2.00	AA
MS Frontier Re	7.00	+A
Everest Re	7.00	+A
Mapfre Re	2.50	A
R + V	16.00	-AA
DEVK	4.00	+ A
Scor	14.00	+A
Triglav Re	2.00	-A
Helvetia	2.00	A
Catlin Re Zurich	3.50	A
Amlin Re Europe	5.00	A
AWAC	2.50	A
Odyssey Re	10.00	-A
Sava Re.	2.50	-A
Korean Re	5.00	A
GIC	7.00	-A
China Re	5.00	A
XL Re Europe	3.00	+A
סה"כ 18 חברות	100.0	

(ו) חוזה הגנה על שייר החברה – רכוש בפני רעידת אדמה/נזקי טבע- שנת 2015

חשיפה לאסונות/קטסטרופות (כגון רעידת אדמה) הינה קריטית לגבי כל מבטח. כדי להגן על עצמה רכשה החברה חוזה הגנה על שייר החברה שמטרתו הגנה על פעילות החברה בענפי הרכוש וההנדסה. חוזה זה שאמור להגן עליה בפני קטסטרופות נשען על מספר מודלים אשר נבחנו ובחנו את הצרכים כפוף למבנה התיק כולו. בשקלול הפרמטרים, הסבירות לנזק המרבי אחת לכ-300 - 350 שנים עשוי להיות בגבולות של כ-1.8% מכלל החשיפה בשייר החברה דהיינו 137 מיליון דולר מתוכם 1.5 מיליון דולר השתתפות עצמית.

להלן פירוט מבטחי המשנה שהשתתפו בחוזה ההגנה לשנת 2015, דירוגם וחלקם מתוך חלק מבטחי המשנה:

שם מבטח המשנה	שיעור ב-%	דירוג S&P
Hannover	15.00	AA -
Trans Re	9.00	A+
QBE	6.00	A+
GIC	11.0	A-
Everest Re	11.0	A+
XL Re Europe	6.00	A+
Devk	2.00	A+
Odyssey Re	5.00	A-
SCOR	7.50	A +
Chaucer	8.00	A +
Catlin Switzerland	3.00	A
AWAC	2.50	A
Amlin Re Europr	2.00	A
SIRIUS	7.00	A-
Axis Re	5.00	A+
סה"כ 15 חברות	100.0	

(ז) חבויות משנה

ענף החבויות כולל כיסויים ביטוחיים לנזקים שיגרמו לצד שלישי, חבות מעבידים, חבות מוצר וחבות מקצועית. לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Excess Of Loss שמשמעותו היא, כי שייר החברה יהיה בגובה של 300

אלפי דולר ארה"ב (כ-1.2 מיליון ש"ח) והשאר הגנה של מבטחי משנה עד לגובה של 10 מיליון דולר (כ-40 מיליון ש"ח).

להלן פירוט מבטחי המשנה אשר השתתפו בחוזה חבויות בשנת 2015:

שם מבטח המשנה	שיעור	דירוג Am Best Or S&P
C.C.R.	10	AA
Munich Re	47	-AA
Everest Re	24	+A
AWAC	5	A
XL Re Europe	14	A
סה"כ 5 חברות	100%	

4.5.5.2 מבנה העמלות

חוזי החברה מחולקים לחוזים יחסיים וחוזים שאינם יחסיים. מבטחי המשנה משלמים עמלה בגין החוזים היחסיים בגובה ממוצע כמפורט: ביטוחי אש (רכוש) ממוצע של 22.5% ובביטוח הנדסי 25%; בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

4.5.5.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה שני מבטחי משנה שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בענף ביטוח כללי אחר בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות בביטוח כללי אחר (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
SCOR	+A	11.8	13,317
Everest Re	+A	12.1	13,722

4.5.5.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה.

4.5.5.5 מגבלות ותקרות כיסוי

ראה פירוט בסעיף 4.5.5.1 לעיל.

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח 4.5.5.6

בתקופה הדוח, לא בוצעו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בתחום ביטוח כללי אחר.

חשיפה מבטחי משנה לרעידת אדמה 4.5.6

להלן תיאור חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה:

חוזים יחסיים 4.5.6.1

בביטוחים של סיכוני (רכוש) אש וביטוח הנדסי (בעיקר קבלנים וצמ"ה) שהינם על בסיס של חוזים פרופורציונאליים הסכומים המצרפיים של סכומי הביטוח מגיעה לסכום גבוה מאד. ביום 31 בדצמבר 2015, הסכום המצרפי בחוזים יחסיים אילו הגיע לסך של כ-US \$20,202,568,377 מתוך זה US \$ 12,737,050,818 היה חלקם של מבטחי המשנה ובשייר US \$ 7,465,517,560.

היות ומבטחי המשנה "מוגבלים" ביכולת הקצאת ההון (למול הסיכון הנלקח על ידם והכדאיות הכלכלית שלהם), הם תוחמים את גבול אחריותם (EVENT LIMIT) לרמה של 5.0% ממצרף חלקם בסיכון בחוזים היחסיים. מאידך, באותם עסקים (בעיקר כאילו בהם סכומי הביטוח מאד גבוהים או סיכונים שאותם החברה אינה מעוניינת לכלול תחת החוזה היחסי) נבנה כיסוי פרטני (FACULTATIVE). בכיסוי שכזה מגבלת ה-EVENT LIMIT אינה קיימת ומבטח המשנה נושא באחריות של 100%.

חוזים שאינם יחסיים - Excess of Loss 4.5.6.2

החברה קנתה לעצמה בנוסף הגנה מפני סיכון של רעידת אדמה או אסון טבע משמעותי שיכולים לחול על שייר החברה וזאת עפ"י מודלים שהצביעו על הגנה נדרשת ברמת נזק מרבי (MPL) של כ-1.8% מהחשיפה בשייר, השווה כ-137 מיליון דולר, כשמתוכם עדיין כ-1.5 מיליון דולר ראשונים יחולו על השייר.

להלן ריכוז תוצאות ביטוח המשנה בביטוח כללי לפי תחומי הפעילות וענפים (באלפי ש"ח):

שאר ענפי חבויות			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			רכב חובה			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
8,196	8,259	9,644	82,425	94,506	102,612	502	874	1,420	21,628	17,069	18,030	פרמיות ביטוח משנה ¹
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פרמיה בגין מכירת תיק חובה ²
6,462	4,262	(5,007)	16,368	18,858	8,605	(467)	874	(570)	(18,140)	(1,583)	5,448	רווח (הפסד) ביטוח משנה ³

(1) בענפי הרכוש חל גידול בפרמיה משנה לאור גידול בהיקף המכירות ברוטו.

(2) - המעבר מרווח להפסד בביטוח משנה בענף רכב רכוש בשנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו מנזקי הסופה שארעה בשנה זו.

- המעבר מהפסד לרווח בענף רכב חובה בשנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע מהתפתחות חיובית של תביעות בשנות חיתום ישנות אל מול התקופה המקבילה אשתקד.

- המעבר מרווח להפסד בענפי החבויות בשנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע מגידול בתשלומים והרעה בהתפתחות התביעות בענפים מעבידים וצד ג'.

סך הכול			
2013	2014	2015	
112,751	120,708	131,706	פרמיות ביטוח משנה
-	-	-	פרמיה בגין מכירת תיק חובה
4,224	22,412	8,476	רווח (הפסד) ביטוח משנה

בביטוח רכוש כללי התפלגות הפרמיות כדלקמן:

רכוש כללי אחר			
2013	2014	2015	
77,084	87,689	95,392	פרמיות ביטוח משנה יחסי
5,341	6,817	7,220	פרמיות ביטוח משנה לא יחסי
82,425	94,506	102,612	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

4.5.8.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, מחלות קשות וביטוח סיעודי ובריאות). היקף פרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים של החברה הוא כ- 10% מהפרמיה השוטפת.

ביטוח משנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה וביטוח סיעודי נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Surplus. ביטוח משנה לכיסוי מחלות קשות ובריאות נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Quota Share. כמו כן, קיימים גם ביטוחי משנה פקולטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

4.5.8.2 מבנה העמלות

מבטחי המשנה משלמים 2 סוגי עמלות: עמלה תלוית מכירות או היקף תיק (עמלה שוטפת) ועמלה תלוית רווח (השתתפות ברווחים).

בשנת הדוח, עמד סך עמלת ביטוח משנה על כ-47% מסך הפרמיה למבטח משנה.

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה שלושה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Munich	-AA	23,507
Partner	+A	54,206
Scor	+A	12,947

4.5.8.3 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

החל מיום 1 בדצמבר 2014, חתמה החברה על הסכם עם מבטח משנה בדרוג (A-) בדבר העברת 85% מפרמיית סיכון המוות בגין כלל מבטחיה, למבטח המשנה כנגד תשלום פרמיית משנה. כמו כן, יתבצע החזר תביעות בגובה 85% וכן השתתפות ברווחים. עלות 85% מהתביעות בשייר של החברה יועמס על מבטח המשנה, בהתאם לחלקו היחסי של תקופת הביטוח.

בעקבות חתימת ההסכם, החברה חשופה, במקרה שבו גובה התביעות בשייר עולה על הפרמיות בשייר, רק ל-15% מסיכון המוות בשייר בגין מבטחיה. העלות השנתית המשוערת של החוזה אינה מהותית.

4.5.8.4 מגבלות ותקרות כיסוי

בחוזה מסוג Surplus לביטוח מקרה מוות התקרה הינה כ-12 מיליון ש"ח ברמת המבוטח ובחוזה מסוג Surplus בביטוח אי כושר עבודה, תקרת הכיסוי הינה כ-72 אלפי ש"ח, ברמת המבוטח.

4.5.8.5 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח.

4.5.9 להרחבה בנושא ביטוח המשנה ראה ביאור 21 לדוחות הכספיים של החברה.

4.6 הון אנושי

4.6.1 מצבת עובדי החברה

בחברה יו"ר דירקטוריון פעיל ומנכ"לית, וכן עובדים שונים המשרתים את ענייני החברה בכל תחומי הפעילות (כגון עובדי מערכות מידע, כספים וכיו"ב) או בעניינים אחרים שאינם קשורים לתחומי הפעילות דווקא (כגון עובדי לוגיסטיקה). להלן מצבת עובדי החברה נכון ליום 31 בדצמבר בשנים 2014-2015:

סה"כ		מטה, מחשב ואחרים		ביטוח חיים		ביטוח כללי		תפקיד
31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	
1	1	1	1	-	-	-	-	יו"ר דירקטוריון
1	1	1	1	-	-	-	-	מנכ"לית
11	12	7	8	1	1	3	3	משנה למנכ"ל וסמנכ"ל
18	17	6	5	5	5	7	7	מנהלי אגפים/ מחלקות
7	8	0	0	3	3	4	5	אקטוארים
376	421	114	119	104	129	158	173	אחרים
414	460	129	134	113	138	172	188	סה"כ

בשנת 2015 גדלה מצבת העובדים בכ-46 תקנים וכיום עומדת על 460 עובדים לעומת מצבת עובדים של 414 עובדים בשנת 2014.

לפירוט אודות נושאי המשרה בחברה, ראה תקנה 26 ו-26א לחלק הפרטים הנוספים.

4.6.2 הטבות וטיבם של הסכמי העסקה

כל העובדים בחברה, לרבות נושאי המשרה הבכירה, מועסקים על-פי הסכמי עבודה אישיים, בהם נקבעים תנאי ההעסקה והתנאים הנלווים. מערכת השכר והתגמול לעובדי החברה מבוססת בעיקרה על התאמה בין רמת התגמול לתפקודו של העובד, לניסיונו ולתרומתו למערכת. בחברה ישנם עובדים הזכאים לקבל בונוסים ועמלות, מעבר לשכרם, לרבות בין נושאי המשרה הבכירה. בחברה מתבצעים תהליכי הערכת עובדים אחת לשנה. התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד מעביד מכוסות במלואן, בפוליסות ביטוח של החברה ו/או פוליסות בחברות אחרות ו/או מופרשות בספרי החברה.

4.6.3 הכשרה והדרכות

החברה נוהגת לערוך השתלמויות מקצועיות לעובדיה ולסוכניה מעת לעת, בהתאם להתפתחויות החלות בתחומי הביטוח השונים. כמו כן, החברה מפעילה תכנית הדרכה שנתית המתקיימת לאורך השנה כולה במסגרתה עוברים העובדים הכשרות וקורסי רענון מקצועיים.

4.6.4 תגמולים לנושאי משרה

ביום 11 בינואר 2015, אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את מדיניות התגמול של נושאי המשרה לשנים 2015-2017, כמפורט בדיווח מידי שפרסמה החברה ביום 11 בינואר, 2015 באתר הבורסה (אסמכתא מספר 2015-01-008788). אישור האסיפה הכללית התקבל לאחר שוועדת התגמול ודירקטוריון החברה אישרו את מדיניות התגמול. להלן מסגרת התגמול שנקבעה:

4.6.4.1 חברי דירקטוריון החברה וחברי הוועדות מטעם הדירקטוריון לא יהיו זכאים לתגמול מעבר לקבוע בהוראות תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000. ככל שתהיה כוונה להעניק לדירקטור ו/או חבר ועדה שכר החורג ממדיניות תגמול זו, יש צורך בקבלת אישור הדירקטוריון מראש ובנפרד, זאת לאחר קיום דיון בוועדת התגמול, ובכפוף לנימוקים מיוחדים שיירשמו.

4.6.4.2 התגמול שיחולק לכל אחד מנושאי המשרה ינוע בטווח שבין שתיים עד חמש משכורות חודשיות, זאת בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים המפורטים להלן:

(א) התשואה נטו על ההון לאחר התגמול להלן לא תפחת מ-15% על ההון לתחילת שנה.

(ב) העלות הכוללת של התגמול למנכ"ל החברה, נושאי המשרה ויתר עובדי החברה לא תעלה על 10% מהרווח השנתי לפני מס.

4.6.4.3 בנוסף, נושאי המשרה (למעט יו"ר הדירקטוריון והמנכ"לית) עשויים להיות זכאים למענק שנתי בגובה של עד 4 משכורות חודשיות, בכפוף לעמידה ביעדים מיוחדים שנקבעו מראש על ידי דירקטוריון החברה.

על פי החלטת הדירקטוריון התגמול לשנת 2016 יהא כדלקמן:

(א) על פי תכנית העבודה לשנת 2016, על אגף ביטוח חיים ופיננסיים לגייס סכום של 42 מיליון ש"ח במוצרי הריסק המשוקות על ידו. ככל שיגויס סכום העולה על 47 מיליון ש"ח, יהיה זכאי המשנה למנכ"ל וראש האגף כאמור, מר שמעון מירון, לתגמול בסך של 150,000 ש"ח (ברוטו); ככל

שיגויס סכום העולה על 50 מיליון ש"ח, יהיה מר מירון זכאי לתגמול בסך של 200,000 ש"ח (ברוטו);

יצוין כי ככל שיהיו שינויים בהוראות הממונה שישפיעו על הפעילות בתחום הפיננסים, ידונו היעדים מחדש.

(ב) ליתר נושאי המשרה (אף אם אינם עונים על הגדרת סמנכ"ל), תקנה עמידה ביעדים אישיים מיוחדים, מענק בסך שלא יעלה על 50,000 ש"ח.

4.6.4.4 הסכמי העסקתם של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"לית החברה אינם תואמים למדיניות התגמול של החברה בכך שלא נקבעו הסדרי דחיה לרכיב המשתנה בתגמול לו הם זכאים. כמו כן, ביחס ליו"ר הדירקטוריון, נדרשת התאמה של תקרת השכר הקבועה במדיניות התגמול בסך של 3.5 מיליון ש"ח. בהתאם להוראות חוזר הממונה בנושא "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" והוראות מדיניות התגמול של החברה, יותאם הסכם העסקתו של יו"ר הדירקטוריון עד לחידושו בחודש אוקטובר 2016. ביחס להסכם העסקתה של מנכ"לית החברה, יבוצעו התאמות עד ליום 31 בדצמבר 2016.

בהקשר זה, יצוין, כי בחודש מרס 2016, הוגשה הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי – התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו - 2016 בנוגע להגבלת שכר נושאי המשרה הבכירים בגופים פיננסיים עד לסכום של 2.5 מיליוני ש"ח, וכן כי מעבר לרף זה לא יוכרו הוצאות השכר של החברה לצורכי מס. כמו כן, במסגרת הצעת החוק האמורה נקבע כי עובד בתאגיד פיננסי לא יוכל לקבל תגמול העולה על פי 35 מהתגמול הנמוך ביותר המשולם לעובד בתאגיד. הצעת החוק הוגשה ללא הסתייגויות לקריאה השנייה ושלישית ביום 23 במרס 2016.

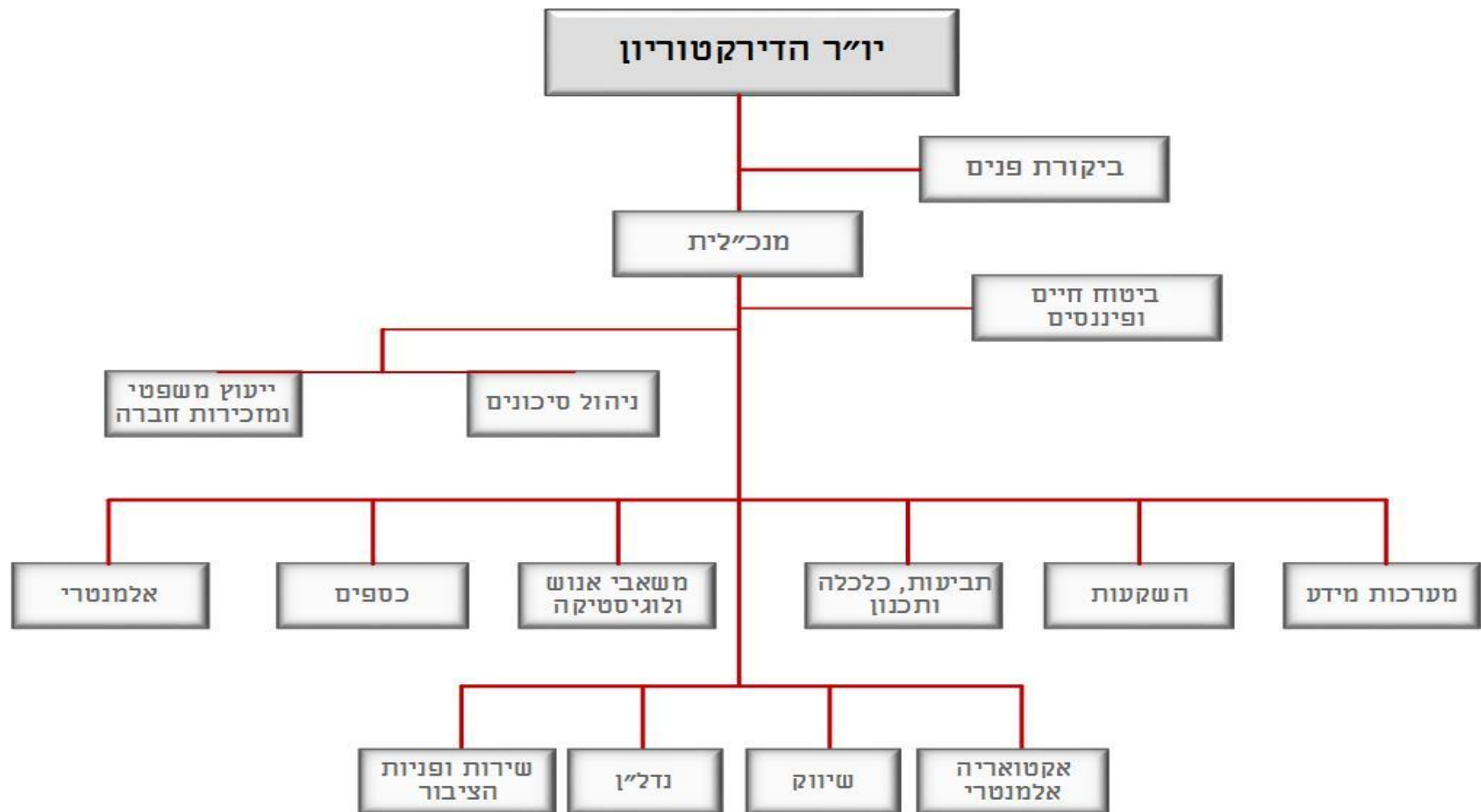
4.6.4.5 בחודש אוקטובר 2015, פרסמה הממונה חוזר בעניין **מדיניות תגמול בגופים מוסדיים – תיקון**. בתיקון כאמור נקבע, בין היתר, כי התגמול לדירקטור בגוף מוסדי, לרבות יו"ר הדירקטוריון, יהיה קבוע ולא יותנה בביצועים, זאת בכדי לשפר את יכולת הפיקוח של יו"ר הדירקטוריון ולחזק את עצמאות הדירקטוריון, וכן כי תגמול יו"ר הדירקטוריון יתבסס על מנגנון הגמול של דירקטורים חיצוניים. כמו כן, נקבע כי במקרים חריגים בעלי תפקידים מרכזיים בגוף מוסדי יידרשו להשיב את התגמולים המשתנים ששולמו להם. בנוסף, הוסדר עניין הכהונה של בעל תפקיד מרכזי בגוף מוסדי בתפקיד נוסף בקבוצה, ובכלל זה, נקבע כי גוף מוסדי לא יישא בעלויות העסקתו של בעל תפקיד בו בשל כהונתו בתפקיד בחברה אחרת בקבוצה, וכן כי ייאסר על בעל תפקיד בקבוצת הגוף המוסדי לקבל תגמול מגורם אחר, ובכלל זה, משולט בגוף המוסדי או ממחזיק מהותי בגוף מוסדי בלא שולט. הסכם העסקתו של יו"ר הדירקטוריון יותאם להוראות החוזר בסמוך למועד פקיעתו כאמור בחודש אוקטובר 2016.

מדיניות התגמול המלאה של החברה לשנת 2016 מוצגת באתר האינטרנט של החברה בכתובת www.hcsra.co.il.

לפירוט תנאי העסקתם של נושאי המשרה הבכירה בחברה, ראה תקנה 21 לחלק הפרטים הנוספים.

מבנה ארגוני 4.6.5

בעמוד הבא מוצג תרשים המבנה הארגוני של החברה:

4.7.1 כללי

פעילות השיווק וההפצה נוגעת לכל תחומי הפעילות של החברה. השיווק וההפצה בחברה מתבצע באמצעות שני ערוצים עיקריים: סוכני ביטוח ומכירה באופן ישיר בתחום ביטוח החיים (לצורכי שימור לקוחות בלבד).

הרוב המכריע של פעילות השיווק וההפצה של החברה (למעלה מ-99%) נעשה על-ידי סוכני ביטוח. מוצרי הביטוח נחלקים לקטגוריות של מוצרים הנובעים מתוך צורך מודע של הצרכן ונרכשים לרוב כתוצאה מצורך בסיסי של הלקוח הפוטנציאלי, כגון פוליסות לרכב רכוש, דירה, ולעיתים פוליסות לביטוח מקרה מוות. קטגוריה נוספת כוללת מוצרים שלרוב מוצעים ללקוח פוטנציאלי ומבוססים על העלאת צורך ביטוחי ובנייה של מסגרת המקטינה סיכון ללקוח כגון ביטוח עסק, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות.

להערכת החברה, מעורבות סוכני הביטוח בהפצת המוצרים מניעה כיום את ענף הביטוח ומעמיקה את מודעות הצרכנים לצרכים ביטוחיים ולאפשרויות גידור הסיכונים האישיים הן ברמת הרכוש האישי והעסקי שלהם והן ברמת הביטחון הכלכלי בעת מצוקה בריאותית או מוות.

בצד הנעת גלגלי ענף הביטוח על-ידי הסוכנים, קיימים מערכי מכירה באופן של שיווק ישיר וסוכנויות בבעלות חברות ביטוח אחרות.

החברה מבססת את פעילותה על ערוץ ההפצה של הסוכנים. החברה פעילה כיום מול מאות סוכני ביטוח. חלק מכריע בפעילות הסוכנים אינו מושתת על עבודה עם חברת ביטוח אחת אלא מבוסס על היצע של מוצרים של מספר חברות. היצע זה מאפשר לסוכן לתת פתרון ביטוחי מלא ללקוחותיו וכן לעמוד ברמת תחרות מחירים.

הוצאות השיווק וההפצה באמצעות הסוכנים מתורגמות לתשלומי עמלות בגין מכירת מוצרי החברה. סוכני הביטוח מתוגמלים על מכירות המבוצעות בפועל, ובכך מתאפשר לחברה לתמחר את מוצריה ועלויות השיווק שלהם בהתבסס על מכירה בפועל. בנוסף, החברה עורכת לסוכניה כנסים מקצועיים ומעודדת אותם למכירות בהתאם להוראות הדין.

בשנת 2015 התמקדה החברה בהטמעת מותג החברה (אותו השיקה לראשונה בשנת 2011) ובחיזוק ותמשוך לעשות זאת בשנים הקרובות.

4.7.2

שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב חובה4.7.2.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה נעשה באמצעות סוכנים. עבור שירותי הסוכנים משולמות לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע בחלקו על-פי המוצר ובחלקו מותנה בהיקף התפוקה של הסוכן.

יחסי העמלות מפרמיות ברוטו בענף רכב חובה היא כדלקמן:

2013	2014	2015	
4.8%	4.5%	4.0%	יחסי עמלות ברוטו

4.7.2.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

4.7.3 שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב רכוש

4.7.3.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב רכוש נעשה באותם ערוצים בהם נעשה שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה ומוצרי ביטוח אחרים.

שיעור עמלות ממוצע מפרמיות ברוטו בענף הפעילות ביטוח רכב רכוש :

2013	2014	2015	
16.7%	17.1%	17.1%	יחסי עמלות ברוטו

4.7.3.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

4.7.4 שיווק והפצה - ענף ביטוח כללי אחר

4.7.4.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח כללי אחר נעשה באותם ערוצים בהם נעשים שיווק ומכירת ביטוח רכב חובה ורכב רכוש, כלומר, בעיקר באמצעות סוכני ביטוח כמתואר לעיל.

להלן שיעור העמלות מפרמיות בתחום הפעילות ביטוח כללי אחר :

2013	2014	2015	
19.1%	18.9%	18.5%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי רכוש
18.4%	18.4%	18.5%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי חבויות

4.7.4.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

4.7.5 שיווק והפצה- ענף ביטוח חיים

4.7.5.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח חיים נעשה כמעט אך ורק באמצעות סוכנים, כאשר הסוכנים משווקים ומוכרים גם פוליסות ביטוח כללי וגם פוליסות ביטוח חיים. הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח כללי של החברה בהיקפים גדולים אינם בהכרח הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח חיים בהיקפים גדולים.

פוליסות ביטוח החיים של החברה משוקות באמצעות מערך הסוכנים. עבור שירותי התווך של הסוכנים משולמות להם עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע על-פי סוג המוצר, היקף התפוקה של הסוכן, רווחיות תיק הביטוח של הסוכן ובהתאם למשא ומתן ספציפי ומאפיינים נוספים של כל סוכן. בביטוח חיים, עובדים סוכני החברה ברובם, מול מנהלי המכירות, המועסקים על ידה ומשמשים כמנחים בנושאי המכירות ובפתרון בעיות שוטפות.

העמלה המשולמת נקבעת כשיעור מסוים שנקבע מול הסוכן בהתאם להיקף הפעילות שלו בכל פוליסה. כמו כן, נגזרת העמלה משעור מסוים מדמי הניהול בגין הצבירה בפוליסה. במהלך חי הפוליסה עולה הצבירה ולפיכך העמלות המשולמות מתוך דמי הניהול בגין הצבירה בדרך כלל יהוו בעתיד את חלק הארי של עמלות הסוכן ותשלום העמלה בגין דמי הניהול על הפרמיה יהפוך להיות פחות משמעותי.

שיעור העמלות המשולמות לסוכנים ביחס לכל סוגי ביטוח החיים והחיסכון לזמן ארוך הנזכרים לעיל משתנה, והן משולמות באופן חודשי. חלקן משולם כמקדמות בשנה הראשונה לחיי הפוליסה.

שיעור העמלה הממוצע מהפרמיה המשוננת החדשה, בשנה הראשונה עומד על 16.9% בשנת 2015 בדומה לאשתקד ו-16.8% בשנת 2013, בהתאמה.

להלן יחסי עמלות מפרמיות בתחום ביטוח חיים:

2013	2014	2015	
14.5%	18.0%	19.8%	יחסי עמלות ברוטו

4.7.5.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

4.7.5.3 שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לעמלות

בחודש ינואר 2015 פרסמה המפקחת נייר עמדה בעניין **תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון**. בנייר עמדה זה נאמר, כי עקב מספר פניות שהופנו לאגף שוק ההון, נבחנו מספר חוזים של גופים מוסדיים עם בעלי רישיון ונמצא, כי גופים מוסדיים נוהגים לשלם לבעלי רישיון דמי עמילות שנגזרים מדמי הניהול שמשלם העמית או המבוטח. בנייר העמדה צוין, כי לדעת המפקחת תשלום דמי עמילות באופן האמור שמעודד בעלי רישיון להציע ללקוחות מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר פסול ואינו עולה בקנה אחד עם חובת הנאמנות שמוטלת הן על הגופים המוסדיים והן על בעל הרישיון.

התאחדות החברות לביטוח חיים, פנתה למפקחת בטענה, כי בהוצאת העמדה כאמור, כמו גם בתוכנה, נפלו פגמים משמעותיים היורדים לשורש העניין ולכן לא יהיה תוקף מחייב בכל

הקשור למסקנה אם הופרה חובת הנאמנות של הגופים המוסדיים ואם לאו. כמו כן מאחר שאין מדובר בחוזר או באסדרה ספציפית של השוק, לא פורט בעמדה המועד שבו היא תיכנס לתוקף. לאור זאת, בסוף חודש מרס 2015, פרסמה המפקחת הבהרה לפיה בנסיבות העניין ובהתחשב בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים, אין בכונתה להפעיל את סמכות האכיפה הנתונה לה לפי הוראות הדין בעניין זה, ביחס ללקוחות שצורפו לפני פרסום העמדה, ואף בתקופה הסמוכה שלאחר מכן.

בחודש פברואר 2016, דחה על הסף בית המשפט המחוזי את המרצת הפתיחה שהגישה התאחדות חברות הביטוח נגד המפקחת על הביטוח בקשר לנייר העמדה בתואנה שבית המשפט אינו הערכאה המוסמכת לדון בנושאים הכלולים בהמרצת הפתיחה וכי הסמכות נתונה לבג"ץ.

4.8 ספקים ונותני שירותים

4.8.1 כללי

החברה קשורה עם ספקים שונים בתחומי עיסוקיה כגון ספקי שירותי בריאות, עורכי דין, חוקרים ומומחים רפואיים, שמאים, חברות גרירה, ספקי חלפים וספקי חומרה ותוכנה.

בנוסף, החברה מתקשרת עם ספקים שונים לשם מתן שירותי פיתוח, תחזוקה ושירותים נוספים, הן לטווח ארוך והן לטווח קצר. אופן ההתקשרות עם הספקים כולל התקשרות במחיר קבוע לפרויקט, התקשרות לפי שעות והתקשרות במחיר רישיון שימוש בתוכנה. החברה קשורה עם ספקים שונים אשר מבצעים עבודה שירות הכולל בין השאר פיתוח ותחזוקה של מערכות מידע או תשתיות בפעילות מזדמנת ו/או שוטפת במשרדי החברה או הספק. מטבע הדברים, במסגרת עבודת הספקים, הם צוברים ידע ייחודי אשר עלול לעיתים ליצור תלות, בטווח הקצר בספק זה או אחר וזאת, בין היתר, מאחר והחלפת נותני שירותים בתחום מערכות מידע כרוכה בעלויות ובזמן.

4.8.2 ספקים ונותני שירותים- ענף רכב חובה

החברה נושאת, ככל מבטח, בהוצאות הכרוכות במקרה הביטוח המבוטח בפוליסה. לצורך זה, החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים הקשורים בענף ביטוח רכב חובה, כגון ספקי שירותים נלווים לסילוק תביעות ביטוח בתחומים שונים בהם נכללים עורכי דין, חוקרים ומומחים רפואיים. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

4.8.3 ספקים ונותני שירותים- ענף רכב רכוש

החברה התקשרה עם ספקי שירות שונים למתן שירות ללקוחותיה, כגון: שירותי גרירה, מתן רכב חליפי למקרה תאונה או גניבה, תיקון שמשות הרכב ומתן מכשירי שמע חליפי. בכל ההסכמים נקבעו תעריפים על בסיס שנתי או תקופתי, אותם משלמת החברה לנותן השירותים. אין בהסכמים אלה כמויות מינימאליות או סכומי מינימום. לחברה אין תלות בספק כלשהו.

4.8.4 ספקים ונותני שירותים- ענף ביטוח כללי אחר

החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים בתחום ביטוח כללי אחר כגון שמאים, חברות לביצוע תיקונים, חברות למתן שירותי דרך וכיוצא באלה. לחברה אין תלות בספק כלשהו.

4.8.5 ספקים ונותני שירותים- תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

החברה קשורה עם ספקים שונים בתחום ביטוח חיים, כגון רופאים, מכונים רפואיים וכיוצא באלה. לחברה אין תלות במי מספקיה בתחום ביטוח החיים.

4.9 רכוש קבוע

4.9.1 רכוש קבוע מהותי

הרכוש הקבוע של החברה, שאינו רכוש המיועד להשכרה, הנו כדלקמן:

זכויות חכירה למשרדים בשטח של כ-668 מ"ר ב"מרכז שקמונה" בחיפה שיתרת עלותו המופחתת ליום 31.12.2015 הסתכמה ב- 4,688 אלפי ש"ח.

חמש קומות עליונות, חלק מקומה שנייה וחלק מקומת המסחר בבניין ברחוב המלאכה 6 בעיר חולון, אשר משמשות את החברה לפעילותה. השווי שהוערך על ידי מר ירון ספקטור, שמאי מקרקעין מוסמך בלתי תלוי, ליום 31.12.2015 הינו 88,165 אלפי ש"ח.

שיפור במושכר, כלי רכב, ריהוט משרדי וציוד מחשב שיתרת עלותם המופחתת ליום 31.12.2015 הסתכמה ב-8,844 אלפי ש"ח.

4.9.2 השקעות במערכות מחשב

לחברה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות שעלותן המופחתת ליום 31.12.2015 היא כ- 44,049 אלפי ש"ח. החברה השקיעה בתוכנה ובמחשבים בשנת 54 כ-19,505 אלפי ש"ח. סך ההוצאות השוטפות של החברה בגין מערכות מידע עמדו על כ- 21,936 אלפי ש"ח. אגף מערכות מידע של הקבוצה מספק את כלל שירותי מערכות מידע לארגון באמצעות עובדי חברה ועל-פי הצורך גם באמצעות קבלני משנה וספקי תוכנה שונים. מרכז המחשבים של החברה נבנה מחדש בתקנים גבוהים ופועל בבניין החברה בחולון. החברה מפעילה אתר גיבוי לשעת חירום בבית IBM, בפתח תקווה וכולל שרתי אחסון, שרתים וציוד מחשב המאפשר המשכיות עסקית במקרה שהאתר הראשי יוצא מכלל פעולה.

המערכות המרכזיות של החברה הן:

4.9.2.1 מערכת הליבה בביטוח חיים הינה מערכת מפיתוח עצמי של החברה. המערכת פועלת על

תשתית UNIX ואורקל ותשתית של MS DYNAMIC CRM. בשנים האחרונות, מתבצע

שדרוג המערכת לטכנולוגיית .net. מערכת ביטוח חיים מנהלת מבוטחים, פוליסות, מוצרים,

כיסויים, חיתום, הסכמי סוכנים, עמלות, גבייה, פדיונות ותביעות והיא מחוברת למסלקה הפנסיונית.

4.9.2.2 מערכת הליבה בביטוח כללי, מושתתת על מוצר של חברת קומטק מקבוצת מלם תים. המערכת מנהלת מבטחים, סוכנים, עמלות, גבייה, תשלומים ותביעות. בשנה האחרונה מתבצע תהליך לשדרוג מערכת הגבייה המושתתת על המערכת של חברת קומטק.

מערכות הליבה הביטוחיות נתמכות על-ידי מערכות שונות לניהול מסמכים ותהליכי עבודה, מערכות לניהול סיכונים ואקטואריה, BI, מערכות פיננסיות ומוצרי תוכנה מוכרים ומוכחים בשוק המיושמים בחברה.

החברה מחזיקה אתר ואפליקציה למבוטחי החברה המאפשרים לצפות במידע האישי. כמו כן, לחברה ישנו פורטל לסוכני החברה אשר מאפשר מידע זמין ונוח וכן שולחן עבודה מתקדם לסוכן.

4.9.3 להרחבה בנושא רכוש קבוע ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים של החברה.

4.10 עונתיות

כלכל, ההכנסות בחברות ביטוח בענף ביטוח כללי ברבעון הראשון גדולות מההכנסות ביתר הרבעונים כתוצאה מחידוש הביטוח בעסקים רבים בתחילת השנה. כמו כן, בחודשי החורף שיעור התביעות גבוה יותר.

בענף ביטוח חיים, בשל סיום שנת המס, חודש דצמבר מתאפיין בהפקדת סכומי כסף גבוהים, על-ידי שכירים ועצמאיים המפקידים פרמיות במסגרת שכרם בכדי למצות את הטבת המס בגין ההפקדה. בנוסף, מעסיקים משלימים חובות בגין שנת המס או מפקידים הפקדות חד פעמיות המשויכות רובן ככולן לחוב ותק פיצויים.

להלן התפלגות הפרמיות (כולל דמים) לפי רבעונים לשנים 2013, 2014 ו-2015 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וכללי אחר):

2013		2014		2015		
סה"כ הכנסות		סה"כ הכנסות		סה"כ הכנסות		
באלפי ₪	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
334,609	35.3%	364,075	35.4%	254,712	24.4%	רבעון ראשון
207,101	21.8%	211,430	20.6%	257,603	24.7%	רבעון שני
216,814	22.8%	223,082	21.7%	264,106	25.3%	רבעון שלישי
191,284	20.1%	229,421	22.3%	266,390	25.6%	רבעון רביעי
949,808	100%	1,028,008	100%	1,042,811	100%	סה"כ

להלן התפלגות הפרמיות לפי רבעונים לשנים 2013, 2014 ו-2015 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח חיים :

2013		2014		2015		
סה"כ הכנסות		סה"כ הכנסות		סה"כ הכנסות		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
155,321	27.8%	156,937	28.3%	140,702	23.6%	רבעון ראשון
137,863	24.7%	130,744	23.5%	133,461	22.4%	רבעון שני
132,471	23.8%	123,003	22.1%	152,312	25.6%	רבעון שלישי
132,238	23.7%	145,403	26.1%	169,334	28.4%	רבעון רביעי
557,893	100%	556,087	100%	595,809	100%	סה"כ

4.11 נכסים לא מוחשיים

4.11.1 קניין רוחני

לחברה מספר סימני מסחר רשומים על שמות חברות ומוצרי ביטוח.

החברה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או שנרכשו רישיונות לשימוש בהן. החברה מפתחת באמצעות עובדיה ובאמצעות ספקיה תוכנות לשימוש עצמי שיש לה בהם זכויות יוצרים. לפירוט בעניין ראה סעיף 4.9.2 לעיל.

4.11.2 מאגרי מידע

החברה מנהלת מאגרי מידע החיוניים לניהול עסקי החברה על פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

4.11.3 להרחבה בנושא נכסים לא מוחשיים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים של החברה.

4.12 מימון

4.12.1 החברה מממנת את פעילותה מהון עצמי, מהתחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים ומאגרות חוב. החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה הנובעים מתקנות ההון המינימאלי. כתבי ההתחייבות הנדחים משמשים ברובם כהון משני בחברה. כל התחייבויות החברה הנן לזמן ארוך.

4.12.2 שיעורי ריבית

להלן פרטים אודות הלוואות ממקורות בנקאיים וחוץ בנקאיים של החברה ליום 31.12.2015 שאינן מיועדות לשימוש ייחודי בחברה:

שיעור ריבית ממוצע	כתבי התחייבות (אלפי ש"ח)	
5.75%	85,036	מקורות בנקאיים
5.70%	128,220	כתבי התחייבות נדחים סחירים (אגרות חוב (סדרה 1))
3.85%	39,379	כתבי התחייבות נדחים סחירים (אגרות חוב (סדרה 2))

4.12.3 כתבי התחייבות נדחים סחירים – אגרות חוב (סדרה 1)

לפרטים בדבר כתבי התחייבות נדחים סחירים – אגרות חוב (סדרה 1), ראו סעיף 9 לדוח הדירקטוריון וכן באור 18 לדוחות הכספים.

4.12.4 כתבי התחייבות נדחים סחירים – אגרות חוב (סדרה 2)

לפרטים בדבר כתבי התחייבות נדחים סחירים – אגרות חוב (סדרה 2), ראו סעיף 9 לדוח הדירקטוריון וכן באור 18 לדוחות הכספים.

4.12.5 כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים

להלן פירוט ביחס לכתבי התחייבות נדחים, אשר הונפקו על-ידי מוסדות בנקאיים לחברה (אלפי ש"ח):

מועד פירעון	ריבית נקובה	מועד קבלה	סכום קבלה
01.07.2021 (בתשלום אחד במועד האמור) ¹⁶	6.7% צמוד מדד	27.06.2013	20,000
01.07.2021 (בתשלום אחד במועד האמור) ¹⁷	פריים+4.4%	27.06.2013	40,000
26.03.2020 (בתשלום אחד במועד האמור) ¹⁸	4.59% ריבית קבועה	26.03.2015	25,000

¹⁶ קיימת לחברה אופציה לפדיון מוקדם של הלוואה בתאריך 01.07.2018.

¹⁷ קיימת לחברה אופציה לפדיון מוקדם של הלוואה בתאריך 01.07.2018.

¹⁸ קיימת לחברה אופציה לפדיון מוקדם של הלוואה בתאריך 26.03.2018.

4.12.6 מסגרות אשראי - אין.

4.12.7 דירוג אגרות החוב (סדרה 1) של החברה

לפרטים בדבר דירוג אגרות החוב (סדרה 1) של החברה, ראו סעיף 9 לדוח הדירקטוריון.

4.12.8 דירוג אגרות החוב (סדרה 2) של החברה

לפרטים בדבר דירוג אגרות החוב (סדרה 2) של החברה, ראו סעיף 9 לדוח הדירקטוריון.

4.12.9 מגבלות אשראי – אין.

4.12.10 גיוס מקורות נוספים

להערכת החברה, בשנה הקרובה היא עשויה להידרש לגייס הון משני ו/או שלישוני ו/או להחליף הון משני קיים בהון משני ו/או שלישוני בעל מחיימ ארוך יותר כחלק מניהול ההון השוטף של החברה, במסגרת דרישות ההון הרגולטוריות.

4.13 גורמי סיכון

4.13.1 להלן טבלת גורמי הסיכון ומידת השפעתם:

עוצמת הסיכון			גורם סיכון
(חומרה פוטנציאלית על תוצאות החברה)			
נמוכה	בינונית	גבוהה	
		X	מצב המשק
		X	סיכוני שוק
	X		סיכוני אשראי
		X	מבטחי משנה
	X		סיכוני נזילות
		X	סיכוני הביטוח
		X	תלות בענף האלמנטארי
	X		סיכוני הביטוח – קטסטרופה
	X		רמת שימור תיק
	X		תחרות בשוק
		X	רגולציה
		X	הלימות הון
	X		סיכונים משפטיים
	X		סיכונים תפעוליים
		X	תלות במערכות מידע
	X		פגיעה במוניטין

4.13.2 דיון בגורמי סיכון

קיימים מספר גורמי סיכון עיקריים שעלולים להשפיע על רווחיות וציבות החברה:

4.13.2.1 מצב המשק

החברה חשופה למצב המשק הישראלי במרבית תחומי פעילותה.

במקרה של האטה במשק הישראלי ניתן לצפות לפגיעה בהיקף המכירות של החברה, גידול בשיעור הביטולים, גידול בפיגורים, צמצום הכיסויים הנרכשים, גידול בחובות אבודים ועלייה במקרי ההונאות. למצב המשק עשויה להיות גם השפעה על שוק ההון, כמפורט להלן.

4.13.2.2 סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני

שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי ריבית, שערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

לתנדטיות הגבוהה בשוקי ההון, המתבטאת, בין היתר, בירידה בשווקי המניות בארץ ובעולם, יש השפעה שלילית, הן על ההשקעות העומדות כנגד ההון העצמי וכנגד ההתחייבויות הביטוחיות והן על ההשקעות כנגד התחייבויות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים. לירידות המחירים בשווקים השפעה ישירה על שווי תיק ההשקעות של החברה. הפסדים מהשקעות יפגעו בתוצאות הכספיות של החברה, ועלולים להביא למצב של גרעון בהון הקיים מול ההון הנדרש בהתאם לתקנות ההון. הפסדים בהשקעות פוגעים באטרקטיביות של חיסכון, ובכלל זה – של מוצרי החיסכון של החברה.

בנוסף לכך, אם הטלטלה בשוקי ההון תגרום למיתון, עסקי הביטוח של החברה צפויים להיפגע. קיים מתאם חיובי בין מצב המשק לתוצאות העסקיות של ענף הביטוח.

4.13.2.3 סיכוני אשראי

החברה משקיעה חלק מנכסיה במתן אשראי לתאגידים וללווים שונים וכן בפקדונות במערכת הבנקאית בארץ. שינוי באיתנות הפיננסית או חדלות פירעון של מי מגורמים אלו עלול להשפיע לרעה אל תוצאות החברה.

4.13.2.4 מבטחי משנה

החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל.

לשינויים במחירי הסיכון ובנפח ביטוחי המשנה המוצעים בשווקים אלו וכן לאירועי קטסטרופה בעולם כולו השפעה על תנאי ביטוח המשנה ועל רווחיות החברה. ביטוח המשנה אינו משחרר את המבטחים הישירים מחובתם כלפי המבוטחים. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי-וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. לעיתים קיימים סעיפים בחוזה המאפשרים למבטח המשנה לשנות את תנאי החוזה הקיים לעומת התנאים שהוסכמו בחוזה המקורי.

4.13.2.5 סיכוני נזילות

סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות, פדיונות וניוד צבירות ביחס להיקף הנכסים הסחירים והמזומנים אשר יהיו זמינים לכך באותו מועד והעלול להביא לכך שהחברה תיאלץ לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

4.13.2.6 סיכונים ביטוחיים

סיכוני חיתום: הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים

בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון של אריכות ימים: במשך השנים האחרונות ניכרת מגמה של עלייה בתוחלת החיים, מגמה הצפויה להתגבר עם הזמן. במקביל גדלה מודעות הציבור לגבי חשיבות החיסכון הפנסיוני וגובה הגמלה העתידית. החברה נערכת לרזרבות מספיקות עבור אריכות חיים.

סיכויי רזרבה: הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי התביעות. הסיכון מורכב מכך שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה או שמועד סילוקם יהיה שונה מזה הצפוי. המודלים האקטואריים על פיהם מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות של התביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

סיכון מודל – הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.

סיכון פרמטר – הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים בבסיס המודל.

4.13.2.7 תלות בענף אלמנטארי

לחברה קיימת תלות בתוצאות ענף בטוח כללי כיוון שהיא מוטת תיק אלמנטארי, בעלת תיק ביטוח חיים קטן יחסית ואין בבעלותה קופות גמל וקרנות פנסיה.¹⁹

4.13.2.8 סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה כגון אסון טבע, מלחמה, טרור נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. מעבר לנזק הישיר הנגרם מאסון טבע (נזק לרכוש), תיתכנה תביעות עקיפות במגוון רחב של כיסויים ביטוחיים. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

4.13.2.9 רמת שימור תיק

תיק ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות, פדיונות וניוד צבירות. לרמת שימור התיק השלכה ניכרת על רווחיות החברה.

4.13.2.10 תחרות בשוק

עליה ברמת התחרות בתחומים בהם החברה פועלת עלולה לפגוע ברווחיות החברה.

¹⁹ בבעלות החברה תכניות ביטוח המוגדרות כקופות ביטוח.

רגולציה 4.13.2.11

כמבטח, כפופה החברה לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותה. שינויים בהוראות הדין או הנחיות רגולטוריות משפיעים על תוכן פעילות החברה וכדאיות שיווק המוצרים השונים. לרגולציה השפעה ניכרת על התעריף הנגבה במוצרים השונים על גובה דמי הניהול הנגבים במוצרי ביטוח חיים ועל רמת ההוצאות של החברה.

הלימות הון 4.13.2.12

כמבטח – כפופה החברה להון עצמי מינימאלי, כנדרש לפי תקנות הון עצמי מינימאלי. הון עצמי נמוך – אף שעומד בדרישות ההון – עשוי להקשות על החברה להיכנס לתחומי פעילות חדשים. אי עמידה מתמשכת בדרישות ההון עלולה להביא לסנקציות ואף לשלילת רישיון המבטח של החברה.

סיכונים משפטיים 4.13.2.13

סיכונים אלו כוללים, בין השאר, תקדימים משפטיים, הנוגעים לתשלום תביעות, והעשויים להגדיל את סכום התביעות שהחברה תידרש לשלם. תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות שאינן במהלך העסקים הרגילי, יש בהם כדי להשפיע לרעה על תוצאות החברה.

סיכונים תפעוליים 4.13.2.14

תחת סיכונים אלו נכללים הסיכונים להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כתוצאה מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה של אירוע חיצוני. חשיפת החברה נובעת מתהליכים הכוללים, בין היתר, את תהליכי הרכש, שכר, השקעות, אקטואריה, גביה, הפקת פוליסות, פעילות מול סוכני ביטוח, פעולות ידניות, התחשבות עם ספקי שירות והתקשרויות עם מבטחי משנה.

בין השאר, חשופה החברה גם לרשלנות מקצועית של עובדיה במהלך פעולותיהם ו/או פעולות בזדון העלולות לגרום תביעות בהיקפים מהותיים נגד החברה.

סיכונים חשבונאיים 4.13.2.15

סיכונים הקשורים בהצגה החשבונאית של דוחות החברה. בין היתר, סיווג שגוי, דיוק ונכונות הנתונים המוצגים בדוחות כספיים, התאמת הנתונים במערכת לדוחות הכספיים, בדיקת נכונות הנתונים המבוצעת תחת תהליך הסוקס ופרוייקט הסולבנסי II.

תלות במערכות מידע 4.13.2.16

חלק מהותי מפעילות החברה נשען על מערכות מידע שונות. כשלים במערכות המידע הממוחשבות עלולים להסב נזק מהותי לחברה.

4.13.2.17 פגיעה במוניטין

מוניטין החברה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב ביכולת החברה לפעול בתחומי פעילותה. פגיעה בדימוי החברה בעיני מבוטחים, עמיתים, סוכנים, גופים מוסדיים ושותפים עסקיים עלולה להסב נזק מהותי לתוצאות החברה.

4.13.2.18 להרחבה בנושא ראה ביאור 34 "ניהול סיכונים" לדוחות הכספיים של החברה.

4.14 הסכמים מהותיים והסכמי שת"פ

4.14.1 הסכמים מהותיים

לחברה הסכם מהותי עם מבטח המשנה Berkshire Hathaway, במסגרתו רכשה ביטוח משנה לסיכון בגין התביעות התלויות בשייר החברה במסגרת עסקי ביטוח רכב חובה בלבד.

4.14.2 הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים

נכון למועד הדוח, לחברה אין הסכמי שת"פ אסטרטגיים מהותיים.

4.15 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה

לפרטים בנושא האסטרטגיה העסקית של החברה ראה סעיף 6 לדוח הדירקטוריון.

5. חלק ה' – משטר תאגידי –

5.1 מידע אודות דירקטורים חיצונים

נכון למועד פרסום הדוח, דירקטוריון החברה מונה 7 דירקטורים מתוכם 3 דירקטורים חיצוניים. בשנת 2015 לא היו שינויים שחלו בכהונת הדירקטורים החיצונים. לפרטים נוספים אודות הדירקטורים החיצונים של החברה ראה תקנה 26 לחלק הפרטים הנוספים.

5.2 גילוי בדבר מבקרת הפנימית הראשית בחברה

5.2.1 פרטי מבקרת הפנימית הראשית ותחילת כהונתה

ביום 3 באוקטובר 2011 מונתה הגב' רחל זוזוט וקנין לכהן כמבקרת הפנים של החברה. הגב' זוזוט וקנין מכהנת בנוסף כמבקרת הפנימית הראשית של חברת האם של החברה, החזקות ביטוח.

הגב' זוזוט וקנין הינה בעלת שני תארי M.A, תואר במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית ותואר נוסף במנהל ותכנון החינוך. בעלת תואר LLB במשפטים ובעלת תואר BA במדעי החברה והרוח. הגב' זוזוט וקנין הוסמכה כעורכת דין בשנת 2006 והינה חברה בלשכת עורכי הדין בישראל ובלשכת המבקרים הפנימיים בישראל. בחודש אוקטובר 2015 מונתה הגב' זוזוט וקנין לסגנית נשיא לשכת המבקרים בישראל. לגב' זוזוט וקנין ותק של כשמונה שנים כעורכת דין מוסמכת וותק של שבע שנים בעבודת ביקורת.

5.2.2 החזקות בניירות ערך

למיטב ידיעת החברה, מבקרת הפנים אינה מחזיקה בניירות ערך של החברה או של גוף קשור לחברה.

5.2.3 ניגודי עניינים

למיטב ידיעת החברה למבקרת הפנים אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה או עם גוף קשור אליה.

5.2.4 יחסי עבודה ותפקידים נוספים

מבקרת הפנימית הראשית הינה עובדת החברה ואינה משמשת בתפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, למעט תפקידה כמבקרת הפנימית הראשית של החברה האם, כמצוין לעיל.

5.2.5 היקף העסקה

היקף העסקת הביקורת הפנימית נקבע בכל שנה, במסגרת אישור תכנית הביקורת, בהתחשב בהנחיות חוזרי המפקח על הביטוח. בשנת 2015 בוצעו 13,154 שעות ביקורת. כל שעות הביקורת הושקעו ביחס לחברה בלבד.

<u>שנה</u>	<u>מספר שעות</u>
2015	13,154
2014	12,760
2013	11,742

5.2.6 תגמול

עובר למינויה של הגב' זוזוט וקנין, תגמול המבקר הפנימי נעשה, בין היתר, בדרך של תעריף המורכב מעלות לשעת עבודה, מוכפל במספר השעות שהושקעו. החל ממועד מינויה של המבקר הפנימית שהינה עובדת החברה, התגמול הינו על בסיס חודשי בהתאם למקובל בחברה. בשנת 2015 העלות בגין הביקורת בחברה שבוצעה באמצעות מחלקת הביקורת הפנימית בחברה וגורמי מיקור החוץ הסתכמה לסך של כ-2,289 אלפי ש"ח כולל מע"מ ועלות מעבידים. להערכת הדירקטוריון תנאי התגמול של המבקר הפנימית אין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקר.

5.3 גילוי בדבר שכר רואה חשבון מבקר

5.3.1 שם המשרד ותחילת כהונה

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון אשר מכהנים בתפקיד החל מיום ייסודה של החברה. השותף המטפל מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינו רו"ח משה שחף.

5.3.2 שכר

להלן יפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2014-2015 ומספר שעות הביקורת שהושקעו:

<u>2015</u>					<u>2014</u>				
<u>שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ</u>					<u>שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ</u>				
סה"כ	אחר	מיסים	שירותים נלווים לביקורת	שירותי ביקורת	סה"כ	אחר	מיסים	שירותים נלווים לביקורת	שירותי ביקורת
1,256		108	135	1,013	1,217	-	35	162	1,020
<u>שעות</u>					<u>שעות</u>				
סה"כ	אחר	מיסים	שירותים נלווים לביקורת	שירותי ביקורת	סה"כ	אחר	מיסים	שירותים נלווים לביקורת	שירותי ביקורת
5,780		246	613	4,921	5,510	-	100	506	4,904

5.4 אפקטיביות הבקורות הפנימית והנהלים על דווח הכספי והגילוי של החברה

5.4.1 בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

לאור פרסום חוזרי המפקח, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת החברה, בשיתוף מנכ"לית וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"לית הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

5.4.2 בקה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2015, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

5.5 היערכות ליישום משטר כושר הפירעון לפי דירקטיבה Solvency II

להלן פרטים בדבר התקדמות החברה בהיערכות ליישום הוראות ה-Solvency II ("הדירקטיבה"):

5.5.1 כללי

היערכות ארגונית -

בהתאם לדרישת חוזר הפיקוח מונה צוות היגוי האחראי ליישום הוראות הדירקטיבה. הצוות בראשותו של מנהל הסיכונים מורכב מאנשי כספים, אקטואריה, ניהול סיכונים ויועצים חיצוניים.

היערכות הדירקטוריון - נערך דיון בדירקטוריון החברה בדבר היערכות החברה ליישום הדירקטיבה, מונתה וועדת דירקטוריון לעניין זה ואושרה תכנית היערכות רב שנתית של החברה ליישומה: היערכות ארגונית, הקצאת משאבים ליישום תכנית ההיערכות, לוחות זמנים לביצוע הסקר הכמותי ואישורו.

5.5.2 היערכות החברה בתקופת הדוח

בחודש אפריל 2015, פרסמה המפקחת חוזר בעניין הנחייה לביצוע IQIS לשנת 2014 שמטרתו מתן הנחיות לביצוע תרגיל IQIS4 הכולל מספר שינויים ועדכונים לעומת IQIS2. עיקרי השינויים בחוזר כאמור נוגעים לתרחישי ביטולים, אריכות ימים, ריבית, מניות, מרווח, מרווח סיכון ופרמיית הנזילות.

בנוסף, בחודש יולי 2015, שלחה המפקחת למנהלי חברות הביטוח מכתב שכותרתו "הוראות מעבר לעניין יישום משטר כושר פירעון מבוסס "solvency II". המכתב כאמור כלל הוראות מעבר המתייחסות, בין

היתר, ליישום הדרגתי של פרמטרים הנוגעים לדרישת ההון בגין החזקה במניות, העשויה להוות אחד מהרכיבים המשמעותיים בדרישת ההון על פי משטר כושר הפירעון, וכן הוראות לעניין הגשת תכנית לשיפור יחס ההון, לצורך עמידה בדרישות ההון עד הדוחות הכספיים של שנת 2018, בחברות שלא תעמודנה ביחס ההון הנדרש במועד תחילתו של משטר כושר הפירעון.

חברות ביטוח ידרשו לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים לסוף שנת 2016. ההנחיה לביצוע תרגיל IQIS4 כללה מספר שינויים ועדכונים אל מול IQIS2. עיקרי השינויים נוגעים לתרחישי ביטולים, אריכות ימים, ריבית, מניות, מרווח, מרווח סיכון ופרמיית הנזילות. את תוצאות התרגיל הגישה החברה לממונה ביום 31 באוגוסט 2015 בהתאם למתכונת שנקבעה. על פי תוצאות התרגיל כאמור על נתוני חודש דצמבר 2014 שביצעה החברה, קיים עודף בהון הקיים על ההון הנדרש גם לפי כללי הדירקטיבה כאמור.

יודגש כי למודל כאמור במתכונתו הנוכחית רגישות גבוהה מאד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך דרישות ההון המשתקפות ממנו עשויות להיות תנודתיות מאד.

בחודש מרס 2016, פרסמה המפקחת טיוטת חוזר שמטרתה הנחייה לביצוע תרגיל IQIS לשנת 2015 הכוללת מספר שינויים ועדכונים לעומת IQIS4. עיקרי השינויים בטיטה מתייחסים לייצוב עקומי ריבית חסרת סיכון באמצעות אקסטרפולציה עד לנקודת Ultimate Forward Rate, הרכב הון מוכר, דרישת הון פחותה להשקעה בתשתיות (הון וחוב), התאמת דרישת הון בגין חברות מנהלות, עדכון נוסחת חישוב דרישת הון בגין סיכון פרמיות ורזרבות בביטוח כללי, וכן עדכון ההנחיות בנוגע לדוח מיוחד של רואה חשבון מבקר, שיתמקד באומדן המיטבי (BE) ובמרווח הסיכון. ה-IQIS5 הינו הסקר הכמותי האחרון לפני יישום משטר כושר פירעון חדש המושתת על הוראות הדירקטיבה וחברות הביטוח יידרשו להגישו במהלך שנת 2016.

לפירוט נוסף ראה באור 14 לדוחות הכספיים של החברה.

המידע בדבר הגירעון/עודפי ההון של החברה המופיע בסעיף זה לעיל, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס, בין היתר, על הוראות הדין ומצב פעילותה של החברה כיום. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, לרבות באופן מהותי מזה שנחזה כאמור, כתוצאה מגורמים שונים, שהעיקריים שבהם הינם שינויים רגולטוריים החלים על החברה, וכן התממשות כל או חלק מגורמי סיכון המתוארים בסעיף 4.13 לעיל.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

סמנכ"ל כספים

דוד סלמה

מנכ"ל

אתי אלישקוב

יו"ר הדירקטוריון

אלי אלעזרא

27 במרס, 2016

חלק 2

דוח הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד

תוכן עניינים	
	1. תיאור החברה
3	1.2 מבנה ארגוני
3	1.1 תחומי פעילות
4	1.2 אירועים מהותיים שאירעו במהלך תקופת הדוח
4-6	2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח
7-9	3. אירועים מהותיים בתקופת הדו"ח
	4. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
10-23	4.1 מידע כספי לפי תחומי הפעילות
23	4.2 תזרים מזומנים
23	4.3 מקורות מימון
24-25	5. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם
	6. יעדים ואסטרטגיה עסקית
25-27	6.1 האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים
27	6.2 תכניות החורגות ממהלך העסקים הרגיל בשנה הקרובה
	7. היבטי ממשל תאגידי
27	7.1 דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית
27	7.2 גילוי בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים
27	7.3 פירוט התגמולים הניתנים לנושאי המשרה הבכירה בחברה
28	7.4 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות
28-30	7.5 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
30	7.6 אחריות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי
30	7.7 היערכות החברה ל-Solvency II
31-32	7.8 עסקאות זניחות
32-33	7.9 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה
	8. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד
33	8.1 אומדנים חשבונאיים קריטיים
33	8.2 אירועים לאחר תאריך המאזן
34-35	9. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב
36	10. פרטים נוספים
36	11. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן בשנת הדיווח

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2015

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסויימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

יש לקרוא את הדוח התקופתי, על כל חלקיו, כמקשה אחת.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה" או "הכשרה ביטוח") מתכבדת להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. דוח זה סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בשנת 2015 ("תקופת הדוח"). הדוח נערך בהתאם להוראות הפיקוח ומתוך הנחה שבפני המעיין מצוי גם דוח תקופתי זה והדוחות הכספיים המצורפים, שאליהם יבוצעו הפניות מתאימות במקומות הרלוונטיים.

1. תיאור החברה

1.1 מבנה הארגוני של החברה :

לתיאור ראה סעיף 1.1.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

1.2 תחומי הפעילות של החברה :

החברה פועלת במסגרת שני תחומי פעילות עיקריים :

(א) תחום הביטוח הכללי הכולל שלושה ענפי פעילות עיקריים : ענף רכב חובה, ענף רכב רכוש וענף ביטוח כללי אחר הכולל את יתר תחומי הביטוח הכללי שאינם רכב. עיקר פעילותה של החברה הינו בתחום הביטוח הכללי, בעיקר בענף רכב רכוש וענף רכב חובה.

(ב) תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך המתמקד בעיקר בחיסכון (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן וקופות גמל) לתקופת פרישה וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון : מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, ביטוח בריאות המזכה בפיצוי כספי בגין מחלות קשות ועוד.

להרחבה ראה סעיף 1.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

1.3 אירועים מהותיים שאירעו במהלך תקופת הדוח:

לשינויים מהותיים שאירעו במהלך תקופת הדוח ראה סעיף 3 להלן.
לשינויים מהותיים שאירעו לאחר תאריך המאזן ועד ליום פרסום דוח זה, ראה סעיף מספר 8.2 להלן.

2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח:

להלן תיאור תמציתי, של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של החברה שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.1 סביבה כללית

מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי הכשרה ביטוח ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. השלכות שיכולות לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיקף תביעות הביטוח המוגשות לחברה, בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים. בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך.

על פי פרסומי הלמ"ס¹, צמיחת התוצר בשנת 2015 עמדה על כ-2.6% במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות. בשנת 2016 על פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל² צפוי התוצר לצמוח בכ-3.3%.

אבטלה - על פי סקר כוח אדם שמבצע הלמ"ס ואשר עודכן ביום 29 בינואר 2016, פחת שיעור הבלתי מועסקים במשק בני 15 ומעלה, מנוכה עונתיות, משיעור של 5.7% בחודש דצמבר 2014 לשיעור של 5.3% בחודש דצמבר 2015.

מעבר לסיכון הביטוחי, חשופה החברה גם לסיכונים שוק³ (MARKET RISK). סיכון זה נובע משינויים במדדי שוק או מחירי שוק. החשיפה לסיכון זה נובעת מהרכיבים שלהלן:

1. שיעור ריבית - סיכון זה נובע משינויים בשיעורי ריבית אשר משפיעים על שווי השוק של הנכסים בתיק הנוסטרו החברה. הסיכון עלול לגדול כאשר קיים שוני בין מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות וכתוצאה מהפרשי עיתוי בין מועד מדידת הנכסים וההתחייבויות.

2. שער חליפין - סיכון זה נובע מתנודות בשערי חליפין למטבעות שונים בהם יש לחברה אחזקה בנכסים (מניות, אג"חים, נדל"ן).

3. שינוי בשיעור האינפלציה - מבטחים הפועלים בתחום ביטוח החיים, חשופים לסיכונים אינפלציה ודפלציה. האינפלציה מלווה לעתים קרובות בעליית שיעור הריבית המורידה

¹ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - חשבונית לאומיים, אומדן ראשון למחצית 2 2015 פורסם ביום 16/2/16, www.cbs.gov.il

² בנק ישראל - דוח המדיניות המוניטרית למחצית השנייה של 2015, פורסם ביום 8/2/16, www.boi.org.il

³ ההגדרה לקוחה מתוך פרסום של משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

את ערך התוצאה של ההשקעות. במקרה של דפלציה, או במידה ואינפלציה נמוכה מאוד נמשכת, שיעורי הריבית נוטים לרדת. לרשות המבטחים עומדות מספר דרכים אפשריות להקלת סיכון האינפלציה: לגוון את השקעותיהם ולהשקיע בנוסף לנכסים, גם בנכסי קומודיטי, בנדל"ן ובאגרות חוב צמודות מדד. עפ"י מדיניות ההשקעות של החברה לפחות 50% מסך נכסי תיק הנוסטרו אלמנטארי יהיו צמודי מדד ולפחות 70% מתיק הנוסטרו חיים. לעליית המדד תהייה השפעה חיובית על הנכסים הצמודים בתיק. פער המח"מ בתיק לא יהיה יותר מ-1.5 שנים של נכסים מול התחייבויות. סיכון השוק שחברות הביטוח חשופות אליו עולה ככל שהמתאם בין התשואה בשווקים הפיננסיים לבין התשואה על ההון העצמי גבוה יותר. תשואה זו מושפעת מהכנסות החברה מדמי ניהול, ואלו מושפעות מביצועי השוק, כיוון שחברות הביטוח גובות דמי ניהול מהחיסכון המצטבר בשיעורים שונים בהתאם לסוגי הפוליסות ששווקו לאורך שנות החיתום. לדוגמה, בגין פוליסות מסוג משתתף ברווחים שהופקו עד סוף שנת 2003 נגבים מסכום החיסכון המצטבר דמי ניהול בשיעור 0.6% וכן עמלה בשיעור 15% מהרווח הריאלי.

2.2 מגמות בשער חליפין, אינפלציה וריבית בשנת 2015⁴

האינפלציה וציפיות האינפלציה: ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר 2015 ירד מדד המחירים לצרכן לרמה שלילית של -0.1%, והיה לפיכך נמוך משמעותית מגבולו התחתון של יעד האינפלציה (1%). האינפלציה הנמוכה שנרשמה בתקופת הדוח נובעת מירידה במחירי המוצרים הסחירים, הוזלות המחירים שיזמה הממשלה וכתוצאה מירידת המחירים בעולם המושפעת, בין היתר, מירידה במחירי הסחורות העולמיים ומירידה חדה במחירי הנפט. על פי התחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל בסוף חודש דצמבר 2015, האינפלציה בארבעת הרבעונים הבאים צפויה לעמוד על שיעור של 0.3%, מתחת לחלקו התחתון של תחום היעד. הציפיות לאינפלציה לטווחים ארוכים נמצאות במרכז היעד.

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי (הממוצע בדצמבר 2015 לעומת הממוצע ביולי 2015) השקל נשאר יציב. ביחס לדולר חל בו פיחות של כ-2%, וביחס לאירו הוא התייסף בכ-1%.

ריבית: הריבית במשק במהלך שנת 2015 ירדה מרמה של 0.25% לרמה של 0.10% ששוררת במשק מחודש פברואר 2015. עוד צופה חטיבת המחקר כי במהלך שנת 2016 הריבית במשק תיוותר ברמתה הנוכחית והיא צפויה להתחיל לעלות רק בסוף שנת 2016.

⁴ בנק ישראל - דוח המדיניות המוניטרית למחצית השנייה של 2014, פורסם ביום 2/2/15, www.boi.org.il

2.3 התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

מדד ה-S&P500 ירד מתחילה שנה ב-5% והוא כיום ברמה הנמוכה בכ-9% מרמתו בשיא. הנאסד"ק ירד בכ-9% מתחילת שנה והוא מצוי ברמה נמוכה בכ-12.5% מהרמה הגבוהה ביותר שנרשמה בשנת 2015. מדד ה-DAX ירד מתחילת שנת 2015 בכ-11.5% וזאת עקב החשיפה הגדולה של אירופה בכלל ושל גרמניה בפרט לכלכלה הסינית אשר הינה במוקד המשבר הנוכחי. מטבע האירו, התחזק והחשש הוא בפגיעה ליצוא מאירופה. מדד ת"א 25 ירד ב-6% ומדד ת"א 75 ירד בכ-4.4%. המשבר בסין שהביא לפיחות במטבע היואן והירידה במחיר הנפט הביאו לירידה בשערי המניות בכל העולם מחשש למשבר וגלישה למיתון עולמי נוסף. חודש ינואר 2016 היה אחד מהחודשים בעלי התשואות השליליות הגבוהות ביותר בהיסטוריה וגם בחודש פברואר היו תשואות שליליות גבוהות שתוקנו לאחר מכן. השווקים מאוד תנודתיים, סטיית התקן עלתה משמעותית והמשקיעים מעדיפים לעת עתה להתבצר בנכסים בטוחים יותר.

3. **אירועים מהותיים בתקופת הדו"ח:**

- **יישום מוקדם של הנהג המיטבי** - בחודש פברואר, 2013, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן: "התקנות החדשות") וחוזר, שעודכן בחודש ינואר 2015. בנוסף, כצעד משלים לשינוי, פורסמה בחודש ינואר 2015 עמדת הממונה, לעניין נוהג מיטבי לאקטוארים בבואם לחשב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים כך שישקפו באופן נאות והולם את ההתחייבויות הביטוחיות (להלן ביחד: "**התיקון**") שעניינם עדכון הוראות הדין הקיימות בנושא חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי.
- התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול של עתודת עודף הכנסות על הוצאות (להלן: "**העתודה**"). העתודה מחושבת, כיום לתקופה של שלוש שנים, בענפי ביטוח כללי עם זנב תביעות ארוך (בעיקר רכב חובה וחבויות) אשר מחושבת לגביהם הערכה אקטוארית. ביטול עתודת העודף ויישום הנהג המיטבי, המהווים חלק מהתיקון, נכנסו לתוקף החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015. כאשר בהתאם להוראות התיקון, לחברות הביטוח הייתה אפשרות לבצע יישום מוקדם שלהן כבר בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2014. אפשרות בה החברה בחרה.
- לפרטים נוספים בקשר עם היישום המוקדם כאמור - ראה באורים 2 ו-16 ו-34 לדוחות הכספיים.
- **עדכון תנאי העסקה של מנכ"לית החברה** - ביום 11 בינואר, 2015, אישרה האסיפה הכללית (לאחר אישורם של דירקטוריון החברה וועדת התגמול בחברה) את עדכון תנאי העסקתה של מנכ"לית החברה - הגב' אתי אלישקוב. שכרה של מנכ"לית החברה עודכן החל מחודש ינואר לסך של 96,000 ש"ח (ברוטו) לחודש צמוד למדד המחירים לצרכן של חודש ינואר 2015. בהתאם, העלות החודשית לחברה בגין העסקת מנכ"לית החברה (כולל התנאים הנלווים להעסקתה) עומדת החל מחודש ינואר 2015 על סך של כ-147 אלפי ש"ח ללא מס שכר. שכרה החודשי של מנכ"לית החברה ערב העדכון כאמור עמד על 84,444 ש"ח ועלות העסקתה החודשית בחודש דצמבר 2014 עמדה על 130 אלפי ש"ח. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 11 בינואר, 2015, אסמכתא מספר 008887-01-2015).
- **עדכון כתבי שיפוי לדירקטורים ומנכ"לית החברה** - ביום 11 בינואר, 2015, אישרה האסיפה הכללית (לאחר אישורם של דירקטוריון החברה וועדת התגמול בחברה) את עדכון כתבי השיפוי והפטור לדירקטורים ומנכ"לית החברה, כך שיותאמו לתיקון מספר 16 לחוק החברות, התשנ"ט-1999. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 11 בינואר 2015, אסמכתא מספר 008617-01-2015).
- **הגשת בקשה לרישיון חברה מנהלת** - ביום 15 בפברואר, 2015, הגישה החברה למפקחת על שוק ההון, ביטוח וחסכון בקשה לקבלת רישיון חברה מנהלת לטובת ניהול קופות גמל וקרנות השתלמות.

- הנפקת כתב התחייבות נדחה - ביום 26 במרס, 2015, הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לתאגיד בנקאי בסך של 25.0 מליון ש"ח. כתב ההתחייבות אינו צמוד למדד המחירים לצרכן ונושא ריבית קבועה בשיעור של 4.59%. פירעונו של כתב ההתחייבות הינו בתשלום אחד ביום 26 במרס, 2020, עם אופציה לפירעון מוקדם ביום 26 במרס, 2018. תשלום הריבית הינו מידי רבעון החל מיום 1 ביולי, 2015. כתב ההתחייבות משמש כהון שלישוני של החברה בהתאם לתקנות ההון.
- אישור להארכת תשקיף המדף של החברה בשנה נוספת - בהתאם להודעת רשות ניירות ערך מיום 10 בפברואר, 2014, לעניין הקלות בתשקיפים, פנתה החברה לרשות ניירות ערך בבקשה להארכת תשקיף המדף בשנה נוספת, אישור שניתן ביום 19 במאי 2015 והאריך את תשקיף המדף בשנה נוספת, עד ליום 31 במאי 2016 (לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 19 במאי 2015, מספר אסמכתא: 2015-01-022671).
- אישור הסדר פשרה במסגרת תביעה ייצוגית - ביום 11 במאי, 2015, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תוקף של פסק דין להסדר פשרה מתוקן במסגרת תובענה ייצוגית. עניינה של התובענה הינה בהפחתה שלא כדין של תגמולי ביטוח בביטוח רכב כוש במקרים של אובדן גמור עקב אי גילוי בכתב בשלב הצעת הביטוח של המשתנים המיוחדים שבמחירון העשויים להשפיע על ערך הרכב המבוטח במקרים כאמור. בהתאם להסדר הפשרה, החברה תרענן את נהליה בקשר עם העניין נשוא התובענה, וכן תעניק למבוטחיה, שאירע להם מקרה ביטוח של אובדן גמור בשלוש השנים שקדמו להגשת התביעה והופחתו להם סכומים מתגמולי הביטוח בשל התחשבות במשתנים מיוחדים העולים על סכומים אשר הוספו להם, ככל שהוספו, בשל התחשבות במשתנים מיוחדים (למעט מבוטחים הנמנים עם קולקטיב), זכאות לחודש או שלושה חודשי ביטוח חנם בביטוח רכב (רכוש) עד 3.5 טון, בהתאם לסוג המבוטח. עלות הסכם הפשרה, לרבות שכ"ט לתובע הייצוגי ובא-כוחו, הינה בסכום שאינו מהותי ואין לו השפעה על החברה מעבר להפרשה הקיימת בדוחות. (לפרטים נוספים ראה ביאור 1)36(ב' לדוח התקופתי והשנתי של החברה לשנת 2014, אשר פורסם ביום 29 במרץ, 2015 (מספר אסמכתא: 2015-01-065449), וכן דיווח מידי מיום 14 באוגוסט 2007 באשר להגשת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, וכנגד חברות ביטוח נוספות (אסמכתא 2007-01-358120), וכן דיווח מידי מיום 14 במאי 2015 (מספר אסמכתא: 2015-01-019509).
- תיקון מועד סיום הסכם ההעסקה של בעל השליטה בחברה - במסמך מדיניות התגמול של החברה לשנת 2015 שפורסם ביום 11 בינואר 2015, נרשם כי הסכם התגמול של יו"ר הדירקטוריון עתיד להסתיים בחודש אוקטובר 2015, בעוד שבהתאם להסכם עימו ואשר פרטיו דווחו במסגרת דוח מידי שפרסמה החברה ביום 28 באפריל 2010 (מספר אסמכתא: 2010-01-462102), מועד סיום ההסכם הינו חודש אוקטובר 2016. יצוין כי טעות הסופר הופיעה גם בדוחות התקופתיים של החברה לשנת 2011 ואילך ובמדיניות התגמול של החברה שפורסמה בשנת 2014. (לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 29 ביוני, 2015, מספר אסמכתא: 2015-01-059181).

- הותרת דירוג על כנו - ביום 15 ביולי, 2015, פרסמה חברת הדירוג מדרוג דוח דירוג לחברה ולאגרות החוב (סדרה 1 ו-2) של החברה, לפיו הותרה את דירוגה של החברה בדירוג A3 באופק יציב ואת דירוגן של אגרות החוב (סדרה 1 ו-2) של החברה בדירוג Baa2 באופק יציב (לפרטים נוספים ראה דוח מיידי מיום 15 ביולי, 2015, אסמכתא מספר : 2015-01-073938).
- בקשה לאישור תובענה ייצוגית – ביום 2 בדצמבר, 2015, הוגשה כנגד החברה לבית המשפט השלום בכפר סבא בקשה לאישור תביעה כייצוגית. לפירוט נוסף אודות הבקשה ראה באור מספר 36 לדוחות הכספיים של החברה וכן ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 6 בדצמבר, 2015 (אסמכתא מספר 2015-01-173871).
- בקשה לאישור תובענה ייצוגית – ביום 20 בדצמבר, 2015, הוגשה כנגד החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות תביעה לבית המשפט ההמחוזי מחוז מרכז וכן בקשה לאישור התביעה כייצוגית. לפירוט נוסף אודות הבקשה ראה באור מספר 36 לדוחות הכספיים של החברה וכן ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 20 בדצמבר, 2015 (אסמכתא מספר 2015-01-184308).
- חלוקת דיבידנד – לפרטים בדבר חלוקות דיבידנד שבצעה החברה במהלך תקופת הדוח – ראו סעיף 1.4.1 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

4. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

4.1 מצב כספי

4.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2014	31.12.2015	
363.9	373.5	סה"כ הון עצמי
2,976.0	3,057.8	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
4,103.5	4,953.8	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
684.3	727.4	התחייבויות אחרות
7,763.7	8,739.0	סה"כ התחייבויות
3,811.6	4,676.7	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
2,429.5	2,579.2	השקעות פיננסיות אחרות
1,886.5	1,856.6	נכסים אחרים
8,127.6	9,112.5	סה"כ מאזן

הגידולים השונים בסעיפי המאזן נובעים מצמיחה בהיקף הפעילות של החברה בכל תחומי פעילותה וכן מהמשך הפקדות המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים קיימות ומהתשואה החיובית שנוקפה להם.

4.1.2 הון עצמי

ההון העצמי של החברה הסתכם לתאריך הדוח לסך של כ-373.5 מליון ש"ח לעומת סך של כ-363.9 מליון ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2014. הגידול בהון העצמי בתקופת הדוח נובע מרווח כולל לתקופת הדוח בסך של כ-40.1 מליון ש"ח, ומאידיך קטנו כתוצאה מהשפעת תיקון בחישוב חלקם של מבטחי משנה בעתודות ובהוצאות רכישה נדחות בסך של כ-3.5 מליון ש"ח (לפירוט נוסף ראה באור 2(ה)(3)(4) לדוחות הכספיים של החברה) ומחלוקת דיבידנדים בסך של 27.0 מליון ש"ח.

ההון העצמי של החברה ליום 31 בדצמבר 2015, כמוגדר בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח – 1998, על תיקוניהן ("תקנות ההון") גבוה בכ-29.2 מליון ש"ח מההון העצמי המינימלי הנדרש המתחייב לפי התקנות הנ"ל.

לפירוט נוסף בדבר דרישות ההון הקיימות ראה באור 14 לדוחות הכספיים השנתיים.

4.1.3 רווח והפסד- נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
השינוי באחוזים 2015/2014	2014	2015	השינוי באחוזים 2015/2014	2013	2014	2015	
							בטוח כללי
4.0	255.4	266.4	5.5	935.4	988.3	1,042.8	פרמיות שהורווחו ברוטו
3.0	224.0	231.8	5.2	828.6	871.7	916.9	פרמיות שהורווחו בשייר
*	4.1	(1.0)	(34.7)	91.9	92.1	60.1	רווח כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
***	31.0	-	***	-	31.0	-	מתוכו רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן
							ביטוח חיים וחיסכון לטוח ארוך
16.5	145.4	169.6	7.2	557.9	556.1	596.1	פרמיות שהורווחו ברוטו
13.1	129.1	146.3	(1.6)	514.4	502.3	494.5	פרמיות שהורווחו בשייר
89.9	7.9	15.0	15.1	36.6	37.0	42.6	הכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים
**	(0.6)	4.4	*	14.5	6.9	(3.9)	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
(2.8)	3.5	3.4	(43.2)	106.4	99.0	56.2	סה"כ רווח ממגזרי פעילות
							פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות
(13.6)	7.5	6.4	(34.1)	23.3	27.3	18.0	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
0.0	(0.3)	(0.3)	0.0	(1.4)	(1.4)	(1.4)	הוצאות הנהלה וכלליות
***	1.6	-	(87.0)	-	7.7	1.0	הכנסות משערוך רכוש קבוע, קרן הון ויאס 19
***	(0.9)	-	***	-	(0.9)	-	הוצאות בגין נטישת רכוש קבוע
(19.3)	(3.1)	(2.5)	(7.2)	(16.5)	(13.8)	(12.8)	הוצאות מימון
(23.4)	4.8	3.6	(74.6)	(5.4)	18.9	4.8	סה"כ רווח (הפסד) מפריטים שלא יוחסו
(15.7)	8.3	7.0	(48.3)	111.8	117.9	61.0	רווח כולל לפני מס
9.7	6.2	6.8	(48.1)	74.4	77.3	40.1	סה"כ רווח כולל, נטו ממש

*מעבר מרווח להפסד.

**מעבר מהפסד לרווח.

***אין נתון להשוואה.

תוצאות התפתחות הרווח הכולל:

במסגרת מגזרי הפעילות בהם עוסקת החברה (מגזר ביטוח כללי, מגזר ביטוח חיים) הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות בשנת 2015 ברווח כולל לפני מס בסך של כ-56.2 מליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-99.0 מליון ש"ח בשנת 2014 ובהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-106.4 מליון ש"ח בשנת 2013. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-3.4 מליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-3.5 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הקיטון ברווח בשנת הדוח וברבעון הרביעי של שנת 2015 לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מענף ביטוח כללי בו נרשמה הרעה חיתומית בעיקר בענף רכב רכוש וירידה בהכנסות מהשקעות וכן מענף ביטוח חיים בו נרשם גידול בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה בעקבות מחקר של מבטחי משנה בנושא מקדמי תביעות בתשלום ומההבדל בסכום גביית דמי ניהול משתנים.

ההכנסות בניכוי הוצאות אשר אינן מיוחסות למגזר הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-4.8 מליון ש"ח, לעומת סך של כ-18.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בניכוי הוצאות אשר אינן מיוחסות למגזר הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2015 לסך של כ-3.6 מליון ש"ח, לעומת סך של כ-4.7 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהכנסות בניכוי הוצאות אשר אינן מיוחסות למגזר נובע בעיקרו מקיטון בהכנסות מהשקעות שהשיגה החברה מתיק הנוסטרו שלה, בין היתר, משערוך בסך של כ-6.8 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד של בניין משרדים במרכז העסקים "גב ים" אותו רכשה החברה ומיוחס לשימושה העצמי.

4.1.3.1 ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך:

שינוי באחוזים	מליוני ש"ח	ביטוח חיים
פרמיות שהורווחו ברוטו		
7.2	596.1	2015
(0.3)	556.1	2014
	557.9	2013
16.5	169.6	10-12/2015
	145.4	10-12/2014
רווח כולל לפני מס		
-	(3.9)	2015
(52.4)	6.9	2014
	14.5	2013
-	4.4	10-12/2015
	(0.6)	10-12/2014

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבוטחים

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות, נטו שנוקפו למבוטחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

10-12/2014	10-12/2015	1-12/2013	1-12/2014	1-12/2015	
מיליוני ש"ח					
(13.7)	74.4	212.8	122.5	25.3	רווחי (הפסדי) השקעות שנוקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול
7.9	15.0	36.6	37.0	42.6	דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרוי י') היו כדלקמן:

10-12/2014	10-12/2015	1-12/2013	1-12/2014	1-12/2015	
%	%	%	%	%	
(0.16)	2.24	10.18	4.08	1.98	תשואה ברוטו
0.15	0.15	0.6	0.6	0.6	דמי ניהול קבועים
(0.02)	0.34	1.12	0.53	0.34	דמי ניהול משתנים
(0.29)	1.75	8.48	2.93	1.08	תשואה נטו למבוטח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית") היו כדלקמן:

10-12/2014	10-12/2015	1-12/2013	1-12/2014	1-12/2015	
%	%	%	%	%	
0.33	2.14	10.54	5.11	1.86	תשואה ברוטו
0.21	0.20	0.83	0.85	0.81	דמי ניהול קבועים
0.11	1.93	9.58	4.23	1.04	תשואה נטו למבוטח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

בשנת 2015 הסתכמו התוצאות בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-3.9 מליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך כ-6.9 מליון ש"ח בשנת 2014, ורווח כולל לפני מס בסך כ-14.5 מליון ש"ח בשנת 2013.

המעבר מרווח להפסד בענף ביטוח חיים בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו מגידול בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה בעקבות מחקר של מבטחי משנה בנושא מקדמי תביעות בתשלום בסכום של כ-10.5 מליון ש"ח וכן מקיטון בסכום גביית דמי ניהול משתנים בסכום של כ-3.0 מליון ש"ח. מנגד, חלה עליה בגביית דמי ניהול הקבועים, כתוצאה מגידול בתיק, בסכום של כ-8.6 מיליון ש"ח. הקיטון ברווח בשנת 2014 לעומת 2013 נובע בעיקרו מירידה בהכנסות מהשקעות בנוסטרו בחלק החופשי בסכום (החלק שבתיק נוסטרו חיים שאיננו נמנה עם אגרות החוב המבטיחות התשואה) בסך של כ-4.5 מליון ש"ח וכן מירידה בגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-7.7 מליון ש"ח. כמו כן נרשם בשנת 2013 גידול בדמי ניהול קבועים.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו התוצאות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-4.4 מליון ש"ח בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-0.6 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההמעבר מהפסד לרווח ברבעון הרביעי לעומת אשתקד נובע בעיקרו מגביית דמי ניהול משתנים בסכום של כ-5.0 מליון ש"ח, לעומת החזר דמי ניהול משתנים בסכום של 0.1 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, חלה עלייה במרווח הפיננסי ברבעון בסכום של 3.4 מליון ש"ח לעומת אשתקד.

הפרמיות שהורווחו ברוטו בשנת 2015 הסתכמו לסך של כ-596.1 מליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-556.1 מליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-557.9 מליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-7.2% וקיטון של 0.3%, בהתאמה.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו הפרמיות שהורווחו בסכום של כ-169.6 מליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-145.4 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-16.5%. בשנת הדו"ח חל גידול בפרמיות בביטוח חיים, זאת בעקבות עלייה במכירות החדשות ברמה המשוונת, עובדה שהגדילה משמעותית את תיק הביטוח המשוונת בשיעור של כ-18% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 חל קיטון בפרמיה שהרווחה וזאת בעקבות ירידה בהפקדות החד פעמיות עקב איסור על ניווד פוליסות עם

מקדם קצבה מובטח. מנגד, חל גידול משמעותי במכירות חדשות ברמה המשוננת (תיק הביטוח המשוננת גדל בשיעור של 23.5%).

העלייה בפרמיות ברבעון הרביעי של השנה לעומת אשתקד נובעת בעיקר מגידול בתיק הפרמיות השוטפות בביטוח חיים במסלולי השקעה. בנוסף חל גם גידול משמעותי במכירות החדשות ברמה המשוננת.

כמו כן, במוצרי החיסכון הטהור חל גידול בהפקדות, בעיקר במוצר "בסט אינווסט פרט", שההפקדה בגינן בגובה של כ-891.5 מיליון ש"ח בתקופת הדו"ח לעומת סך של כ-715.2 מיליון ש"ח אשתקד, שאינה נזקפת לפרמיה בדוח הכספי. כתוצאה מגביית כספים אלו יתרת צבירת תיק "בסט אינווסט" צמחה משמעותית וחל גידול בגביית דמי הניהול הקבועים בפוליסת בסט ומסלוליות בסכום של כ-8.4 מיליון ש"ח בתקופת הדו"ח בהמשך לגידול אשתקד בסכום של כ-7.7 מיליון ש"ח.

שיעור הפדיונות ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 31 בדצמבר 2015, ליום 31 בדצמבר 2014 וליום 31 בדצמבר 2013 הינו כ-4.1%, כ-4.3% וכ-5.4%, בהתאמה. הקיטון בשיעור הפדיונות בשנת הדוח מאפיין את שוק החיסכון לטווח הארוך בעיקר בשל האיסור על ניווד פוליסות ביטוחי מנהלים עם מקדם קצבה מובטח.

חלוקת הרווח מעסקי ביטוח חיים

ראה באור 17 לדוחות הכספיים של החברה, בדבר חלוקת פעילות החברה בענף ביטוח חיים.

להלן מספר הסברים עיקריים

הבאור כולל ניתוח של עסקי החברה בביטוח חיים בחתך של מוצרים בעלי מרכיב חיסכון לפי שנות חיתום שונות ומוצרים שאינם כוללים מרכיב חיסכון, תוך הפרדה בין פוליסות פרט לפוליסות קבוצתיות. כמו כן הבאור מציג את המרווח הפיננסי הכולל דמי ניהול לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015, 2014 ו-2013, בסך של כ-44.0 מיליון ש"ח בשנת 2015, סך של כ-40.5 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-44.8 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ההפסד הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת 1990 (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ), הסתכם לסך של כ-2.0 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ-6.3 מיליון ש"ח אשתקד והפסד בסך של כ-4.7 מיליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון בהפסד הכולל בתקופת הדוח למול אשתקד נובע מעדכון הנחות בחישובי עתודות אקטואריות אשתקד (ראה באור 34(ה)1 לדוחות הכספיים). בשנת 2014 עודכנו העתודות האקטואריות בסכום של כ-4.6 מיליון ש"ח לעומת ירידה במרווח הפיננסי השנה של כ-2.1 מיליון ש"ח לעומת אשתקד. כמו כן, בשנת 2014 ישנה עלייה בהפסד בהשוואה לשנת 2013, בעיקר בשל ירידה בעקומות הריבית במשק שגרמו לחברה להוספת עתודה אקטוארית בסכום של כ-1.7 מיליון ש"ח. השפעה זאת גרמה בשנת 2014 לעלייה בעתודות בסכום של כ-2.9 מיליון ש"ח בדומה לשנת 2013. בנוסף, בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 חלה ירידה במרווח הפיננסי בסכום של כ-4.5 מיליון ש"ח.

הרווח הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003 (משתתפות ברווחים) הסתכם בסך של כ-1.4 מליון ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ-12.7 מליון ש"ח אשתקד ורווח בסך של כ-15.6 מליון ש"ח בשנת 2013. הירידה בתוצאות לעומת שנת 2014 נובעת בעיקרה מגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-5.0 מליון ש"ח לעומת גביית דמי ניהול משתנים בשנת 2014 בסך של כ-8.0 מליון ש"ח וגביית דמי ניהול משתנים בשנת 2013 בסך של כ-15.7 מליון ש"ח. כמו כן, בתקופת הדוח חלה הגדלה של העתודה לתביעות בתשלום במוצר אובדן כושר עבודה כתוצאה ממחקר של מבטחי משנה בסכום של כ-3.2 מליון ש"ח. בנוסף, בשנת 2015 חלק החברה בתביעות בשייר עלה בסכום של כ-3.0 מליון ש"ח בהשוואה לאשתקד.

ההפסד הכולל מפוליסות מסוג משתתף ברווחים משנת החיתום 2004 ואילך, הסתכם בסך של כ-2.9 מליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ-6.9 מליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-7.3 מליון ש"ח בשנת 2013. יצוין כי ההפסד החשבונאי האמור אינו מייצג את רווחיות מוצרים אלה על בסיס כלכלי, הואיל וחלק ניכר מהרווחיות במוצרים אלה נובעת מהמרווח הפיננסי מגובה דמי הניהול הקשורים בהיקף הרזרבה, שבשלב זה של חיי הפוליסה הינה נמוכה מההוצאות השוטפות הנדרשות לצורך ניהול פוליסות אלו. כמו כן, הירידה בהפסד בשנים 2014 ו-2015 נובעת מגידול בהיקף תיק זה, וכפועל יוצא, עלייה בגביית דמי הניהול הקבועים. מנגד, חלה הגדלה של העתודה לתביעות בתשלום במוצר אובדן כושר עבודה כתוצאה ממחקר של מבטחי משנה בסכום של 3.3 מליון ש"ח.

הרווח הכולל מעסקי סיכון הנמכרים כפוליסה בודדת הסתכם בסך של כ-0.4 מליון ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ-7.0 מליון ש"ח אשתקד ורווח כולל בסך של כ-10.1 מליון ש"ח בשנת 2013. הירידה ברווחיות בשנים 2014 ו-2015 נובעת בעיקרה ממתן הנחות לעמיתים בפרמיה הנגבית בעקבות התחרות בענף בשנת הדוח, כאשר במקביל ישנה עלייה משמעותית בתביעות ובהוצאות. כמו כן, חלה הגדלה של העתודה לתביעות בתשלום במוצר אובדן כושר עבודה כתוצאה ממחקר של מבטחי משנה בסכום של 2.1 מליון ש"ח.

ההפסד הכולל המוצג בסיכון קבוצתי הסתכם התקופת הדוח לסך של כ-0.9 מליון ש"ח בזהה להפסד כולל בסך של כ-0.9 מליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-0.3 מליון ש"ח בשנת 2013. החברה פועלת לסיום ההתקשרויות עם כל הקולקטיבים בתיק הביטוח.

בפוליסות סיעוד אישיות בתקופת הדוח נרשם הפסד בסך של כ-0.3 מליון ש"ח, בהשוואה להפסד שנרשם אשתקד בסך של כ-0.1 מליון ש"ח ולאיוון בתוצאות הכספיות שנרשם בשנת 2013. הגידול בהפסד נגרם כתוצאה מגידול בתשלומים ובהתחייבויות הביטוחיות במוצר זה.

בפוליסות סיעוד קולקטיביות נרשם איזון בתוצאות הכספיות בתקופת הדוח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד ובדומה לשנת 2013. יצוין כי לחברה לא קיים עוד תיק פעיל לפוליסות מסוג זה.

בפוליסות בריאות הרווח הכולל בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-0.4 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל בסך של כ-1.4 מליון ש"ח אשתקד ובהשוואה לרווח כולל בסך של כ-1.2 מליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון ברווח בתקופת הדוח לעומת אשתקד נובע בעיקר

מגידול בתשלומים ובהתחייבויות במוצרים אלו. הגידול ברווח בשנת 2014 לעומת שנת 2013 נבע בעיקר מגידול במכירות מוצרי הבריאות בחברה. בבאור 17 לדוחות הכספיים מוצג פילוח עתודות הביטוח בשני פילוחים: פילוח לפי חשיפה ביטוחית המפרט את התחייבויות החברה בחלוקה של ערכי פדיון קצבתי או הוני ובחלוקה למרכיבי סיכון אחרים ופילוח לפי חשיפה פיננסית (מבטיח תשואה או משתתף ברווחי השקעה).

לגבי החשיפה הפיננסית של החברה ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

4.1.3.2 ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר):

הצגה שנתית (במיליוני ש"ח):

% מסה"כ		% שינוי		לשנה שנסתיימה ב 31 בדצמבר			
2014	2015	2013/2014	2014/2015	2013	2014	2015	
רכב חובה							
40.2	35.3	5.9	(9.4)	390.7	413.7	375.0	פרמיות ברוטו
43.7	38.4	7.5	(10.0)	369.1	396.7	357.0	פרמיות שייר
		(3.8)	(17.6)	83.4	80.2	66.1	רווח (הפסד) כולל לפני מס
		***	***	23.8	-	-	מתוכו רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן
רכב רכוש							
32.8	35.6	6.3	12.2	316.9	337.0	378.3	פרמיות ברוטו
37.1	40.5	6.3	12.1	316.4	336.2	376.9	פרמיות שייר
		*	**	(6.7)	6.8	(20.8)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
		***	***	3.5	-	-	מתוכו רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן
				80.2	74.7	82.3	ברוטו Loss ratio באחוזים
				80.0	75.0	82.0	שייר Loss ratio באחוזים
				109.0	101.9	111.9	ברוטו Combined ratio באחוזים
				109.2	102.3	111.7	שייר Combined ratio באחוזים
ביטוח כללי אחר:							
ענפי תבויות							
8.5	9.4	131.1	15.1	76.9	87.0	100.1	פרמיות ברוטו
8.7	9.7	14.6	14.9	68.7	78.7	90.5	פרמיות שייר
		**	*	0.6	(12.5)	1.2	רווח (הפסד) כולל לפני מס
		***	***	2.8	-	-	מתוכו רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן
ענפי רכוש אחרים							
18.5	19.7	15.1	9.8	165.3	190.3	209.0	פרמיות ברוטו
10.6	11.4	15.6	11.1	82.9	95.8	106.4	פרמיות שייר
		20.7	(22.8)	14.5	17.5	13.5	רווח כולל לפני מס
		***	***	0.9	-	-	מתוכו רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן
				51.8	49.8	60.4	ברוטו Loss ratio באחוזים
				45.3	41.8	51.2	בשייר Loss ratio באחוזים
				74.7	73.2	86.2	ברוטו Combined ratio באחוזים
				76.7	72.8	83.0	בשייר Combined ratio באחוזים
סה"כ							
100	100	8.2	3.3	949.8	1028.0	1,062.4	פרמיות ברוטו
100	100	8.4	2.6	837.1	907.3	930.7	פרמיות שייר
		0.0	(34.7)	91.9	92.1	60.1	רווח (הפסד) כולל לפני מס
		***	***	31.0	-	-	מתוכו רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן

*מעבר מהפסד לרווח **מעבר מרווח להפסד ***אין נתון להשוואה

הצגה רבעונית (במיליוני ש"ח):

%מסה"כ		%השינוי בין הרבעונים	לרבעון שהסתיים ב 31 לדצמבר		
2014	2015	2015/2014	2014	2015	
רכב חובה					
42.7	36.3	(14.1)	98.1	84.4	פרמיות ברוטו
46.1	39.4	(14.8)	93.7	79.9	פרמיות שייר
		21.9	17.8	21.7	רווח כולל לפני מס
רכב רכוש					
32.6	36.2	12.8	74.8	84.4	פרמיות ברוטו
36.9	41.5	12.2	75.0	84.2	פרמיות שייר
		508.7	(3.0)	(18.3)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			76.7	89.6	ברוטו Loss ratio באחוזים
			76.3	89.8	שייר Loss ratio באחוזים
			110.8	135.7	ברוטו Combined ratio באחוזים
			109.9	136.2	שייר Combined ratio באחוזים
ביטוח כללי אחר					
ענפי חבויות					
7.4	8.2	12.9	17.0	19.2	פרמיות ברוטו
7.1	8.1	13.5	14.5	16.5	פרמיות שייר
		(72.3)	(11.1)	(3.1)	רווח כולל לפני מס
ענפי רכוש אחרים					
17.3	19.2	13.1	39.6	44.8	פרמיות ברוטו
9.8	10.9	10.4	20.0	22.1	פרמיות שייר
		*	0.4	(1.4)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			51.3	51.3	ברוטו Loss ratio באחוזים
			39.8	51.5	בשייר Loss ratio באחוזים
			87.1	84.9	ברוטו Combined ratio באחוזים
			104.6	124.8	בשייר Combined ratio באחוזים
סה"כ					
100	100	1.4	229.5	232.8	פרמיות ברוטו
100	100	(0.3)	203.2	202.6	פרמיות שייר
		*	4.1	(1.0)	רווח כולל לפני מס

* מעבר מרווח להפסד

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בשנת 2015 הסתכמו לסך של כ-1,062.4 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-1,028.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-949.8 מיליון ש"ח בשנת 2013. גידול של כ-3.3% ו-8.2% בהתאמה. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו לסך של כ-232.8 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-229.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-1.4%. הגידול בהכנסות מפרמיות בשנת הדוח לעומת השנים 2014 ו-2013 נובע מגידול בהיקף הפעילות בכל הענפים בהם פועלת החברה, למעט בענף רכב חובה בו נרשמה בשנת הדוח ירידה בהכנסות מפרמיה לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי של שנת 2015 בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד נרשם גידול בכל הענפים (למעט ענף רכב חובה) בשיעור של 12.9%, ומנגד ירידה של כ-14.1% בענף רכב חובה.

התוצאות מענפי פעילות ביטוח כללי בשנת 2015 הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-60.1 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-92.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 ורווח לפני מס בסך של כ-91.9 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 נרשם הפסד כולל לפני מס בסך של כ-1.0 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס של כ-4.1 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הקיטון ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד והמעבר מרווח להפסד ברבעון הרביעי של שנת 2015 בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות ומהרעה בתוצאות החיתומיות בעיקר בענף רכב רכוש.

הגידול ברווח בשנת 2014 לעומת שנת 2013 נבע בעיקר משיפור חיתומי בענף רכב רכוש ובענפי הרכוש (ללא רכב רכוש), בין היתר, בשל נזקי הסופות שהתרחשו בחודשים ינואר ודצמבר 2013, אשר הרעו את התוצאות בענפים אלו בשנת 2013. כאשר מנגד בשנת 2013 נרשם רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן.

יצוין כי בתקופת הדוח החברה מיישמת באופן שוטף את הוראות הנוהג המיטבי, בעוד שהתוצאות החיתומיות בתקופות מקבילות בשנים 2014 ו-2013 הושפעו בענפי החובה והחבויות מרווחי צבירה של השנה המשתחררת (שנים 2011 ו-2010, בהתאמה).

לפירוט ראה ניתוח מגזרי הפעילות בהמשך.

ענף פעילות רכב רכוש

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בשנת 2015 בסך של כ-378.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-337.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-316.9 מיליון ש"ח בשנת 2013. גידול של כ-12.2% ו-6.3%, בהתאמה. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו ההכנסות מפרמיות ברוטו בכ-84.4 מיליון ש"ח לעומת כ-74.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. גידול של כ-12.8%. העלייה בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובעת מגידול במספר הפוליסות, מעדכון תעריפים ומשינוי תמהיל הרכבים.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ("הלמ"ס") מספר גניבות הרכב בתקופת הדוח גבוה בכ-5.5% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בשנת 2015 בהפסד כולל לפני מס של כ-20.8 מליון ש"ח לעומת רווח לפני מס בסך של כ-6.8 מליון ש"ח בשנת 2014, והפסד לפני מס בסך של כ-6.7 מליון ש"ח בשנת 2013. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו התוצאות ממגזר הפעילות בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-18.3 מליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ-3.0 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד בשנת 2015 והגידול בהפסד ברבעון הנוכחי בהשוואה לאשתקד נובע בעיקר מגידול בתשלומים בעקבות גידול בשכירות מקרי האובדן הגמור, עלייה בגניבות ובעלויות העבודה במוסכים שהביא גם לרישום לראשונה של עתודה לפרמיה בחסר. המעבר מהפסד לרווח בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 נבע משיפור חיתומי בעקבות עדכון תעריפים וטיוב כלי הרכב המבוטחים. כמו כן, בשנת 2014 קיים קיטון בכמות התביעות, בין היתר, כתוצאה מירידה בשכירות הגניבות וגידול בהכנסות מהשקעות בהשוואה לשנת 2013.

ענף פעילות רכב חובה

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף פעילות רכב חובה הסתכמו בשנת 2015 בכ-375.0 מליון ש"ח לעומת כ-413.7 מליון ש"ח בשנת 2014 וכ-390.7 מליון ש"ח בשנת 2013. קיטון של כ-9.0% וגידול של כ-5.9%, בהתאמה. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו ההכנסות מפרמיות ברוטו בכ-84.4 מליון ש"ח לעומת כ-98.1 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. קיטון של כ-14.0%. הקיטון בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מירידה בכמות הפוליסות ושחיקת התעריפים בשל התחרות העזה הקיימת בענף.

הגידול בהכנסות מפרמיות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 נובע מחידוש עסקת קולקטיב, בעוד שבשנת 2013 בוצעה לשיעורין.

תוצאות ענף הפעילות הסתכמו בשנת 2015 ברווח כולל לפני מס בסך של כ-66.1 מליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ-80.2 מליון ש"ח בשנת 2014 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-83.4 מליון ש"ח בשנת 2013. הירידה ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובעת בעיקר מירידה בהכנסות מהשקעות שיוחסו לענף לעומת התקופה המקבילה אשתקד ומהגדלת הרזרבות הביטוחיות בגין שנת החיתום השוטפת וכן מהרעה בתוצאות הפול. יצויין כי התוצאות החיתומיות בתקופות המקבילות, קרי שנים 2014 ו-2013, הושפעו בעיקר מרווחי צבירה של השנה שהשתחררה (שנת 2011 ושנת 2010, בהתאמה).

ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו התוצאות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-21.7 מליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-17.8 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח ברבעון הרביעי של שנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע מגידול בהכנסות מהשקעות שיוחסו לענף זה.

הפסדי הפול הקטינו את הרווחים בשנת 2015 בכ-23.4 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-16.6 מיליוני ש"ח בשנת 2014 ולכ-21.5 מיליוני ש"ח בשנת 2013.

ביטוח חבויות

בתקופת הדוח הסתכמה הפרמיה ברוטו במגזר ענפי החבויות בסך של כ-100.1 מליון ש"ח לעומת סך של כ-87.0 מליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-76.9 מליון ש"ח בשנת 2013. גידול של כ-15.1% וסך של כ-13.1%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2015 ההכנסות מפרמיות ברוטו הסתכמו לסך של כ-19.2 מליון ש"ח לעומת סך של כ-17.0 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של 12.9%. הגידול בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי של שנת 2015 לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מגידול בענף עסקים, במסגרתו נרכשים כיסויים ביטוחים מסוג חבויות. החברה אינה משווקת פוליסות מסוג חבויות Stand alone.

הרווח הכולל לפני מס בענפי החבויות לשנת 2015 הסתכם לסך של כ-1.2 מליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ-12.5 מליון ש"ח בשנת 2014 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-0.6 מליון ש"ח בשנת 2013. המעבר מהפסד לרווח בשנת 2015 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו משיפור חיתומי וירידה בהתפתחות התביעות. המעבר מרווח להפסד בשנת 2014 לעומת שנת 2013 נובע בעיקר מהפסדים חיתומים שהושפעו מהתפתחות שלילית של תביעות בשנים סגורות שהביאו לחיזוק הרזרבות הביטוחיות. ברבעון הרביעי של שנת 2015 ההפסד הכולל לפני מס הסתכם לסך של כ-3.1 מליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ-11.1 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השיפור בתוצאה בין הרבעונים נובע משיפור חיתומי ומגידול בהכנסות מהשקעות המיוחסות לענף זה. יצויין כי התוצאות החיתומיות בתקופות המקבילות, קרי שנים 2014 ו-2013, הושפעו בעיקר מרווחי צבירה של השנה שהשתחררה (שנת 2011 ושנת 2010, בהתאמה).

בביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בפעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-209.0 מליון ש"ח, לעומת סך של כ-190.3 מליון ש"ח בשנת 2014 ולסך של כ-165.3 מליון ש"ח בשנת 2013. גידול של כ-9.8% ו-15.1%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2015 הסתכמו ההכנסות מפרמיות לסך של כ-44.8 מליון ש"ח לעומת סך של כ-39.6 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ-13.1%. העלייה בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי של שנת 2015 לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע מהרחבת הפעילות בתחום.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-13.5 מליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-17.5 מליון ש"ח בשנת 2014 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-14.5 מליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון ברווח בשנת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מנזקי סופת מזג אוויר שהגדילה את התשלומים בשייר.

הגידול ברווח בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 נובע בעיקר מנזקי הסופות שהתרחשו בשנת 2013 אשר הרעו את התוצאות החיתומיות בשנת 2013. כשמנגד נרשמה בשנת 2013 רווח הזדמנותי מרכישת נדל"ן.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכם לסך של כ-1.3 מליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-0.4 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מרווח להפסד נובע מנזקי הסופה כאמור שאירעה ברבעון הרביעי של שנת 2015 שהגדילה את התשלומים בשייר. בנטרול נזקים אלו, ישנו שיפור חיתומי.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ("הלמ"ס") חלה בתקופת הדוח ירידה של כ-8.1% בפריצות לבתי עסק ודירות ביחס לתקופה מקבילה אשתקד.

4.2 תזרימי מזומנים ונזילות

בשנת 2015 חלה עליה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של כ-11 מליון ש"ח. תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בכ-62 מליון ש"ח, תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-35 מליון ש"ח שעיקרם רכישת רכוש קבוע וכן רכישת נכסים לא מוחשיים (תוכנה), ותזרימי המזומנים ששמשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-16 מליון ש"ח אשר שימשו בעיקר לחלוקת דיבידנד ולפירעון הלוואות מבנקים ואחרים, בניכוי תמורה מהנפקת כתבי התחייבויות נדחים.

4.3 מקורות מימון

- 4.3.1 החברה מממנת את פעילותה מהון עצמי ומהתחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים ומכתבי התחייבות נדחים סחירים. החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה הנובעים מתקנות ההון.
- 4.3.2 החברה הנפיקה לציבור שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים – אגרות חוב (סדרה 1) ואגרות חוב (סדרה 2) אשר הוכרו בידי החברה בהון משני מורכב. נכון למועד תקופת הדוח קיימים במחזור 122,401,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 1) - 40,000,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 2). לפרטים נוספים ראו סעיף 9 להלן.
- 4.3.3 במהלך שנת 2015, פרעה החברה כתבי התחייבות למוסדות בנקאיים בסך של כ-14.2 מליון ש"ח. ליום 31 בדצמבר 2015, לחברה יתרת התחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים למוסדות בנקאיים בסך של כ-85.0 מליון ש"ח.
- 4.3.4 לתיאור הלוואות החברה לזמן ארוך מגורמי חוץ ושימושיהן, ראו באור מספר 18 לדוחות הכספיים וסעיף 4.11 לפרק תיאור עסקי התאגיד.
- 4.3.5 לחלוקת דיבידנד שביצעה החברה, ראה סעיף 1.4.1 לפרק תיאור עסקי התאגיד.
- כחלק מניהול ההון השוטף של החברה, ובכלל זה עמידה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) תשנ"ח-1998, יתכן

והחברה תגייס הון משני ו/או שלישוני ו/או תחליף הון משני קיים בהון משני ו/או שלישוני בעל מח"מ ארוך יותר.

לפרטים נוספים בקשר למקורות המימון של החברה, ראו לעניין זה פירוט נוסף תחת באור 18 לדוחות הכספיים וכן סעיף 4.11 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

5. פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק וזרני ניהולם

למידע בדבר סיכוני אשראי וריבית במאוחד ליום 31 בדצמבר 2015, ראה ביאור 34 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2015.

5.1 האחראי על ניהול סיכוני שוק בתאגיד

האחראי על ניהול סיכוני השוק בחברה הינו מר רמי פריאנט.
לפרטים נוספים ראה תקנה 26א לדוח הפרטים הנוספים של החברה לשנת 2015.

5.2 תיאור סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני שוק נקבעת ומאושרת על ידי דירקטוריון החברה. דירקטוריון החברה וועדות ההשקעה של החברה מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של החברה לשינויים בשווקי הכספים וההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה, סיכון מניות וסחורות, סיכון מטבע וסיכון מרווח. בהתייחס לכך מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות ע"י תחום ההשקעות של החברה.

ככלל, החברה חשופה לסיכוני שוק כגון: שינויים בריביות, במדד המחירים לצרכן, בשערי המט"ח, סחורות, מרווח ובמחירי המניות בארץ ובחו"ל לאור אחזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

5.3 מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק

עיקרי מדיניות ניהול סיכוני השוק ומדיניות ההשקעות של החברה נקבעים אחת לשנה במסגרת תוכניות עבודה. האורגנים השותפים לקביעת מדיניות השקעות של החברה ומדיניות ניהול סיכונים כוללים את מנכ"לית החברה, מחלקת השקעות של החברה, וועדות ההשקעה והיחידה לניהול סיכונים ומובאים לאישור סופי בפני דירקטוריון החברה. מעת לעת במהלך השנה מקיימות וועדות ההשקעה וכן חברי הדירקטוריון דיונים בהתייחס לחשיפות שנקבעו.

חברי הדירקטוריון וועדות ההשקעה מקבלים דיווחים על חשיפת תיקי ההשקעות בהתאם לשינויים בשווקי הכספים וההון, שיעורי ריבית, שער חליפין ואינפלציה ובהתאם לכך מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרת לביצוע השקעות.

5.4 הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה

הפיקוח על ניהול סיכוני שוק של החברה מתבצע באמצעות ועדות ההשקעה המתכנסות באופן שוטף. ועדת השקעות תיק משתתף מתכנסת לפחות פעמים בחודש וועדת השקעות נוסטרו לפחות אחת לחודש.

הוועדות מדווחות על רמות החשיפה של תיקי ההשקעות הן באמצעות מדידת ערך הסיכון (VaR), המודד את ההפסד המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה והן ע"י בחינת ההפסד הצפוי לחברה בתרחישי קיצון שונים.

דירקטוריון החברה מקבל דיווח מהיחידה לניהול סיכונים בתדירות אחת לרבעון.

כחלק משיפור מעורבות הדירקטוריון בנושא ניהול הסיכונים בחברה, החליט הדירקטוריון להקים וועדת פיקוח ייעודית לתחום ניהול הסיכונים. הוועדה מורכבת מחברי דירקטוריון ותפקידה לפקח על המדיניות וניהול הסיכונים בחברה.

5.5 דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2015

נתונים בדבר בסיסי הצמדה ראה באור 34 לדוחות הכספיים.

5.6 נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2015

ביום 31.12.2015 ובמהלך השנה לא החזיקה החברה בנגזרים בסכומים משמעותיים.

5.7 מבחני רגישות ליום 31 בדצמבר 2015

נתונים בדבר מבחני רגישות, ראה באור מספר 34 לדוחות הכספיים.

5.8 הליכים משפטיים מהותיים

נכון למועד הדוח החברה אינה צד להליך משפטי מהותי. לפרטים בדבר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ראו ביאור 36 לדוחות הכספיים.

6. יעדים ואסטרטגיה עסקית

יובהר כי המידע הנכלל בפרק זה כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה.

6.1 תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

6.1.1 במסגרת גיבוש האסטרטגיה, ביצעה החברה מיפוי וניתוח SWOT ואת השלכותיו

על פעילותה. בעקבות ניתוח זה, הגדירה החברה ארבעה עוגנים אסטרטגיים

עיקריים אשר עליהם תתבסס האסטרטגיה שלה. כמו כן, כמפתח להצלחת התכנית

האסטרטגית, הושם דגש מיוחד לשינוי הנדרש בתרבות הארגונית של החברה.

העוגנים אשר הוגדרו הינם (ראה הרחבה בסעיפים 6.1.5-6.1.2):

✓ הובלה בפיננסים

✓ חדשנות בשירות ובאיכות המוצר

✓ קרבה למבוטח

✓ תשתית וקדמה טכנולוגית

6.1.2 הובלה בפיננסים

החברה שמה לה כיעד להתבסס כמובילת שוק בתחום הפיננסים ולהגדיל את כמות הכסף החדש אשר מגויס, תוך שמירה על יציבות התיק על ידי מתן דגש בתחומים הבאים:

✓ טכנולוגיה - מתבצעות פעולות אשר ישפרו את הפעילות של הסוכן אל מול הלקוח כגון הפקה אוטומטית ואפשרות מקוונת לערוך שינויים, בניית סימולטורים שיווקיים לחסכון והקמת צוות ייעודי של מערכות מידע ומו"פ לצורך פיתוחים שונים בפעילות הפיננסים אשר יתנו מענה לצרכי השוק.

✓ מקצוענות - השגת תשואות טובות ושיווקן, יחס אישי ללקוח הקצה - ייעוץ על בסיס זיהוי צרכי הלקוח והמלצה על מסלול בהתאם וביצוע הדרכות פיננסיות לסוכנים.

✓ חדשנות - כניסה לשווקים חדשים תוך שיתוף פעולה עם גופים גדולים מוצרים חדשניים בתחומי גיל שלישי והחיסכון לילדים וסטודנטים.

6.1.3 חדשנות בשירות ובאיכות המוצר

החברה שמה לה כיעד להוביל בחדשנות אשר תבוא לידי ביטוי בשירות ובאיכות המוצרים על ידי מתן דגש בתחומים הבאים:

✓ טכנולוגיה - ביצוע תהליך מכירה וחיזוש אוטומטי, ניהול תביעה באפליקציה, יצירת אפשרות הפקה אצל הסוכן, הוספת ברקוד בתעודת חובה ועוד כלים טכנולוגיים חדשים עבור הסוכנים והמבוטחים.

✓ מקצוענות - הקמת צוות מחקר ופיתוח, שדרוג מסלולי החיתום בביטוח חיים – ירוק, כתום ואדום, רייטינג לקוח.

✓ שירות - מתן גג אחד למוצרי הביטוח - סל מלא של מוצרי אלמנטרי וחיסכון ארוך טווח, תוך סיפוק יחס אישי ואנושי למבוטח בעת הצורך (תביעה, תקלה).

6.1.4 קרבה למבוטח

החברה שמה לעצמה כיעד את היותה קרובה למבוטח, מתוך רצון להגביר את נאמנות ושיעור הרצון של הלקוח. ליישום יעד זה נוקטת החברה בפעולות בתחומים שונים:

✓ שימת צרכי הלקוח במרכז על ידי ביצוע סקרים, קבוצות מיקוד וכד'.

✓ יצירת תודעה חיובית למותג הכשרה באמצעות תרומה ושיתוף פעולה עם הקהילה.

✓ שיווק - פרסום אגרסיבי במדיות ומיתוג הכשרה, שיווק יתרונותיה של הכשרה ביטוח, מתן חסויות לתחרויות ארציות והקמת מרכז מבקרים.

✓ שירות - חווית שירות יוצאת דופן בעת תביעה על ידי שירות אנושי ולא אוטומטי והטמעת שירות מעולה ללקוח הקצה בשפה אחידה כחלק מה-DNA של החברה.

6.1.5 תשתית וקדמה טכנולוגית

החברה שמה לעצמה כיעד להיות מעודכנת במבחינה טכנולוגית ביחס לשוק על ידי מתן דגש בתחומים הבאים:

✓ תפעול – בניית תשתית תפעולית יעילה, אשר תדע לתת מענה עתידי לדרישות חדשות תוך ייעול וקיצור זמן תהליכי העבודה ואוטומציה של תהליכי עבודה תפעוליים אנכיים ורוחביים.

✓ מקצוענות - הקמת צוות מחקר ופיתוח ייעודי, הקצאת צוותי עבודה ושימוש במיקור חוץ לצורך יישום קידמה טכנולוגית חדשה בענף.

6.2 תיאור כללי של תכניות החורגות ממהלך העסקים הרגיל, שהחברה מעריכה כי תבצען בשנה הקרובה

החברה פועלת להקמת קרן השתלמות וקופת גמל. יובהר כי תוכניות אלו כפופות לאישורו של הממונה על שוק ההון במשרד האוצר ולדרישות רגולטוריות נוספות.

7. היבטי ממשל תאגידי

7.1 דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

על פי החלטת דירקטוריון החברה, המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בחברה הינו 2 דירקטורים.

לפרטים בדבר הדירקטורים המכהנים בחברה שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 לפרטים הנוספים.

7.2 גילוי בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים

החברה לא אימצה את הוראות הממשל התאגידי המומלצות בהתאם להוראות סעיף 19 (א2) לחוק החברות וכמפורט בתוספת הראשונה לחוק החברות, יחד עם זאת יצויין כי בחברה מכהנים ארבעה דירקטורים בלתי תלויים שמתוכם שלושה דירקטורים חיצוניים מבין דירקטוריון המנה בתקופת הדוח שבעה חברים.

7.3 פירוט התגמולים הניתנים לנושאי המשרה הבכירה בחברה

דירקטוריון החברה בדק ומצא כי הרכיבים הקבועים והמשתנים למשנה למנכ"ל, לסמנכ"ל משאבי אנוש ולסמנכ"ל ראש אגף תביעות כלכלה ותכנון תואמים את מדיניות התגמול של החברה.

הסכמי העסקתם של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"לית החברה אינם תואמים למדיניות התגמול של החברה בכך שלא נקבעו הסדרי דחיה לרכיב המשתנה בתגמול לו הם זכאים. כמו כן,

ביחס ליו"ר הדירקטוריון, נדרשת התאמה של תקרת השכר הקבועה במדיניות התגמול בסך של 3.5 מליון ש"ח. בהתאם להוראות חוזר הממונה בנושא "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" והוראות מדיניות התגמול של החברה, יותאם הסכם העסקתו של יו"ר הדירקטוריון עד לחידושו בחודש אוקטובר 2016. ביחס להסכם העסקתה של מנכ"לית החברה, יבוצעו התאמות עד ליום 31 בדצמבר 2016. לעניין זה יובהר כי דירקטוריון החברה קבע כי התמורה הניתנת ליו"ר הדירקטוריון ומנכ"לית החברה הינה הוגנת וסבירה, ומשקפת את תרומתם לחברה בשנת 2015.

לפירוט בדבר התגמולים הניתנים לנושאי המשרה ובדבר תנאי העסקתם ראה תקנה 21 לדוח הפרטים הנוספים.

7.4 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות

בישיבת דירקטוריון של החברה שהתקיימה ביום 28 בדצמבר 2014, כחלק מאחריות חברתית תאגידית החליט דירקטוריון החברה להעמיד את תקציב התרומות החברה לשנת 2015 בסכום של עד 680 אלפי ש"ח או עד מקסימום אחוז אחד (1%) מהרווח השנתי לאחר מס של שנת 2015. בתקופת הדו"ח תרמה החברה למטרות שונות סך של 573 אלפי ש"ח לצורך עמידה בפרמטר כי הסכום שיחולק לא יעלה על אחוז אחד מהרווח, כאשר 194 אלפי ש"ח מתקציב התרומות הועברו לקרן אלעזרא אשר נוסדה בשנת 2004 על ידי בעל השליטה בחברה, מתוך תפיסה של שילוב עשייה עסקית לצד נתינה חברתית, ואילו היתרה למטרות שונות.

7.5 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בתאגיד מדוח

האורגן המופקד על בקרת העל בחברה הינו דירקטוריון החברה. לתאריך פרסום דוח דירקטוריון זה חברי דירקטוריון החברה הינם: מר אלי אלעזרא- יו"ר הדירקטוריון, יצחק קאול, דניאל חזוט, מיכאל בר חיים, יעקב דיין – דח"צ, שמעון שטרית – דח"צ ורות רלבג – דח"צ. לפרטים נוספים בדבר חברי הדירקטוריון ראה תקנה 26 בדוח הפרטים הנוספים.

הוועדה לאישור הדוחות הכספיים של החברה כוללת את רות רלבג – דח"צ ויושבת ראש הוועדה, יצחק קאול – דירקטור, יעקב דיין – דח"צ ופרופ' שמעון שטרית – דח"צ. עובר למינויים חתמו חברי ועדת המאזן על הצהרת מועמד לכהונה כחבר בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים לפיה יש להם היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים וכי בשל השכלתם, נסיונם וכישוריהם הנם בעלי מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים - חשבונאיים ודוחות כספיים באופן המאפשר להם להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולעורר דיון בקשר לאופן הצגתם של הנתונים הכספיים. לפירוט הכישורים, ההשכלה, הנסיון והידע של חברי הוועדה שבהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית – ראה תקנה 26 בדוח הפרטים הנוספים. הוועדה מתכנסת ודנה בהרחבה בתוצאות של הדוחות הכספיים, קודם להצגתם לאישור הדירקטוריון. לשיבות ועדת המאזן כמו גם לשיבות הדירקטוריון בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים מוזמנים רואי החשבון המבקרים של החברה, שמתארים את הממצאים העיקריים שעלו מתהליך הביקורת והסקירה וכן מבקרת הפנים של החברה והאקטוארים הממונים. ועדת המאזן דנה במסגרת

ישיבותיה, בין היתר, בנושאים הבאים: ההערכות ואומדנים, לרבות אומדנים אקטואריים, שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של החברה, הערכות שווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהן נסמכים הנתונים בדוחות הכספיים.

לאחר דיון הנערך במסגרת ועדת המאזן אודות הדוחות הכספיים, נמסרת טיוטת הדוחות הכספיים לעיונם של חברי דירקטוריון החברה בצירוף המלצות ועדת המאזן.

הדוחות הכספיים נמסרים לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון מספר ימים לפני מועד אישורם.

בישיבת הדירקטוריון בה נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, סוקרים מנכ"לית החברה, סמנכ"ל הכספים והאקטוארים הממונים של החברה באופן מפורט את עיקרי הדוחות הכספיים וכן סוגיות מהותיות בדיווח הכספי, לרבות עסקאות שאינן במהלך העסקים הרגיל, אם ישנן, את ההערכות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים, וכלל השינויים שחלו במהלך התקופה המדווחת בהשוואה לתקופות מקבילות לרבות שינויים הנובעים מיישום לראשונה של תקנים חדשים. במסגרת זו מתקיים דיון בהשתתפות נציגי החשבונות האחראיים על עריכת הדוחות הכספיים ורואי החשבון המבקרים הנוהגים להוסיף את הערותיהם והסבריהם בנוגע לדוחות הכספיים. במהלך הדיון מעלים חברי הדירקטוריון שאלות הנוגעות לאופן הצגת הדוחות הכספיים ומקבלים כאמור את המלצות וממצאי ועדת המאזן בקשר לדוחות. בתום הדיון, משהובהר כי הדוחות הכספיים משקפים באופן נאות את מצב עסקי החברה ואת תוצאות פעולותיה, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

עיקרי התוצאות הכספיות של החברה נדונו ב-2 ישיבות של ועדת המאזן, אשר נערכו ביום 17 במרס 2016, וביום 23 במרס 2016. בישיבת המאזן שהתקיימה ביום 17 במרס 2016, השתתפו כל חברי המאזן למעט פרופסור שמעון שטרית. בישיבת המאזן שהתקיימה ביום 23 במרס 2016, השתתפו כל חברי המאזן בכל דיוני הועדה.

בישיבת הועדה מיום 17 במרס 2016 נכחו: הגב' אתי אלישקוב - מנכ"לית, מר דוד סלמה - סמנכ"ל הכספים, מר רמי פריאנט - מנהל הסיכונים, מר רועי דבורין יועץ משפטי ומזכיר חברה, מר דוד בן חיים מנהל כספים, הגב' רחל זוזוט וקנין המבקרת הפנימית ומר משה שחף רואה חשבון מבקר של החברה.

בישיבת הועדה מיום 23 במרס 2016 נכחו: הגב' אתי אלישקוב - מנכ"לית, מר דוד סלמה - סמנכ"ל הכספים, מר רמי פריאנט - מנהל הסיכונים, מר דוד בן חיים מנהל כספים, הגב' רחל זוזוט וקנין המבקרת הפנימית, מר עמר רקובר אקטואר ביטוח אלמנטארי, שלמה בן עמרס אקטואר ביטוח חיים ובריאות ומר משה שחף רואה חשבון מבקר של החברה.

טיטות הדוחות הכספיים השנתיים של החברה לשנת 2015, לרבות דוח הדירקטוריון ותיאור עסקי התאגיד, נמסרו לחברי ועדת המאזן מספר ימים לפני מועד הדיון אודותם.

ועדת המאזן בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי.

במסגרת הישיבה אשר נערכה ביום 17 במרס 2016 נדונו, בין היתר, בהרחבה הנושאים הבאים: תביעות ייצוגיות, הערכות שווי מהותיות, Sox-302, Sox-404 והפרשות לירידות ערך.

במסגרת הישיבה אשר נערכה ביום 23 במרס 2016 הוצגו בפני הנוכחים ונבחנו על-ידי חברי הוועדה, סוגיות הקשורות באקטואריה והצהרות האקטוארים בתחום ביטוח כללי, ביטוח חיים ובריאות, הערכות ואומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, כאשר בפני הנוכחים נסקר המידע הנלווה לנתונים הנכללים בדוחות הכספיים, לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה. בנוסף נתקיים דיון ונבחנו תהליכי אפקטיביות הבקרה הפנימית הקיימים והצפויים להתקיים בחברה, הליכי הבקרה הפנימית הקשורים לדיווח הכספי שלמות ונאותות הדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים ונתוני הדוחות הכספיים של החברה, עיקרי דוח עסקי התאגיד. חברי הוועדה קיימו דיון מפורט בדבר סוגיות הקשורות לדוחות הכספיים. לאחר היוועצות עם רואי החשבון של החברה, חברי הוועדה הגיעו למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונאית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים.

יצוין, כי בחברה קיימת ועדת גילוי פנימית שמטרתה לבחון את תהליכי אפקטיביות הבקרה הפנימיות בחברה בקשר עם הדוחות הכספיים שלה ומעקב אחר יישום הטיפול באירועים שדווחו במסגרת הוועדה. הוועדה עוסקת בריכוז אירועים ברי גילוי לדוחות הכספיים הרבעוניים. הוועדה התכנסה טרם קיום ועדות המאזן.

המלצות הוועדה לגבי אישור הדוח התקופתי לשנת 2015, הועברו לעיונם של חברי הדירקטוריון 4 ימים קודם לשיבת הדירקטוריון.

הדוחות הכספיים של החברה נדונו ואושרו בישיבת הדירקטוריון של החברה מיום 27 במרס 2016 בה נכחו כל חברי דירקטוריון החברה. במסגרת ישיבת הדירקטוריון הובאו בפני חברי הדירקטוריון המלצות הביניים וההמלצה הסופית של ועדת המאזן וכן בוצעה על-ידי מנכ"לית החברה וסמנכ"ל הכספים של החברה סקירה וניתוח מפורט של עיקרי הדוחות הכספיים, לרבות תוצאות הפעילות, תזרים המזומנים והמצב הכספי של החברה וכן, בין היתר, הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי.

7.6 אחריות הבקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 302 ו-404) בחברה

לתיאור אחריות בקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 302 ו-404) בחברה, ראה סעיף 5.4 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

7.7 היערכות החברה ל- Solvency II

לתיאור אודות היערכות החברה ל- Solvency II, ראה סעיף 5.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

7.8 עסקאות זניחות

לעניין חובת הדיווח החלה על החברה בקשר עם עסקאות עם בעל השליטה בחברה ו/או עסקאות של החברה אשר לבעל השליטה יש בהן עניין אישי, אשר אינן עסקאות חריגות, כהגדרת המונח בחוק החברות, ולמעט עסקאות זניחות, קבע דירקטוריון החברה, כי עסקה תחשב כעסקה זניחה אם יתקיימו כל התנאים כמפורט להלן:

- היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).
 - השפעתה על הפרמטר הרלוונטי (כאמור להלן) הינה בשיעור של פחות מאחוז אחד (1%).
 - בכל עסקה או התקשרות העומדת לבחינת רף הזניחות, יבחנו הפרמטרים הרלוונטיים על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה טרום האירוע כמפורט להלן:
 - (א) יחס נכסים – היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים.
 - (ב) יחס התחייבויות – ההתחייבות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות.
 - (ג) יחס הון עצמי – הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי הון העצמי.
 - (ד) יחס פרמיות – הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות הממוצעות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
 - (ה) יחס הכנסות משירותים שונים – היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
 - (ו) יחס הוצאות בגין שירותים שונים - היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות הממוצעות כשהן מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
 - (ז) יחס רווחים – הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים האחרונות, מחושב על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
- מבלי לפגוע בצורך להעריך עבור כל אירוע שזניחותו נבחנת איזה מהמדדים לעיל הינם רלוונטיים, ייחשבו המדדים הבאים כרלוונטיים לעסקאות המפורטות להלן:
- (א) רכישת נכס – יחס נכסים.
 - (ב) מכירת נכס – יחס רווחים, יחס נכסים.
 - (ג) רכישה או מכירה של ביטוח או ביטוח משנה – יחס פרמיות.

- (ד) קבלת שירותים (לרבות קבלת שירותי ליסינג, אחזקת רכב, דלקן וכיוצא"ב) - יחס הוצאות בגין שירותים שונים.
- (ה) מתן שירותים (למעט שירותי ביטוח, ולרבות שירותי תיווך בביטוח, חיתום, עסקאות מימון, שירותים פיננסיים שונים) - יחס הכנסות משירותים שונים.
- העסקה הינה זניחה גם מבחינה איכותית.
 - במסגרת בחינה איכותית של אירוע ייבחנו גם ההיבטים הבאים:
 - (1) כרוכים באירוע סיכונים או סיכויים משמעותיים. ייבדק האם ובאיזו מידה מבטאים הסיכונים הכרוכים באירוע, גורמי סיכון להם חשופה החברה.
 - (2) האירוע עשוי להשפיע על עמידת החברה בדרישות רגולטוריות או חוזיות משמעותיות.
- בבחינת זניחותו של אירוע אשר אמור להתרחש בעתיד יש לבחון בין היתר, את מידת הסבירות להתממשותו של האירוע וכן מידת הסיכונים הכרוכים בו, ויש למצוא כי הם אינם עולים על הסיכונים שהחברה נוהגת ליטול על עצמה במהלך עסקיה הרגיל.

7.9 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך

פרסום הדוח

- ביום 30 באפריל 2015, אישרה אסיפת בעלי מניות החברה את מינויה של הגב' רות רלבג לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים כדירקטורית חיצונית החל מיום 07.06.2015. יובהר כי זאת כהונתה השלישית של הגב' רלבג. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 30 באפריל 2015, אסמכתא מספר 009687-01-2015). יצוין כי אי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לחידוש הכהונה, נתקבלה ביום 16 באפריל, 2015.
- ביום 30 באפריל, 2015, אישרה אסיפת בעלי מניות החברה את מינויים מחדש של חברי דירקטוריון החברה, ה"ה אלי אלעזרא, דניאל חזוט, יצחק קאול, מיכאל בר חיים. יובהר כי הדירקטורים החיצוניים מר יעקב דיין, מר שמעון שטרית והגברת רות רלבג, אשר חתמו גם הם על הצהרה כאמור לעיל, ממשיכים ככהונתם. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 30 באפריל, 2015, אסמכתא מספר 009687-01-2015).
- ביום 13 במאי, 2015, אישרה אסיפת בעלי מניות החברה את מינויה של הגב' דורית בן סימון כנציגה חיצונית וכיו"ר ועדת השקעות תלויות תשואה. תקופה כהונתה של הגב' בן סימון הינה החל מיום 25 במאי 2015. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 13 במאי, 2015, אסמכתא מספר 018804-01-2015). יצוין כי אי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון למינוי, נתקבלה ביום 13 במאי, 2015.
- ביום 4 בפברואר, 2016, ולאחר תאריך המאזן, הודיע מר שפר אבלסון על התפטרותו מתפקידו כסמנכ"ל וכראש אגף מערכות מידע. ההתפטרות תיכנס לתוקפה ביום 1

באפריל 2016, כאשר בהתאם להסכם העסקתו של מר אבלסון, קיימת תקופת הודעה מוקדמת בת שלושה חודשים, כך שסיום העסקתו הינו ביום 30 ביוני 2016. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 28 בפברואר, 2016, אסמכתא מספר 2016-01-036577).

8. הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

8.1 אומדנים חשבונאיים קריטיים

החברה רושמת את ההתחייבויות הביטוחיות בהתאם לכללי החשבונאות החלים על מבטח, בין היתר, על פי חישובים ואומדנים אקטואריים. לעניין האומדנים החשבונאיים הקריטיים ראה באור 2 לדוחות הכספיים.

8.2 אירועים לאחר תאריך המאזן

▪ רכישת מתחם עסקים – ביום 4 בפברואר 2016 התקשרה החברה בהסכם לרכישת זכויות בעלות במקרקעין באזור התעשייה אשדוד (בשם כספי הנוסטרו וכספי המשתתף, בחלקים שווים) מאת צד שלישי שאינו קשור לחברה ו/או לבעל השליטה בה (להלן: "המוכר"). על המקרקעין מצויים בניין משרדים לתעשייה עתירת ידע (הדורש השלמת הליכי רישוי) הכולל קומת קרקע מסחרית ברמת גמר וחמש קומות משרדים ברמת שלד מחופה זכוכית וחניון תת קרקעי אליו צמודה תחנת תדלוק וכן מתחם פאוור סנטר אשר מרבית שטחיו מושכרים לבתי עסק שונים (בניין המשרדים, תחנת הדלק והמרכז המסחרי להלן: "הממכר"). על פי מידע שקיבלה החברה מן המוכר, ההכנסות התפעוליות השנתיות (NOI) החזויות מהממכר ללא המשרדים עומדות על כ-16 מיליון ש"ח. על פי הוראות ההסכם, תרכוש החברה את הממכר לרבות מלוא זכויות והתחייבויות המוכר על פי הסכמי השכירות אשר נחתמו בקשר לשטחים בממכר בתמורה לסך של כ-248.5 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ כדן. בכוונת החברה להשלים את פיתוחו של בניין המשרדים והחניון התת קרקעי ולשם כך נקבעו בהסכם הוראות בדבר שיתוף פעולה בין החברה לבין המוכר לצורך חידוש היתר הבניה ביחס למבנה זה. (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 7 בפברואר, 2016, אסמכתא מספר 2016-01-024100).

9. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב*

הלן פרטים בדבר תעודות התחייבות של החברה שבמחזור סמוך למועד הדוח:

דירוג	ערבות לתשלום התחייבות החברה	זכות החברה לבצע פדיון מוקדם או המרה כפויה לני"ע אחרים, והתנאים	האם אגרות החוב ניתנות להמרה? לנייר ערך אחר?	בסיס הצמדה קרן וריבית	מועדי תשלום		שיעור הריבית	שווי בורסאי ליום 24.03.16	השווי ההוגן כפי שנכלל בדו"חות הכספיים האחרונים	סכום הריבית שנצברה ליום המאזן	שווי נקוב			מועד הנפקה	סדרה
					קרן	ריבית					כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי הצמדה המאזן ליום	במועד הדו"ח	במועד ההנפקה		
4Baa2	-	3	לא	מדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2015	2	2	5.7%	103,489,120	105,956,227	-	96,793,661	92,401,000	92,401,000	ינואר 2011	1
								33,600,000	34,401,000	-	31,426,173	30,000,000	30,000,000	פברואר 2011	11
5Baa2	-	7	לא	מדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2015	6	6	3.85%	40,560,000	40,748,000	639,205	39,379,000	40,000,000	40,000,000	פברואר 2014	2

*אגרות חוב (סדרה 1) ו(סדרה 2) כמפורט לעיל אינן מהותיות לחברה, היות והתחייבויות החברה על פיהן לתום שנת הדיווח, אינן מהוות 5% או יותר מסך התחייבויות החברה.

1. במסגרת הרחבת סדרה.
2. בתשלום אחד אשר ישולם ביום 31 בדצמבר בשנת 2021. יובהר כי איגרות החוב (סדרה 1) הוכרו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר כהון משני מורכב של החברה, ובהתאם תשלומי הקרן ו/או הריבית בגין איגרות החוב עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות להון משני מורכב – לעניין זה ראו דוח הצעת מדף שפרסמה החברה ביום 4 בינואר 2011 (אסמכתא: 2011-01-006030). הריבית משולמת פעמיים בשנה ביום 30 בחודש יוני וביום 31 בחודש דצמבר של כל אחת מהשנים 2011 עד 2021 (כולל), בעד התקופה של שישה חודשים שנסתיימה ביום הקודם ליום התשלום.
3. החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, את איגרות החוב ביום 31 בדצמבר 2018 ("מועד הפדיון המוקדם"). לאחר מועד הפדיון המוקדם, לא תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אגרות החוב. פדיון מוקדם יתאפשר באישורו מראש של המפקח על הביטוח אלא אם כן שיעור ההון המוכר של החברה לאחר הפדיון המוקדם יעלה על 120% מההון המינימאלי הנדרש מהחברה, יבוצע הפדיון המוקדם ללא צורך באישורו המוקדם של המפקח על הביטוח. ככל שלא תנצל החברה את זכותה לפדות בפדיון מוקדם את איגרות החוב החל ממועד הפדיון המוקדם, תיוסף לריבית אותה נושאות איגרות החוב באותה עת, תוספת ריבית בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי (כהגדרתו בסעיף 2.15.3.2 לתשקיף המדף שפרסמה החברה ביום 28 במאי 2010), שנקבע בהנפקה ביחס לאיגרות החוב.
4. אגרות החוב דורגו לראשונה על ידי מידרוג בע"מ מידרוג בע"מ ("מידרוג") בדירוג Baa1 בחודש דצמבר 2010, לפרטים נוספים אודות דירוג כאמור, ראה דוח מידי שפרסמה החברה ביום 20 בדצמבר 2010 (אסמכתא: 2010-01-724752). ביום 24 בפברואר 2011 אשררה מדרוג את הדירוג האמור לאגרות החוב שבמחזור וכן אישרה דירוג זהה לגיוס אגרות חוב נוספות בהיקף של עד 30 מליון ש"ח ע.נ. באמצעות הרחבת סדרת אגרות החוב. ביום 18.12.2011 הוכנסו אגרות החוב (סדרה 1) לרשימת המעקב של מדרגו וביום 19.1.2012 הורד דירוגן של אגרות החוב ל – Baa2 negative (ראו דוחות מיידים מיום 18.12.2011 מספר אסמכתא 2011-01-365937 ומיום 19.1.2012 מספר אסמכתא 2012-01-020346). ביום 21.2.2013 הותירה חברת מידרוג את דירוגן של אגרות החוב ב – Baa2 negative (ראו דוחות מיידים מיום 21.02.2013 מספר אסמכתא 2013-01-045267). ביום 27.1.2014 הותירה חברת מידרוג את דירוגן של אגרות החוב ב – Baa2 negative (ראו דוח מידי מיום 27.01.2014 מספר אסמכתא 2014-01-025714). ביום 21 במאי 2014 פרסמה מידרוג דוח דירוג במסגרתו הותירה מידרוג את דירוגן של אגרות החוב (סדרה 1) בדירוג Baa2 תוך שהיא משנה את אופק הדירוג משלילי ליציב

- (ראו דוח מיידי מיום 21.5.2014 מספר אסמכתא 2014-01-069816). ביום 15 ביולי 2015 פרסמה מידרוג דוח דירוג במסגרתו הותירה מידרוג את דירוגן של אגרות החוב (סדרה 1) בדירוג Baa2 באופן הדירוג יציב (ראו דוח מיידי מיום 15.7.2015 מספר אסמכתא 2015-01-073938 ודוח תיקון שפורסם לו ביום 19.7.2015 מספר אסמכתא 2015-01-076296).
5. אגרות החוב דורגו לראשונה על ידי מידרוג בע"מ מידרוג בע"מ ("מידרוג") בדירוג Baa2 negative בחודש ינואר 2014, לפרטים נוספים אודות דירוג כאמור, ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 28 בינואר 2014 (אסמכתא: 2014-01-025714). ביום 21 במאי 2014 פרסמה מידרוג דוח דירוג במסגרתו הותירה מידרוג את דירוגן של אגרות החוב (סדרה 2) בדירוג Baa2 תוך שהיא משנה את אופן הדירוג משלילי ליציב (ראו דוח מיידי מיום 21.5.2014 מספר אסמכתא 2014-01-069816). ביום 15 ביולי 2015 פרסמה מידרוג דוח דירוג במסגרתו הותירה מידרוג את דירוגן של אגרות החוב (סדרה 1) בדירוג Baa2 באופן הדירוג יציב (ראו דוח מיידי מיום 15.7.2015 מספר אסמכתא 2015-01-073938 ודוח תיקון שפורסם לו ביום 19.7.2015 מספר אסמכתא 2015-01-076296).
6. בתשלום אחד אשר ישולם ביום 31 בינואר בשנת 2025. יובהר כי איגרות החוב (סדרה 2) הוכרו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר כהון משני מורכב של החברה, ובהתאם תשלומי הקרן ו/או הריבית בגין איגרות החוב עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות להון משני מורכב – לעניין זה ראו דוח הצעת מדף שפרסמה החברה ביום 9 בפברואר 2014 (אסמכתא: 2014-01-035644). הריבית משולמת פעמיים בשנה ביום 31 בחודש יולי וביום 31 בחודש ינואר של כל אחת מהשנים 2014 עד 2025 (כולל), בעד התקופה של שישה חודשים שנסתיימה ביום הקודם ליום התשלום. התשלום הראשון של ריבית אגרות החוב שולם ביום 31 ביולי 2014 עבור התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון 11 בפברואר 2014. התשלום האחרון של הריבית ישולם ביום 31 בינואר 2025.
7. החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, את איגרות החוב ביום 28 בפברואר 2019 ("מועד הפדיון המוקדם"). לאחר מועד הפדיון המוקדם, תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אגרות החוב באחד מאלה: (1) בתנאי שבמקביל לפדיון המוקדם של אגרות החוב באמצעות תשלום כמפורט בסעיף 6.1.5 לדוח הצעת המדף שפרסמה החברה ביום 9 בפברואר 2014, תנפיק החברה מכשיר הון בעל איכות זהה או עדיפה; (2) פדיון מוקדם יתאפשר באישורו מראש של המפקח על הביטוח. ככלל על פי המפקח על הביטוח, פדיון מוקדם יתאפשר במידה שההון העצמי של החברה לאחר הפדיון המוקדם יעלה על 120% מההון המינימאלי הנדרש מהחברה על פי תקנות ההון.
- ככל שלא תנצל החברה את זכותה לפדות בפדיון מוקדם את איגרות החוב החל ממועד הפדיון המוקדם, תיווסף לריבית אותה נושאות איגרות החוב באותה עת, תוספת ריבית בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי (כהגדרתו בסעיף 2.20.3 לתשקיף המדף שפרסמה החברה ביום 31 במאי 2013), שנקבע בהנפקה ביחס לאיגרות החוב.

10. פרטים נוספים

- [א] הנאמן לאגרות החוב (סדרה 1): רזניק פז נבו ר.פ.נ. נאמנויות (2007) בע"מ. שם האחראי על הסדרה: מיכל אבטליון ראשוני: טלפון: 03-6389200; פקס: 03-6389222. כתובת למשלוח הודעות: רח' יד החרוצים 14, תל אביב.
- [ב] הנאמן לאגרות החוב (סדרה 2): רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ. שם האחראי על הסדרה: יוסי רזניק: טלפון: 03-6389200; פקס: 03-6389222. כתובת למשלוח הודעות: רח' יד החרוצים 14, תל אביב.
- [ג] למועד הדוח החברה עומדת בכל התנאים וההתחייבויות מכוח שטר הנאמנות ולא התקיימו תנאים המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.

11. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן בשנת הדיווח

אין

הדירקטוריון מודה להנהלת החברה לעובדיה ולסוכניה על תרומתם להישגיה.

אתי אלישקוב,
מנכ"לית

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

27 במרץ, 2016

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, אתי אלישקוב, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אתי אלישקוב, מנהלת כללית

תאריך: 27.3.2016

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, דוד סלמה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דוד סלמה, סמנכ"ל כספים

תאריך: 27.3.2016

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפקוח הדירקטוריון, של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח, בפקוח הדירקטוריון, העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-COSO Sponsoring Organizations of the Treadway Committee of (Commission). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2015, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון אלי אלעזרא (חתימה) _____

מנכ"לית אתי אלישקוב (חתימה) _____

סמנכ"ל הכספים דוד סלמה (חתימה) _____

תאריך אישור הדוח: 27.3.2016

חלק 3

**דוחות כספיים מאוחדים
ליום 31 בדצמבר 2015**

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2015

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2015

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על הדיווח הכספי
3	דוח רואה החשבון המבקר
4-5	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
6	דוחות מאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר
7	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
8-10	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
11-163	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
164-166	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על רכיבי הבקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 והדוח שלנו מיום 27 במרס, 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפנית תשומת לב לאמור בבאור 36 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברה המאוחדת שלה לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברת ביטוח.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 36 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2015 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 27 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

ליום 31 בדצמבר		באור	נכסים
2014	2015		
אלפי ש"ח			
(*33,958	44,049	4	נכסים בלתי מוחשיים
222,321	272,051	5	הוצאות רכישה נדחות
(*87,008	101,696	6	רכוש קבוע
31,900	-	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(*372,819	338,117	8	נדל"ן להשקעה - אחר
469,336	399,210	15	נכסי ביטוח משנה
-	19,718		נכסי מסים שוטפים
18,379	30,831	9	חייבים ויתרות חובה
247,597	236,877	10	פרמיה לגביה
3,811,558	4,676,655	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
1,126,246	1,376,262		נכסי חוב סחירים
1,156,263	1,092,108		נכסי חוב שאינם סחירים
69,727	78,727		מניות
77,265	32,121		אחרות
2,429,501	2,579,218		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
235,667	252,879	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
167,507	129,927	13	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
8,127,551	9,081,228		סך הכל הנכסים
4,153,225	4,996,463		סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(* סווג מחדש- ראה באור כג'.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור		
2014	2015			
אלפי ש"ח				
				<u>הון והתחייבויות</u>
		14		<u>הון</u>
200,201	200,201			הון מניות
47,885	47,885			פרמיה על מניות
13,178	10,775			קרנות הון
102,616	114,663			יתרת עודפים
363,880	373,524			סך הכל הון
				<u>התחייבויות</u>
2,975,953	3,057,757	15 א'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
4,103,452	4,953,852	15 ב'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
40,908	52,335	32	התחייבויות בגין מיסים נדחים	
16,645	19,226	19	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	
2,426	-		התחייבויות למיסים שוטפים	
243,245	252,635	18	התחייבויות פיננסיות	
245,311	229,086	21	זכאים בגין חברות ביטוח	
135,731	142,813	20	זכאים ויתרות זכות	
7,763,671	8,707,704		סך הכל ההתחייבויות	
8,127,551	9,081,228		סך הכל ההון וההתחייבויות	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי-נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

27 במרס, 2016

תאריך אישור הדוחות הכספיים

דוד סלמה
סמנכ"ל כספים

אתי אלישקוב
מנכ"לית

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2013	2014	2015		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח למניה)				
1,493,283	1,544,344	1,638,910	22	פרמיות שהורווחו ברוטו
150,218	169,995	227,526	22	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,343,065	1,374,349	1,411,384	22	פרמיות שהורווחו בשייר
414,889	317,591	191,071	23	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
36,590	37,012	42,640	24	הכנסות מדמי ניהול
30,274	38,039	68,558	25	הכנסות מעמלות
32,604	-	-	26	הכנסות אחרות
1,857,422	1,766,991	1,713,653		סך הכל הכנסות
1,527,096	1,404,363	1,420,952		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
135,354	117,167	151,184		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,391,742	1,287,196	1,269,768	27	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
271,342	289,256	307,760	28	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
46,460	53,917	50,346	29	הוצאות הנהלה וכלליות
38,871	26,616	19,684	30	הוצאות מימון
-	901	-	31	הוצאות אחרות
1,748,415	1,657,886	1,647,558		סך הכל הוצאות
109,007	109,105	66,095		רווח לפני מסים על הכנסה
(35,993)	(37,245)	(22,832)	32	מסים על ההכנסה
73,014	71,860	43,263		רווח נקי לתקופה
				רווח (הפסד) כולל אחר:
				סכומים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספיציפיים:
23,541	44,546	21,010		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון
(20,175)	(45,333)	(26,641)		רווחים, נטו ממימוש נכסים פיננסיים זמינים למכירה
-	782	-		הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(1,537)	2	2,134	32	השפעת מס
1,829	(3)	(3,497)		סה"כ רכיבים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד
				סכומים שלא ישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:
-	7,699	1,840		הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד
(622)	1,067	(1,283)		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
185	(3,306)	(199)	32	השפעת מס
(437)	5,460	358		סה"כ רכיבים שלא ישווגו מחדש לרווח או הפסד
1,392	5,457	(3,139)		רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
74,406	77,317	40,124		סה"כ רווח כולל
				רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה(בש"ח):
0.40	0.40	0.24	33	רווח בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
אלפי ש"ח						
363,880	102,616	8,383	4,795	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2015</u>
43,263	43,263	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
(3,139)	(797)	(3,497)	1,155	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
40,124	42,466	(3,497)	1,155	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
						השפעה מצטברת ליום 31 בדצמבר, 2015 של עדכון חלקם של מבטחי משנה בפרמיה שטרם הורווחה ובהוצאות הרכישה הנדחות (ראה באור 2(ה)(2)(ד)(4))
(3,480)	(3,480)	-	-	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס
-	61	-	(61)	-	-	דיבידנד ששולם
(27,000)	(27,000)	-	-	-	-	
<u>373,524</u>	<u>114,663</u>	<u>4,886</u>	<u>5,889</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015</u>

סך הכל הון	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
אלפי ש"ח						
323,383	66,911	8,386	-	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2014</u>
71,860	71,860	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
5,457	665	(3)	4,795	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר
77,317	72,525	(3)	4,795	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס
						השפעה מצטברת ליום 31 בדצמבר, 2014 של ביטול רישום הצבירה ויישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי (ראה באור 2(ה)(2)(ד)(4))
19,180	19,180	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
(56,000)	(56,000)	-	-	-	-	
<u>363,880</u>	<u>102,616</u>	<u>8,383</u>	<u>4,795</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014</u>

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	פרמיה על מניות	הון מניות		
אלפי ש"ח						
280,977	26,334	6,557	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2013</u>	
73,014	73,014	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
1,392	(437)	1,829	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
74,406	72,577	1,829	-	-	-	סה"כ רווח כולל
(32,000)	(32,000)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
<u>323,383</u>	<u>66,911</u>	<u>8,386</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2013</u>	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2013	2014	2015		
אלפי ש"ח				
137,948	67,834	31,186	א'	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(1,027)	(74,562)	(15,897)		רכישת רכוש קבוע
-	3,325	-		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(11,992)	(17,645)	(19,505)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(13,019)	(88,882)	(35,402)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
60,000	39,276	-		תמורה מהנפקת אגרות חוב בניכוי הוצאות הנפקה
-	-	25,000		תמורה מהנפקת כתבי התחייבות לבנקים ואחרים
(58,849)	(6,331)	(14,152)		פרעון הלוואות מבנקים ואחרים
(32,000)	(56,000)	(27,000)		דיבידנד ששולם
(30,849)	(23,055)	(16,152)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
94,080	(44,103)	(20,368)		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
353,197	447,277	403,174	ב'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
447,277	403,174	382,806	ג'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
73,014	71,860	43,263
(246,513)	(156,459)	(53,712)
(46,875)	(25,643)	(35,243)
(115,113)	5,719	(79,818)
(584)	1,404	(9,658)
(10,800)	(10,022)	(20,394)
16,268	13,761	12,754
-	901	-
-	5,308	-
100	100	(300)
(37,770)	(14,184)	(15,893)
1,287	1,763	3,049
8,362	9,977	9,414
129,051	127,288	81,804
822,698	941,591	850,400
113,134	94,936	60,108
(17,146)	(39,047)	(49,730)
35,993	37,245	22,832
-	-	32,200
(602,970)	(777,433)	(925,378)
(46,851)	(44,141)	(22,641)
-	37,149	73,236
31,031	(202,612)	(109,424)
(21,206)	(67,729)	10,720
(3,375)	11,335	(12,452)
(116,147)	(109,894)	(4,731)
4,316	1,645	1,298
(103,110)	(157,039)	(181,559)
(12,117)	(13,415)	(14,181)
153,077	182,698	188,457
(8,625)	(44,679)	(41,516)
20,722	1,432	11,518
14,987	26,977	25,204
168,044	153,013	169,482
137,948	67,834	31,186

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח לתקופה
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
התאמות לסעיפי רווח והפסד:
רווחים נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות אחרות
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
הפסד ממימוש רכוש קבוע
הפסד ממימוש נדל"ן להשקעה
שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
פחת והפחתות:
רכוש קבוע
נכסים בלתי מוחשיים
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
שינוי בנכסי ביטוח משנה
שינוי בהוצאות רכישה נדחית
מסים על הכנסה
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
רכישת נדל"ן להשקעה
תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
פרמיות לגבייה
חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
ריבית ששולמה
ריבית שהתקבלה
מסים ששולמו
מסים שהתקבלו
דיבידנד שהתקבל
סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
104,848	170,943	235,667
<u>248,349</u>	<u>276,334</u>	<u>167,507</u>
<u>353,197</u>	<u>447,277</u>	<u>403,174</u>
170,943	235,667	252,879
<u>276,334</u>	<u>167,507</u>	<u>129,927</u>
<u>447,277</u>	<u>403,174</u>	<u>382,806</u>

נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
 מזומנים ושווי מזומנים אחרים
 יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה
 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
 מזומנים ושווי מזומנים אחרים
 יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. השליטה בחברה

החברה הינה חברה בת של הכשרה החזקות ביטוח בע"מ (להלן - החברה האם) אשר מחזיקה במניות החברה בשיעור של 53.6% שהיא חברה בת של אלעזרא החזקות בע"מ (להלן - חברת אם סופית) וכתובתה הרשמית היא רחוב המלאכה 6, חולון.

החברה וחברת האם הינן תאגיד מדווח מכיוון שאגרות החוב שלהן מוחזקות בידי הציבור.

ב. החברה המאוחדת היחידה הפעילה של החברה הינה איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר בע"מ (להלן - אפרידר) המוחזק בבעלות מלאה. בדוחות השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2015 לא צורף מידע כספי נפרד כנדרש לפי תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של אפרידר על הדוחות הכספיים המאוחדים.

הפרמטרים ששימשו את החברה בכדי לקבוע את ההשפעה האמורה הם: נכסים, הכנסות, רווח או הפסד ורווח כולל ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת של עד 5% מסך הנכסים, ההכנסות, הרווח או הפסד ורווח כולל ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת שבדוחות הכספיים המאוחדים, בהתאמה. לחברה לא קיימות התקשרויות עם החברה המאוחדת שלה.

ג. הגדרות

בדוחות הכספיים:

- החברה - הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
- החברה האם - הכשרה החזקות ביטוח בע"מ
- הקבוצה - החברה וחברה מאוחדת המצויינת בבאור 7.
- בעלי עניין ובעל שליטה - כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע - 2010.
- צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS 24.
- המפקח - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
- תקנות ההון - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקונן.
- כללי השקעה - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזרי כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים שפורסמו על ידי המפקח.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

בדוחות הכספיים (המשך)

- תקנות פרטי דין וחשבון - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקונן.
- חוזי ביטוח - חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- חוזי השקעה - פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
- חוזים תלויי תשואה - חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבויות צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה), או נובעות מחוזים אלה.
- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה - נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים כמפורט בנספח.
- התחייבויות בגין חוזי ביטוח - עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים וביטוח כללי.
- נכסי ביטוח משנה - חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- פרמיות - פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות שהורווחו - פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, בנייני משרד המשמשים כרכוש קבוע, הטבות לעובדים, נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נכסים והתחייבויות פיננסיות (כולל מכשירים נגזרים) המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד והתחייבויות ביטוחיות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ה', ו', ז', ח' ויג להלן.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS). כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברת ביטוח.

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים (המשך)

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ולעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

5. מדיניות חשבונאית עקבית וישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט האמור להלן:

א. החל מיום 30 ביוני, 2014 מודדת החברה את הקרקע והמבנים שבבעלותה, המיועדים לשימושה העצמי על בסיס הערכה מחדש, שכן, להערכת החברה, בסיס זה נותן לקורא הדוחות מידע רלבנטי יותר המשקף את שווי השוק של הנכס האמור. שערך הקרקע והמבנה נזקף כרווח כולל אחר לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כשהנכס נגרע, או במהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו. נכס שהוערך מחדש מופחת על בסיס הסכום המשוער. הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח. ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן הערכה מחדש בגין אותו נכס. ברגע שבו אופסה יתרת הקרן הערכה מחדש מוכרת ירידת ערך נוספת, אם קיימת, ברווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה כתוצאה מהערכה מחדש של אותו נכס, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש. שינוי המדיניות אמור בוצע בדרך של מכאן ולהבא ללא יישום למפרע. ראה גם באור 6.

ב. לעניין ביטול רישום הצבירה ויישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי לרבות הצעד המשלים של תיקון חלקם של מבטחי משנה בעתודות ביטוח ובהוצאות רכישה נדחות, ראה באור 2(ה)(2)(ד)(4).

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS, ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פי והנחיות הממונה, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר נוכח שינויים רגולטורים משמעותיים ורוחביים שחווה ענף הביטוח בתקופה זו, אשר חלקם מיושמים וחלקם בהליכי התהוות ואשר קיימת אי ודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם, לרבות ביחס להשלכות הגומלין שבין הרפורמות השונות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

שימוש באומדנים (המשך)

שיקול דעת בעל השפעה מהותית

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה בנושאים הבאים הפעילה ההנהלה שיקול דעת, בעל השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה באורים 11 ו-12 להלן

אומדנים קריטיים

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך המאזן ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי בהם, בפרט נוכח השינויים הרגולטורים כאמור, עשויים להביא לתיאום מהותי לערכים בספרים של נכסים והתחייבויות בתקופות הדיווח העוקבות:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 34(1) לגבי ביטוח חיים ובבאור 34(2) לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות, על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות ראה באור 34. לגבי ניתוחי הרגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח חיים ובביטוח כללי ראה באור 34(ה)1(6).

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים קריטיים (המשך)

2. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה וחברות מוחזקות שלה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועצה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בבאור 36.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה וחברות מוחזקות שלה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד המפקח, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכות החברות בחברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. ראה באור 12. בכל תאריך מאזן בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה ונדל"ן להשקעה בפיתוח הניתן למדידה מהימנה מוצגים לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד. השווי ההוגן נקבע בדרך כלל על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי החברה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן. ראה מידע נוסף בסעיף ח' להלן. ראה גם באור 8 להלן.

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים קריטיים (המשך)

6. מדידה מהימנה של נדל"ן להשקעה בהקמה

לצורך הבחינה האם השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, מביאה הקבוצה בחשבון, בין היתר, את הקריטריונים הרלוונטיים הבאים:

1. מיקום הנדל"ן בהקמה באזור שבו השוק מפותח ונזיל.
2. ציטוט מחיר מעסקאות אחרונות או הערכות קודמות של רכישה או מכירה של נכסים במצב ומיקום דומים.
3. חתימה על הסכם הקמה עם קבלן מבצע.
4. השגת היתרי בניה.
5. אחוז מהשטחים המיועדים להשכרה אשר הושכר מראש לשוכרים.
6. אומדן מהימן של עלויות הקמה.
7. אומדן מהימן של שווי הנכס המוגמר.

כאשר בחינת הגורמים לעיל מעלה כי שווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, הנדל"ן נמדד לפי שווי ההוגן בהתאם למדיניות החברה לגבי נדל"ן להשקעה. כאשר מדידה מהימנה אינה אפשרית, נדל"ן להשקעה בהקמה נמדד לפי עלות בניכוי הפסד מירידת ערך, במידה שקיים.

7. הערכה מחדש של רכוש קבוע

החברה מודדת מבנים ומקרקעין המהווים רכוש קבוע בסכומים משוערכים, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לרווח כולל אחר. הקבוצה התקשרה עם מעריך חיצוני בלתי תלוי על מנת להעריך את השווי ההוגן ליום 31 בדצמבר, 2015. החברה מודדת את השווי ההוגן אחת לשנה. המבנים ומקרקעין מוערכים על בסיס התייחסות לראיות זמינות בשוק, תוך שימוש במחירים בני השוואה המותאמים לגורמי שוק ספציפיים כגון סוג הנכסים, מיקומם ומצבם, וכן בשיטת היוון ההכנסות הצפויות.

8. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים כאמור בבאור 34(1) אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

9. הטבות בגין פנסיה לעובדים והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוכה בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו.

10. נכסי מסים נדחים

נדרש אומדן של ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס.

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער, למעט אלה המהוונים לנכסים כשירים או נזקים להון בעסקאות גידור, נזקים לדוח רווח והפסד. נכסים והתחייבויות לא כספיים המוצגים לפי עלות מתורגמים לפי שער החליפין במועד העסקה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ המוצגים לפי שווי הוגן מתורגמים למטבע הפעילות בהתאם לשער החליפין במועד שבו נקבע השווי ההוגן.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברה, שלחברה יש שליטה בה (חברה בת). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש כח השפעה על הישות המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בישות המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהפעילות המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברה המאוחדת ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה המאוחדת יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

חברת הבת הפעילה היחידה בבעלות החברה הינן איגוד מקרקעין – פנינת אפרידר בע"מ (להלן – "פנינת אפרידר") ודוחותיה הכספיים מאוחדים במאזן של החברה, ראה באור 7 להלן.

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסות - ראה סעיף ט"ו להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר שלמה בן עמרם שהינו עובד החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות צמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן.

ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קיצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קיצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קיצבה והשלמתן באופן ראוי.

ראה גם באור 34ה(1).

ה) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

(2) אקטואר החברה בודק מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר החברה מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

(ו) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו ע"י המפקח.

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. עבור פוליסות קולקטיביות הבדיקה נעשית בהתאם לניסיון התביעות של הקולקטיב הבודד ובכפוף למהימנות הסטטיסטית של ניסיון זה.

(ז) תביעות תלויות:

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אובדן כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(ח) חוזי השקעה:

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(ט) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי:

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מההכנסות מפרמיה.

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף ט"ו להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתו של האקטואר הממונה, מר עמר רקובר שהינו עובד החברה.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפים רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.

(3) עתודות ביטוח ותביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור החברה, בוצע על-ידי האקטואר הממונה, מר עמר רקובר, שהינו עובד החברה.

3.2 בענפי חבות המוצר ואחריות מקצועית, וכן בענפי הרכוש (ללא מקיף דירות ורכב רכוש), קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית ולפיכך הוערכו במקובץ.

3.3 עודף הכנסות על הוצאות

לגבי עסקים עם זנב תביעות ארוך (ענפים בהם הזמן הנדרש למתן הודעה על קרות הנזק ו/או לקביעת הנזק והפיצוי בגינו, ארוך ועשוי להימשך מספר שנים, כגון ענפי חבויות ורכב חובה) חושב, עד ליום 31 בדצמבר, 2014, עודף הכנסות על הוצאות על בסיס תלת שנתי מצטבר.

העודף חושב, בהתאם לתקנות חישוב עתודות ולהנחיית המפקח, על בסיס ההכנסות מפרמיות בניכוי הוצאות רכישה ותביעות (עד מגבלה שנקבעה על ידי המפקח כשיעור מהפרמיה), בתוספת הכנסות מהשקעות המחושבות לפי שיעור תשואה ריאלית של 3% לשנה (ללא תלות בתשואה בפועל על ההשקעות), בניכוי חלקם של מבטחי המשנה, לפי ענפי הביטוח ושנת החיתום המתייחסת. העודף המצטבר עד למועד שחרורו ממועד שנת תחילת הביטוח בניכוי הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ובניכוי התביעות התלויות כפי שחושבו כמפורט לעיל, נכלל עד ליום 31 בדצמבר 2014 בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, והגירעון נזקף כהוצאה. לעניין ביטול העודף בסוף שנת 2014, ראה סעיף 4 להלן.

3.4 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות הערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.5 להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן: (המשך)

4) שינויים בחישוב עתודות ביטוח ותביעות תלויות:

בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - "התקנות החדשות") וחוזר, שעודכן בחודש ינואר 2015. בנוסף פורסמה בחודש ינואר 2015 עמדת הממונה, לעניין נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים (להלן ביחד - "התיקון").

התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול הצבירה בענפי רכב חובה וחבויות ויישום עמדת הממונה לעניין הנוהג המיטבי המפורטת בבאור 34(2)(4) להלן.

התיקון נכנס לתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, אך ניתן היה ליישמו ביישום מוקדם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2014. החברה ישמה את התיקון ביישום מוקדם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2014. התיקון טופל כשינוי מדיניות חשבונאית, אשר יישומו למפרע אינו פרקטי, ולפיכך השפעת השינוי נזקפה כהתאמה לעודפים ליום 31 בדצמבר, 2014 ללא יישום למפרע.

כצעד משלים לתיקון עודכנו, בחודש אוקטובר 2015, הוראות המדידה, הכלולות בחוזר המאוחד, לגבי חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות ובפרמיה שטרם הורווחה בענף ביטוח כללי וזאת החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

תיקון העתודות כאמור טופל גם הוא כשינוי מדיניות חשבונאית, אשר בשל חוסר המהותיות שבו ובהלימה לפרקטיקה הנהוגה בענף, נזקף גם הוא כהתאמה לעודפים ליום 31 בדצמבר, 2015.

השפעת התיקון האמור על הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כדלקמן:

2014			2015		
שייר	משנה	ברוטו	שייר	משנה	ברוטו
אלפי ש"ח			אלפי ש"ח		
					(הגדלה) הקטנה של התחייבויות ביטוח בביטוח כללי והגדלה (הקטנה) של נכסי ביטוח משנה:
61,058	(31,552)	92,610	-	-	-
					עקב ביטול הצבירה
(30,266)	5,322	(35,588)	-	-	-
					יישום הנחיות הנוהג המיטבי בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות המחושבות על ידי האקטואר
			(9,987)	(9,987)	-
					הקטנה של נכסי ביטוח משנה עקב עדכון חישוב חלק מבטחי משנה בפרמיה שטרם הורווחה
30,792	(26,230)	57,022	(9,987)	(9,987)	-
					סה"כ (הגדלה) הקטנה של התחייבויות ביטוח בביטוח כללי והקטנה של נכסי ביטוח משנה
			4,412	4,412	-
					הקטנה של זכאים ויתרות זכות עקב עדכון חישוב חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות
30,792	(26,230)	57,022	(5,575)	(5,575)	-
					סך השפעת התיקון לפני מסים
			2,095		
					השפעת המס המתייחס - (הגדלה) הקטנה של התחייבויות למסים
19,180			(3,480)		

סה"כ הגדלת (הקטנת) סעיף עודפים לפרטים נוספים בדבר פירוט החישוב האקטוארי לעניין הנוהג המיטבי ראה באור 34(ה)(2)(4).

באור 2: - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ו) עסקים המתקבלים מהמאגר הישראלי לביטוח רכב של איגוד חברות הביטוח בישראל (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים)

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף ט"ו להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות, שנכללו כחלק מעסקי ביטוח חיים

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה.

(ג) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מההכנסות מפרמיה.

(ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית על בסיס אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ו) הוצאות רכישה נדחות

הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. בענף מחלות ואישפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר משש שנים. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול. אקטואר החברה בודק מדי תקופת דיווח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות לייצר הכנסות עתידיות שתכסינה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התיפעול והעמלות בגין אותן הפוליסות. הבדיקה מבוצעת ברמת כל מוצר (סוג ביטוח) בנפרד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תיפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך. מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים שיועדו כזמינים למכירה או שאינם מסווגים לאחת הקבוצות הבאות: נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, השקעות המוחזקות לפדיון או הלוואות וחייבים. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים פיננסיים זמינים למכירה נמדדים לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט בגין ריבית, הפרשי שער המתייחסים למכשירי חוב ודיבידנד ממכשיר הוני, מוכרים ברווח כולל אחר. במועד גריעת ההשקעה או במקרה של ירידת ערך, הרווח (הפסד) כולל אחר מועבר לדוח רווח או הפסד.

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן; עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (וועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם

נכסים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך דוח רווח או הפסד.

נכסים סחירים אשר נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות בחוזים שאינם תלויי תשואה (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה, למעט מספר מכשירי חוב סחירים שמרביתם צמודי מדד, אשר סווגו כמוחזקים לפדיון. הנימוקים לסיווגם של מכשירי החוב לקטגוריית מוחזקים לפדיון, הינם כי בכוונת וביכולת החברה להחזיק בנכסים אלו עד למועד פדיונם הסופי. כמו כן, נכסים אלו עומדים כנגד התחייבויות ביטוחיות שבמרביתן הנן צמודות מדד, סיווג הנכסים לקטגוריה זו יוצר התאמה בריגישות לשינויים במדד המחירים לצרכן בין הנכסים להתחייבויות שכנגדן הם עומדים

נכסים שאינם סחירים אשר נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות בחוזים שאינם תלויי תשואה (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"צ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. מניות שאינן סחירות סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

קזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל.

הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פרעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

5. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן, הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות.

לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות מבוסס על סיווגם כמפורט להלן:

התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות, והתחייבויות אחרות, מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

6. גריעת מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי. בנוסף, העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה על הנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל בדוחות הכספיים נזקף לדוח רווח והפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

7. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה ' להלן.

2. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ובניכוי מענקי השקעה שהתקבלו בגינם, ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. העלות כוללת חלקי חילוף וציוד עזר המשמשים את הרכוש הקבוע.

רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. רכוש קבוע (המשך)

פחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%	
2-4	בניינים
10	שיפורים במושכר
15	כלי רכב
10-33	מחשבים וציוד היקפי
6-15	ריהוט וציוד

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח, והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה שבידי החברה שבכונתה לממש) או לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושיים המשוער של השיפור, לפי הנמוך שביניהם.

החל משנת 2014 החברה מודדת את כל הקרקעות והמבנים שברשותה על בסיס הערכה מחדש. שערך הרכוש הקבוע כאמור, שמקורו בשני בניינים בשימוש החברה: חלק מהבניין בחולון וחלק מהבניין בחיפה (ראה באור 6), נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, או במהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו.

הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ח. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימושו. הפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם, נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. נדל"ן להשקעה (המשך)

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרוייקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין בתוספת עלויות אשראי המשמשות למימון ההקמה, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת החברה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולחברה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. הוצאה שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר והוצאות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימושו המיועד. הוצאות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

הוצאות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

2. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

4. הפחתה

תוכנות - מופחתות בקו ישר על פני 10-3 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש בכל סוף שנת דיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ירידת ערך

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים כדלקמן:

1. השקעות פיננסיות

א. נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

החברה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, החברה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

ב. נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הראייה לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, כוללת ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן של הנכס מתחת לעלותו וכן בחינת שינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. הבחינה של ירידה משמעותית או מתמשכת, תלויה בנסיבות בכל תאריך דיווח, כאשר, במסגרת הבחינה, מובאות בחשבון התנודתיות ההיסטורית בשווי ההוגן וכן קיומה של מגמה מתמשכת של ירידה בשווי ההוגן בשעור כולל של 20% ויותר או משך זמן של ירידה בשווי הוגן של 6 חודשים ויותר. כאשר קיימת ראייה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מסווג מחדש לרווח או הפסד.

בתקופות עוקבות, ביטול הפסד מירידת ערך אינו נזקף לרווח והפסד אלא נזקף להון כרווח (הפסד) כולל אחר.

ראיות לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירי חוב, כוללות אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההשקעה. כאשר קיימת ראייה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מוכר כהפסד מירידת ערך בדוח רווח והפסד. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את העלייה בשווי ההוגן לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך (המשך)

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פרעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה בעסקי ביטוח כללי ובעסקי ביטוח חיים ובריאות מחושבות לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה ברת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. שווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הוצאות אחרות.

הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מדידת שווי הוגן יא.

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

החברה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה.

שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים ראו באור 13 ו'.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

הון מניות יב.

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות מוצגות כהפחתה מההון.

הטבות לעובדים יג.

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ג. הטבות לעובדים (המשך)

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להפקדה מוגדרת

לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן החברה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

תוכנית להטבה מוגדרת

בנוסף לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה. לגבי השפעת השינוי כתוצאה משימוש בשיעור ריבית של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, ראה סעיף כ' להלן.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלםם ישירות לחברה.

מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזה מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

3. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

עובדי החברה זכאים להטבות בגין חופשה. הטבות אלו מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהחברה צופה כי הטבות אלו ינוצלו, ומחויבות החברה בגינן תסולק, במהלך תקופת העסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה העובדים סיפקו את השירות המתייחס.

ההתחייבות נטו של החברה בגין הטבות עובד אחרות לטווח ארוך המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה.

סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה אשר מועד הפרעון שלהן דומה לתקופת המחויבות של החברה.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה בה הן התהוו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. הטבות לעובדים (המשך)

4. הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר החברה התחייבה לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל והיא אינה יכולה לבטל את ההצעה או כאשר החברה מכירה בעלויות בגין שינוי מבני אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין, כמוקדם מביניהם.

ד. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר החברה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוגי הפרשות שנכללו בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי החברה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויות החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה.

היטלים

היטלים המוטלים על החברה על ידי מוסדות ממשלה באמצעות חקיקה, מטופלים בהתאם לפרשנות IFRIC 21, לפיה ההתחייבות לתשלום ההיטל תוכר רק בעת קרות האירוע היוצר את המחויבות לתשלום.

טו. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים ברווחים מנוכה מהפרמיות.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הכרה בהכנסה (המשך)

1. פרמיות (המשך)

ב. (המשך)

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמים כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים כדלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מ-1 בינואר, 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר, 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה. ניתן לגבות רק דמי ניהול משתנים חיוביים ובניכוי סכומים שליליים שנצברו בשנים הקודמות.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנגבו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ממבטחי משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.

4. הכנסות מדמי שכירות-

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) נטו ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה. רווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה, ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

יז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יח. מסים על הכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים, הפרשים זמניים בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. מסים על הכנסה (המשך)

2. מסים נדחים (המשך)

במקרים בהם החברה מחזיקה בחברת נכס, והאופן שבו החברה צופה לממש את ההשקעה הוא על ידי מכירת מניות חברת הנכס ולא על ידי מימוש הנכס עצמו, החברה נדרשת להכיר במסים נדחים הן בהתייחס להפרשים הזמניים הפנימיים (inside differences) הנובעים מהפער בין בסיס המס של הנכס לבין ערכו בספרים והן בהתייחס להפרשים הזמניים החיצוניים (outside differences) הנובעים מהפער בין בסיס המס של המניות לבין חלק החברה המחזיקה בנכסים נטו של החברה הבת בדוחות המאוחדים.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

יט. רווח למניה

רווח למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

כ. חכירות

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכמים והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים להלן שנקבעו ב-17 IAS:

החברה כחוכר

1. חכירה מימונית

נכסים אשר כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס הועברו לחוכר, מסווגים כחכירה מימונית. הנכס החכור נמדד בתחילת תקופת החכירה לפי הנמוך מבין השווי ההוגן של הנכס החכור או הערך הנוכחי של תשלומי החכירה המינימליים.

הנכס בחכירה מופחת לאורך תקופת החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה כנמוך שבהם.

2. חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החכור, מסווגים כחכירה תפעולית. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. חכירות (המשך)

החברה כמחכיר
1. חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגים כחכירה תפעולית. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס.

תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. תקבולי חכירה מותנים נזקפים לדוח רווח והפסד כהכנסה במועד שבו לחברה זכאות לקבלם

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

1. IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

IFRS 15 (להלן - התקן) פורסם על ידי ה-IASB במאי, 2014.

התקן מחליף את IAS 18 הכנסות, IAS 11 חוזי הקמה ואת IFRIC 13 תכניות נאמנות לקוחות, IFRIC 15 הסכמים להקמת מבנים, IFRIC 18 העברות של נכסים מלקוחות ו-SIC 31 הכנסות - עסקאות חליפין הכוללות שירותי פרסום.

התקן מציג מודל בן חמישה שלבים שיחול על הכנסות הנובעות מחוזים עם לקוחות:

- שלב 1 - זיהוי החוזה עם הלקוח, לרבות התייחסות לקיבוץ חוזים וטיפול בשינויים (modifications) בחוזים.
- שלב 2 - זיהוי מספר מחויבויות ביצוע נפרדות (distinct) בחוזה.
- שלב 3 - קביעת מחיר העסקה, לרבות התייחסות לתמורה משתנה, רכיב מימון משמעותי, תמורות שאינן במזומן ותמורה שתשולם ללקוח.
- שלב 4 - הקצאת מחיר העסקה לכל מחויבות ביצוע נפרדת על בסיס מחיר המכירה היחסי הנפרד תוך שימוש במחירים נצפים אם הם זמינים, או באומדנים והערכות.
- שלב 5 - הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע, תוך הבחנה בין קיום מחויבות במועד מסוים לבין קיום מחויבות לאורך זמן.

התקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018 או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי. התקן מאפשר לבחור ביישום למפרע חלקי עם הקלות מסוימות, שלפיו התקן ייושם על חוזים קיימים החל מתקופת היישום לראשונה ואילך, ולא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה. החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

2. IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

בחודש יולי 2014 ה-IASB פרסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - התקן) מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

2. IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים ימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר.

אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן.

לפי התקן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - שמיוחס לשינויים בסיכון האשראי - ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן ייזקפו לרווח או הפסד. התקן כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו אם בכלל על הדוחות הכספיים.

3. תיקונים ל-7 IAS דוח על תזרימי מזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות

בינואר 2016 פרסם ה-IASB תיקונים ל-7 IAS דוח על תזרימי מזומנים (להלן - התיקונים) אשר דורשים מתן גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות. התיקונים דורשים להציג את התנועה בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה של התחייבויות פיננסיות, לרבות השינויים הנובעים מתזרימי מזומנים מפעילות מימון, מרכישת או איבוד שליטה במוחזקות, משינויים בשערי חליפין ומשינויים בשווי הוגן.

התיקונים ייושמו החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2017 או לאחריהם. לא נדרש לכלול גילויים כאמור בהתייחס למספרי השוואה לתקופות הקודמות למועד התחילה של התיקונים. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה תכלול את הגילויים הנדרשים בדוחותיה הכספיים הרלוונטיים.

4. IFRS 16 חכירות

בינואר 2016 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות (להלן - התקן החדש).

בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחובה, או חלק מחובה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.

להלן עיקרי התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בנכס מול התחייבות בדוח על המצב הכספי (פרט למקרים מסוימים) באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים- IAS 17 חכירות.
- חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות-שימוש. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש (לדוגמה, אחוז מהפדיון) יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-השימוש.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019, או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 15 הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושם במקביל.

התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור בגישת יישום למפרע מלאה או בגישת יישום למפרע חלקי עם הקלות מסוימות בגין החכירות שיהיו קיימות במועד המעבר, אשר לפיה לא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה.

להערכת החברה, לתקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

כב. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
0.3	(0.9)	(1.0)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014
12.0	(0.1)	(0.2)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013
(7.0)	1.9	1.8	

כג. שינוי בסיווג

בתקופת הדוח בוצע סיווג לא מהותי בין סעיפי רכוש קבוע, נדל"ן השקעה ונכסים בלתי מוחשיים בסכום של כ-1.4 מיליון ש"ח.

לסיווגים שנערכו לא הייתה השפעה על ההון ו/או על הרווח והפסד ו/או על הרווח הכולל של החברה.

כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים וביטוח בריאות והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, בריאות ועוד. החברה פועלת להקמת קרן השתלמות וקופת גמל. יובהר כי תוכניות אלו כפופות לאישורו של הממונה על שוק ההון במשרד האוצר ולדרישות רגולטוריות נוספות.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, ענפי חבויות אחרים וענף ביטוח בריאות זמן קצר.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים לרבות אש, בתי-עסק, אובדן רכוש, קבלנים, הנדסי ועוד.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
1,638,910	-	1,042,811	596,099	פרמיות שהורווחו ברוטו
227,526	-	125,927	101,599	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,411,384	-	916,884	494,500	פרמיות שהורווחו בשייר
191,071	17,969	87,373	85,729	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
42,640	-	-	42,640	הכנסות מדמי ניהול
68,558	-	20,721	47,837	הכנסות מעמלות
1,713,653	17,969	1,024,978	670,706	סך הכל הכנסות
1,420,952	-	816,855	604,097	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה
151,184	-	103,864	47,320	בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,269,768	-	712,991	556,777	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
307,760	-	212,106	95,654	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
50,346	1,400	26,628	22,318	הוצאות הנהלה וכלליות
19,684	12,754	7,136	(206)	הוצאות מימון
1,647,558	14,154	958,861	674,543	סך הכל הוצאות
66,095	3,815	66,117	(3,837)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(5,074)	1,032	(6,047)	(59)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
61,021	4,847	60,070	(3,896)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
1,544,344	-	988,257	556,087	פרמיות שהורווחו ברוטו
169,995	-	116,585	53,410	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,374,349	-	871,672	502,677	פרמיות שהורווחו בשייר
317,591	27,266	97,346	192,979	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
37,012	-	-	37,012	הכנסות מדמי ניהול
38,039	-	19,447	18,592	הכנסות מעמלות
1,766,991	27,266	988,465	751,260	סך הכל הכנסות
1,404,363	-	738,543	665,820	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
117,167	-	86,772	30,395	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,287,196	-	651,771	635,425	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
289,256	-	199,564	89,692	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
53,917	1,400	34,195	18,322	הוצאות הנהלה וכלליות
26,616	13,760	12,043	813	הוצאות מימון
901	901	-	-	הוצאות אחרות
1,657,886	16,061	897,573	744,252	סך הכל הוצאות
109,105	11,205	90,892	7,008	רווח לפני מסים על ההכנסה
8,761	7,721	1,168	(128)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
117,866	18,926	92,060	6,880	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
1,493,283	-	935,390	557,893	פרמיות שהורווחו ברוטו
150,218	-	106,747	43,471	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,343,065	-	828,643	514,422	פרמיות שהורווחו בשייר
414,889	21,580	90,999	302,310	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
36,590	-	-	36,590	הכנסות מדמי ניהול
30,274	-	15,533	14,741	הכנסות מעמלות
32,604	1,630	30,974	-	הכנסות אחרות (ראה באור 8ד')
1,857,422	23,210	966,149	868,063	סך הכל הכנסות
1,527,096	-	751,423	775,673	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
135,354	-	106,091	29,263	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,391,742	-	645,332	746,410	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
271,342	-	183,116	88,226	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
46,460	1,400	28,931	16,129	הוצאות הנהלה וכלליות
38,871	16,492	19,093	3,286	הוצאות מימון
1,748,415	17,892	876,472	854,051	סך הכל הוצאות
109,007	5,318	89,677	14,012	רווח לפני מסים על ההכנסה
2,744	-	2,208	536	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
111,751	5,318	91,885	14,548	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
44,049	32,581	-	11,468	נכסים
272,051	-	85,867	186,184	נכסים בלתי מוחשיים
338,117	174,956	162,314	847	הוצאות רכישה נדחות
4,676,655	-	-	4,676,655	נדל"ן להשקעה אחר
1,376,262	127,022	1,124,790	124,450	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
1,092,108	565	296,018	795,525	השקעות פיננסיות אחרות
78,727	16,603	62,124	-	נכסי חוב סחירים
32,121	25,311	362	6,448	נכסי חוב שאינם סחירים
2,579,218	169,501	1,483,294	926,423	מניות
252,879	-	-	252,879	אחרות
129,927	36,865	90,831	2,231	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
399,210	-	368,150	31,060	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
236,877	-	186,705	50,172	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
152,245	96,355	49,423	6,467	נכסי ביטוח משנה
<u>9,081,228</u>	<u>510,258</u>	<u>2,426,584</u>	<u>6,144,386</u>	פרמיות לגבייה
4,996,463	-	-	4,996,463	נכסים אחרים
3,057,757	-	2,126,227	931,530	סך כל הנכסים
4,953,852	-	-	4,953,852	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
252,635	252,635	-	-	התחייבויות:
474,732	81,396	304,838	57,226	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
<u>8,707,704</u>	<u>334,031</u>	<u>2,431,065</u>	<u>5,942,608</u>	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
				התחייבויות פיננסיות
				התחייבויות אחרות
				סך כל ההתחייבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טוח	
אלפי ש"ח				
32,571	24,091	-	8,480	נכסים
222,321	-	80,666	141,655	נכסים בלתי מוחשיים
31,900	-	-	31,900	הוצאות רכישה נדחות
372,905	123,751	248,307	847	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
3,811,558	-	-	3,811,558	נדל"ן להשקעה אחר
1,126,246	128,415	903,517	94,314	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
1,154,788	1,272	378,024	775,492	השקעות פיננסיות אחרות
1,475	-	1,475	-	נכסי חוב סחירים
69,727	69,727	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
77,265	12,245	65,020	-	פקדונות בבנקים
2,429,501	211,659	1,348,036	869,806	מניות
235,667	-	-	235,667	אחרות
167,507	82,877	83,011	1,619	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
469,336	-	434,783	34,553	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
247,597	-	191,452	56,145	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
106,688	88,366	16,230	2,092	נכסי ביטוח משנה
8,127,551	530,744	2,402,485	5,194,322	פרמיות לגבייה
4,153,225	-	-	4,153,225	נכסים אחרים
2,975,953	-	2,060,666	915,287	סך כל הנכסים
4,103,452	-	-	4,103,452	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
243,245	243,245	-	-	התחייבויות:
441,021	72,756	324,687	43,578	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,763,671	316,001	2,385,353	5,062,317	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
				התחייבויות פיננסיות
				התחייבויות אחרות
				סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

סה"כ	ענפי רכוש אחרים (*)	ענפי חבויות אחרים (**) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,062,389	209,000	100,101	378,280	375,008	פרמיות ברוטו
131,706	102,612	9,644	1,420	18,030	פרמיות ביטוח משנה
930,683	106,388	90,457	376,860	356,978	פרמיות בשייר
13,799	2,971	5,570	18,035	(12,777)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
916,884	103,417	84,887	358,825	369,755	פרמיות שהורווחו בשייר
87,373	3,103	10,750	10,977	62,543	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
20,721	20,399	219	103	-	הכנסות מעמלות
1,024,978	126,919	95,856	369,905	432,298	סך כל ההכנסות
816,855	121,147	81,713	296,160	317,835	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
103,864	68,163	14,548	1,663	19,490	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
712,991	52,984	67,165	294,497	298,345	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
212,106	55,377	24,466	87,084	45,179	הוצאות הנהלה וכלליות
26,628	4,620	2,249	8,324	11,435	הוצאות מימון
7,136	228	-	-	6,908	סך כל ההוצאות
958,861	113,209	93,880	389,905	361,867	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
66,117	13,710	1,976	(20,000)	70,431	הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
(6,047)	(200)	(746)	(761)	(4,340)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
60,070	13,510	1,230	(20,761)	66,091	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2015
2,126,227	126,681	272,250	261,990	1,465,306	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2015
1,758,077	61,052	246,350	260,154	1,190,521	

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אשר הפעילות בגינו מהווה 36.2% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 45.8% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,028,008	190,285	86,954	337,039	413,730	פרמיות ברוטו
120,708	94,506	8,259	874	17,069	פרמיות ביטוח משנה
907,300	95,779	78,695	336,165	396,661	פרמיות בשייר
35,628	4,733	4,463	9,144	17,288	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
871,672	91,046	74,232	327,021	379,373	פרמיות שהורווחו בשייר
97,346	3,879	9,518	12,141	71,808	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
19,447	19,241	200	6	-	הכנסות מעמלות
988,465	114,166	83,950	339,168	451,181	סך כל ההכנסות
738,543	90,389	77,138	244,970	326,046	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
86,772	52,355	4,485	(192)	30,124	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר
651,771	38,034	72,653	245,162	295,922	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
199,564	52,233	21,201	79,002	47,128	הוצאות הנהלה וכלליות
34,195	5,817	2,666	8,378	17,334	הוצאות מימון
12,043	570	-	-	11,473	סך כל ההוצאות
897,573	96,654	96,520	332,542	371,857	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
90,892	17,512	(12,570)	6,626	79,324	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
1,168	37	116	139	876	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
92,060	17,549	(12,454)	6,765	80,200	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2014
2,060,666	100,314	238,548	226,862	1,494,942	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2014
1,625,883	41,096	222,325	226,093	1,136,369	

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אשר הפעילות בגינו מהווה 36.0% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 46.0% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות (אחרים)** אלפי ש"ח	ענפי רכוש (אחרים*)	סה"כ	
390,729	316,903	76,908	165,268	949,808	פרמיות ברוטו
21,628	502	8,196	82,425	112,751	פרמיות ביטוח משנה
369,101	316,401	68,712	82,843	837,057	פרמיות בשייר
(2,558)	3,584	4,301	3,087	8,414	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
371,659	312,817	64,411	79,756	828,643	פרמיות שהורווחו בשייר
69,268	10,533	8,097	3,101	90,999	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	79	246	15,208	15,533	הכנסות מעמלות
23,767	3,524	2,789	894	30,974	הכנסות אחרות
464,694	326,953	75,543	98,959	966,149	סך כל ההכנסות
362,353	251,168	57,046	80,856	751,423	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
58,357	881	2,146	44,707	106,091	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
303,996	250,287	54,900	36,149	645,332	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
14,034	8,263	2,107	4,527	28,931	הוצאות הנהלה וכלליות
18,589	-	-	504	19,093	הוצאות מימון
383,002	333,877	75,098	84,495	876,472	סך כל ההוצאות
81,692	(6,924)	445	14,464	89,677	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,694	251	199	64	2,208	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
83,386	(6,673)	644	14,528	91,885	סה"כ הרווח (הפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
1,525,090	212,081	200,397	98,578	2,036,146	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2013
1,042,280	211,270	174,603	39,332	1,467,485	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2013

(* ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אשר הפעילות בגינו מהווה 37.1% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 47.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים

הרכב ותנועה:

תוכנה	אלפי ש"ח	עלות
59,022		יתרה ליום 1 בינואר, 2014
(** 86)		העברה לרכוש קבוע
(**17,645)		רכישות ופיתוח עצמי (*)
76,753		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
32,818		<u>הפחתה שנצברה</u>
9,977		יתרה ליום 1 בינואר, 2014
42,795		תוספות במשך השנה
33,958		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
		עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2014
76,753		<u>עלות</u>
19,505		יתרה ליום 1 בינואר, 2015
96,258		רכישות ופיתוח עצמי (*)
42,795		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
9,414		<u>הפחתה שנצברה</u>
52,209		יתרה ליום 1 בינואר, 2015
44,049		תוספות במשך השנה
		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
		עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2015

(*) תוספות בגין פיתוח עצמי מסתכמות לסך של 19,310 אלפי ש"ח בשנת 2015 ו-16,714 אלפי ש"ח בשנת 2014.

(**) סווג מחדש (ראה באור 2 כג').

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
141,655	186,184
80,666	85,867
222,321	272,051

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (לרבות ביטוח בריאות)
ביטוח כללי

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (לרבות ביטוח בריאות):

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	אלפי ש"ח	
110,437		יתרה ליום 1 בינואר, 2014
		תוספות:
53,867		עמלות רכישה
19,419		הוצאות רכישה אחרות
73,286		סך הכל תוספות
(26,659)		הפחתה שוטפת
(15,409)		הפחתה בגין ביטולים
141,655		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
		תוספות:
68,026		עמלות רכישה
20,747		הוצאות רכישה אחרות
88,773		סך הכל תוספות
(27,258)		הפחתה שוטפת
(16,986)		הפחתה בגין ביטולים
186,184		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

באור 6: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה:

שנת 2015

סך הכל	כלי רכב	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	שיפוצים במושכר	חלק בבניין משרדים ראה ב(1)	עלות
אלפי ש"ח						
109,271	-	(*15,821	5,571	4,026	(*83,853	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
15,897	22	3,671	2,347	3	9,854	רכישות
1,840	-	-	-	-	1,840	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(3,601)	-	(2,733)	(868)	-	-	גריעות**
123,407	22	16,759	7,050	4,029	95,547	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
פחת שנצבר						
22,263	-	13,672	3,128	3,974	1,489	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
3,049	3	1,501	287	52	1,206	תוספות
(3,601)	-	(2,733)	(868)	-	-	גריעות**
21,711	3	12,440	2,547	4,026	2,695	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
יתרת עלות מופחתת						
101,696	19	4,319	4,503	3	92,852	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

(* סווג מחדש (ראה באור 2 כג').
(** כולל גריעות נכסים שהופחתו במלואם.)

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

שנת 2014						
סך הכל	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	שיפורים במושכר אלפי ש"ח	בניין בהקמה	חלק בבניין משרדים ראה ב(1)	
<u>עלות</u>						
94,024	43,827	9,118	4,496	(*27,123)	9,460	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
74,562	(***1,976)	1,817	35	70,734	-	רכישות
7,699	-	-	-	6,852	847	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(39,981)	(29,982)	(5,364)	(505)	-	(4,130)	גריעות(****)
(27,033)	-	-	-	(**27,033)	-	העברה לנדל"ן להשקעה
109,271	15,821	5,571	4,026	77,676	6,177	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
<u>פחת שנצבר</u>						
56,255	42,747	7,743	4,084	-	1,681	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
1,763	624	606	235	-	298	תוספות
(35,755)	(29,699)	(5,221)	(345)	-	(490)	גריעות(****)
22,263	13,672	3,128	3,974	-	1,489	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
<u>יתרת עלות מופחתת</u>						
87,008	2,149	2,443	52	77,676	4,688	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014

(* מקדמה ע"ח מבנה באזור תעשייה של העיר אזור, שנרכש במסגרת התקשרות עם חברת "אפרידר חברה לשיכון פיתוח ישראל בע"מ" שהינה חברה קשורה. ראה באור 35ט' להלן.
 (** בעקבות רכישת בניין משרדים כמתואר בסעיף ב(1) להלן, העבירה החברה את הבניין מרכוש קבוע בהקמה לנדל"ן להשקעה.
 (***) סווג מחדש (ראה באור 2 כג')
 (****) כולל גריעות של נכסים שהופחתו במלואם. כמו כן, ליום 31 בדצמבר, 2015 לחברה ישנם נכסים שעלותם כ-2.7 מיליון ש"ח, אשר הופחתו במלואם ועדיין משמשים את החברה.

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין לשימוש עצמי של החברה

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
77,676	-	בהקמה
4,688	92,852	בחכירה מהוונת
82,364	92,852	

1. ביום 19 בינואר, 2014 רכשה החברה בניין משרדים הממוקם במרכז העסקים "גב ים" (להלן - מרכז העסקים) בחלקו הצפוני של אזור התעשייה של העיר חולון. הבניין כולל תשע קומות משרדים מעל קומת כניסה בה לובי ולצידו שטח מסחר בגודל של כ-535 מ"ר ו-230 חניות. סה"כ שטחים עיליים כ-12,000 מ"ר. עלות הרכישה של בניין המשרדים הינה 76.5 מיליון ש"ח לא כולל מע"מ ועלויות רכישה נוספות. החברה ייעדה את חמש הקומות העליונות וחלק מקומה 2 וקומת המסחר לשימושה העצמי ועלותן בסך 55.1 מיליון ש"ח הכוללת מע"מ ועלויות רכישה נוספות, מסווגות כרכוש קבוע, ואילו חלק מקומת המסחר וארבע הקומות התחתונות בעלות של כ-34.0 מיליון ש"ח הכוללת

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין לשימוש עצמי של החברה (המשך)

עלויות רכישה נוספות, ייעדה החברה לנדל"ן להשקעה. עם כניסתו לתוקף של חוזה רכישה זה שונה סיווג נכס אחר שיועד בעבר לשימושה העצמי של החברה בעיר אזור מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה (ראה באור 35ט'). זכויות החכירה הינן לתקופה של 999 שנים.

בחודש פברואר, 2015 עברה החברה למבנה המשרדים החדש.

2. בחודש מרס 1999 רכשה החברה זכויות חכירה בניין משרדים בשטח של כ- 668 מ"ר ברוטו ב"מרכז שקמונה" בחיפה. ליום 31 בדצמבר, 2015, רוב שטח המשרדים הינו לשימוש עצמי, למעט חלק לא מהותי, שמושכר לשוכר בודד. לעניין תקופת החכירה - ראה באור 8 ו' להלן.

יתרת הנכס המופחת ליום המאזן הינו 5,535 אלפי ש"ח. סכום של 4,688 אלפי ש"ח מוצג ברכוש קבוע ו- 847 אלפי ש"ח נכללו בסעיף נדל"ן להשקעה.

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

החברה התקשרה עם מר ירון ספקטור מעריך שווי מוסמך בלתי תלוי, שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה במרכז העסקים גב ים.

השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, שכירות על פי חוזה חתום, משא ומתן שמנהלת החברה עם מספר שוכרים פוטנציאליים וכן בהתבסס על אומדן דמי שכירות ראויים לנכסים דומים. בחישוב השווי ההוגן השתמש מעריך השווי בשיעורי היוון שבין 8% ל- 8.5% לשנה.

שווי הנכס שנקבע בהערכת השווי עמד על סכום של כ-74.7 מיליון ש"ח לא כולל מע"מ. בשנת 2015 השערוך כאמור הגדיל את סעיף רכוש קבוע ואת הרווח הכולל לפני מס בכ- 1.7 מיליון ש"ח ובכ- 1.1 מיליון ש"ח לאחר מס.

לגבי בניין משרדים במרכז שקמונה בחיפה, החברה התקשרה עם מר ספי רביב, שמאי מוסמך ובלתי תלוי, שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה. השווי ההוגן של המבנים נקבע בשיטת ההשוואה לנכסים דומים בשוק.

שווי הנכס שנקבע בהערכת השווי עמד על סכום של כ-4.7 מיליון ש"ח לא כולל מע"מ. בשנת 2015 השערוך כאמור הגדיל את סעיף רכוש קבוע ואת הרווח הכולל לפני מס בכ- 0.1 מיליון ש"ח ובכ- 0.07 מיליון ש"ח לאחר מס.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
76,154 (1,489)	85,776 (2,365)	עלות פחת שנצבר
74,665	83,411	עלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר			
2014		2015	
מניות	מניות	מניות	מניות
המקנות	המקנות	המקנות	המקנות
זכויות	זכויות	זכויות	זכויות
לרווחים	הצבעה	לרווחים	הצבעה
שיעור ההחזקה באחוזים			
100	100	100	100

פנינת אפרידר בע"מ

ביום 29 במרס, 2009 רכשה החברה מאפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ (להלן - "אפרידר") שבשליטת אלעזרא החזקות בע"מ, בעלת השליטה בחברה, מרכז מסחרי באשקלון בדרך של הזרמת הון עצמי לחברה בסך של כ-43.1 מיליון ש"ח. ההזרמה נעשתה בדרך של העברה לחברה של זכויות אפרידר (באמצעות העברת מלוא זכויותיה בחברת הבת פנינת אפרידר בע"מ) בנכס מקרקעין ששווי ההוגן, על פי הערכת שווי שנערכה על ידי שמאית מוסמכת, גב' נחמה בוגין, ליום 23 בפברואר, 2009, היה כ-45.0 מיליון ש"ח (להלן - נכס המקרקעין). העסקה בוצעה במתווה של שינוי מבנה ומיזוג לפי סעיפים 104'א ו-103'כ לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). אישור רשות המסים למתווה זה ניתן ביום 31 במרס, 2009. בתמורה להעברת מלוא זכויות אפרידר באיגוד המקרקעין המחזיק בנכס המקרקעין, הקצתה החברה לאפרידר 23,005,132 מניות המהוות לאחר הקצאתן כ-14.34% מהונה המונפק והנפרע של החברה. האסיפה הכללית אישרה את ההתקשרות האמורה ביום 29 במרס, 2009, ובאותו היום עברה החזקה על הנכס לידי החברה. ההקצאה בוצעה בפועל ביום 7 במאי, 2009.

הנכס כולל שטחי מסחר בנויים ומגרש מסחרי ריק. הנכס ממוקם במרכז העיר אשקלון, בשכונת "אפרידר". ליום 31 בדצמבר, 2015, על פי הערכת אותה שמאית, שוויו ההוגן הינו בסך של כ-52.8 מיליון ש"ח. במועד ההכרה לראשונה בנכס לא נוצרה עתודה למס על ידי החברה על פי כללי התקינה הבינלאומית אך מכיוון ששווי של הנכס פגום בשל העדר יכולת להפחית את מלואו לצרכי מס, הופחת השווי בסך של כ-1.9 מיליון ש"ח וכתוצאה מכך שווי הנכס בספרים ליום 31 בדצמבר, 2015 הינו 50.9 מיליון ש"ח. כמו כן, הושתה על החברה דרישת הון מיוחדת בסך של 3 מיליון ש"ח בגין הנכס כאמור. ראה באור 114'.

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

א. הרכב ותנועה:

נדל"ן להשקעה				
אחר		עבור חוזים תלויי תשואה		
2014	2015	2014	2015	
אלפי ש"ח				
330,004	372,819	32,000	31,900	יתרה ליום 1 בינואר
				<u>תוספות במשך השנה</u>
44,141	22,641	-	-	תוספות לנכסים קיימים
(27,033)*	-	-	-	העברה מרכוש קבוע
(86)*	-	-	-	העברה לנכסים בלתי מוחשיים
71,088	22,641	-	-	סה"כ תוספות
(42,457)	(73,236)	-	(32,200)	מימושים
14,184	15,893	(100)	300	התאמת שווי הוגן
372,819	338,117	31,900	-	יתרה ליום 31 בדצמבר

(* סווג מחדש (ראה באור 2 כג').

נדל"ן להשקעה מורכב כדלקמן:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
167,881	138,997	נדל"ן להשקעה
209,096	199,120	נדל"ן להשקעה בהקמה המוצג לפי שווי הוגן
27,742	-	מקדמות על חשבון נדל"ן בהקמה (**)
404,719	338,117	סך הכל

(**) מקדמה על חשבון מבנה באזור תעשייה של העיר אזור, שנרכשה במסגרת התקשרות עם החברה אפרידר חברה לשיכון פיתוח ישראל בע"מ שהינה חברה קשורה. בחודש דצמבר 2015, התקשרו הצדדים בהסכם המבטל את התקשרותם בעסקה זו וזאת, בין היתר, נוכח מעבר של החברה לבניין משרדים חלופי אותו רכשה בעיר חולון. ראה באור 35ט' להלן.

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכות השווי שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן/או בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס (למעט נכס מקרקעין באשקלון, מגרש 26, אשר הערכת השווי שלו בוצעה בגישת ההשוואה כאשר היא משולבת בגישת החילוף. מהנתון שמתקבל על בסיס עסקאות ההשוואה, המשקף את שווי הנכס כבנוי, חולץ שווי הקרקע בגישת החילוף שהיא נגזרת של גישת העלות. על פי גישה זו מפחיתים משווי הנכס הבנוי את מרכיבי היזמות ועלויות הבניה. התוצאה המתקבלת הינה אומדן שווי המקרקעין). באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. (המשך)

הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2014	2015
אלפי ש"ח	
10,946 (1,891)	5,712 (3,234)
9,055	2,478

הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
הוצאות תפעוליות
סך הכל הכנסות שוטפות, נטו

31 בדצמבר 2015
396
3.4%
403

נדל"ן להשקעה

דמי שכירות ממוצעים לחודש (באלפי ש"ח)
תשואה על הנכס (ב-%)
דמי שכירות חזויים לחודש (באלפי ש"ח)

31 בדצמבר 2014
756
5.5%
796

נדל"ן להשקעה

דמי שכירות ממוצעים לחודש (באלפי ש"ח)
תשואה על הנכס (ב-%)
דמי שכירות חזויים לחודש (באלפי ש"ח)

31 בדצמבר 2015
92
8.3%

נדל"ן להשקעה בהקמה הנמדד בשווי הוגן

דמי שכירות ממוצעים למ"ר (בש"ח)
תשואה ממוצעת מותאמת לסיכונים
ששמשה להיוון תזרימי המזומנים (ב-%)

31 בדצמבר 2014
110
8.3%

נדל"ן להשקעה בהקמה הנמדד בשווי הוגן

דמי שכירות ממוצעים למ"ר (בש"ח)
תשואה ממוצעת מותאמת לסיכונים
ששמשה להיוון תזרימי המזומנים (ב-%)

ג. ליום 31 בדצמבר, 2015 החברה מחזיקה בשמונה נכסי נדל"ן להשקעה כדלקמן: מבנה תעשייתי בגרמניה, מבנה בחיפה, מבנה בירושלים, מבנה בחולון, מרכז מסחרי באשקלון ושלושה מגרשי מקרקעין באשקלון (מגרש 17, 21+27 ומגרש 26). במהלך השנה נמכרו המבנה בעכו בסכום של 13,300 אלפי ש"ח, המבנה בנתניה בסכום של 64,400 אלפי ש"ח ובוטל הסכם הרכישה בגין מבנה באזור בסכום של 27,742 אלפי ש"ח. סך הרווח בגין המכירות היה כ-0.3 מיליון ש"ח לפני מס.

ד. להלן פרטים בדבר שיעורי ההיוון ששימשו בקביעת השווי ההוגן

2014	2015
7.0%-9.0%	8.0%-8.5%
8.0%-8.5%	8.0%-8.5%
7.0%	7.0%

משרדים בישראל

מרכזים מסחריים בישראל

משרדים בחו"ל

ה. כל מדידות השווי ההוגן הינן ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. לתנועה במעגל של הנכסים ראה סעיף א' לעיל. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה, ראה באור 2 יא' לעיל.

באור 8: -נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ו. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את החברה כנדל"ן להשקעה:

מועדי סיום		תקופת החכירה (בשנים)	
2014	2015		
ליום 31 בדצמבר			
אלפי ש"ח			
390,572	337,270		בעלות
14,147	847	26	בחכירה מהוונת (*)
404,719	338,117		סך הכל

חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות. כמו כן, זכויות במקרקעין מחוץ לישראל בשווי של 21,600 אלפי ש"ח רשומות על שם החברה בלשכת רשם המקרקעין הגרמני.

(*) מבנה בחיפה אשר ערכו בספרים בסעיף נדל"ן להשקעה (לרבות המבנה) ליום 31 בדצמבר, 2015 הוא 847 אלפי ש"ח חכורה בחכירה מהוונת ממינהל מקרקעי ישראל עד שנת 2042. מבנה בעכו אשר ערכו בספרים (לרבות המבנה) ליום 31 בדצמבר, 2014 היה 13,300 אלפי ש"ח חכור בחכירה מהוונת ממינהל מקרקעי ישראל עד שנת 2033 (עם אופציה ל-49 שנים נוספות). הנכס נמכר בשנת 2015, לפרטים בדבר מכירת הנכס, ראה סעיף ג' לעיל.

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

ההרכב:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
4,927	7,059	חייבים בגין מכירת שרידים ותביעות שיבוב לקבל אחרות
5,805	8,123	הוצאות מראש
1,825	2,480	חברות ביטוח ומבטחי משנה בחשבון שוטף
4,205	8,417	מוסדות ורשויות ממשלתיות
123	118	חברות קשורות
1,037	2,102	הכנסות לקבל
-	1,549	חייבים בגין מכירת נדל"ן להשקעה
467	983	אחרים
18,379	30,831	

באור 10: - פרמיה לגביה

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
207,225	204,023
56,563	50,847
263,788	254,870
(16,191)	(17,993)
247,597	236,877
96,520	108,448

פרמיות לגביה (*):
 ביטוח כללי
 ביטוח חיים
 סה"כ פרמיות לגביה
 בניכוי הפרשה לחובות מסופקים (ג)
 סה"כ פרמיות לגביה
 (* כולל המחאות לגביה והוראות קבע

ב. גיול:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
173,489	166,683
39,771	50,670
10,088	13,511
19,601	1,395
242,949	232,259
4,648	4,618
247,597	236,877

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
 ללא פיגור
 (בפיגור):
 מתחת ל-90 ימים
 בין 90 ל-180 ימים
 מעל 180 ימים
 סה"כ פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
 פרמיה לגביה שערכה נפגם
 סה"כ פרמיה לגביה

(* כולל בין היתר חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים בסכום של כ-50.1 מיליון ש"ח (2014-56.1 מיליון ש"ח). חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה.

ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

אלפי ש"ח	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2014</u>
13,627	שינוי בהפרשה
2,564	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014</u>
16,191	שינוי בהפרשה
1,802	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015</u>
17,993	

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
31,900	-	נדל"ן להשקעה
		<u>השקעות פיננסיות</u>
1,946,633	2,487,371	נכסי חוב סחירים
139,239	120,234	נכסי חוב שאינם סחירים
2,731	1,330	פקדונות בבנקים
543,948	486,587	מניות
1,179,007	1,581,133	השקעות פיננסיות אחרות
3,811,558	4,676,655	סך הכל השקעות פיננסיות
235,667	252,879	מזומנים ושווי מזומנים
74,100	66,929	אחר
<u>4,153,225</u>	<u>4,996,463</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

מידע נוסף בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלוי תשואה, ראה באור 134' בדבר ניהול סיכונים.

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (ראה באור 2 יא')

ליום 31 בדצמבר, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
2,487,371	-	-	2,487,371	נכסי חוב סחירים
120,234	-	120,234	-	נכסי חוב שאינם סחירים
1,330	-	1,330	-	פקדונות בבנקים
486,587	52,736	32,816	401,035	מניות
1,581,133	30,025	-	1,551,108	השקעות פיננסיות אחרות
<u>4,676,655</u>	<u>82,761</u>	<u>154,380</u>	<u>4,439,514</u>	סה"כ

לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי הוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה באור 12 ו'.

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (ראה באור 2 יא') (המשך)

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר, 2014

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
1,946,633	-	-	1,946,633	נכסי חוב סחירים
139,239	-	139,239	-	נכסי חוב שאינם סחירים
2,731	-	2,731	-	פקדונות בבנקים
543,948	49,013	-	494,935	מניות
1,179,007	43,254	-	1,135,753	השקעות פיננסיות אחרות
<u>3,811,558</u>	<u>92,267</u>	<u>141,970</u>	<u>3,577,321</u>	סה"כ

לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה באור 12 ו'.

ג. התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות אלפי ש"ח	מניות לא סחירות	
92,267	43,254	49,013	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2015</u>
4,449	2,297	2,152	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד העברה
-	(1,571)	1,571	רכישות
16,830	16,830	-	מכירות
(30,785)	(30,785)	-	
<u>82,761</u>	<u>30,025</u>	<u>52,736</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015</u>
<u>4,449</u>	<u>2,297</u>	<u>2,152</u>	סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח (הפסד) בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות אלפי ש"ח	מניות לא סחירות	
31,269	31,269	-	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2014</u>
3,533	3,533	-	סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד
58,905	9,892	49,013	רכישות
(1,440)	(1,440)	-	מכירות
<u>92,267</u>	<u>43,254</u>	<u>49,013</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014</u>
<u>3,513</u>	<u>3,513</u>	-	סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח (הפסד) בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2014

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות
ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2015					
סה"כ	מוצגים כפקדונות הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
אלפי ש"ח					
1,376,262	-	358,777	1,017,485	-	נכסי חוב סחירים (א)
1,092,108	1,092,108	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
78,727	-	-	21,360	57,367	מניות (ד)
32,121	-	-	16,974	15,147	אחרות (ה)
<u>2,579,218</u>	<u>1,092,108</u>	<u>358,777</u>	<u>1,055,819</u>	<u>72,514</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2014					
סה"כ	מוצגים כפקדונות הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
אלפי ש"ח					
1,126,246	-	346,926	779,320	-	נכסי חוב סחירים (א)
1,156,263	1,156,263	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
69,727	-	-	20,509	49,218	מניות (ד)
77,265	-	-	65,020	12,245	אחרות (ה)
<u>2,429,501</u>	<u>1,156,263</u>	<u>346,926</u>	<u>864,849</u>	<u>61,463</u>	סה"כ

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
<u>635,175</u>	<u>824,491</u>
<u>144,145</u>	<u>192,994</u>
<u>346,926</u>	<u>358,777</u>
<u>491,071</u>	<u>551,771</u>
<u>1,126,246</u>	<u>1,376,262</u>
<u>1,028</u>	<u>-</u>
<u>369,690</u>	<u>381,859</u>

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון* (

סה"כ שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(* השווי ההוגן של נכסי חוב הסחירים המוחזקים לפדיון

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2014	2015	2014	2015
אלפי ש"ח			
948,941	977,318	746,195	767,475
(אגרות חוב מיועדות*)			
<u>נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה</u>			
452,647	348,268	408,593	324,633
מוצגים כהלוואות וחייבים למעט פקדונות בבנקים			
1,475	-	1,475	-
פקדונות בבנקים			
<u>1,403,063</u>	<u>1,325,586</u>	<u>1,156,263</u>	<u>1,092,108</u>
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים			
		3,825	3,629
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)			

(* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפרעון החוזי (הצפוי).

ג. פרטים בדבר רבית והצמדה בגין נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
ריבית אפקטיבית		
%		
2.57	1.83	<u>נכסי חוב סחירים</u>
1.32	1.99	<u>בסיסי הצמדה</u>
5.81	5.21	צמוד למדד המחירים לצרכן שקלי
		צמוד מט"ח
		<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
		<u>בסיסי הצמדה</u>
5.01	4.99	צמוד למדד המחירים לצרכן שקלי
4.98	4.98	צמוד מט"ח
7.55	5.64	פקדונות
3.14	-	

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
20,509	21,361	<u>סחירות</u>
		זמינות למכירה
		<u>שאינן סחירות</u>
49,218	57,366	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת הכרה לראשונה
<u>69,727</u>	<u>78,727</u>	סך הכל מניות
-	-	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.
1. להלן ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
65,020	16,974	<u>סחירות</u>
		זמינות למכירה
		<u>לא סחירות</u>
		מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו בעת ההכרה
5,496	7,833	לראשונה - מכשירים מובנים וקרנות השקעה
6,749	7,314	מכשירים נגזרים
12,245	15,147	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות לא סחירות
77,265	32,121	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
-	-	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

לגבי התחייבות החברה להשקעה בקרנות השקעה, ראה באור 36(ה) להלן.

2. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
(7,880)	(9,863)	<u>מניות</u>

1. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על-ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

1. נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב.

ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על-ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על-ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים. החל מיום 20 במרס, 2011 מספקת חברת מרווח הוגן בע"מ ("מרווח הוגן") ציטוטי מחירים ושערי ריבית היוון לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ו. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

מודל מרווח הוגן מתבסס בעיקרו על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמית הסיכון הניגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר.

בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון אשר הורה על ביטול המכרז בו זכתה מרווח הוגן פורסם מכרז חדש. בהתאם למכתב שפרסם משרד האוצר בחודש ספטמבר 2014, החליטה ועדת המכרזים להכריז על מרווח הוגן כזוכה במכרז החדש. כמו כן, צויין במכתב כי על לוחות הזמנים להטמעת המודל המעודכן של מרווח הוגן תצא הודעה נפרדת. בשלב זה, אין ביכולת החברה להעריך את השפעת העדכון הצפוי במתודולוגיה על השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים והאם תהיה השפעה כאמור.

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אחוזים	

נכסים פיננסיים

עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי (*)

1.79	1.16	AA ומעלה
3.32	2.98	A
5.35	5.63	BBB
7.68	7.14	נמוך מ-BBB
7.65	7.61	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מדרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

2. מניות לא סחירות

השווי ההוגן של ההשקעה במניות לא סחירות הוערך באמצעות מודל DCF. ההערכה דורשת מההנהלה להניח הנחות מסוימות לגבי נתוני המודל לרבות תזרימי מזומנים חזויים, שיעורי היוון, סיכון אשראי ותנודתיות. ההסתברויות בגין האומדנים שבטווח ניתנות לאומדן מהימן וההנהלה משתמשת בהן לשם קביעת והערכת השווי ההוגן של אותן השקעות במניות לא סחירות.

3. אופציות לא סחירות

הערכת השווי של האופציות הלא סחירות מתבססת בעיקר על תמחור מנגנון ההגנה אשר בוצע בעזרת מודל בינומי דינאמי

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
1,017,485	-	-	1,017,485
78,727	57,367	21,360	-
32,121	15,147	-	16,974
<u>1,128,333</u>	<u>72,514</u>	<u>21,360</u>	<u>1,034,459</u>
1,325,586	-	1,325,586	-
נכסי חוב סחירים			
מניות			
השקעות פיננסיות אחרות			
סה"כ			
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12(ב) לעיל)			
ליום 31 בדצמבר, 2014			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
779,320	-	-	779,320
69,727	49,218	20,509	-
77,265	12,245	-	65,020
<u>926,312</u>	<u>61,463</u>	<u>20,509</u>	<u>844,340</u>
1,403,063	-	1,403,063	-
נכסי חוב סחירים			
מניות			
השקעות פיננסיות אחרות			
סה"כ			
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12(ב) לעיל)			

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
השקעות		
סה"כ	פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
אלפי ש"ח		
61,463	12,245	49,218
6,134	(444)	6,578
-	(1,571)	1,571
4,917	4,917	-
<u>72,514</u>	<u>15,147</u>	<u>57,367</u>
6,134	(444)	6,578

יתרה ליום 1 בינואר, 2015

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד העברה

רכישות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח (הפסד) בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות אלפי ש"ח	מניות לא סחירות
6,211	6,211	-
5,821	6,000	(179)
52,021	2,623	49,397
(2,590)	(2,590)	-
<u>61,463</u>	<u>12,245</u>	<u>49,218</u>
5,813	5,992	(179)

יתרה ליום 1 בינואר, 2014

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד רכישות מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014

סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2014

ח. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
1,152,802	1,088,866
7,286	6,982
(3,825)	(3,740)
<u>3,461</u>	<u>3,242</u>
<u>1,156,263</u>	<u>1,092,108</u>

נכסי חוב שערכם לא נפגם : ללא פיגור

נכסים שערכם נפגם, ברוטו הפרשה להפסד

נכסי חוב שערכם נפגם, נטו

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

יצויין כי הסכומים שלעיל אינם מהווים רק את הסכום בפיגור בפועל אלא את כל יתרת החוב המעורבת בפיגור.

א. מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
235,667	252,879

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (0%-0.06%).

באשר לתנאי ההצמדה, ראה באור 34(ג)4).

ב. מזומנים ושווי מזומנים אחרים

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
151,264	47,527
16,243	82,400
<u>167,507</u>	<u>129,927</u>

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

פקדונות לזמן קצר

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (0%, זהה לאשתקד)

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריבית בשיעור 0%-0.06% (זהה לאשתקד). באשר לתנאי ההצמדה וריבית של המזומנים והפקדונות לזמן קצר, ראה באור 34(ג)4).

באור 14: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

הרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2014		ליום 31 בדצמבר, 2015	
מונפק	מונפק	מונפק	מונפק
ונפרע	ונפרע	ונפרע	ונפרע
רשום	רשום	רשום	רשום
400,000	181,924	400,000	181,924

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

במהלך 2014 ו-2015 לא היו תנועות בהון מונפק ונפרע של החברה.

ג. זכויות הנלוות למניות

1. זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

2. בשנת 2011 מחקה החברה את המניות מהמסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ד. דיבידנד שהוכרז ושולם

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על-ידי החברה:

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
32,000	56,000	27,000

סכום ששולם

ביום 29 במרס, 2015, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 5,000 אלפי ש"ח, אישורה של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון נתקבל ביום 31 במרס 2015. החלוקה בוצעה בפועל בחודש אפריל, 2015. הדיבידנד משקף תשלום של כ-2.7 אגורות למניה.

ביום 25 במאי, 2015 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של כ-22,000 אלפי ש"ח, בכפוף לאישור של המפקח. ביום 8 ביוני, 2015, ולאחר קבלת אישור הממונה כאמור, ביצעה החברה את החלוקה האמורה. הדיבידנד משקף תשלום של כ-12 אגורות למניה.

ה. קרן הערכה מחדש

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי הוגן (בניכוי השפעת מס) של רכוש קבוע.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. ניהול ודרישות הון

1. ההון הנדרש והקיים של החברה

ההון הנדרש והקיים של החברה נקבע בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) התשנ"ח-1998 על תיקוניה (להלן - תקנון ההון) והנחיות המפקח.

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
529,315	593,325	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
363,880	373,524	הון ראשוני בסיסי
1,219	-	הון משני נחות (כתבי התחייבות נדחים/ שטרי הון שהונפקו עד 31 בדצמבר 2011)
168,672	167,599	הון משני מורכב (ב)
169,891	167,599	סך הכל הון משני
60,218	81,417	הון שלישוני מורכב (ב)
230,109	249,016	סך הכל הון משני והון שלישוני
593,989	622,540	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
64,674	29,215	עודף ליום הדוח הכספי
		<u>פעילות לאחר תאריך המאזן</u>
13,081	-	הנפקת הון שלישוני מורכב (ראה באור 18(ה)(1)(א)(5))
(5,000)	-	דיבידנד שהוכרז (ראה ד' לעיל)
(3,333)	-	השפעת הכרזת הדיבידנד על ההון המשני
(604)	-	פרעון הון משני נחות מהבנקים
68,818	29,215	עודף לאחר תאריך המאזן

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

1. ניהול ודרישות הון (המשך)
1. (המשך)

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
189,119	202,253	תביעות תלויות בביטוח כללי וביטוח סיעודי
139,147	184,341	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז
31,011	27,697	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל מיוחדים בביטוח חיים
		נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
754	1,554	
98,584	102,597	נכסי השקעה ונכסים אחרים
17,805	19,605	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
49,895	52,278	סיכונים תפעוליים
3,000	3,000	דרישות הון מיוחדות על פי הנחיות המפקח
529,315	593,325	סה"כ הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

ב. לעניין כתבי התחייבות המהווים הון משני ושלישוני, ראה באור 18.

2. Solvency II

בחודש נובמבר 2014 פרסמה המפקחת מכתב למנהלי חברות הביטוח ("המכתב") בעניין מתווה ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II. במכתב מציינת המפקחת כי הפרלמנט האירופי החליט כי יישום הדירקטיבה באירופה יהיה בתחילת שנת 2016 ונקבעו לוחות זמנים ליישום ההנחיות הסופיות.

חברות ביטוח בישראל ידרשו לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים לשנת 2016. שינוי דרישות ההון כפוף בין היתר לשינוי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח - 1998.

בחודש יולי 2015 פרסמה המפקחת מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר הוראות מעבר ליישום Solvency II, המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

- מבטח שאינו עומד בדרישות ההון בשנה הראשונה ליישום הדירקטיבה יידרש לנקוט באמצעים הנדרשים על מנת לכסות את החוסר בהון או להקטין את פרופיל הסיכון על מנת להבטיח עמידה בדרישות ההון עד ליום 31 בדצמבר 2018.
- דרישת הון מוקטנת על חלק מהמניות המוחזקות ע"י החברה ביום 31 בדצמבר 2016. כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין מניות אלו תגיע לשיעורה המלא.

במסגרת זו, פרסמה המפקחת, בחודש אפריל 2015, מכתב על פיו "התרגיל, שיבוצע על דוחות 2014, משקף את ההנחיות האירופאיות. כמו כן צוין במכתב כי למען הסדר ספק ולמניעת חוסר ודאות בתהליך ההיערכות, כי התרגיל מבטא את החלטת הפיקוח בנוגע להתאמות הנדרשות לשוק הישראלי והן יובאו לידי ביטוי בהנחיות החדשות. עוד צוין במכתב כי לקראת יישום IQIS5 הממונה תוסיף ותעקוב אחר התפתחויות בהנחיות האירופאיות, ככל שיהיו, ותדון

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

1. ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

בהתאמות שידרשו לישראל. חברות ביטוח ידרשו לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים לסוף שנת 2016. ההנחיה לביצוע תרגיל IQIS4 כללה מספר שינויים ועדכונים אל מול IQIS2. עיקרי השינויים נוגעים לתרחישי ביטולים, אריכות ימים, ריבית, מניות, מרווח, מרווח סיכון ופרמיית הנזילות. את תוצאות התרגיל הגישה החברה לממונה ביום 31 באוגוסט 2015 בהתאם למתכונת שנקבעה.

על פי תוצאות התרגיל כאמור על מספרי דצמבר 2014 שבוצע לחברה קיים עודף בהון הקיים על ההון הנדרש גם לפי כללי דירקטיבת הסולבנסי כאמור.

יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך דרישות מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

בחודש מרס 2016, פרסמה המפקחת טיוטת חוזר שמטרתה הנחייה לביצוע תרגיל IQIS לשנת 2015 הכוללת מספר שינויים ועדכונים לעומת IQIS4. עיקרי השינויים בטיטה מתייחסים לייצוב עקומי ריבית חסרת סיכון באמצעות אקסטרפולציה עד לנקודת Ultimate Forward Rate, הרכב הון מוכר, דרישת הון פחותה להשקעה בתשתיות (הון וחוב), התאמת דרישת הון בגין חברות מנהלות, עדכון נוסחת חישוב דרישת הון בגין סיכון פרמיות ורזרבות בביטוח כללי, וכן עדכון ההנחיות בנוגע לדוח מיוחד של רואה חשבון מבקר, שיתמקד באומדן המיטבי (BE) ובמרווח הסיכון. ה-IQIS5 הינו הסקר הכמותי האחרון לפני יישום משטר כושר פירעון חדש המושתת על הוראות הדירקטיבה וחברות הביטוח יידרשו להגישו במהלך שנת 2016.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

א. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ל- 31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
903,213	923,121	15,716	12,271	918,929	935,392
(3,642)	(3,862)	-	-	(3,642)	(3,862)
899,571	919,259	15,716	12,271	915,287	931,530
1,625,883	1,758,077	434,783	368,150	2,060,666	2,126,227
2,525,454	2,677,336	450,499	380,421	2,975,953	3,057,757

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
חוזי ביטוח סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח ורווחי השקעה שאינם תלויי תשואה התחייבויות בגין ביטוח בביטוח כללי סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

ב. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל- 31 בדצמבר						
2014	2015	2014	2015	2014	2015	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
						ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
3,002,300	3,309,362	18,837	18,789	3,021,137	3,328,151	חוזי ביטוח
1,098,156	1,642,765	-	-	1,098,156	1,642,765	חוזי השקעה
4,100,456	4,952,127	18,837	18,789	4,119,293	4,970,916	
						בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
(15,841)	(17,064)	-	-	(15,841)	(17,064)	סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
<u>4,084,615</u>	<u>4,935,063</u>	<u>18,837</u>	<u>18,789</u>	<u>4,103,452</u>	<u>4,953,852</u>	

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסויימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או ההפסד מההשקעות שביצעה החברה. ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

ג. תנועה בהתחייבות ברוטו בגין חוזי ביטוח חיים תלויי תשואה ושאנים תלויי תשואה וחוזי השקעה

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח			
סך הכל	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח			
4,066,073	493,206	3,572,867	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
156,913	29,617	127,296	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
1,120,913	715,194	405,719	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(303,909)	(139,861)	(164,048)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
2,678	-	2,678	שינויים בהנחות
(4,446)	-	(4,446)	שינויים אחרים
5,038,222	1,098,156	3,940,066	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
39,008	(10,120)	49,128	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
1,321,991	891,461	430,530	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(508,029)	(336,732)	(171,297)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
15,486	-	15,486	שינויים בהנחות
(370)	-	(370)	שינויים אחרים
5,906,308	1,642,765	4,263,543	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

1. ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדו"ח.
4. גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.
5. שינויים בהנחות - בשנת 2014 בעקבות מחקר בגין שיעור מימוש הגמלא, החברה הגדילה את העתודות הביטוחיות בסכום של 4 מלש"ח. מנגד, בעקבות שינוי תמהיל של בחירת תקופת הבטחה קטנה העתודה ב-1.3 מלש"ח. בשנת 2015, בעקבות מחקר של מבטח משנה עדכנה החברה את העתודה לתביעות מסוג אובדן כושר עבודה בסך של כ-15.5 מיליון שח בברוטו (10.5 מיליון שח בשייר העצמי).
4. שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עיתיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. 1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים(*)

ל- 31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
ענף רכב חובה					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
160,571	147,794	-	-	160,571	147,794
תביעות תלויות					
975,798	1,042,727	358,573	274,785	1,334,371	1,317,512
<u>1,136,369</u>	<u>1,190,521</u>	<u>358,573</u>	<u>274,785</u>	<u>1,494,942</u>	<u>1,465,306</u>
סך הכל ענף רכב חובה					
ענפי חבויות					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
33,381	39,042	461	480	33,842	39,522
תביעות תלויות					
188,944	206,759	15,762	25,419	204,706	232,178
שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר					
-	550	-	-	-	550
<u>222,325</u>	<u>246,351</u>	<u>16,223</u>	<u>25,899</u>	<u>238,548</u>	<u>272,250</u>
<u>1,358,694</u>	<u>1,436,872</u>	<u>374,796</u>	<u>300,684</u>	<u>1,733,490</u>	<u>1,737,556</u>
ענפי רכוש ואחרים					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
166,974	197,968	38,678	34,359	205,652	232,327
תביעות תלויות					
100,215	118,799	21,309	33,107	121,524	151,906
שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר					
-	4,438	-	-	-	4,438
<u>267,189</u>	<u>321,205</u>	<u>59,987</u>	<u>67,466</u>	<u>327,176</u>	<u>388,671</u>
<u>1,625,883</u>	<u>1,758,077</u>	<u>434,783</u>	<u>368,150</u>	<u>2,060,666</u>	<u>2,126,227</u>
הוצאות רכישה נדחות:					
ענפי רכב חובה וחבויות					
27,457	25,385	123	117	27,580	25,502
ענפי רכוש ואחרים					
42,546	52,524	10,540	7,841	53,086	60,365
<u>70,003</u>	<u>77,909</u>	<u>10,663</u>	<u>7,958</u>	<u>80,666</u>	<u>85,867</u>
סך הכל					
התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:					
ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב(1) להלן)					
1,331,237	1,411,487	374,673	300,567	1,705,910	1,712,054
ענפי רכוש ואחרים (ראה ב(2) להלן)					
224,643	268,681	49,447	59,625	274,090	328,306
<u>1,555,880</u>	<u>1,680,168</u>	<u>424,120</u>	<u>360,192</u>	<u>1,980,000</u>	<u>2,040,360</u>
סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות					

(*) בדבר שינויים בחישוב עתודות ביטוח כללי, ראה באור 2(ה)2(ד)4

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

א. 2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

ל- 31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
1,231,887	1,327,814	375,343	305,822	1,607,230	1,633,636
					הערכות אקטואריות: מר עמר רקובר
					<u>הפרשות על בסיס הערכות אחרות</u>
33,071	45,459	20,301	27,490	53,371	72,948
					הערכות מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות
360,925	384,804	39,139	34,838	400,065	419,643
					עתודה בגין פרמיה שטרם הורווחה
393,996	430,263	59,440	62,328	453,436	492,591
					סך הכל התחייבויות ביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
<u>1,625,883</u>	<u>1,758,077</u>	<u>434,783</u>	<u>368,150</u>	<u>2,060,666</u>	<u>2,126,227</u>

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות
 1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
1,191,168	1,331,237	508,456	374,673	1,699,624	1,705,910
407,158	390,745	12,404	13,690	419,562	404,435
16,333	17,529	9,368	7,013	25,701	24,542
(34,748)	(47,870)	35,221	13,420	473	(34,450)
388,743	360,404	56,993	34,123	445,736	394,527
(8,362)	(14,527)	111	(23)	(8,251)	(14,550)
(200,495)	(265,627)	(138,086)	(108,206)	(338,581)	(373,833)
(208,857)	(280,154)	(137,975)	(108,229)	(346,832)	(388,383)
9,158	-	8,315	-	17,473	-
20,551	-	(8,536)	-	12,015	-
(29,831)	-	(22,288)	-	(52,119)	-
(122)	-	(22,509)	-	(22,631)	-
(39,695)	-	(30,292)	-	(69,987)	-
1,331,237	1,411,487	374,673	300,567	1,705,910	1,712,054

יתרה לתחילת השנה

עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת

שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות (4)

סך השינוי בעלות התביעות המצטברות

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:

בגין שנת חיתום שוטפת

בגין שנות חיתום קודמות

סך תשלומים לתקופה

צבירה בגין שנת חיתום שוטפת

שינוי בצבירה בגין שנים פתוחות

שחרור צבירה לתחילת השנה בגין שנת החיתום ששוחררה

סך שינוי בצבירה לתקופה

השפעת ביטול הצבירה וישום לראשונה של הנוהג המיטבי (ראה באור 2(ה)2(ד)4)

יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, צבירה, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. בשנת 2015 השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בעיקר מענף רכב חובה לאור המשך מגמה של שיפור בשכיחות התביעות ברכבים עם מערכות בטיחות ורכבי הליסינג. מנגד קיימת התפתחות שלילית בגין תביעות גדולות המכוסות בביטוח משנה. (ראה באור 16(ג)5 להלן).

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך):

2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2014	2015	2014	2015	2014	2015	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
						אלפי ש"ח
212,956	224,643	50,729	49,447	263,685	274,090	יתרה לתחילת השנה
274,589	331,003	43,388	68,892	317,977	399,895	עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח
8,606	12,035	8,771	936	17,377	12,971	שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (5)
283,195	343,038	52,159	69,828	335,354	412,866	שינוי בעלות התביעות המצטברות
						תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה:
(188,310)	(237,358)	(41,420)	(40,987)	(229,730)	(278,345)	בגין אירועים של שנת הדוח
(101,078)	(87,094)	(19,109)	(17,044)	(120,187)	(104,138)	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
(289,388)	(324,452)	(60,529)	(58,031)	(349,917)	(382,483)	סך תשלומים
8,977	15,439	3,026	3,956	12,003	19,395	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות
-	4,438	-	-	-	4,438	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר
8,903	5,575	4,062	(5,575)	12,965	-	השפעת יישום לראשונה של הנוהג המיטבי (ראה באור 2(ה)2(ד)4))
224,643	268,681	49,447	59,625	274,090	328,306	יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
3. שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח כוללים תשלומים בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ובתוספת השינוי ביתרת תביעות תלויות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח.
4. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הוצאות הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.
5. בשנת 2015 הגידול בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח בברוטו ובשייר נובע בעיקר מענף רכב-רכוש בעקבות התפתחות תביעות ישנות, בעיקר בגין תביעות צד ג'.

ליום 31 בדצמבר, 2015

סך הכל	שנת חיתום										
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015*										
	14,551	8,169	9,643	6,707	7,017	6,338	5,710	8,086	14,564	8,854	תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:
		43,628	40,929	44,824	42,620	32,273	38,345	53,370	67,489	59,704	לאחר שנה ראשונה
			99,896	106,343	98,358	78,483	79,227	104,396	127,100	108,824	לאחר שנתיים
				171,177	149,293	133,735	125,116	150,164	174,364	157,936	לאחר שלוש שנים
					203,047	174,175	169,435	196,917	214,965	202,768	לאחר ארבע שנים
						217,615	207,391	234,573	258,592	245,368	לאחר חמש שנים
							243,599	265,923	302,511	277,375	לאחר שש שנים
								294,733	323,918	310,685	לאחר שבע שנים
									345,542	330,076	לאחר תשע שנים
										343,166	לאחר עשר שנים
											אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:
	404,434	425,157	404,470	414,529	404,832	356,779	324,011	374,641	382,426	305,557	לאחר שנה ראשונה (**)
		407,792	374,803	413,316	404,006	358,944	328,982	373,087	382,489	306,573	לאחר שנתיים
			367,163	384,146	411,687	365,841	335,798	384,932	390,381	314,379	לאחר שלוש שנים
				377,525	350,704	297,645	320,533	341,478	362,079	305,335	לאחר ארבע שנים
					354,941	314,269	313,098	332,846	361,213	313,155	לאחר חמש שנים
						323,445	315,935	334,736	352,660	321,082	לאחר שש שנים
							317,545	343,673	364,612	333,113	לאחר שבע שנים
								355,649	369,674	346,980	לאחר שמונה שנים
									372,205	355,986	לאחר תשע שנים
										359,854	לאחר עשר שנים
											עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)
(101,628)						(25,800)	2,988	(14,171)	(10,126)	(54,519)	שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים
(6.25%)						(8.67%)	0.93%	(4.15%)	(2.80%)	(17.86%)	אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2015
3,640,554	404,434	407,793	367,163	377,525	354,941	323,445	317,545	355,649	372,205	359,854	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015
1,976,954	14,551	43,628	99,896	171,177	203,047	217,615	243,599	294,733	345,542	343,166	יתרת התביעות התלויות
1,663,600	389,883	364,165	267,267	206,348	151,894	105,830	73,946	60,916	26,663	16,688	תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005
48,454											סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה
1,712,054											וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2015

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הרווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור (ט)2(ד)4).

ליום 31 בדצמבר, 2015

שנת חיתום

סך הכל	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006			
				אלפי ₪ מותאמים למדד נובמבר, 2015 (*)									
	14,529	8,282	9,608	6,681	6,966	6,319	5,674	8,085	14,562	8,846	תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:		
		43,605	40,891	44,762	42,491	32,167	38,236	46,001	67,388	59,682	לאחר שנה ראשונה		
			99,825	105,851	98,210	78,323	79,025	97,012	126,996	108,801	לאחר שנתיים		
				169,959	148,900	133,571	82,292	140,259	174,251	157,911	לאחר שלוש שנים		
					202,180	170,460	88,133	143,233	214,828	202,362	לאחר ארבע שנים		
						212,402	92,971	148,634	217,994	243,352	לאחר חמש שנים		
							96,035	151,951	220,939	247,098	לאחר שש שנים		
								155,826	221,792	249,995	לאחר שבע שנים		
									223,232	252,367	לאחר שמונה שנים		
										253,952	לאחר תשע שנים		
											לאחר עשר שנים		
											אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:		
	390,745	412,588	380,613	390,435	380,731	337,575	323,096	335,097	380,525	299,055	לאחר שנה ראשונה (**)		
		383,524	363,640	383,894	372,871	333,691	318,360	325,920	376,247	299,852	לאחר שנתיים		
			359,131	359,010	381,134	342,119	325,034	336,634	383,560	304,858	לאחר שלוש שנים		
				356,938	335,032	287,356	95,958	298,726	355,250	298,541	לאחר ארבע שנים		
					337,497	295,227	97,010	153,269	356,231	306,731	לאחר חמש שנים		
						302,169	102,085	155,540	223,200	315,863	לאחר שש שנים		
							103,871	158,894	224,064	252,089	לאחר שבע שנים		
								162,851	224,636	253,362	לאחר שמונה שנים		
									225,880	255,296	לאחר תשע שנים		
										256,319	לאחר עשר שנים		
											העברת תיק למבטח משנה בחו"ל		
	549,459						203,588	147,428	133,839	64,604	עודף (חסור) לאחר שחרור הצבירה (***)		
	287,207				2,465	(14,813)	(7,913)	135,876	129,370	42,222	שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים		
	21.32%				-	(5.16%)	(8.25%)	45.49%	36.42%	14.14%	אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2015		
	2,878,925	390,745	383,524	359,131	356,938	337,497	302,169	103,871	162,851	225,880	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015		
	1,471,545	14,529	43,605	99,825	169,959	202,180	212,402	96,035	155,826	223,232	יתרת התביעות התלויות		
	1,407,380	376,216	339,919	259,306	186,979	135,317	89,768	7,836	7,025	2,648	תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005		
	4,107										סה כה התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2015		
	1,411,487												

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.
 (*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
 (***) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור (ט)2(ד)4).

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה (1)

ליום 31 בדצמבר, 2015

שנת חיתום

סך הכל	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
	אלפי ₪ מותאמים למדד נובמבר 2015 (*)									
	13,185	5,280	7,684	4,935	5,388	5,146	4,773	7,340	13,077	8,164
		34,394	35,725	39,246	37,816	28,101	35,448	50,559	64,019	57,741
			89,148	94,595	88,824	70,760	72,940	98,445	120,293	104,658
				150,776	135,352	122,387	115,537	139,198	164,317	150,479
					179,696	156,926	154,017	182,897	201,357	192,643
						192,450	187,011	215,137	241,818	232,037
							219,607	243,147	282,784	260,297
								268,083	303,315	290,706
									323,496	307,500
										11,506
	330,232	355,436	343,915	361,719	358,312	317,019	292,875	350,850	359,013	284,175
		345,017	320,298	362,584	359,519	320,443	299,157	351,510	361,573	286,668
			316,830	333,454	366,566	327,328	305,318	358,936	368,670	294,084
				323,688	309,575	267,291	296,975	319,858	342,961	287,918
					309,451	280,993	288,454	308,747	340,467	294,225
						283,857	285,314	308,379	330,654	300,059
							284,440	313,945	341,748	311,045
								321,826	346,260	323,496
									347,511	330,509
										25,826
251,668					125	(16,566)	12,535	(1,968)	(4,550)	262,092
13.79%					0.04%	(6.20%)	4.22%	(0.62%)	(1.33%)	91.03%
2,888,678	330,232	345,017	316,830	323,688	309,451	283,857	284,440	321,826	347,511	25,826
1,482,341	13,185	34,394	89,148	150,776	179,696	192,450	219,607	268,083	323,496	11,506
1,406,337	317,047	310,623	227,682	172,912	129,755	91,407	64,833	53,743	24,015	14,320
43,643										
1,449,980										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2015

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום

2005

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחייבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2015

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור

2(ט)2(ד)4).

ליום 31 בדצמבר, 2015

סך הכל	שנת חיתום									
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
	אלפי ₪ מותאמים למודד נובמבר, 2015 (*)									
	13,185	5,280	7,684	4,935	5,388	5,146	4,773	7,341	13,077	8,164
		34,394	35,725	39,246	37,816	28,101	35,448	43,218	63,923	57,741
			89,148	94,595	88,824	70,760	72,940	91,104	120,198	104,658
				150,776	135,352	122,387	72,940	129,353	164,222	150,479
					179,696	153,567	72,940	129,353	201,261	192,283
						153,567	72,940	129,353	201,261	230,066
							72,940	129,353	201,261	230,067
								129,354	201,261	230,067
									201,261	230,067
										230,068
	320,792	345,452	326,976	345,069	339,680	303,796	292,876	313,315	359,013	279,555
		326,581	311,270	341,794	336,965	303,599	290,965	306,348	357,160	281,788
			310,577	315,537	344,435	310,736	297,329	312,748	363,610	286,322
				310,206	295,075	257,450	72,940	277,272	336,206	281,151
					296,380	263,688	72,940	129,353	335,545	287,846
						231,425	72,940	129,353	201,261	294,886
							72,940	129,353	201,261	230,066
								129,354	201,261	230,066
									201,261	230,066
										230,068
549,459							203,588	147,428	133,839	64,604
361,274					1,304	26,024	-	147,917	134,944	51,083
23.77%					0.44%	10.11%	(0.00%)	53.35%	40.14%	18.17%
2,429,584	320,792	326,581	310,577	310,206	296,380	231,425	72,940	129,354	201,261	230,068
1,254,389	13,185	34,394	89,148	150,776	179,696	153,567	72,940	129,354	201,261	230,068
1,175,195	307,607	292,187	221,429	159,430	116,684	77,858	-	-	-	-
-										
1,175,195										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:
 לאחר שנה ראשונה
 לאחר שנתיים
 לאחר שלוש שנים
 לאחר ארבע שנים
 לאחר חמש שנים
 לאחר שש שנים
 לאחר שבע שנים
 לאחר שמונה שנים
 לאחר תשע שנים
 לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף שנה:
 לאחר שנה ראשונה (**)
 לאחר שנתיים
 לאחר שלוש שנים
 לאחר ארבע שנים
 לאחר חמש שנים
 לאחר שש שנים
 לאחר שבע שנים
 לאחר שמונה שנים
 לאחר תשע שנים
 לאחר עשר שנים

העברת תיק למבטח משנה בחו"ל
 עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)
 שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים
 אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2015
 תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015
 יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005

סהכ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2015

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.
 (*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
 (**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 (***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2(ט)2(ד)4).

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 5. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
אלפי ש"ח						
<u>310,376</u>	<u>336,481</u>	<u>386,925</u>	<u>398,581</u>	<u>387,438</u>	<u>411,801</u>	<u>389,571</u>
<u>23,813</u>	<u>65,782</u>	<u>69,305</u>	<u>58,128</u>	<u>33,600</u>	<u>27,715</u>	<u>8,916</u>
<u>39,947</u>	<u>57,738</u>	<u>54,579</u>	<u>46,572</u>	<u>35,525</u>	<u>24,323</u>	<u>7,451</u>

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015:

פרמיות ברוטו

רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על
הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת
החיתום

שנת חיתום						
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
אלפי ש"ח						
<u>316,456</u>	<u>310,376</u>	<u>336,481</u>	<u>386,930</u>	<u>398,595</u>	<u>387,517</u>	<u>426,263</u>
<u>33,034</u>	<u>23,341</u>	<u>63,064</u>	<u>62,296</u>	<u>41,180</u>	<u>18,081</u>	<u>8,389</u>
<u>43,098</u>	<u>39,475</u>	<u>53,223</u>	<u>47,869</u>	<u>37,166</u>	<u>23,395</u>	<u>8,901</u>

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014:

פרמיות ברוטו

רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על
הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת
החיתום

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות:

שנת חיתום						
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
אלפי ש"ח						
41,285	47,189	56,644	65,531	76,720	87,281	99,934
(733)	(1,476)	(1,666)	(1,015)	4,800	6,612	(4,206)
6,071	6,694	6,369	6,116	6,048	4,544	1,542

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015:

פרמיות ברוטו
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח
הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

שנת חיתום						
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
אלפי ש"ח						
29,754	41,285	47,191	56,640	65,509	76,676	87,197
(5,199)	593	1,859	(1,859)	508	(1,718)	(5,580)
3,890	5,702	6,138	5,286	4,722	3,861	1,574

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014:

פרמיות ברוטו
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח
הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2015

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			עד שנת (* 1990)	עד שנת 2003	משנת 2004 תלוי תשואה	אלפי ש"ח
		קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט					
1,648,981	-	-	-	-	-	-	952,010	696,971	-	-	-	-
1,792,231	-	-	-	-	-	1,735,258	56,973	-	-	-	-	-
126,702	-	-	-	-	-	8,484	32,344	85,874	-	-	-	-
560,334	-	-	-	-	-	45,377	424,880	90,077	-	-	-	-
135,295	8,035	-	8,710	2,789	34,856	29,987	42,837	8,081	-	-	-	-
4,263,543	8,035	-	8,710	2,789	34,856	1,819,106	1,509,044	881,003	-	-	-	-
1,642,765	-	-	-	-	-	1,642,765	-	-	-	-	-	-
5,906,308	8,035	-	8,710	2,789	34,856	3,461,871	1,509,044	881,003	-	-	-	-
4,952,139	-	-	-	-	11,373	3,442,120	1,498,646	-	-	-	-	-
954,169	8,035	-	8,710	2,789	23,483	19,751	10,398	881,003	-	-	-	-
5,906,308	8,035	-	8,710	2,789	34,856	3,461,871	1,509,044	881,003	-	-	-	-

(א) לפי חשיפה ביטוחית:
קצבה עם מקדמים
מובטחים:

עד חודש מאי 2001
מחודש יוני 2001
קצבה בתשלום
הוני (ללא אופציה
לקצבה)
מרכיבי סיכון אחרים
סך הכל בגין חוזי
ביטוח
התחייבויות בגין חוזי
השקעה
סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:
תלוי תשואה
אינו תלוי תשואה
סך הכל

(* המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2014

סך הכל	בריאות ואחר	סיעודי		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			עד שנת (* 1990)	עד שנת 2003	משנת 2004 תלוי תשואה	
		קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט				
1,602,944	-	-	-	-	-	-	909,448	693,496	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית: קצבה עם מקדמים מובטחים: עד חודש מאי 2001
1,507,826	-	-	-	-	-	1,454,930	52,896	-	-	-	-	מחודש יוני 2001
101,927	-	-	-	-	-	4,725	25,977	71,225	-	-	-	קצבה בתשלום
602,626	-	-	-	-	-	51,153	459,332	92,141	-	-	-	הוני (ללא אופציה לקצבה)
124,743	7,597	-	6,324	2,328	35,730	23,814	38,862	10,088	-	-	-	מרכיבי סיכון אחרים
3,940,066	7,597	-	6,324	2,328	35,730	1,534,622	1,486,515	866,950	-	-	-	סך הכל בגין חוזי ביטוח התחייבויות בגין חוזי השקעה
1,098,156	-	-	-	-	-	1,098,156	-	-	-	-	-	סך הכל
5,038,222	7,597	-	6,324	2,328	35,730	2,632,778	1,486,515	866,950	-	-	-	(ב) לפי חשיפה פיננסית: תלוי תשואה
4,095,746	-	-	-	-	7,066	2,613,811	1,474,869	-	-	-	-	אינו תלוי תשואה
942,476	7,597	-	6,324	2,328	28,664	18,967	11,646	866,950	-	-	-	סך הכל
5,038,222	7,597	-	6,324	2,328	35,730	2,632,778	1,486,515	866,950	-	-	-	

(* המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

סך הכל	בריאות אחר	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003	משנת 2004 תלוי תשואה
		סיכונים	פוליסות ללא מרכיב חסכון	פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה	פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
		קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט			
10,000	-	-	-	-	-	-	7,451	2,549
421,127	-	-	-	-	-	-	51,799	9,732
164,972	18,040	-	3,771	-	75,445	51,621	13,321	2,774
596,099	18,040	-	3,771	-	75,445	411,217	72,571	15,055
891,461						891,461	-	-
43,989						28,583	14,006	1,400
600,141	7,111	-	2,615	1,018	39,618	394,721	107,422	47,636
3,956						3,956	-	-
(3,837)	384	-	(263)	(891)	384	(2,873)	1,431	(2,009)
(59)	-	-	-	-	-	-	(19)	(40)
(3,896)	384	-	(263)	(891)	384	(2,873)	1,412	(2,049)
206,892	7,272	-	2,844	-	15,617	181,159	-	-
85,145						84,227	919	
56,012						56,012		
767,074						767,074		
58,009						58,009		
17,298						17,298		

פרמיות ברוטו:

מסורת/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים סך כל הרווח(הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה- עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 34 ה (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014

סך הכל	בריאות ואחר	סיעודי		פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
		קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
11,146	-	-	-	-	-	-	9,097	2,049
394,417	-	-	-	-	-	326,418	56,739	11,260
150,524	14,624	-	1,261	-	72,691	46,052	13,074	2,822
556,087	14,624	-	1,261	-	72,691	372,470	78,910	16,131
715,190						715,190	-	-
40,490						20,199	16,749	3,542
628,464	4,642	(53)	1,038	563	32,945	401,293	129,265	58,771
37,356						37,356	-	-
7,008	1,361	53	(111)	(856)	6,989	(6,940)	12,714	(6,202)
(128)	-	-	-	-	-	-	(43)	(85)
6,880	1,361	53	(111)	(856)	6,989	(6,940)	12,671	(6,287)
178,099	4,890	-	1,954	-	16,640	154,615	-	-
30,174						28,717	1,457	
56,012						56,012		
639,219						639,219		
89,054						89,054		
18,981						18,981		

פרמיות ברוטו:

מסורתי/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך כל הרווח(הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה- עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 34 ה (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013

סך הכל	בריאות ואחר	סיעודי		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
		קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
12,533	-	-	-	-	-	-	10,295	2,238
405,276	-	-	-	-	-	337,680	56,255	11,341
140,084	12,723	-	1,324	126	70,305	40,038	12,940	2,628
557,893	12,723	-	1,324	126	70,305	377,718	79,490	16,207
420,255	-	-	-	-	-	420,255	-	-
759,427	6,409	(42)	815	556	35,205	443,140	200,805	72,539
16,246	-	-	-	-	-	16,246	-	-
44,762	-	-	-	-	-	12,551	24,039	8,172
14,012	1,183	42	35	(323)	10,045	(7,305)	15,440	(5,105)
536	1	-	2	-	8	-	136	389
14,548	1,184	42	37	(323)	10,053	(7,305)	15,576	(4,716)
153,024	5,441	-	-	-	15,725	131,858	-	-
135,269	-	-	-	-	-	130,611	4,658	-
39,282	-	-	-	-	-	39,282	-	-
390,017	-	-	-	-	-	390,017	-	-
156,033	-	-	-	-	-	156,033	-	-
31,345	-	-	-	-	-	31,345	-	-

פרמיות ברוטו:
 מסורתית/מעורב 2,238
 מרכיב החסכון 11,341
 אחר 2,628
 סה"כ (2) 16,207
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח 420,255
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו 72,539
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה 16,246
 מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3) 8,172
 רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים (5,105)
 רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים 15,440
 סך כל הרווח(הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים (7,305)
 פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש 136
 פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח 15,576
 פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה- עסק חדש (4,716)
 פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה 131,858
 העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה 4,658
 העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה 39,282
 המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביטוח תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 34 ה (1) להלן).
 הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
 המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ג. מידע אודות תשואה ודמי ניהול בגין התחייבויות תלויות תשואה

דמי ניהול לשנה שהסתיימה ביום	דמי ניהול לשנה שהסתיימה ביום	דמי ניהול לשנה שהסתיימה ביום	תשואה שנתית ממוצעת נומינלית 5 שנים		תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
			לפני דמי ניהול	אחרי דמי ניהול	2015	2014	2013	2012	2011	
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	ניהול	ניהול	2015	2014	2013	2012	2011	
23,011	15,933	13,428	3.30	4.32	1.98	4.08	10.18	9.48	(4.14)	קרן י'
5,129	6,540	8,133	3.59	4.47	1.86	5.11	10.54	8.82	(3.98)	מסלולית כללית (*)
8,450	14,539	21,079								אחר
36,590	37,012	42,640								סך הכל

הסכומים שנכללו בסעיף דמי ניהול בגין פוליסות משתתפות ברווחים שבדוח עסקי ביטוח חיים חושבו בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח על בסיס התשואה והיתרות היומיות של עתודות הביטוח.

(*) החל משנת 2004.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ד. מידע אודות העברות כספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	אלפי ש"ח	
55,072	21,785	העברה לחברה מגופים אחרים :	
13,931	26,695	העברות מחברות ביטוח אחרות	
20,051	9,529	העברות מקרנות פנסיה	
		העברות מקופות גמל	
89,054	58,009	סך כל ההעברות לחברה	
7,582	1,252	העברות מהחברה לגופים אחרים:	
5,630	10,126	העברות לחברות ביטוח אחרות	
5,769	5,920	העברות לקרנות פנסיה	
18,981	17,298	העברות לקופות גמל	
70,073	40,711	סך כל ההעברות מהחברה	
		העברות נטו לחברה	

באור 18: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכונים ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן בבאור 34, בדבר מכשירים פיננסיים.

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2014	2015	2014	2015
אלפי ש"ח			
77,604	87,623	74,573	85,036
התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת			
כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים (ראה ה(1)(א) להלן)			
178,641	181,105	168,672	167,599
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים (ראה ה(1)(ב) להלן)			
256,245	268,728	243,245	252,635
סך התחייבויות פיננסיות (*)			
(*) מזה כתבי התחייבות נדחים המהווים הון משני ושלישוני בחברת ביטוח			
		168,672	167,599
		1,219	-
		60,218	81,417
		230,109	249,016

השווי ההוגן של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה הניתן לצורכי גילוי בלבד. שווי הוגן של כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים נקבע במודל DCF, תוך שימוש בשיעור ההיוון המשקף את שיעור הריבית של המנפיק לסוף תקופת הדיווח ושל אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים אחרים לפי שווים בבורסה.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

ב1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

31 בדצמבר, 2015

זכות לפדיון מוקדם	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	שעור הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	דירוג החוב וחברה מדרגת	סכום הלוואה מקורי אלפי ש"ח	מועד הנפקה	סוג ההון	סוג התחייבות
			אלפי ש"ח									
01.07.2018	רבעוני	01.07.2020	22,039	20,036	6.70%	לא סחיר	צמוד למדד	לא מדורג	20,000	27.06.2013	שלישוני	כתב התחייבות נדחה
01.07.2018	רבעוני	01.07.2020	40,280	40,000	פריים + 4.4%	לא סחיר	שקלי	לא מדורג	40,000	27.06.2013	שלישוני	כתב התחייבות נדחה
26.03.2018	רבעוני	26.03.2020	25,304	25,000	4.59%	לא סחיר	שקלי	לא מדורג	25,000	26.03.2015	שלישוני	כתב התחייבות נדחה
31.12.2018	חצי שנתי	31.12.2021	140,357	128,220	5.70%	סחיר	צמוד למדד	Baa2	122,401	05.01.2011	משני מורכב	כתב התחייבות נדחה(סדרה ראשונה)
28.02.2019	חצי שנתי	31.01.2025	40,748	39,379	3.85%	סחיר	צמוד למדד	Baa2	40,000	09.02.2014	משני מורכב	כתב התחייבות נדחה(סדרה שניה)
			<u>268,728</u>	<u>252,635</u>								סה"כ

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

ב1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

31 בדצמבר, 2014

זכות לפדיון מוקדם	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	שעור הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	דירוג החוב וחברה מדרגת	סכום הלוואה מקורי אלפי ש"ח	מועד הנפקה	סוג ההון	סוג התחייבות
			אלפי ש"ח									
אין	רבעוני	רבעוני עד 30.09.2016	8,873	8,682	6.60%	לא סחיר	צמוד למדד	לא מדורג	20,000	30.09.2009	משני נחות	כתב התחייבות נדחה
אין	רבעוני	רבעוני עד 01.04.2017	5,876	5,673	7.35%	לא סחיר	צמוד למדד	לא מדורג	11,000	29.03.2009	משני נחות	כתב התחייבות נדחה
01.07.2018	רבעוני	רבעוני עד 01.07.2020	22,860	20,218	6.70%	לא סחיר	צמוד למדד	לא מדורג	20,000	27.06.2013	שלישוני	כתב התחייבות נדחה
01.07.2018	רבעוני	רבעוני עד 01.07.2020	39,995	40,000	פריים +4.4%	לא סחיר	שקלי	לא מדורג	40,000	27.06.2013	שלישוני	כתב התחייבות נדחה
31.12.2018	חצי שנתי	31.12.2021	138,325	129,348	5.70%	סחיר	צמוד למדד	Baa2 negative	122,401	05.01.2011	משני מורכב	כתב התחייבות נדחה(סדרה ראשונה)
28.02.2019	חצי שנתי	31.01.2025	40,316	39,324	3.85%	סחיר	צמוד למדד	Baa2 negative	40,000	09.02.2014	משני מורכב	כתב התחייבות נדחה(סדרה שניה)
			<u>256,245</u>	<u>243,245</u>								סה"כ

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

22. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים בדבר ריבית והצמדה

31 בדצמבר		
ריבית אפקטיבית		
2014	2015	
אחוזים		בסיס הצמדה:
5.52	5.42	צמוד למדד המחירים לצרכן
6.15	5.46	שקלי
		ג. מועדי פירעון
ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
6,487	-	שנה ראשונה
6,650	-	שנה שניה
1,219	-	שנה שלישית
-	-	שנה רביעית
228,889	252,635	שנה חמישית ואילך
243,245	252,635	סה"כ

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן:

ריבית אפקטיבית		
31 בדצמבר		
2014	2015	
אחוזים		כתבי התחייבויות נדחים לתאגידים בנקאיים
2.8	3.76	

ה. פרטים נוספים

(1) כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים ומוסדות כספיים לצורך הון משני ושלישוני בחברה

א. לחברה כתבי התחייבות נדחים בסכום של 85,036 אלפי ש"ח מבנקים שונים.

1. ביום 30 בספטמבר, 2009 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לתאגיד בנקאי בסך של 20 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות הינו צמוד למדד המחירים לצרכן ונושא ריבית בשיעור 6.6%. פרעונו של כתב ההתחייבות הינו ב-20 בתשלומים רבעוניים החל מיום 1 בינואר, 2012 וכלה ביום 30 בספטמבר, 2016. כתב ההתחייבות משמש כהון משני נחות של החברה בהתאם לתקנות ההון. ביום 2 באפריל, 2015 ביצעה החברה פירעון מוקדם של כתב התחייבות נדחה.
2. ביום 29 במרס, 2009 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לתאגיד בנקאי בסך של 11 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות הינו צמוד למדד המחירים לצרכן ונושא ריבית בשיעור 7.35%. פרעונו של כתב ההתחייבות הינו ב-25 בתשלומים רבעוניים החל מיום 1 באפריל, 2009 וכלה ביום 1 באפריל, 2017. כתב ההתחייבות משמש כהון משני נחות של החברה בהתאם לתקנות ההון. ביום 2 באפריל, 2015 ביצעה החברה פירעון מוקדם של כתב התחייבות נדחה.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. פרטים נוספים (המשך)

(1) כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים ומוסדות כספיים לצורך הון משני ושלישוני בחברה (המשך)
א. המשך

3. ביום 27 ביוני, 2013 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לתאגיד בנקאי בסך של 20 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות הינו צמוד למדד המחירים לצרכן ונושא ריבית בשיעור 6.7%. פרעונו של כתב ההתחייבות הינו בתשלום אחד ביום 1 ביולי, 2020 עם אופציה לפרעון מוקדם ביום 1 ביולי, 2018. תשלום הריבית הינו מידי רבעון החל מיום 1 באוקטובר, 2013. כתב ההתחייבות משמש כהון שלישוני של החברה בהתאם לתקנות ההון.
 4. ביום 27 ביוני, 2013 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לתאגיד בנקאי בסך של 40 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות אינו צמוד למדד המחירים לצרכן ונושא ריבית בשיעור פריים+4.4%. פרעונו של כתב ההתחייבות הינו בתשלום אחד ביום 1 ביולי, 2020 עם אופציה לפרעון מוקדם ביום 1 ביולי, 2018. תשלום הריבית הינו מידי רבעון החל מיום 1 באוקטובר, 2013. כתב ההתחייבות משמש כהון שלישוני של החברה בהתאם לתקנות ההון.
 5. ביום 26 במרס, 2015 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לתאגיד בנקאי בסך של 25 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות אינו צמוד למדד המחירים לצרכן ונושא ריבית קבועה בשיעור 4.59%. פרעונו של כתב ההתחייבות הינו בתשלום אחד ביום 26 במרס, 2020 עם אופציה לפרעון מוקדם ביום 26 במרס, 2018. תשלום הריבית הינו מידי רבעון החל מיום 1 ביולי, 2015. כתב ההתחייבות משמש כהון שלישוני של החברה בהתאם לתקנות ההון.
- ב. לחברה כתבי התחייבות נדחים שהונפקו כאג"ח מהציבור בסכום של 167,599 אלפי ש"ח.
1. ביום 5 בינואר, 2011 התקיים מכרז לציבור לפיו הנפיקה החברה 92,401,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה 1) בתמורה כוללת (ברוטו) של 92,401,000 ש"ח. כמו כן, הנפיקה החברה בפברואר 2011, 30,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה 1) במסגרת הרחבת סדרה 1 של אגרות החוב. התמורה שהשתלמה לחברה בגין אגרות החוב הנוספות הסתכמה לסך של 31,380,000 ש"ח. סך הכל אגרות החוב סדרה 1 של החברה כוללת 122,401,000 ש"ח ערך נקוב, נושאות ריבית שנתית בשיעור 5.7%, צמודות (קרן וריבית) למדד שפורסם בגין חודש נובמבר 2010. תעודות התחייבות (סדרה 1) עומדות לפרעון בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר, 2021 עם אופציה לפרעון מוקדם ביום 31 בדצמבר, 2018.
 - אגרות החוב (סדרה 1) של החברה הוכרו על ידי המפקח, כהון משני מורכב בידי החברה.
 - הוצאות ההנפקה של אגרות החוב הנ"ל בסך 254 אלפי ש"ח, מוצגות בקיזוז מיתרת אגרות החוב.
 2. מכוח תשקיף מדף של החברה מיום 31 במאי, 2013, פרסמה החברה ביום 9 בפברואר, 2014 דוח הצעת מדף במסגרתו הנפיקה החברה 40,000,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 2) של החברה נושאות ריבית שנתית בשיעור 3.85% צמודות (קרן וריבית) למדד שפורסם בגין חודש דצמבר, 2013. תעודות התחייבות עומדות לפרעון בתשלום אחד ביום 31 בינואר, 2025 אם אופציה לפרעון מוקדם ביום 28 בפברואר, 2019. אגרות החוב (סדרה 2) של החברה הוכרו על ידי המפקח, כהון משני מורכב בידי החברה. התמורה ברוטו בגין ההנפקה האמורה הסתכמה לסך של כ-40 מיליון ש"ח. על פי האמור בדוח הצעת המדף, תמורת ההנפקה שימשה את החברה לשם עיבוי ההון הקיים בהתאם להוראות המפקח.
 - הוצאות ההנפקה של אגרות החוב הנ"ל בסך 621 אלפי ש"ח, מוצגות בקיזוז מיתרת אגרות החוב.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. פרטים נוספים (המשך)

(1) כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים ומוסדות כספיים לצורך הון משני בחברה (המשך)

ב. המשך

ביום 15 ביולי, 2015, פרסמה מדרוג דוח דירוג לחברה ולאגרות החוב (סדרה 1 ו-2) של החברה, לפיו הותירה את דירוגה של החברה בדירוג A3 עם אופק יציב ואת דירוגן של אגרות החוב (סדרה 1 ו-2) של החברה בדירוג Baa2 באופק יציב.

ג. כתבי ההתחייבויות הינן בעלות מאפיינים מיוחדים כמפורט להלן:

1. בהתקיימן של "נסיבות משהות להון שלישוני מורכב" ידחה תשלום קרן בגין תעודות ההתחייבות (סעיף א'3), (4) ו- (5) לעיל) אשר תמורתן הוכרה על ידי המפקח על הביטוח כהון שלישוני מורכב ("הון שלישוני").

"נסיבות משהות להון שלישוני מורכב" בהתאם להוראות המפקח על הביטוח משמען, התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות: (1) סכום ההון העצמי המוכר של החברה ירד אל מתחת להון המינימאלי הנדרש ממנה (על פי ההסדר התחיקתי, (וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים) שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הקרן הרלוונטי (2); המפקח על הביטוח הורה על דחיית תשלום קרן עקב פגיעה משמעותית בהון העצמי המוכר של החברה או אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לא לעמוד בהון המינימאלי הנדרש ממנה.

2. בהתקיימן של "נסיבות משהות להון משני מורכב" ידחו תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית בגין תעודות התחייבות (סדרה 1) אשר תמורתן הוכרה על ידי המפקח על הביטוח כהון משני מורכב.

"נסיבות משהות להון משני מורכב" בהתאם להוראות המפקח על הביטוח משמען: התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

ביחס לדחיית תשלום ריבית - (1) היעדר רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כמשמען בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית הרלוונטי;

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית - (1) סכום ההון העצמי המוכר של החברה ירד אל מתחת להון המינימאלי הנדרש ממנה (על פי הוראות הדין החלות על החברה על פי הנחיות המפקח על הביטוח (להלן: "ההסדר התחיקתי"), וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים שנתיים או רבעוניים שקדמו למועד פירעון הריבית ו/או הקרן הרלוונטי; (2) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון המינימאלי הנדרש ממנה (על פי ההסדר התחיקתי) ובלבד שהתקבל לכך אישור המפקח על הביטוח מראש; (3) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית ו/או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של תעודות ההתחייבות, ובלבד שהתקבל לכך אישור המפקח על הביטוח מראש (4) המפקח על הביטוח הורה על דחיית תשלום קרן ו/או ריבית עקב פגיעה משמעותית בהון העצמי המוכר של החברה או אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לא לעמוד בהון המינימאלי הנדרש ממנה.

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית להפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו שיוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכנית הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדויות השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכנית הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכנית ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2015, 2014 ו-2013 לסך של 1,327 אלפי ש"ח, 997 אלפי ש"ח ו-654 אלפי ש"ח, בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות. בנוסף, ישנן הפקדות בפוליסות ביטוח שהונפקו על ידי החברה אשר אינן מהוות נכסי תוכנית.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
21,031	23,447	התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת
(8,355)	(8,822)	שווי הוגן של נכסי התוכנית
12,676	14,625	סך הכל התחייבות, נטו
3,969	4,601	הטבות אחרות לזמן ארוך
16,645	19,226	סה"כ התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

יתרה ליום 1 בינואר, 2015	עלות שירות וסילוקים	הכנסות (הוצאות ריבית), נטו	הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד		רווח שנזקף לרווח כולל אחר				
			הפסד בתקופה	שנזקפו לרווח או הפסד	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות	רווח (הפסד) אקטוארי בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר בתקופה	הפקדות לתוכנית ע"י המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
(21,031)	(2,276)	(746)	(3,022)	1,372	314	(1,080)	(766)	-	(23,447)
8,355	(78)	319	241	(735)	-	(517)	(517)	1,478	8,822
(12,676)	(2,354)	(427)	(2,781)	637	314	(1,597)	(1,283)	1,478	(14,625)

התחייבויות להטבה

שווי הוגן של נכסי תוכנית

התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

	רווח שנזקף לרווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				יתרה ליום 1 בינואר, 2014	
	הפקדות	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר בתקופה	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות ודמוגרפיות בניסיון	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות ודמוגרפיות בניסיון	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות ודמוגרפיות בניסיון	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הכנסות (הוצאות ריבית), נטו	עלות שירות וסילוקים	עלות שירות וסילוקים		
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	המעביד	אחר בתקופה	בניסיון	בניסיון	מהתוכנית	בתקופה	נטו	ריבית), נטו	שירות וסילוקים	2014	
אלפי ש"ח											
(21,031)	-	1,238	282	956	1,510	(2,901)	(788)	(2,113)	(2,113)	(20,878)	התחייבויות להטבה
8,355	1,401	(171)	(171)	-	(835)	(1,473)	313	(1,788)	(1,788)	9,433	שווי הוגן של נכסי תוכנית
(12,676)	1,401	1,067	111	956	675	(4,374)	(475)	(3,901)	(3,901)	(11,445)	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

2013	2014	2015	
			%
3.91	3.66	3.74	שיעור ההיוון ליום 31 בדצמבר*)
4.18	3.91	3.66	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית
2.39	2.69	2.46	שיעור עליית שכר צפויה נומינלי

(* שיעור ההיוון ליום 31 בדצמבר 2015 מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.)

ד. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

1. להלן ההפקדות העתידיות הצפויות בתוכנית:

2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,443	1,514	עד שנה
1,486	1,552	משנה עד שנתיים
4,731	4,888	משנתיים עד 5 שנים
8,881	8,981	מ- 5 שנים עד 10 שנים
26,897	26,923	מעל 10 שנים
43,438	43,858	סך תשלומים צפויים

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ד. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים (המשך)

2. להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי
במחויבות
להטבה מוגדרת
אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2015:

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

עליית שכר של 1% 1,137

מבחן רגישות לשינוי שיעור היוון של התחייבות ונכסי התכנית

השינוי כתוצאה מ:

עליית שיעור היוון של 1% (912)
ירידת שיעור היוון של 1% 1,250

ליום 31 בדצמבר 2014:

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

עליית שכר של 1% 1,040

מבחן רגישות לשינוי שיעור היוון של התחייבות ונכסי התכנית

השינוי כתוצאה מ:

עליית שיעור היוון של 1% (867)
ירידת שיעור היוון של 1% 1,131

באור 20: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
17,344	12,791	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
1,834	1,865	ריבית לשלם
9,355	10,449	ספקים ונותני שירותים
5,153	8,356	מוסדות ורשויות ממשלתיות
27,708	29,015	סוכני ביטוח בגין עמלות
53,791	57,877	מבוטחים
1,439	1,629	הכנסות ופרמיה מראש
2,459	3,161	הפרשה לתביעות משפטיות
10,663	7,958	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה (ראה באור 2 (ה)(2)(ד)(4))
5,985	9,712	אחרים
<u>135,731</u>	<u>142,813</u>	

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 34(ג'4).

באור 21: - זכאים בגין חברות ביטוח

א. להלן ההרכב:

יתרות זכות

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
193,664	170,682	ביטוח כללי
32,359	35,880	פקדונות של מבטחי משנה
<u>226,023</u>	<u>206,562</u>	חשבונות אחרים
16,168	15,664	ביטוח חיים
3,120	6,860	פקדונות של מבטחי משנה
<u>19,288</u>	<u>22,524</u>	חשבונות אחרים
<u>245,311</u>	<u>229,086</u>	סה"כ חברות ביטוח בזכות

באור 21: - זכאים בגין חברות ביטוח (המשך)

ב. הסכמי ביטוח משנה מהותיים

ביטוח חיים

החברה חתמה על הסכם בתוקף מיום 1 בדצמבר, 2014 ועד לסוף שנת 2015 עם מבטח משנה בדרוג A- בדבר העברת 85% מפרמיית סיכון המוות בגין כלל מבוטחיה, למבטח המשנה כנגד תשלום פרמיית משנה. כמו כן, זכאית החברה לעמלת השתתפות ברווחים. בעקבות חתימת ההסכם, החברה חשופה רק ל 15% מסיכון המוות בשייר בגין מבוטחיה. העלות השנתית של החוזה אינה מהותית.

באור 22: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום

ביום 31 בדצמבר, 2015

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
494,500	101,599	596,099
930,683	131,706	1,062,389
1,425,183	233,305	1,658,488
(13,799)	(5,779)	(19,578)
<u>1,411,384</u>	<u>227,526</u>	<u>1,638,910</u>

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום

ביום 31 בדצמבר, 2014

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
502,677	53,410	556,087
907,300	120,708	1,028,008
1,409,977	174,118	1,584,095
(35,628)	(4,123)	(39,751)
<u>1,374,349</u>	<u>169,995</u>	<u>1,544,344</u>

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום

ביום 31 בדצמבר, 2013

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
514,422	43,471	557,893
837,057	112,751	949,808
1,351,479	156,222	1,507,701
(8,414)	(6,004)	(14,418)
<u>1,343,065</u>	<u>150,218</u>	<u>1,493,283</u>

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*
סך הכל פרמיות שהורווחו
(*) בביטוח כללי בלבד.

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
2,562	2,590	591
86,550	57,894	27,246
11,260	7,303	8,665
75,107	15,452	18,946
644	593	(563)
70,390	72,624	(1,173)
246,513	156,456	53,712
5,166	14,184	15,893
7,916	9,055	2,478
13,082	23,239	18,371
20,175	44,551	26,641
(2,688)	(767)	5,842
-	(316)	-
2,994	(845)	17,178
20,481	42,623	49,661
135,398	89,698	68,447
557	573	480
(1,179)	4,556	138
37	446	262
168,376	161,135	137,359
414,889	317,591	191,071
492	941	906

רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה נדל"ן להשקעה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

מזומנים ושווי מזומנים

אחרות

סך הכל רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו

רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים

הכנסות מנדל"ן להשקעה:

שערוך נדל"ן להשקעה

הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה

סה"כ הכנסות מנדל"ן להשקעה

רווחים מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:

נכסים פיננסיים זמינים למכירה (א)

נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)

נכסים המוצגים כמוחזקים לפדיון (ג)

נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ד)

הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה שאינם בשווי הוגן דרך ר"ה (**)

הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שמוצגים בשווי הוגן דרך ר"ה

רווח (הפסד) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך ר"ה ומנכסים אחרים

הכנסות מדיבידנד

סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון

(*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם (** בהכנסות אלה כלולות הכנסות בגין אג"ח מוחזקות לפדיון.

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
20,175	45,333	26,641
-	(782)	-
<u>20,175</u>	<u>44,551</u>	<u>26,641</u>

רווחים נטו מניירות ערך שמומשו
ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
סך הכל רווחים מהשקעות בגין נכסים פיננסיים
זמינים למכירה

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
(2,688)	(767)	5,842

שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש
בגין נכסים שיועדו דרך רווח והפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
-	(316)	-

ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח או הפסד

ד. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
-	-	17,262
2,994	(845)	(84)
<u>2,994</u>	<u>(845)</u>	<u>17,178</u>

רווחים נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות
וחייבים
ביטול ירידות ערך (ירידות ערך) נטו שנזקפו
לרווח והפסד
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין
הנכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

באור 24: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
15,656	7,966	5,022	דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
18,413	21,308	23,542	דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
2,521	7,738	14,076	דמי ניהול בגין חוזי השקעה
36,590	37,012	42,640	סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 25: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
30,274	38,039	68,558	עמלות ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה (ראה באור 21 (ב))

באור 26: - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
32,604	-	-	רווח הזדמנותי ברכישת נדל"ן להשקעה

ביום 20 במרץ, 2013, אישר דירקטוריון החברה, באופן עקרוני, רכישת מגרש מסחרי בקו חוף המרינה בעיר אשקלון ("מגרש 17"), כאשר אישור עקרוני זה, התבסס, בין היתר, על רווח הזדמנותי פוטנציאלי למימוש מיידי. הרווח ההזדמנותי נקרה בדרכה של החברה, בצל כניסת אחד משני השותפים בשותפות שהחזיקה בבעלות במגרש, "מרינה אשקלון 1992- שותפות מוגבלת" ("השותפות") להליכי כינוס, תוך שהבנק מינה כונס נכסים לנכסיו (להלן "הבנק"). בהתאם אולצה השותפות להשלים את עסקת המכר.

בהתאם לאמור, ביום 11 ביוני 2013, התקשרה החברה בהסכם מכר עם השותפות, לרכישת חלק ממגרש 17 כאמור בשטח של כ-12,000 מ"ר ("חלק 1"). בהסכם המכר ניתנה לחברה אופציה לרכוש את יתרת שטח המגרש (כ-8,000 מ"ר) הכולל זכויות בנייה נוספות ("חלק 2"). במהלך חודש דצמבר 2013, לאחר התקיימות מלוא התנאים המתלים כמפורט בהסכם האמור, הושלמה עסקת הרכישה והחברה מימשה את האופציה כאמור, כך שבעלותה חולשת על המגרש כולו, ללא שותפים וללא שעבודים.

המ"מ למימוש האופציה לרכישת יתרת המגרש (חלק 2) בוצע תחת אותם קשיים אליהם נקלעה השותפות, ורצון הבנק להחלטה של עסקת המכר.

תוספת המימוש של האופציה, כפי שתומחרה בין הצדדים, הושפעה גם מהעובדה שהניצול המיטבי של חלק 2 יכול היה להתבצע אך ורק על ידי החברה שהחזיקה בחלק 1, ובהתאם הושפע מהיכולת להקמת פרויקט על השטח הכולל את חלק 1 וחלק 2. בעזרת תכנון משולב בלחץ הבנק, ובמ"מ מהיר, נקבע גובה

באור 26: - הכנסות אחרות (המשך)

הרכישה ששיקף את מכלול הנסיבות דלעיל. לאור האמור, הצליחה החברה להוריד את מחיר האופציה שנקבע בהסכם במקור, כאמור בשל לחץ הבנק וכן לאור כמות אופציונלית מועטה של רוכשים לחלק 2 של מגרש 17 ללא החזקה בחלק 1.

מגרש 17 הינו מגרש המיועד לבנייה מסחרית בלבד במתחם המרינה באשקלון.

הרווח ההזדמנותי ברכישת הנדל"ן כאמור נזקף לדו"ח רווח והפסד בשנת 2013 ויוחס למגזר הביטוח הכללי ולמגזר הלא מיוחס למגזרי פעילות בסכומים של כ- 31.0 וכ- 1.6 מיליוני ש"ח לפני מס בהתאמה, כך שסעיף זה הסתכם בכ- 32.6 מיליוני ש"ח לפני מס. (הרווח הנקי לאחר מס מביצוע העיסקה כאמור הסתכם לסך של כ- 23 מיליוני שח).

באור 27: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
			בגין חוזי ביטוח חיים:
			תביעות ששולמו ותלויות בגין מקרי מוות, נכות ואחרים
55,172	64,513	66,499	
29,332	32,795	44,121	בניכוי ביטוח משנה (ראה באור 21 (ב))
25,840	31,718	22,378	
163,304	148,926	151,370	פוליסות שנפדו
18,227	10,951	15,526	פוליסות שמועדן תם
5,954	8,180	9,370	גמלאות
213,325	199,775	198,644	סך כל התביעות
516,839	398,294	354,177	גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
16,246	37,356	3,956	גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה
746,410	635,425	556,777	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי:
751,423	738,543	816,855	ברוטו
106,091	86,772	103,864	ביטוח משנה
645,332	651,771	712,991	בשייר
1,391,742	1,287,196	1,269,768	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

באור 28: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
158,357	182,483	200,644	הוצאות רכישה:
89,375	98,194	101,137	עמלות רכישה
(17,146)	(39,045)	(49,730)	הוצאות רכישה אחרות
230,586	241,632	252,051	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
40,292	46,440	54,231	סה"כ הוצאות רכישה
464	1,184	1,478	עמלות שוטפות אחרות
271,342	289,256	307,760	הוצאות שיווק אחרות
			סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 29: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
102,198	109,242	115,412	שכר עבודה ונלוות
(**22,511)	(**27,527)	(**22,700)	אחזקת משרדים ותקשורת
3,563	4,374	4,709	שיווק ופרסום
6,536	6,829	5,783	ייעוץ משפטי ומקצועי
4,332	4,617	4,933	סקרים והוצאות רפואיות
8,339	8,527	8,423	הוצאות בנק והבטחת אשראי
(**9,573)	(**11,205)	(**12,364)	פחת והפחתות
4,047	8,640	5,834	אחרות
161,099	180,961	180,158	סך הכל (*)
			בניכוי:
24,800	27,666	27,197	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
89,839	99,378	102,615	סכומים שסווגו בסעיף הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
46,460	53,917	50,346	הוצאות הנהלה וכלליות
16,794	18,576	21,936	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות מיכון בסך
			** סווג מחדש

באור 30: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
6,585	5,043	4,948	הוצאות ריבית, הפרשי שער והפרשי הצמדה בגין:
9,908	8,718	7,806	כתבי התחייבויות נדחים לבנקים
22,378	12,855	6,930	כתבי התחייבות נדחים לאחרים
38,871	26,616	19,684	מבטחי משנה
			סך הכל הוצאות מימון

באור 31: - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
-	901	-	הפסד ממימוש רכוש קבוע

באור 32: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

1. כללי

החברה הינה מוסד כספי כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף התשל"ו-1972. המס החל על מוסד כספי מורכב ממש חכרות וממס רווח.

על החברה המאוחדת פנינת אפרידר חל מס חכרות בלבד.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על החברה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחדש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

באור 32: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על החברה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

(א) הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף. ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנים 2013 ו-2014 נערכה על בסיס ההסכם לשנת 2012. ההפרשה בדוחות הכספיים לשנת 2015 מבוססת על הסכם שנחתם בחודש פברואר 2016 בגין השנים 2013 עד 2020.

ההסכמים האמורים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים, בגין שנות חיתום עד וכולל 2014, תותרנה בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד 2020 על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. אופן מיסוי הכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה.

4. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין שנת חיתום 2012. הסכום יוכר לצרכי מס בשנים 2013 ו-2014. בנוסף, החל משנת 2013 עד שנת 2020, יתואם חלק מהגידול בהפרשה והסכום שיתואם יוכר לצורכי מס במשך שלושת שנות המס הבאות.

ב. שיעורי המס החלים על החברה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. בחודש נובמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 תחול לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו.

3. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שיעור מס כולל	שיעור מס רווח	שיעור מס חברות	שנה
במוסדות כספיים	%		
36.22	(*) 17.58	25.0	2013
37.71	18.00	26.5	2014
(**) 37.58	(*) 17.75	26.5	2015
37.18	17.00	26.5	2016 ואילך

(* שיעור משוקלל.

(**) לעומת שיעור מס של 37.71% ערב פרסום התיקון.

באור 32: - מסים על הכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על החברה (המשך)

3. המשך

השינוי האמור בשיעור מס הרווח הביאו, בשנת 2015, להקטנת יתרות המסים הנדחים בסך של כ-0.4 מיליון ש"ח כנגד הקטנת הוצאות מסים בסך של כ-0.4 מיליון ש"ח. השפעה על הרווח הכולל זניחה.

4. ביום 4 בינואר, 2016 אושר בכנסת בקריאה שנייה ושלישית חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (הפחתת שיעור מס חברות) (התשע"ו 2015), אשר קבע בין היתר הפחתת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, מיום 1 בינואר 2016 ואילך יעמוד על 35.90%.

יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2015 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך המאזן ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע משינוי החוק.

להערכת החברה, אילו שינוי החוק היה מושלם עד ליום 31 בדצמבר, 2015 הוא היה מביא להקטנת יתרות המסים הנדחים בסך כ-2.5 מיליון ש"ח נוספים כנגד הקטנת הוצאות מסים בסך כ-2.5 מיליון ש"ח. השפעה על הרווח הכולל אינה מהותית.

ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו חקיקת החוק הושלמה למעשה, קרי במסגרת הרבעון הראשון של שנת 2016.

ג. שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2012. לחברות הבנות לא הוצאו שומות מיום היווסדן.

ד. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
24,290	32,284	9,144
10,281	4,961	13,751
1,046	-	(389)
376	-	326
<u>35,993</u>	<u>37,245</u>	<u>22,832</u>

מסים שוטפים
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים
התאמת יתרות מסים נדחים בעקבות שינוי בשיעורי המס
מסים בגין שנים קודמות

באור 32: - מסים על הכנסה (המשך)

ד. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד (המשך)

מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
1,537	(2)	(2,134)
-	2,904	686
(185)	402	(487)
<u>1,352</u>	<u>3,304</u>	<u>(1,935)</u>

מסים על הכנסה (הטבת מס) בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

מסים על הכנסה בגין הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד

מסים על הכנסה (הטבת מס) בגין רווח (הפסד) אקטוארי עבור תוכניות להטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי הון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
11,612	-
-	(2,095)

מסים על הכנסה בגין השפעה מצטברת ליום 31 בדצמבר, 2014 של יישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי (ראה באור 2(ה)(2)(ד)(4)) עדכון חלק מבטחי משנה בפרמיה שטרם הורווחה ובהוצאות רכישה נדחות(ראה באור 2(ה)(2)(ד)(4))

ה. מסים נדחים

ההרכב:

אחרים (בעיקר הפרשה לחובות מסופקים)	מכשירים פיננסיים	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים	התאמת ערך בניינים להשכרה ובנייני משרד	
סה"כ	אלפי ש"ח			
(32,643)	6,228	(590)	(18,174)	(20,107)
(3,304)	(402)	2	-	(2,904)
(4,961)	1,765	(2,536)	(4,331)	141
(40,908)	7,591	(3,124)	(22,505)	(22,870)
1,935	487	2,134	-	(686)
(13,362)	57	(3,566)	(5,593)	(4,260)
<u>(52,335)</u>	<u>8,135</u>	<u>(4,556)</u>	<u>(28,098)</u>	<u>(27,816)</u>

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר, 2014

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2014

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2015

באור 32: - מסים על הכנסה (המשך)

1. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
109,007	109,105	66,095
36.22%	37.71%	37.58%
39,483	41,143	24,839
257	356	430
(272)	(663)	(420)
(4,451)	(3,080)	(1,720)
(425)	(433)	(192)
1,046	-	(389)
376	-	326
(21)	(78)	(42)
35,993	37,245	22,832
33.02%	34.14%	34.54%

רווח לפני מסים על ההכנסה
 שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף ב(3) לעיל)
 מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
 הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס הכנסות פטורות
 מס רווח על הכנסות הפטורות ממס זה
 מס רווח על הכנסות מחברה מאוחדת
 עדכון יתרות מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס מסים בגין שנים קודמות אחרים
 מסים על ההכנסה
 שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 33: - רווח למניה

רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה

חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה התבסס על רווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
73,014	71,860	43,263

רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015
אלפים		
181,924	181,924	181,924

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

כללי

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח כללי.

פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;
- סיכונים תפעוליים;

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים בחברה מבוסס על אחריות הגורמים העסקיים לסיכונים הנלקחים על ידם, יחידות תומכות הכוללות אקטואריה, ביטוח משנה וחשבות, ותחום ניהול הסיכונים העוסק בזיהוי, מיפוי, מעקב ובקרה.

הדירקטוריון קובע מגבלות חשיפה להפסד המרבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון.

בחברה קיימים פורומים מקצועיים/ביטוחיים בראשות המנכ"ל וראש תחום הביטוח. ניתוחי חשיפות, רווחיות ענפית, ובדיקות תקופתיות של גורמי הסיכון מובאים באופן שוטף בפני הפורומים הנ"ל, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות.

הסיכונים המפורטים לעיל ממותנים על ידי פיזור גדול של חוזי הביטוח. הסיכונים מוקטנים גם על ידי בחירה וישום של אסטרטגיות חיתום ויצירת פיזור לפי ענפים, אזורים גיאוגרפים, סוגי הסיכון, גובה הכיסוי וכו'.

תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר חשש כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות, שמקורה אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות, בין השאר, להערכת הסיכון הגלום, ובמידת הצורך מותאמת הערכת הרזרבות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

כמו כן, בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.

החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

ב. דרישות חוקיות

על גופים מוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:

1. זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסים המהותיים לחוסנו של המבטח ולעמידה בחבותו למבטוחים קיימים ועתידיים, לרבות סיכונים מהותיים הנובעים מהנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה (משתפות ברווחים).
2. כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שיוגדרו על ידי המבטח ולתקופות עתידיות שיקבעו.
3. הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מחברת הביטוח לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.

כללי (המשך)

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

בשנים האחרונות נרשמה תנועתיות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם. החברה מושפעת מתנועתיות זו הן בגין תיק ההשקעות הסחיר של החברה, שאינו מוחזק כנגד התחייבויות תלויות תשואה (תיק "הנוסטר"), והן בגין דמי הניהול המשתנים שהיא גובה עבור ניהול הפוליסות המשתתפות ברווחים שהופקו בין השנים 1991 - 2003 כמפורט להלן.

1. חוזים תלויי תשואה

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברות הביטוח חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי חברת הביטוח מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנועתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה.

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר, 2015 - כ- 1.5 מיליארד ש"ח, משפיע על דמי הניהול בסך של כ- 2 מיליון ש"ח. השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות להלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (2)		שיעור הריבית (1)		
10%-	10%+	1%-	1%+	10%-	10%+	1%-	1%+	
אלפי ש"ח								
(5,195)	5,195	6,773	(6,773)	(4,211)	4,211	(14,516)	13,009	רווח (הפסד)
(6,483)	6,483	6,773	(6,773)	(5,541)	5,541	17,520	(17,309)	רווח (הפסד) כולל (3)

ליום 31 בדצמבר, 2014

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (2)		שיעור הריבית (1)		
10%-	10%+	1%-	1%+	10%-	10%+	1%-	1%+	
אלפי ש"ח								
(5,865)	5,865	6,274	(6,274)	(3,829)	3,829	(2,329)	1,196	רווח (הפסד)
(6,605)	6,605	6,274	(6,274)	(5,106)	5,106	24,180	(23,608)	רווח (הפסד) כולל (3)

(1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות והתחייבויות ביטוחיות כולל בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים.

(2) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה. הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 26.7% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה (31.12.14 - 28.8%).

ההשפעה של עליה/ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בגידול בסך 13,401 אלפי ש"ח וקטון בסך 15,597 אלפי ש"ח בהתאמה כמוסבר להלן:

בביטוחי חיים ובריאות, (למעט ההתחייבויות להשלמה לגמלה) שיעור ההיוון נגזר בדרך כלל מהריבית התעריפית ואינו משתנה בהכרח בהתאם לשינויים בריבית השוק / ובביטוח כללי ההתחייבויות אינן מהוונות.

ג. סיכוני שוק (המשך)

ההתחייבויות הביטוחיות אשר משתנות באופן ישיר או עקיף בהתאם לשינויים ברבית השוק ואשר, נכללו בניתוח הרגישות לעיל, הן בעיקר ההפרשה הנובעת מבדיקת נאותות ההתחייבויות הביטוחיות (LAT) ראה באור 38ה(1)(ה)1) להלן לגבי ביטוח חיים וההתחייבויות להשלמה לגמלה ראה באור 2(ט)1(1).

בעקבות המעבר לנוהג המיטבי החברה החלה להוון את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי החל מיום 31.12.14. ירידה בעתיד בריבית ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות אלה ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-12.7 מליון ש"ח אחרי מס.

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(4) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

3. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסי או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2015			
שאינו תלוי	תלוי	תלוי	
תשואה	תשואה	תשואה	סך הכל
אלפי ש"ח			
1,376,262	2,487,370	3,863,632	<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
			נכסי חוב סחירים
			נכסי חוב שאינם סחירים:
767,475	24,611	792,086	אג"ח חץ
324,633	95,622	420,255	אחר
			נכסים אחרים:
129,927	252,879	382,806	מזומנים ושווי מזומנים
380,421	18,789	399,210	נכסי ביטוח משנה
2,978,718	2,879,271	5,857,989	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
1,106,047	2,117,192	3,223,239	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר
4,084,765	4,996,463	9,081,228	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר</u>
252,635	-	252,635	התחייבויות פיננסיות
3,057,757	4,953,852	8,011,609	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
3,310,392	4,953,852	8,264,244	סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
400,938	42,522	443,460	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר
373,524	-	373,524	הון
4,084,854	4,996,374	9,081,228	סה"כ הון והתחייבויות
373,435	89	373,524	סך נכסים בניכוי התחייבויות

(* נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(** התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014

סך הכל	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
3,072,879	1,946,633	1,126,246	<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
			נכסי חוב סחירים
			נכסי חוב שאינם סחירים:
771,316	25,121	746,195	אג"ח חץ
522,711	114,118	408,593	אחר
			נכסים אחרים:
403,174	235,667	167,507	מזומנים ושווי מזומנים
469,336	18,837	450,499	נכסי ביטוח משנה
5,239,416	2,340,376	2,899,040	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
2,888,135	1,812,849	1,075,286	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר
<u>8,127,551</u>	<u>4,153,225</u>	<u>3,974,326</u>	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר</u>
243,245	-	243,245	התחייבויות פיננסיות
7,079,405	4,103,452	2,975,953	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
7,322,650	4,103,452	3,219,198	סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
441,021	30,601	410,420	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר
363,880	-	363,880	הון
<u>8,127,551</u>	<u>4,134,053</u>	<u>3,993,498</u>	סה"כ הון והתחייבויות
<u>363,880</u>	<u>19,172</u>	<u>344,708</u>	סך נכסים בניכוי התחייבויות

(* נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(** התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2015

סה"כ	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
44,049	-	44,049	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
272,051	69	271,982	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
101,696	-	101,696	-	-	-	רכוש קבוע
338,117	-	316,517	21,600	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
399,210	18,789	-	12	334,742	45,667	נכסי ביטוח משנה
19,718	-	-	-	19,718	-	נכסי מיסים שוטפים
30,831	230	-	-	426	30,175	חייבים ויתרות חובה
236,877	47,841	-	3,570	68,414	117,052	פרמיות לגבייה
4,676,655	4,676,655	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
						השקעות פיננסיות אחרות:
1,376,262	-	-	20,629	827,197	528,436	נכסי חוב סחירים
1,092,108	-	-	38,163	957,316	96,629	נכסי חוב שאינם סחירים
78,727	-	78,521	206	-	-	מניות
32,121	-	24,288	7,833	-	-	אחרות
<u>7,255,873</u>	<u>4,676,655</u>	<u>102,809</u>	<u>66,831</u>	<u>1,784,513</u>	<u>625,065</u>	סה"כ השקעות פיננסיות
252,879	252,879	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
129,927	-	-	11,866	-	118,061	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>9,081,228</u>	<u>4,996,463</u>	<u>837,053</u>	<u>103,879</u>	<u>2,207,813</u>	<u>936,020</u>	סך כל הנכסים

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	373,524	-	373,524
סך הכל הון התחייבויות :					
232,326	2,825,407	24	-	-	3,057,757
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
-	-	-	-	4,953,852	4,953,852
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
-	-	-	52,335	-	52,335
התחייבויות מסים נדחים					
19,226	-	-	-	-	19,226
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו					
49,486	279,891	-	-	42,522	371,899
זכאים ויתרות זכות					
65,000	187,635	-	-	-	252,635
התחייבויות פיננסיות					
<u>366,038</u>	<u>3,292,933</u>	<u>24</u>	<u>52,335</u>	<u>4,996,374</u>	<u>8,707,704</u>
סך הכל התחייבויות					
<u>366,038</u>	<u>3,292,933</u>	<u>24</u>	<u>425,859</u>	<u>4,996,374</u>	<u>9,081,228</u>
סך הכל הון והתחייבויות					
569,982	(1,085,120)	103,855	411,194	89	-
סך הכל חשיפה מאזנית					
(7,879)	-	-	-	(583,371)	(591,250)
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא					
<u>562,103</u>	<u>(1,085,120)</u>	<u>103,855</u>	<u>411,194</u>	<u>(584,859)</u>	<u>(591,250)</u>
סך הכל חשיפה מאזנית					

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2014						
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ	
אלפי ש"ח						
-	-	-	33,958	-	33,958	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	221,984	337	222,321	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	87,008	-	87,008	רכוש קבוע
-	-	-	-	31,900	31,900	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
-	-	21,600	351,219	-	372,819	נדל"ן להשקעה אחר
53,675	396,812	12	-	18,837	469,336	נכסי ביטוח משנה
-	-	-	-	-	-	נכסי מיסים שוטפים
16,967	356	-	-	1,056	18,379	חייבים ויתרות חובה
118,619	72,106	3,002	-	53,870	247,597	פרמיות לגבייה
-	-	-	-	3,811,558	3,811,558	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	-	-	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות:
360,820	753,549	11,877	-	-	1,126,246	נכסי חוב סחירים
95,480	1,041,293	18,015	-	-	1,154,788	נכסי חוב שאינם סחירים
-	1,475	-	-	-	1,475	פקדון בבנק
-	-	206	69,521	-	69,727	מניות
-	-	5,496	71,769	-	77,265	אחרות
456,300	1,796,317	35,594	141,290	3,811,558	6,241,059	סה"כ השקעות פיננסיות
-	-	-	-	235,667	235,667	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
61,449	-	106,058	-	-	167,507	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
707,010	2,265,591	166,266	835,459	4,153,225	8,127,551	סך כל הנכסים

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014

סה"כ	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
363,880	-	363,880	-	-	-	סך הכל הון התחייבויות:
						התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
2,975,953	-	-	24	2,770,278	205,651	
						התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
4,103,452	4,103,452	-	-	-	-	
						התחייבויות מסים נדחים
40,908	-	40,908	-	-	-	
						התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
16,645	-	-	-	-	16,645	
						זכאים ויתרות זכות
383,468	30,601	-	-	299,366	53,501	
						התחייבויות פיננסיות
243,245	-	-	-	203,245	40,000	
						סך הכל התחייבויות
7,763,671	4,134,053	40,908	24	3,272,889	315,797	
						סך הכל הון והתחייבויות
8,127,551	4,134,053	404,788	24	3,272,889	315,797	
						סך הכל חשיפה מאזנית
-	19,172	430,671	166,242	(1,007,298)	391,213	
						חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
(447,031)	(439,151)	-	-	-	(7,880)	
						סך הכל חשיפה מאזנית
(447,031)	(419,979)	430,671	166,242	(1,007,298)	383,333	

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הונניים

ליום 31 בדצמבר, 2015				
%	סך הכל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד מניות	
מסה"כ				
27.1	21,361	-	21,361	ענף משק
70.6	55,558	55,558	-	מסחר
2.3	1,808	1,808	-	השקעות והחזקות
				אחר
100	78,727	57,366	21,361	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2014				
%	סך הכל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד מניות	
מסה"כ				
28.6	19,927	206	19,721	ענף משק
70.3	49,012	49,012	-	מסחר
1.1	788	-	788	השקעות והחזקות
				אחר
100	69,727	49,218	20,509	סך הכל

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

2. חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות ירד מכל סיבה שהיא תהיה במקביל ירידה זהה בגובה התחייבויות החברה.

ד. סיכוני נזילות (המשך)

3. חוזים שאינם תלויי תשואה בביטוח חיים – 83.0% מתיק ביטוח החיים הינו בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.
- סיכון הנזילות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים 1.7% בלבד (כ-157 מיליון ש"ח) מכלל נכסי החברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2015.
4. מתוך יתרת הנכסים האמורה, סך של כ- 6.2 מיליארד ש"ח הינם נכסים סחירים ונזילים הניתנים למימוש מייד.
5. על פי תקנות דרכי השקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות, בסכום שלא יפחת מ-30% מההון הנדרש, בהתאמות המפורטות בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות במאזן.

מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:

כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהוני ולא יקצבה.

אכ"ע בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.

אחר - מדווח תחת העמודה "ללא מועד פירעון מוגדר". בביטוח כללי התחייבויות ביטוחיות בענפי ביטוח לא סטטיסטיים, למעט ענפי רכוש; התחייבויות ביטוחיות בענפים עליהם האקטואר לא חותם ועודף הכנסות על הוצאות (צבירה). בביטוח חיים תביעות תלויות. התחייבויות ביטוחיות בענפים לא סטטיסטיים בענף רכוש יכללו בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים* (*)						
סה"כ	ללא מועד פרעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה
אלפי ש"ח						
964,072	33,412	44,548	170,808	187,779	183,015	344,510
938,731	40,203	53,345	170,198	185,201	190,747	299,037

ליום 31 בדצמבר 2015
ליום 31 בדצמבר 2014

(*) לא כולל בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

סה"כ	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	עד 3 שנים
אלפי ש"ח			
2,015,315	330,693	394,661	1,289,961
1,928,801	301,028	388,624	1,239,149

ליום 31 בדצמבר 2015
ליום 31 בדצמבר 2014

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

סה"כ	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה
אלפי ש"ח			
333,026	181,957	137,316	13,753
1,642,765	-	-	1,642,765
325,858	192,116	115,138	18,604
1,098,156	-	-	1,098,156

ליום 31 בדצמבר 2015:
התחייבויות פיננסיות (*)

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה
ליום 31 בדצמבר 2014:
התחייבויות פיננסיות (*)
התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

(*) בבואה להעריך ולבחון את סיכון הנזילות, החברה בוחנת שטרי הון מהבנקים וכתבי התחייבות נדחים כמקשה אחת ללא הבחנה במסגרת ניהול וסקירת סיכון הנזילות.

ה. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים הם בסיס העסק של החברה. סיכונים אלה כוללים בין היתר:

- סיכוני חיתום: הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ואו בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.
 - סיכוני רזרבה: הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטוארים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:
 - (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
 - (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.
 - סיכון קטסטרופה: חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.
- גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 1.8% הינה כ- 528 מיליון ש"ח ברוטו מהם 5.9 מיליון ש"ח בשייר עצמי.
- לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח בבאור 16(א) - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי. בבאור 17(א) - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה לפי חשיפה ביטוחית.

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות

כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.
באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח. פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(1) תוכניות ביטוח מסוג "עדיף ומסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שנצבר בתוספת תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

(2) תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Reserve Net Premium", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות.

בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה, נכללת בעתודה גם הפרשה בגובה יתרת הבונוס המצטבר בפועל. הבונוס משקף את הפער בין התשואה בפועל בניכוי דמי ניהול לבין הריבית התעריפית.

(3) התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר נבנו לאחר בחינת נסיון החברה ובסיוע נתונים אשר פורסמו על-ידי אקטואר האוצר בחוזר המפקח משנת 2013.

(4) התחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח.

שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, שיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור היוון K, הנקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי. פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. באופן דומה תחושב הפרשה הדרגתית גם עבור פרמיות שתתקבלנה בעתיד במסגרת הפוליסות וזאת ממועד קבלת הפרמיות.

החברה קבעה שני ערכי K, אחד בגין פוליסות שמרכיב החסכון בהן תלוי תשואה ("פוליסות תלויות תשואה") ושני בגין פוליסות שמרכיב החסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ("פוליסות שאינן תלויות תשואה").

(5) התחייבויות בגין קצבאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים. בעת עדכון לוחות התמורה נעשית הגדלה הדרגתית של ההתחייבויות לגמלא בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות עד הגיע המבוטחים למועד הפרישה בהתאם לחוזרי המפקח. ככל שמקדמי הקצבה המובטחים בפוליסות גבוהים יותר, ההגדלה הנדרשת גבוהה יותר.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(6) תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור בפרמיה קבועה (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי, מחלות קשות, נכויות וכו') הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתית". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם Net Premium Reserve לשאר התוכניות מחושבת הרזרבה בגובה ה-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו).

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר.

(7) עתודה ל-IBNR (תביעות אשר אירעו וטרם דווחו) מחושבת בהתבסס על ניסיון העבר.

(8) ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, הפרשה להשתתפות ברווחים, עתודה ל-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו) והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

(9) ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות ואובדן כושר עבודה ונכויות.

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

- בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;
- בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים.
- בגין מוצרי בריאות וסיעוד שאינן תלויי תשואה, ריבית תעריפית ריאלית בשיעור 2.5%.

ירידה בשיעור הרבית לטווח הארוך עלולה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאיננו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). החברה בדקה את נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (LAT) ומצאה כי בהתחשב בגובה העתודות הקיימות אין צורך בהשלמה הנובעת מ-LAT. ראה באור 2ה' לעיל.

2. שיעורי תמותה ותחלואה

(א) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

ב) ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים מחושבת בהתאם ללוחות תמותה עדכניים.

עליה בהנחה של שיעור התמותה, עקב עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים.

ג) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל שההנחה לגבי שיעור התחלואה תעלה כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

3. שיעורי לקיחת גמלא

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, התנהלו, בגין כספים שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלא. שיעור זה נקבע על פי הנחיות הפיקוח.

4. שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על ההתחייבויות הביטוחיות ועל גמלאות המשולמות לכל החיים בתקופה שלפני התחלת התשלומים. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות הזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה והן מבוססות על סוג המוצר, משך החיים של המוצר ומגמות מכירה.

5. שיעורי המשכיות

לחברה אין ביטוחים קולקטיביים, כך שסעיף זה אינו רלוונטי.

6. ניתוחי רגישות בביטוח חיים

ליום 31 בדצמבר, 2015

שיעור הביטולים (פדיונות, סילוקים) והקטנות)		שיעור תמותה		שיעור תחלואה		שיעור לקיחת גמלא		רווח (הפסד)
10%-	10%+	10%-	10%+	10%-	10%+	5%-	5%+	
(472)	-	(11,151)	9,318	-	-	4,208	(4,208)	

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014

שיעור הביטולים (פדיונות, סילוקים) והקטנות)		שיעור תחלואה		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלא	
10%+	10%-	10%+	10%-	10%+	10%-	5%+	5%-
45	(514)	(839)	490	8,535	(10,414)	(3,917)	3,917

רווח (הפסד)

שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

בשנת 2014 בעקבות מחקר בגין שיעור מימוש הגמלא, החברה הגדילה את העתודות הביטוחיות בסכום של 4 מלש"ח. מנגד, בעקבות שינוי תמהיל של בחירת תקופת הבטחה קטנה העתודה ב-1.3 מלש"ח. בשנת 2015, בעקבות מחקר של מבטח משנה עדכנה החברה את העתודה לתביעות מסוג אובדן כושר עבודה בסך של כ-15.5 מיליון שח בברוטו (10.5 מיליון שח בשייר העצמי).

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
-	1.7	(0.4)	השפעת הקיטון (הגידול) בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודה המשלימה לגמלאות
4.0	4.0	-	שינוי בשיעור מימוש הגמלה
4.0	5.7	(0.4)	סך הכל לפני מס
2.5	3.5	(0.3)	סך הכל לאחר מס

ה
התחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים, בגין פוליסות שבתוקף (משולמות ומסולקות), שטרם הגיעו לשלב מימוש הקצבה או שמבוטחיהן הגיעו לגיל פרישה אך טרם החלו לקבל קצבה בפועל ("הפוליסות"), כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.
העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח.

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור היוון K המייצג את שיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי, הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיה עבור הפוליסה (להלן - "פקטור K"). פקטור K מובא בחשבון בחישוב ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה.

בחוזר העתודות לקצבה עודכנו לוחות התמותה על בסיס האומדנים המעודכנים של תוחלת החיים והשיפורים העתידיים בה וכן עודכנה הדרישה לאופן קביעת ערכי פקטור K. במסגרת חוזר זה נדרשת החברה לקבוע, על פי שיקול דעתו המקצועי של האקטואר שני ערכי K: האחד בגין התחייבויות בשל מרכיב חסכון תלוי תשואה, והשני בגין התחייבויות בשל מרכיב חסכון מבטיח תשואה. קביעת ערכי ה-K תעשה באופן זהיר, ועל בסיס בחינה של פוליסות שנמכרו לפני ה-1 ביוני 2001.

הניתוח מבוצע על בסיס הנחות פיננסיות שמרניות, באופן שמעיד על כך שדמי הניהול או המרווח הפיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד העתודה לתשלום קצבה בשל הפוליסה ותשלומי הפרמיות עבור הפוליסה, עשויים להפיק הכנסות עתידיות העולות על פקטור K, שיספיקו לכיסוי כל ההוצאות הקשורות לפוליסה ולהשקעות האמורות עד לגיל הפרישה הצפוי. ערך ה-K שיבחר יהיה זה שיביא לפריסה נאותה של העתודה לתשלום קצבה כאמור.

מעט לעת עורכת החברה מחקרים בהם היא בוחנת את שיעור המבוטחים המממשים את זכאותם לקבלת קצבה.

בשנת 2014 המשיכה מגמה של עליה מתונה בשיעור מימוש הזכאות לקצבה. ההשפעה של עדכון זה גרם לעליה בהפרשה בסך של כ-4.1 מיליוני ש"ח.

סכום ההפרשה, שנצבר בספרים במשך השנים עד ליום 31 בדצמבר 2014, הכולל את העדכון לעיל, הסתכם בסך של כ-61.2 מיליוני ש"ח (לעומת כ-45 מיליוני ש"ח אשתקד). יתרת ההפרשות בגובה הסכום המוערך ליום 31 בדצמבר 2015 בסך של כ-43 מיליון ש"ח, תיזקף לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה על פי נוסחה גיאומטרית המתחשבת, בין היתר, בפקטורי ריבית ההיוון - K, כמפורט לעיל.

העלות הכוללת (הנובעת, בין היתר, מהתארכות תוחלת החיים) של העתודה המשלימה לגמלאות, הצפויה להיות משולמת לאורך השנים בעתיד, בגין הכספים שנצברו בפוליסות לתום תקופת הדיווה, עומדת על סך של כ-104.2 מיליוני ש"ח (לעומת כ-101 מיליוני ש"ח אשתקד).

שינוי בהוראות המתייחסות למכירת תכניות ביטוח חיים משולבות בחסכון הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן - "מקדמי קצבה מובטחים")

(1) בחודש נובמבר 2012 פורסם חוזר "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים". על-פי החוזר נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 בינואר, 2013, חברת ביטוח לא תשווק תכנית ביטוח חיים משולבת בחסכון הכוללת מקדמי קצבה מובטחים, למעט: 1. מי שמלאו לו לפחות 60 שנה במועד המכירה 2. מי שיש לו חוזה ביטוח חיים הכולל מקדמי קצבה מובטחים ומבקש לבטלו כליל ולנייד את הכספים לחוזה ביטוח חדש עם מקדמי קצבה מובטחים והכל בכפוף לכללים נוספים שנקבעו לעניין זה בחוזר שפורסם.

מכתב שפורסם בהמשך לחוזר האמור, איפשר שיווק בהיקף מצומצם של תוכניות ביטוח עם מקדמי קצבה מובטחים בשנת 2013 בכפוף לאישור המפקח. בעקבות כך, החל מיום 1 בינואר, 2013, חלה ירידה משמעותית במשקל המכירות החדשות של ביטוחי חיים מתוך סך המכירות של מוצרי החסכון הפנסיוני בקבוצה ומנגד עליה במשקל המכירות החדשות של קרנות הפנסיה.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(2) בחודש דצמבר 2015 פורסם חוזר בעניין שיוק תוכניות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה מובטחים. החוזר מאפשר לשווק פוליסות המגלמות מקדם מובטח למבוטחים שהם בעלי פוליסה כזו ומבקשים לבצע נידוד וכן כולל הוראות לעניין שימור פוליסות כאמור. בהתאם לחוזר ניתן למכור פוליסות עם מקדם מובטח למי שמחזיק מוצר כאמור, בכפוף לקיומם של התנאים הבאים:

- במועד רכישת הפוליסה החדשה סכומי ההפקדות לפי פוליסה זו יהיו זהים לסכומי ההפקדות בפוליסה ממנה ינוידו הכספים.
- הגדלת הפקדות תתאפשר רק במקרים הקבועים בחוזר ובכלל זה הצמדה למדד או הגדלת שכר או הגדלת שיעורי ההפקדה בהתאם להסכם או לדין.

המקדמים בפוליסה החדשה יהיו זהים למקדמים שבפוליסה הקיימת, ויתקיימו לגביהם כל התנאים הכלולים בחוזר ובהם:

- הפוליסה החדשה תכלול את כל התנאים הקיימים בפוליסה המנוידת לעניין מקדמי הבטחת תוחלת ובכלל זה טבלת המקדמים והנוסחה להתאמת המקדם לפני פרישה.
- המקדמים יצורפו לפוליסה החדשה באמצעות נספח לכיסוי ביטוחי לאריכות ימים ("נספח לאריכות ימים").

לגבי נספח לאריכות ימים קבע החוזר מספר דרישות כולל דרישה שהנספח יתומחר בנפרד מיתר תנאי הפוליסה, והפרמיה שתשולם בגינו תהיה דינמית ותותאם לשינויים בסיכון התארכות תוחלת החיים.

שיעור דמי הניהול בפוליסה החדשה לא יעלה על שיעור דמי הניהול בפוליסה הקיימת. לעניין זה יראו דמי ניהול משתנים הכלולים בפוליסה קיימת כדמי ניהול מהיתרה הצבורה בשיעור של 0.5%.

במקרים שבהם מקדמי הבטחת תוחלת חיים שבפוליסה הקיימת מגלמים שיעור דמי ניהול העולה על שיעור דמי הניהול המרביים, בהתאם לתקנות דמי ניהול, יותאמו מקדמי הבטחת תוחלת חיים שבפוליסה החדשה לשיעור דמי הניהול המרביים.

על דירקטוריון המבטח לקבוע את מדיניות החברה לעניין שיוק פוליסות חדשות עם מקדם מובטח או שיעור דמי ניהול בפוליסות קיימות אגב הליך שימור. להערכת החברה לחוזר האמור עלולה להיות השפעה מהותית על רמת השימור של פוליסות אלו שעשויה להיות כרוכה גם בהפחתת דמי הניהול או על הגדלת היקפי הניוד ובהתאם לכך עלולה להיות בעלת השפעה מהותית על הרווחיות ועל הערך הגלום של החברה.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב התחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם היא פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב קסקו, בתי עסק וביטוח דירות.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב-"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

כיום התעריף האקטוארי הינו דיפרנציאלי וכל חברה מחשבת את התעריף על בסיס נסיונה הפרטי ותחת מגבלות בהמלצת רון בינה אקטוארית.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה.

עיתוי הגשת תביעות וסילוקה מושפעת ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה, חקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב "זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם היא פועלת (המשך)

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

פוליסות רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו ברמת השייר לבין הפרמיה שטרם הורווחה
- תביעות תלויות, תביעות ייצוגיות ואחרות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור מדיניות חשבונאית.

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות, שכיחות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיתוי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון LR לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

באור 34 - : ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציה המשפטיים.

ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק החברה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך חישוב התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים אקטואריים המפורטים להלן, בחירת השיטה המתאימה לכל ענף ביטוחי ולכל שנת חיתום או שנת אירוע, נקבעה על סמך שיקול דעת, לפי מידת ההתאמה של השיטה למקרה ולעיתים נעשה שימוש במספר שיטות שונות. במקרים מסויימים האקטואר מעדכן את המודלים בגין מגמות, פסיקה, שינויי חקיקה או גורמים אחרים שעשויים להשפיע על התביעות בעתיד באופן שונה מאשר ההתפתחות בעבר:

1. Chain Ladder

"שיטת הסולם" היא שיטה המתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות, על מנת להעריך את התפתחות התביעות הקיימות והעתידיות. השיטה מתאימה לחיזוי התפתחות התשלומים העתידיים והתפתחות כמות התביעות הצפויות.

עבור העתודה לביטוחי רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, חבות צד שלישי וחבות מעבידים השתמשה החברה במספר וריאציות של שיטת הסולם. (שיטת סולם לתשלומים מצטברים, שיטת סולם להתפתחות תביעות המבוסס על תשלומים ותלויות, שיטת סולם לתשלומים מצטברים בניטרול מקדמי התפתחות חריגים).

העתודה בענפי חובה וחבויות (חבות צד שלישי וחבות מעבידים) נבחנה כאמור במספר שיטות סולם. לגבי השנים הצעירות שבהן רמת אי הוודאות גבוהה ושיטת הסולם הציגה ערכים נמוכים מדי, השתמשה החברה בשיטת החלקה. השיטה מבוססת על בדיקת השינוי בתמהיל התיק ובעקבותיו השינוי הצפוי בעלות התביעות המשוקללת בתיק. בענפים אלו הוסיפה החברה אומדן מפורש לזנב ההתפלגות. מעבר לכך התווספה סטיית תקן אשר חושבה לפי שיטת Mack. לכל האמור התווספה הערכת התלויות לתביעות גדולות ויוצאות דופן, על סמך חוות דעת מומחי החברה במחלקת התביעות ואומדן לתביעות הגדולות IBNR (תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה). תביעות אלו הן בעלות אופי לא סטטיסטי, ולכן הוחרגו מהאומדן האקטוארי. בשנים הישנות נלקחו הערכים ממחלקת תביעות ללא אומדן האקטואריה, כאשר מדובר במספר קטן של תביעות פתוחות וההערכות הפרטניות מדויקות יותר מהמודל האקטוארי מהיכרותם את אופי התביעות.

בביטוחי רכב רכוש משתמשת החברה כאמור בשיטת סולם. המודל נבנה בנפרד עבור נזקי תאונה וצד ג' ועבור נזקי גניבה. המודל נבחן בהפרדה לסוגי רכב מאופיינים (רכב פרט ומסחרי מעל 3.5 טון וכו'), וכמודל כללי. התוצאות שהתקבלו היו דומות בשני המקרים.

העתודה לביטוחי דירות מחושבת על בסיס שיטת סולם כאמור, כאשר בכל שנת נזק נלקחת העתודה האקטוארית או הערכת מחלקת התביעות של החברה, הגבוה מביניהם.

בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח, כאמור בהמשך בחנה החברה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים העיקריים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי וביטוח קבלנים.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

1. Chain Ladder (המשך)

עקב היעדר מובהקות סטטיסטית לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

התביעות התלויות בענפים אלו הוערכו במקובץ לענפי החבויות (מקצועית ומוצר) יחד ולשאר ענפי הרכוש יחד. בדומה לענפים הלא מקובצים נעשה שימוש בשיטת הסולם, מעבר לכך התווספה סטיית תקן אשר חושבה לפי שיטת Mack.

2. BF (Bornhuetter-Ferguson):

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סך כל התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, על סמך שיטות אחרות (כגון: chain ladder) הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

3. ממוצעים:

לעיתים, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות.

4. במאזן הנוכחי, בענף רכב חובה וחבויות (צ"ג ומעבידים) נעשה שימוש במודל סטוכסטי להערכת הרזרבה (מודל BOOTSTRAP), וזאת לצורך עמידה בדרישות עמדת הממונה.

ב. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

1) נעשה היוון לתביעות תלויות בענף רכב חובה, צד ג' וחבות מעבידים בהתאם לשיעור ריבית שנתי של 2.0%. אולם בבדיקת העתודות על פי עקרונות חוזר הנוהג המיטבי נעשה היוון בשיעור ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמית אי נזילות.

2) נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה לכל ענפי בטוח כללי.

3) נכללה תוספת מפורשת לזנב ההתפלגות בענף חובה וחבויות (חבות צד שלישי וחבות מעבידים).

4) אומדן ההערכה לתביעות התלויות בענפי חובה וחבויות (חבות צד שלישי וחבות מעבידים) כולל תיקון בהתאם להוראות חוזר ביטוח 2013-1.

4. שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי

כאמור בבאור 2(2), החברה בחרה לאמץ את המדיניות החדשה לחישוב עתודות ביטוח כללי בהתאם להוראות החוזר כבר לדוחות הכספיים של שנת 2014. עמדת הממונה לעניין הנוהג המיטבי (ראה באור 2(2)) כוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

א. זהירות משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") - כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. השפעת החישוב כאמור הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בשנת 2014 בסכום של 30,266 אלפי ש"ח בשייר לפני מס.

ב. התייחסות תחת קריטריון זה לסיכון הרנדומלי והסיכונים הסיסטמיים, אשר משפיעים על גובה ההתחייבות הביטוחית שנקבעה.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4. שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי (המשך)

ג. לצורך קביעת שיעור הריבית להיוון תזרים ההתחייבויות נדרש האקטואר להתחשב בנושאים המפורטים בתקן ההיוון של אגודת האקטוארים בישראל, ולהציג את השיקולים (כולל הנחות ומגבלות) בבחירת שיעורי ההיוון.

ד. קיבוץ - לצורך עקרון הזהירות בענפים שאינם מקובצים (כהגדרתם בחוזר- ענפים סטטיסטיים), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים מקובצים (שאינם סטטיסטיים), ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

ה. קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שטרם חלפו.

בבדיקת עקרון ה"זהירות" כהגדרתו בחוזר קבע האקטואר כי העתודות ברכב חובה מספיקות מול דרישות החוזר. לגבי ענפי החבויות וענפי הרכוש חיזקה החברה, בעקבות הנוהג המיטבי את גובה עתודות הביטוח בהתאם לדרישות החוזר.

5. רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.

- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה.

- יצויין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמטיים.

6. שינויים בהנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

לא נעשו שינויים בבחירות מודל הערכה. אומצה עמדת הממונה, כאמור בסעיף 3 לעיל, וכתוצאה מאימוץ זה חוזקו עתודות הביטוח כבר בסוף שנת 2014, שנמצאו בחסר ונעשה עדכון במודלים האקטואריים (חיזוק סטיות תקן שנלקחו על בסיס מודל Mack) בכדי לעמוד בדרישות החוזר.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר, 2015			
סה"כ	שאינם סחירים ופקדונות אלפי ש"ח	סחירים (*)	
2,448,385	1,092,108	1,356,277	בארץ
19,985	-	19,985	בחו"ל
<u>2,468,370</u>	<u>1,092,108</u>	<u>1,376,262</u>	סה"כ נכסי חוב
ליום 31 בדצמבר, 2014			
סה"כ	שאינם סחירים ופקדונות אלפי ש"ח	סחירים (*)	
2,271,832	1,156,263	1,115,569	בארץ
10,677	-	10,677	בחו"ל
<u>2,282,509</u>	<u>1,156,263</u>	<u>1,126,246</u>	סה"כ נכסי חוב

(*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

באור 34 - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי					
ליום 31 בדצמבר 2015					
אלפי ש"ח					
	לא	נמוך	BBB	-AA	
סך הכל	מדורג	מ-BBB	עד +A	ומעלה	
					<u>נכסי חוב בארץ</u>
					<u>נכסי חוב סחירים</u>
824,491	-	-	-	824,491	אגרות חוב ממשלתיות
531,786	-	30,232	260,353	241,201	אגרות חוב קונצרניות
1,356,277	-	30,232	260,353	1,065,692	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
					<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
767,475	-	-	-	767,475	אגרות חוב ממשלתיות
200,147	-	565	69,248	130,334	אגרות חוב קונצרניות
-	-	-	-	-	פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
					<u>נכסי חוב אחרים לפי בטחונות</u>
747	-	-	-	747	הלוואות על פוליסות בטחונות אחרים
123,120	4,722	-	21,769	96,629	לא מובטחים
619	619	-	-	-	סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
1,092,108	5,341	565	91,017	995,185	סך הכל נכסי חוב בארץ
2,448,385	5,341	30,797	351,370	2,060,877	מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי
21,769	-	-	21,769	-	

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב (המשך)

דרוג מקומי					
ליום 31 בדצמבר, 2014					
אלפי ש"ח					
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה	
					<u>נכסי חוב בארץ</u>
					<u>נכסי חוב סחירים</u>
635,175	-	-	-	635,175	אגרות חוב ממשלתיות
480,394	-	22,500	311,083	146,811	אגרות חוב קונצרניות
<u>1,115,569</u>	<u>-</u>	<u>22,500</u>	<u>311,083</u>	<u>781,986</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
					<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
746,195	-	-	-	746,195	אגרות חוב ממשלתיות
269,299	-	1,272	78,196	189,831	אגרות חוב קונצרניות
1,475	-	-	-	1,475	פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
-	-	-	-	-	<u>נכסי חוב אחרים לפי בטחונות</u>
688	-	-	-	688	הלוואות על פוליסות
138,091	6,239	-	36,372	95,480	בטחונות אחרים
515	515	-	-	-	לא מובטחים
<u>1,156,263</u>	<u>6,754</u>	<u>1,272</u>	<u>114,568</u>	<u>1,033,669</u>	סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
<u>2,271,832</u>	<u>6,754</u>	<u>23,772</u>	<u>425,651</u>	<u>1,815,655</u>	סך הכל נכסי חוב בארץ
<u>36,372</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>36,372</u>	<u>-</u>	מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר, 2015				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
19,985	-	-	9,084	10,901

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר, 2014				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
10,677	-	-	-	10,677

אגרות חוב קונצרניות

2.א. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2015				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
16,518	16,518	-	-	-
32,121	15,147	-	-	16,974
129,927	-	-	(80)	130,007
178,566	31,665	-	(80)	146,981

חייבים ויתרות חובה למעט יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ) (המשך)

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר, 2014				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
16,554	16,554	-	-	-
77,265	77,265	-	-	-
164,658	-	-	-	164,658
258,477	93,819	-	-	164,658

חייבים ויתרות חובה למעט יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.3. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בחו"ל)

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2015				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
1	-	-	1	-

מזומנים ושווי
מזומנים

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר, 2014				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
2,849	-	-	-	2,849

מזומנים ושווי
מזומנים

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

1. דרוג פנימי מבוסס על מודל שגיבשה החברה כאשר החברה בוחנת באופן שוטף את הפערים, ככל שהם קיימים, בין דרוגים שבוצעו על ידה לבין דרוגים שבוצעו על ידי חברות דרוג חיצוניות בגין חברות דומות.
2. קיים שוני בסולמות דרוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. יצוין, כי בהתאם לחוזר שוק ההון 1-6-2008, בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, הורה המפקח כי עד ליום 1 בינואר 2009 על חברות הדירוג שקיבלו אישור מהממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון לפעול כחברה מדרגת בהתאם לחוזר שוק ההון 1/2004, לפרסם סולם המרה בין הדרוג המקומי לבין סולם הדירוג הבינלאומי.
3. מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בבאור נפרד.
4. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 236,877 אלפי ש"ח ראה באור 10 - פרמיה לגבייה.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2015

סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	
	אלפי ש"ח	
		<u>ענף משק</u>
4.73	116,593	בנקים
9.35	230,733	בינוי ונדל"ן
7.57	186,944	שירותים
13.86	342,134	אחר
35.51	876,404	
64.49	1,591,966	אג"ח מדינה
100.00	2,468,370	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2014

סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	
	אלפי ש"ח	
		<u>ענף משק</u>
2.61	59,469	בנקים
11.39	259,952	בינוי ונדל"ן
7.96	181,711	שירותים עסקים אחרים
1.64	37,502	תעשיות שונות
3.89	88,738	השקעות ואחזקות
1.64	37,501	שירותים פיננסיים
2.49	56,723	תקשורת
4.33	98,910	הלוואות לאנשים פרטיים
3.51	80,118	תשתיות
0.02	515	אחר
39.48	901,139	
60.52	1,381,370	אג"ח מדינה
100.00	2,282,509	סך הכל

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. ביטוח משנה

1. החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את המבטחים הישירים מחובתם כלפי מבוטחיהם על פי פוליסות הביטוח.

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד ו/או כמה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למוטחים. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. ביטוח משנה (המשך)

2. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2015

חובות בפיגור		סה"כ חשיפה (א)		נכסי ביטוח משנה		בביטוחי רכוש וחבויות		יתרות בחובה (זכות) נטו		פרמיות למבטחי משנה לשנת 2015		דרוג מבטחי המשנה	
				ביטוח כללי									
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	פיקדונות מבטחי משנה	סה"כ חשיפה (א)	אלפי ש"ח		בביטוחי רכוש וחבויות	בביטוח חבויות	בביטוח חיים	בביטוח (זכות) נטו	פרמיות למבטחי משנה לשנת 2015	דרוג מבטחי המשנה		
				תביעות תלויות	פרמיה שטרם הורוחה								
-	-	132,263	27,845	160,108	-	-	-	-	-	-	+AA	National Indemnity Co	
-	-	17,028	42,932	42,446	10,586	10,464	9,378	(12,914)	48,188	AA			
-	-	7,471	13,434	13,125	730	163	14,051	(7,164)	28,762	-AA		Munich Reinsurance Co	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	54,206	-AA		Partner Reinsurance Europe Ltd	
-	1	25,882	73,217	65,409	18,478	20,805	7,631	(13,224)	90,756	A			
-	-	3,702	21,205	18,936	3,313	3,406	-	(748)	11,393	-A		Odyssey Reinsurance Co	
-	-	-	84	181	-	-	-	(97)	-			נמוך מ-BBB או ללא דירוג	
-	1	186,346	178,717	300,205	33,107	34,838	31,060	(34,147)	233,305			סה"כ	

באור 34 - ניהול סיכונים (המשך)
 1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)
 5. ביטוח משנה (המשך)

2. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)
 ליום 31 בדצמבר, 2014

חובות בפיגור		סה"כ חשיפה (א)		נכסי ביטוח משנה		ביטוח כללי		יתרות בחובה (זכות) נטו	פרמיות למבטחי משנה לשנת 2014	דרוג מבטחי המשנה	
				פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות	פרמיה שטרם הורווחה	בביטוח רכוש וחבויות				
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח רכוש וחבויות	בביטוח חיים				
אלפי ש"ח											
-	-	72,190	155,127	227,317	-	-	-	-	-	+AA	National Indemnity Co
-	-	48,169	11,623	39,762	9,851	6,616	11,058	(7,495)	37,495	AA	
-	-	12,989	7,337	8,234	1,140	267	15,149	(4,464)	30,519	-AA	Munich Reinsurance Co
-	-	72,994	31,108	79,771	3,740	27,421	8,346	(15,176)	93,469	A	
-	-	25,361	4,637	23,136	2,514	4,835	-	(487)	12,635	-A	Odyssey Reinsurance Co
-	-	179	-	179	-	-	-	-	-	נמוך מ-BBB או ללא דירוג	
-	-	231,882	209,832	378,399	17,245	39,139	34,553	(27,622)	174,118		סה"כ

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

הערות

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: סך כל חלקם של מבטחי משנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות, בניכוי הפיקדונות שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.
- (ב) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים מסוימים בהם לא ניתן דירוג למבטח המשנה על ידי S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג AM-BEST והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ג) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה בחוזים היחסיים של החברה לסיכוני רעידת אדמה בשנת 2015 בהנחת הסתברות של נזק בשיעור של 1.8% (MPL) עומד על 894 מיליון ש"ח ובנוסף, החברה מגינה על השייר הישיר בהנחת הסתברות של נזק בשיעור של 1.8% (MPL) בגובה של כ- 524 מיליון ש"ח (אשתקד כ-426 מיליון ש"ח), ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו 15% (בדומה לאשתקד).
- (ד) לא קיימים מבטחי משנה נוספים פרט לאלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2015.
- (ה) לגבי הסכמים מיוחדים עם מבטחי משנה - ראה באור 21ב'.

2. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2015

סה"כ	פריטים לא	במטבע חוץ או	בש"ח		מזומנים ושווי מזומנים
			בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
252,879	-	39,320	-	213,559	מזומנים ושווי מזומנים
4,463,378	1,976,007	158,040	1,289,410	1,039,921	נכסים סחירים
213,277	91,713	17,809	103,755	-	נכסים בלתי סחירים
<u>4,929,534</u>	<u>2,067,720</u>	<u>215,169</u>	<u>1,393,165</u>	<u>1,253,480</u>	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר, 2014

סה"כ	פריטים לא	במטבע חוץ או	בש"ח		מזומנים ושווי מזומנים
			בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
235,667	-	52,631	-	183,036	מזומנים ושווי מזומנים
3,568,446	1,621,812	86,349	1,194,334	665,951	נכסים סחירים
243,112	101,142	16,525	125,445	-	נכסים בלתי סחירים
<u>4,047,225</u>	<u>1,722,954</u>	<u>155,505</u>	<u>1,319,779</u>	<u>848,987</u>	סך כל הנכסים

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

ליום 31 בדצמבר, 2015

דרוג מקומי (*)			
נמוך מ- BBB או לא	מדרג	BBB עד A	AA ומעלה
סה"כ (**)	אלפי ש"ח		
1,358,806	-	-	1,358,806
928,850	36,627	422,026	470,197
109,894	15,391	67,318	27,185
<u>2,397,550</u>	<u>52,018</u>	<u>489,344</u>	<u>1,856,188</u>

נכסי חוב בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
נכסי חוב אחרים - סחירים
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

ליום 31 בדצמבר, 2014

דרוג מקומי (*)			
נמוך מ-BBB	או לא מדרג	BBB עד A	AA ומעלה
סה"כ (**)	אלפי ש"ח		
1,061,928	-	-	1,061,928
824,712	42,724	404,148	377,840
116,849	17,791	69,375	29,683
<u>2,003,489</u>	<u>60,515</u>	<u>473,523</u>	<u>1,469,451</u>

נכסי חוב בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
נכסי חוב אחרים - סחירים
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

1. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דרוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2015				
אלפי ש"ח				
סך הכל	נמוך			
	לא מדורג (**)	מ-BBB	BBB	A ומעלה
114,061	-	48,145	54,054	11,863

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

דרוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2014				
אלפי ש"ח				
סך הכל	נמוך			
	לא מדורג (**)	מ-BBB	BBB	A ומעלה
69,099	-	28,305	28,608	12,186

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 34: - ניהול סיכונים (המשך)

ח. סיכונים גיאוגרפיים (*)

ליום 31 בדצמבר, 2015

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות(**)	נדל"ן להשקעה	תעודות סל	אגרות חוב	אגרות חוב	ממשלתיות קונצרניות	מניות	אלפי ש"ח	
2,960,003	(9,863)	2,969,866	253,906	316,517	16,974	77,412	713,091	1,591,966			ישראל
405,588	-	405,588	368,657	-	-	-	36,931	-			ארה"ב
52,229	-	52,229	27,418	21,600	-	1,315	1,895	-			אחר
<u>3,417,820</u>	<u>(9,863)</u>	<u>3,427,683</u>	<u>649,981</u>	<u>333,817</u>	<u>16,974</u>	<u>78,727</u>	<u>751,918</u>	<u>1,591,966</u>			סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2014

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות(**)	נדל"ן להשקעה	תעודות סל	אגרות חוב	אגרות חוב	ממשלתיות קונצרניות	מניות	אלפי ש"ח	
2,875,371	(7,880)	2,883,251	287,556	351,305	65,020	69,727	728,273	1,381,370			ישראל
317,772	-	317,772	287,961	-	-	-	29,811	-			ארה"ב
217,914	-	217,914	194,027	21,600	-	-	2,287	-			אחר
<u>3,411,057</u>	<u>(7,880)</u>	<u>3,418,937</u>	<u>769,544</u>	<u>372,905</u>	<u>65,020</u>	<u>69,727</u>	<u>760,371</u>	<u>1,381,370</u>			סה"כ

(*) הגילוי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.

(**) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2015

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים	בעל שליטה (החברה האם)	אלפי ש"ח	חייבים אחרים הלוואות (ראה באור 35 ה')	זכאים ויתרות זכות
90	118			
(*) 21,769	-			
(160)	-			

(*) יתרת ההלוואות הגבוהה ביותר במהלך השנה עמדה על 37,440 אלפי ש"ח.

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)
א. (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014

בעל עניין שליטה (החברה האם)	בעל עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח
חייבים אחרים	170	57
הלוואות (ראה באור 35 ה')	(* 36,372)	-
זכאים ויתרות זכות	(5,132)	-

(* יתרת ההלוואות הגבוהה ביותר במהלך השנה עמדה על 38,533 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
33,598	46,454	26,338	פרמיות ברוטו (*) (ראה סעיף י' להלן)
3,767	3,060	2,614	הכנסות מהשקעות (ראה סעיפים ה' ו-ז' להלן)
(3,832)	(3,947)	(6,991)	תביעות משולמות (ראה סעיפים ו, יב' ו-יג' להלן)
(16,584)	(17,964)	(11,836)	הוצאות הנהלה וכלליות (** (ראה סעיף ד' ו יא' להלן)

(* בעיקר: אלבר שירותי מימונית, חברה בבעלות בעל עניין, רוכשת מהחברה פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה בעבור רכבי הליסינג אשר נמצאים בבעלותה. החל בנובמבר, 2014 מחדשים כל הפוליסות של אלבר לתקופה של שנה קדימה, בעוד שבעבר היו פוליסות אלו מתחדשות לשיעורין מדי חודש.

(**) הוצאות בגין שכירת רכבים לחברה בבעלות בעל עניין, וכן הוצאות שכר והוצאות בגין ייעוץ לצדדים קשורים.

נושאי משרה ובעלי שליטה בחברה עשויים לרכוש, מידי פעם, חוזי ביטוח, חוזי השקעה או מוצרים פיננסיים אחרים שהונפקו על ידי הקבוצה וזאת בתנאי שוק ובמהלך העסקים הרגיל.

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2013		2014		2015		
מס'	מס'	מס'	מס'	מס'	מס'	
סכום אנשים	סכום אנשים	סכום אנשים	סכום אנשים	סכום אנשים	סכום אנשים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,661	9	11,153	9	6,510	9	הטבות לזמן קצר (*)
310	3	613	3	331	3	הטבות בגין סיום העסקה

(* כולל שכר ל- 6 דירקטורים חיצוניים בשנת 2015 בעלות של 1,062 אלפי ש"ח, בשנת 2014 בעלות של 1,066 אלפי ש"ח ובשנת 2013 בעלות של 1,014 אלפי ש"ח.

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים

חלק מפעילותה הכספית והביטוחית של החברה נעשית עם צדדים קשורים ובעלי עניין במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק. יתרות שטרם נפרעו לתום השנה אינן מובטחות, אינן נושאות ריבית ויישובן יעשה במזומן. לא התקבלו או ניתנו כל ערבויות בגין סכומים לקבל או לשלם. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015 החברה לא רשמה כל הפרשה לחובות מסופקים בגין סכומים לקבל מצדדים קשורים.

1. אלי אלעזרא - יו"ר החברה

בחודש פברואר 2007, בחודש מאי 2008, בחודש אפריל 2010 ובחודש מאי 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את תנאי העסקתו של מר אלעזרא כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה, כך שכיום תנאי העסקתו הינם כדלקמן:

א. שכרו החודשי (ברוטו) של מר אלעזרא יעמוד על סך של 170 אלפי ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן בגין חודש מאי 2012. מר אלעזרא לא יהיה זכאי לתשלום תוספת היוקר.

ב. מר אלעזרא יהיה זכאי למענק מיוחד בכל שנת כספים בגובה 3% מהרווח השנתי של החברה לפני מס בהתאם לדוחותיה הכספיים המבוקרים של החברה. הרווח לצורך חישוב הבונוס יחושב לאחר חלוקת הבונוסים לעובדים ולפני חלוקת הבונוסים למנכ"ל החברה, והינו בכפוף לכך שהרווח השנתי כאמור לעיל לאחר מס יהיה גבוה מסכום המייצג תשואה נטו של 15% ומעלה מהון חברה, מר אלעזרא יהיה זכאי למענק בגובה של עד 3 מיליון ש"ח ברוטו.

ג. החברה תפריש מדי חודש לתוכנית ביטוח פנסיונית או ביטוח מנהלים, לפי בחירת מר אלעזרא, סכומים בשיעור של 8.33% משכרו החודשי על חשבון פיצויי פיטורין, 5% על חשבון תגמולים, 2.5% לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, ו-7.5% לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות יעשו עד לתקרה המוכרת לצרכי מס מעת לעת, וכל עודף מעל לתקרה יוסף לשכרו של מר אלעזרא. במקרה של הפרשות מלאות בשכר לא יוסף לשכרו של מר אלעזרא ההפרשים בגין התקרות.

ד. החברה מעמידה לרשות מר אלעזרא רכב מקבוצת רישוי 7, ונושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש בו (למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים). המס בגין שווי השימוש ברכב מגולם, אולם גילום כאמור לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות הסוציאליות המפורטות בס"ק ג' לעיל.

ה. מר אלעזרא זכאי להחזר הוצאות שיוציא במסגרת ועבור עבודתו בחברה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום החזר.

ו. החברה תישא בהוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם אולם הגילום אינו מזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות המפורטות בס"ק ג' לעיל.

ז. מר אלעזרא זכאי ל-26 ימי חופשה בשנה ול-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. כן יהיה זכאי מר אלעזרא ל-10 ימי הבראה בשנה על פי התעריף המקובל בחברה.

ח. במסגרת התיקון להסכם שאושר באסיפה הכללית של בעלי מניות החברה בחודש אפריל 2010, הוארכה תקופת ההתקשרות עם מר אלעזרא עד לחודש אוקטובר 2016. תקופת ההעסקה ניתנת לסיום בכל עת על ידי מר אלעזרא או החברה, בהודעה מראש של 180 יום.

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים (המשך)

2. אתי אלישקוב - מנכ"לית החברה

בהתאם לתנאי העסקתה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה בחודש ינואר 2015, זכאית הגב' אלישקוב לשכר חודשי בסך של 96 אלפי ש"ח (ברוטו), צמוד למדד המחירים לצרכן של חודש ינואר 2015. הסכם העסקתה של הגב' אלישקוב אינו מוגבל בזמן והוא ניתן לסיום במתן הודעה מוקדמת, למעט במקרים המפורטים בהסכם העסקתה.

- א. החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים סכומים בשיעור של 8.33% מהשכר על חשבון פיצויי פיטורין ו-5% על חשבון תגמולים וכן תפריש, על חשבונה, לקרן ההשתלמות 7.5% מהשכר החודשי ברוטו (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס).
- ב. החברה תבטח את הגב' אלישקוב, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה.
- ג. החברה תשלם לגב' אלישקוב דמי אחזקת טלפון נייד.
- ד. החברה תעמיד לרשות הגב' אלישקוב מכונית בדרגה 7 ותשלם את המס בגין הרכב (הגב' אלישקוב אינה זכאית להטבות בגין גילום המס).

כמו כן, מנכ"לית החברה תהא זכאית למענק שנתי בגין כל שנה קלנדארית בה תכהן בתפקידה בשיעור של 3% מהרווח השנתי של החברה לפני מס בהתאם לדוחותיה הכספיים של החברה. המענק מוגבל לסכום של עד 1.5 מיליון ש"ח ברוטו, בכפוף לכך שהרווח השנתי אחרי מס יהיה גבוה מסכום המייצג תשואה נטו של 15% על הון החברה.

3. שמעון חזות - יועץ בכיר ליו"ר הדירקטוריון

ביום 27 בפברואר, 2014, מונה מר שמעון חזות, שכיהן עד אותה עת כדירקטור בחברה, לתפקיד יועץ ליו"ר דירקטוריון החברה בתחום הפיתוח העסקי והשקעות ריאליות. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר חזות בהיקף משרה של 50% תמורת שכר בסך 40,000 ש"ח בתוספת מע"מ כנגד חשבונת והחזר הוצאות שוטפות שיוציא אגב תפקידו. בחודשים ינואר ופברואר 2015 שונתה הגדרת תפקידו של מר חזות ליועץ ועוזר ליו"ר דירקטוריון החברה ובהתאם דירקטוריון החברה אישר מחדש את תנאי העסקתו כדלקמן: מר חזות יועסק כעובד של החברה בהיקף משרה של 60% ויהיה זכאי למשכורת חודשית (ברוטו) בסך של 30,000 ש"ח. בנוסף יהיה זכאי מר חזות לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה 6 כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב וכן הוא יהיה זכאי לתנאים סוציאליים אשר כוללים הפרשות על חשבון פיצויי פיטורין, ביטוח מנהלים אובדן כושר עבודה ולקרן השתלמות. מר חזות יהיה זכאי לכל התנאים למענקים ובנוסחים משתנים בהתאם למנגנון התגמול שנקבע במדיניות התגמול לנושאי משרה בחברה בדרגת סמנכ"ל.

ה. מתן הלוואה לחברה בבעלות בעל השליטה

בהתאם להחלטת אסיפת בעלי מניות החברה מיום 7 בינואר, 2009, אושרה העמדת הלוואה בסך 30,000 אלפי ש"ח לחברה הקשורה אפרידר החברה לשיכון ולפיתוח ישראל בע"מ (להלן - "אפרידר"), לתקופה של 4 שנים. הלוואה תישא הפרשי הצמדה וריבית לפי הגבוה משני אלה: הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 9%; הצמדה לשער היציג של הדולר (ארה"ב) וריבית צמודה לשער היציג של הדולר בשיעור שנתי של 6.25%. ביום 8 במרס, 2009, אישר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ("הממונה") לחברה להעמיד לאפרידר חלק מהלוואה בסכום שלא יעלה על 25 מיליון ש"ח. החברה העמידה סכום הלוואה זה לאפרידר ביום 9 במרס, 2009 ופנתה לממונה בבקשה לאשר גם את העמדת יתרת הלוואה בסכום של 5 מיליון ש"ח. ביום 15 במרס, 2009 הודיע הממונה לחברה כי אינו מתנגד להעמדת מלוא הלוואה בסכום שלא יעלה על 30 מיליון ש"ח לאפרידר ובהתאם, השלימה החברה את העמדת מלוא יתרת סכום הלוואה כאמור לאפרידר.

ביום 27 בינואר, 2013 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת של החברה מיום 23 בינואר, 2013 ומיום 27 בינואר 2013, תיקון להסכם הלוואה, במסגרתו עודכן שיעור הריבית ותוקנו מועדי הפירעון של הלוואה הנ"ל.

בהתאם לתיקון, קרן הלוואה הממודדת, בסך של כ- 34 מיליון ש"ח, תיפדה בשימונה תשלומים שנתיים שווים (קרן וריבית) החל מיום 31 במאי, 2014. לעניין זה, יצוין כי לאפרידר קיימת אופציה

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. מתן הלוואה לחברה בבעלות בעל השליטה

לדחיית תשלום הקרן הראשונה כך שתשתלם יחד עם תשלום הקרן השנייה ביום 31 במאי, 2015. כמו כן, הריבית עודכנה החל ממרס 2009 בתוספת של 0.4% וזאת בהתייחס לחלופת הצמדת המדד כאמור לעיל. ביום 24 בפברואר, 2014 הודיעה אפרידר על כוונתה לממש את האופציה לדחיית תשלום הקרן הראשונה כאמור לעיל.

יצוין כי, מר אלי אלעזרא העמיד ערבות אישית לטובת החברה להבטחת התחייבויותיה של אפרידר בהתאם להסכם ההלוואה.

יתרת חוב האשראי הכספי השוטף ליום 31 בדצמבר, 2015, הסתכמו לסך של כ-21.8 מליון ש"ח. לאחר שאפרידר הקדימה את ההחזר וביצעה בחודש יוני 2015 פירעון מוקדם בסכום של כ-4.5 מליון ש"ח ובחודש ספטמבר 2015 ביצעה פירעון מוקדם נוסף של כ-7.5 מליון ש"ח. בכך אפרידר הקדימה ושילמה את תשלום הקרן הראשונה והשנייה. בנוסף, בחודש אוקטובר 2015, אפרידר הקדימה ושילמה את התשלום שהיה צריך להיות משולם בחודש מאי 2016.

1. לקראת סוף שנת 2011 החלה החברה להציע למבוטחיה אשר רכשו פוליסות ביטוח רכב, שירותי דרך וגרירה מאת חברת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ (להלן - "ממסי") שהינה חברה בשליטת בעל השליטה בחברה (חברה בת בשליטת (60%) אלבר ציי-רכב (ר.צ) בע"מ). השירותים שהוענקו בפועל ממועד ההתקשרות היו בהיקף מצומצם ביותר.

ביום 26 בפברואר 2012 קיבל דירקטוריון החברה החלטה להרחיב את היקף ההתקשרות עם ממסי לצורך קבלת השירותים האמורים וזאת במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה אשר מעניק לחברה שירותים זהים לאלו המוענקים על ידי ממסי. בהמשך לכך, ביום 26 בפברואר, 2015 אישר דירקטוריון החברה את חידוש ההתקשרות האמורה בתנאים דומים. היקף השירותים הנרכשים ממסי על בסיס שנתי עומד על כ-3.1 מליון ש"ח.

בנוסף, ממסי רוכשת מהחברה פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלותה ומשמשים אותה בפעילותה השוטפת. היקף ההתקשרות השנתית עומדת על סך של כ-260 אלפי ש"ח.

על פי סיווג ההתקשרות על ידי ועדת הביקורת של החברה כהתקשרות שאינה חריגה וכן על בסיס נתונים שהובאו בפני חברי הדירקטוריון של החברה ביחס להתקשרות דומה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה, קבעו חברי הדירקטוריון של החברה כי תנאי ההתקשרות הינם בתנאי שוק, לטובת החברה ותנאייה הוגנים וסבירים.

ביום 27 במרץ, 2016 דירקטוריון החברה אישר את חידוש ההתקשרות האמורה עם ממסי ל-12 חודשים נוספים בתנאים זהים לאשתקד. האישור הינו לאחר שוועדת הביקורת של החברה סיווגה את ההתקשרות כהתקשרות שאינה חריגה.

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ז. הסכמים הקשורים במרכז מסחרי אפרידר באשקלון

בתאריך 29 במרס, 2009 רכשה החברה מאפרידר, כנגד הקצאת מניות, נכס מקרקעין בעיר אשקלון שבבעלות פנינת אפרידר בע"מ, חברת בת של החברה (להלן - "פנינת אפרידר") (ראה באור 7 להלן). במסגרת אישור האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה ניתן אישור להתקשרויות הבאות:

(1) הסכם שכירות בין פנינת אפרידר לבין אלבר שירותי מימונית בע"מ (להלן אלבר). אלבר תשכור מפנינת אפרידר שטחים הממוקמים במרכז מסחרי אפרידר. תקופת השכירות הנה עד ליום 31 בדצמבר, 2016 ודמי שכירות החודשיים הינם 2,000 דולר בתוספת מע"מ.

(2) הסכם שכירות בין פנינת אפרידר לבין אפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ (להלן אפרידר). במסגרת התקשרות זו תשכור אפרידר מפנינת אפרידר שטחים במרכז מסחרי אפרידר המשמשים אותה לצורך פעילותה (נכון למועד זה - 337 מ"ר) בתמורה ל-50 ש"ח למ"ר לחודש. ההסכם חודש מיום 1 באפריל, 2014 לתקופה של 12 חודשים (החל מ- 1 באפריל, 2014 ועד 31 במרס, 2015) + 2 תקופות אופציה בנות שנה כל אחת, כשהאחרונה עתידה להסתיים ביום 31 במרס, 2017. אפרידר החליטה לממש את האופציה הראשונה. התקשרות זו אושרה כהתקשרות בהתאם לתקנה 1(3) לתקנות החברה (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין) התש"ס-2000 כעסקת מסגרת.

(3) הסכם ניהול מרכז מסחרי אפרידר.

בתאריך 29 במרס, 2009 נחתם הסכם לתקופה של 5 שנים בין פנינת אפרידר לאפרידר לפיו אפרידר תנהל את המרכז המסחרי החל מה- 1 באפריל, 2009 עבור פנינת אפרידר. תקופת ההתקשרות הינה ל-12 חודשים, כשכל שנה יתחדש ההסכם מאליו למשך שנה וזאת עד ליום 31 במרס, 2014. ביום 1 באפריל, 2014 נחתם תוספת להסכם הניהול במסגרתו תמשיך אפרידר לנהל את המרכז המסחרי לתקופה של 36 חודשים. דמי הניהול שישולמו עבור ניהול זה הינם 9 ש"ח למ"ר לחודש.

ח. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה

תקנות החברה מאפשרות שיפוי וביטוח של דירקטורים ונושאי משרה על פי דין. בהתאם לכך, החליטה החברה לבטח את אחרייתם של נושאי משרה, והכל בכפוף להוראות הדין ולהגבלות נוספות.

הסכום ששולם עבור שיפוי וביטוח נושאי המשרה בחברה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
275	235	223

עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

ט. בחודש אוגוסט 2011 אישר דירקטוריון החברה את התקשרות החברה עם אפרידר החברה לשיכון פיתוח ישראל בע"מ (להלן: "אפרידר") שהינה חברה קשורה. במסגרת ההתקשרות, תרכוש החברה מאפרידר 6 קומות משרדים בשטח של 7,200 מ"ר בבניין משרדים ומסחר שמקימה אפרידר בסמיכות לאזור התעשייה של העיר אזור. בשנת 2014 שינתה החברה את יעוד הנכס מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה בעקבות רכישת בניין משרדים "גב ים" בחולון.

בחודש דצמבר 2015, התקשרו הצדדים בהסכם המבטל את התקשרותם בעסקה זו וזאת, בין היתר, נוכח מעבר של החברה לבניין משרדים חלופי אותו רכשה בעיר חולון. ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה קבעו, כי בנסיבות בהן לא קיים רוכש חלופי למלוא קומות המשרדים, הרי שביטול ההתקשרות בשקלול השבת מס הרכישה הינו לטובת החברה. הוראות הסכם הביטול קובעות, כי אפרידר תשיב לחברה את כספי התמורה ששולמה עד כה, כנגד השבת הערבויות שנמסרו לחברה. בכפוף לביצוע הפעולות הקבועות בהסכם הביטול, כל אחת מבין אפרידר והחברה הסכימו לוותר על כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה כנגד השנייה.

באור 35: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. אלבר רוכשת מהחברה פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה בעבור רכבי הליסינג וההשכרה אשר נמצאים בבעלותה וכן בעבור רכבים תפעוליים שבבעלותה. נכון למועד זה מסתכמת כמות הרכבים שבבעלות אלבר לסך של כ-28,950 רכבים וכן 9 רכבים תפעוליים. היקף ההתקשרות עמד בשנת 2015 על סך של כ-25.2 מיליון ש"ח.

יא. בהתאם להסכם ליסינג תפעולי החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ, חברה בת של אלבר (להלן: "אלבר ציי-רכב") כלי רכב מסוגים שונים. נכון למועד זה, העמידה אלבר ציי רכב לחברה המאוחדת 84 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית של כ-305 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ.

יב. במהלך שנת 2015 החברה התקשרה עם חברת מוטו פרטס בע"מ, חברה בת (75%) של ממסי (להלן: "מוטו פרטס") לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. התקשרות עם מוטו פרטס, הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה, אשר מעניק לחברה שירותים זהים לאלו המוענקים על ידי מוטו פרטס. להערכת החברה, העלות השנתית של רכישת חלקי החילוף ממוטו פרטס תעמוד על כ-5 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.

יג. בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי. ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. להערכת החברה, היקף ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס צפוי להסתכם לסך של 1.5 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.

באור 36: - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיפים 1-4, הנהלת החברה ביצעה הפרשה בדוחותיה הכספיים, וזאת בהתאם להערכתה המתבססת על חוות-דעת יועציה המשפטיים, כי יותר סביר מאשר לא (more likely than not), כי טענות ההגנה של החברה תדחה או מקום בו קיימת נכונות לפשרה מצד החברה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 5-8 להלן, אשר בהן להערכת הנהלה המתבססת בין היתר על חוות-דעת יועציה המשפטיים, יותר סביר מאשר לא (more likely than not), כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית תידחה, או לחילופין, תובענות בהן החברה עדיין לומדת את פרטיהן, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות:

1. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-71 מיליון ש"ח, אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ביום 5 באוגוסט, 2007. לטענת התובע הייצוגי, לאחר שנגנב רכבו בעודו מבוטח בחברה, שילמה לו החברה תגמולי ביטוח תוך הפחתת חלק מתגמולי הביטוח בגין העובדה שבעבר היה הרכב בבעלות חברת ליסינג, כאשר לטענת התובע, הפחתה זו נעשתה שלא כדין, שכן בהצעת הביטוח בכתב לא פורטו "המשתנים המפחיתים", זאת בניגוד להוראות חוזר מס' 12/2000 של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הממונה).

ביום 17 במרס, 2010 אושר הסדר פשרה שהוגש בתביעה מקבילה נגד חברת הביטוח "הראל" ע"י גליניק (להלן - גליניק), והנדון בפני כבוד השופטת רונן.

הסדר הפשרה שגובש בתביעת גליניק היה כדלקמן:

- (א) ציי רכב - חודש ביטוח חינם;
- (ב) קולקטיבים - יוחרגו מהקבוצה בהתאם לעמדת היועץ המשפטי לממשלה;
- (ג) יתר המבוטחים - 3 חודשי ביטוח חינם.

בדיון שהתקיים ביום 20 בינואר, 2011, סוכם כי הצדדים יגישו לביהמ"ש הסדר על פי המתווה שנקבע בפס"ד גליניק. לאחר הגשת הסדר כאמור, הביע היועץ המשפטי לממשלה את התנגדותו להסדר.

בהמשך שלח הממונה לכל חברות הביטוח טיוטת הכרעה עקרונית בסוגיה זו לשם קבלת תגובתן. לאחר קבלת תגובות החברות, הגיש הממונה הודעה לבית המשפט לפיה אין הוא רואה מקום למעורבותו בהליכים, אולם בהמשך הודיע כי התנגדותו להסדר שגובש בעינה עומדת.

באור 36: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

בדיון שהתקיים ביום 24 בפברואר, 2013, הורה השופט לצדדים, לבצע מקצה שיפורים בהסדר הפשרה. ביום 11 ביוני, 2013 הגישו הצדדים לבית המשפט הסדר פשרה מתוקן. ביום 18 ביולי, 2013 הגיש היועץ המשפטי לממשלה התנגדות להסדר הפשרה המתוקן שהוגש בתיק. בהמשך לכך ביקש בית המשפט מהצדדים את קבלת עמדתם בנוגע למינוי בודק מטעמו.

הצדדים הסכימו למינוי בודק מטעם בית המשפט, ובהתאם, מינה ביהמ"ש בודק מטעמו, וחוות דעתו, לרבות הבהרות ביחס אליה, הוגשו זה מכבר.

בין לבין, השופט בנימני שדן עד כה בתיק - פרש, ובמקומו ממשיך לדון בתיק השופט יצחק ענבר.

ביום 12 בפברואר, 2015 הוגש לבית המשפט הסכם פשרה הכולל את הערות בית המשפט.

ביום 11 במאי, 2015, ניתן על-ידי בית המשפט פסק דין המאשר את הסכם הפשרה שהוגש לבית המשפט. בהתאם להסדר הפשרה, החברה תרענן את נהליה בקשר עם העניין נשוא התובענה, וכן תעניק למבוטחיה, שאירע להם מקרה ביטוח של אובדן גמור בשלוש השנים שקדמו להגשת התביעה והופחתו להם סכומים מתגמולי הביטוח בשל התחשבות במשתנים מיוחדים העולים על סכומים אשר הוספו להם, ככל שהוספו, בשל התחשבות במשתנים מיוחדים (למעט מבוטחים הנמנים עם קולקטיב), זכאות לחודש או שלושה חודשי ביטוח חנם בביטוח רכב (רכוש) עד 3.5 טון, בהתאם לסוג המבוטח.

2. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-21 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ביום 13 באוגוסט, 2008. לטענת התובע הייצוגי, מאחר והחברה מחייבת את מבוטחיה להתקין אמצעי מיגון לרכבם, כתנאי לתוקף הכיסוי הביטוחי, עליה לשפותם, במקרי נזק כאמור, גם בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון.

הצדדים גיבשו מתווה מוסכם לקראת הסדר פשרה עתידי, ולאחר שנוסח ההסדר אושר על ידי כל חברות הביטוח המעורבות בתיק, הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התנגדותו להסדר. לאור התנגדותו, והתנגדות ב"כ התובעים הייצוגיים לחלק מעיקרי ההסדר, התכנסו הצדדים לצורך גיבוש הסדר פשרה מתוקן. בהמשך, הגישו הצדדים הסדר פשרה מתוקן לבית המשפט, אולם החברה לא הצטרפה להסדר האמור.

ביום 2 באוגוסט, 2012 ניתנה החלטה על ידי השופטת אגמון במסגרתה הורתה על מינוי בודק שיבחן את ההסדר המוצע. בהמשך, התקבלה עמדת הממונה והיועץ המשפטי לממשלה להסדר המתוקן שהוגש, כאשר הערות המהותיות נגעו לשיעור הפחת ושכר טרחת עוה"ד.

בהמשך, העביר הבודק את חוות דעתו בנוגע לסבירות הפשרה ביחס לחברות שהצטרפו להסדר.

בהמשך לאמור, התבקש בית המשפט לאשר את הסדר הפשרה. בתגובה, הורה בית המשפט לשתי חברות שלא הצטרפו להסדר, וביניהן החברה, להבהיר מדוע לא הצטרפו עד כה לפשרה. בית המשפט הציע כי החברה תשקול להצטרף להסדר ללא בדיקת בודק.

ביום 14 ביולי, 2014, הודיעה החברה כי היא מסכימה להצטרף להסדר הפשרה שהוגש לאישור בית המשפט.

ביום 22 בדצמבר, 2014 ניתנה על ידי בית המשפט החלטה לפיה הסכם הפשרה יאושר בכפוף להסכמת הצדדים לשינויים בו, המתייחסים, בין היתר, לאופן ביצוע ההשבה, להסדר שיקבע בעתיד ולסכומים שישולמו במסגרת הסכם הפשרה.

בית המשפט הורה לחברות הביטוח להשיב בתוך 30 יום האם הן מקבלות את התיקונים המפורטים בהחלטתו.

בתגובה, עתרו חברות הביטוח לבית המשפט בבקשה לקיים דיון לשם קבלת הבהרות ביחס לשינויים הנדרשים.

ביום 11 בפברואר, 2015 התקיים דיון בפני כב' השופטת מיכל אגמון.

באור 36: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
2. (המשך)

בדיון ניתנה לבאי כוח חברות הביטוח הזדמנות להתייחס להחלטת בית המשפט בנוגע להסכם הפשרה, כאשר בית המשפט התבקש להבהיר נקודות שונות העולות מהחלטתו.

באותו דיון ביקשה נציגת היועץ המשפטי לממשלה שהות להגיש את התייחסותה לדברים שהועלו במהלך הדיון.

בית המשפט נתן לנציגת היועץ המשפטי לממשלה שהות בת שלושה שבועות לעשות זאת, אולם אף שהמועד הנ"ל כבר חלף, הרי בשל עיצומים בפרקליטות טרם נמסרה עמדתו/התייחסותו של היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 5 במאי, 2015, בית המשפט הורה לצדדים לפנות לבודק על מנת שיבחן את אופן יישומו של ההסכם לאחר שתוקן בהתאם להנחיות ביהמ"ש.
ביום 17 בדצמבר 2015 הוגשה לבית המשפט חוות דעתו המשלימה של הבודק.
ביום 21 בפברואר 2016 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה שיעור פחת שיש לנכות משווי אמצעי המיגון של מבוטחים שאינם יודעים את מועד התקנתם הינו 50%.

3. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-16.5 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ביום 1 ביוני, 2011. לטענת התובע הייצוגי, המשיבות מעכבות אצלן תגמולי ביטוח מחמת עיקולים או צווי כינוס המוטלים על תגמולים אלו, וכאשר תגמולים אלו מועברים לבסוף למבוטח, הם מועברים בערכים נומינאליים בלבד, או במקרים מסוימים, בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, וזאת לכאורה בניגוד לדיון, הקובע חובת שיערוך.

עילות התובענה שנטענו במקור הינן, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות מכוח חוק השומרים והפרת חובת הנאמנות.
בדיון שהתקיים ביום 22 במרס, 2012 צומצמה המחלוקת לעילת עשיית עושר ולא במשפט בלבד.

ביום 12 בדצמבר, 2012, ולאחר חקירת המומחה מטעם המבקשים, הגשת עיקרי טיעון והצגת סיכומים בעל פה מטעם הצדדים, ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית,

במסגרתה, הוגדרו חברי הקבוצה כמבוטחים וניזוקים אשר תגמולי הביטוח ששולמו להם לאחר 1 ביוני, 2008, ואשר זכותם לתשלום עוכבה בגין עיקול שהוטל על הנכס. עילת התביעה הוגדרה כזכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט ומכוח חוק חוזה הביטוח.

ביום 8 בינואר, 2013 הגיעו הצדדים להסדר דיוני מוסכם שקיבל תוקף של החלטה של הערכאה המוסמכת, לפיו הדיון בתובענה ידחה למשך 90 יום במהלכם יקיימו הצדדים הליך גישור בפני מגשר מוסכם; וכי ידחה המועד להגשת בר"ע על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית עד לאחר מיצוי הליך הגישור.

ביום 24 באפריל, 2013, הודיע ב"כ התובע הייצוגי כי הליך הגישור כשל ובירור התובענה ימשך בבית המשפט. לאחר מועד זה, הצדדים הביעו נכונות לשוב לאפיק הגישור.
בדיון המקדמי שנערך ביום 16 ביוני, 2013, נקבע כי התובענה יכולה להתייחס לטענה לפיה גם בפוליסות "משתתפות ברווחים" לא מועברת מלוא טובת ההנאה המופקת מעיכוב הכספים לידי חברי הקבוצה. לעומת זאת, לא תכלול הטענה לפיה חברות הביטוח נדרשות לשאול את המבוטח כיצד הוא מבקש שינהגו בכספו.

על פי הסדר דיוני שקיבל ביום 2 באוקטובר, 2013 תוקף של החלטה מטעם בית המשפט, על הצדדים היה לעדכן את בית המשפט בהתקדמות הליכי הגישור ובהתאמה נדחה לעת עתה המועד להגשת כתב הגנה.

ביום 3 בנובמבר, 2014, ביקש ב"כ התובעים הייצוגיים כי יקבע דיון בפני בית המשפט ודיון כאמור נערך ביום 12 בנובמבר, 2014. בדיון נקבע כי ב"כ התובעים הייצוגיים יודיע עד ליום 26 בנובמבר, 2014, האם הוא נכון כי דו"ח שהוכן במסגרת הגישור יועבר לעיון בית המשפט וככל שיסרב הנתבעות יגישו כתבי הגנה בהתאם להסדר הדיוני שבין הצדדים.

ביום 9 במרץ, 2015, הוגש כתב הגנה מטעם החברה ונתבעות נוספות,

באור 36 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. (המשך)

מועד קדם המשפט הועבר ליום 15 באפריל 2015. בדיון ביום 15 באפריל 2015 נקבע, כי ההליכים המקדמיים בתיק יסתיימו עד ליום 6 בדצמבר 2015 ושיבת קדם משפט נוספת תתקיים ביום 10 בינואר 2016. מועדים אלו נדחו בהסכמת הצדדים. בין הצדדים מתקיים משא ומתן אינטנסיבי לסיום ההליך בדרך פשרה, ולנוכח קיומו של המשא ומתן, נדחה (בהסכמת הצדדים) המועד לסיום ההליכים המקדמיים ליום 9 בפברואר 2016 ושיבת קדם המשפט נדחתה ליום 10 במרץ 2016. בדיון שהתקיים ביום 10 במרץ 2016 הודיעו הצדדים, כי הם מצויים בשלבים מתקדמים של גיבוש הסכם פשרה שיוגש לבית המשפט עד ליום 3 באפריל 2016. דיון קדם משפט נקבע ליום 10 באפריל 2016.

4. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-37 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ביום 13 ביוני, 2012. עניין התובענה הינו גביית סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" ("גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית.

הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הנה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כן עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

החברה הגישה תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, התובעת הגישה תשובה לתגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ובהמשך הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

בקדם המשפט שהתקיים ביום 1 בספטמבר, 2013 נקבע התיק להגשת סיכומים בכתב בבקשת האישור.

בתחילת אוקטובר הוגשו סיכומים מטעם החברה, ובהמשך הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקשת.

בהמשך, התקיימו פגישות עם נציגי הפיקוח בניסיון לבחון את עמדתם באשר לאפשרות לסיום התיק בפשרה. נציגי הפיקוח ביקשו שהות כדי לבחון העניין. במקביל, נציגת היועמ"ש הודיעה כי אין מניעה מבחינת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כי תינתן החלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

בחודשים האחרונים התקיים בתיק מקביל (ת"צ 30028-04-11) הליך גישור, שהסתיים בהגשת הסכם גישור לבית המשפט.

ההסכם הוגש ביום 10 ביוני, 2015, וביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט בתיק המקביל על פרסום הסדר הפשרה, וכן הורה על מינויו של פרופ' אייל זמיר כבודק בתיק, וזאת בהתאם לסעיף 19 (ב) לחוק תובענות ייצוגיות.

המשיבות בתיק המקביל עתרו לביהמ"ש בבקשה שיעיין מחדש בהחלטתו על מינוי בודק מתחום המשפט, אולם בהחלטתו מיום 29 ביוני, 2015, הותר בית המשפט את החלטתו זו על כנה.

בתחילת חודש ספטמבר 2015 השלים הבודק את חוות דעתו והעבירה לבית המשפט, ובה הוא פירט את הערותיו והמלצותיו.

ביום 18 באוקטובר, 2015 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי מרכז בבקשה התלויה ועומדת לאישור הסכם הפשרה שהוגש בתיק המקביל.

עמדת היועמ"ש בנוגע להסדר זה טרם נמסרה לבית המשפט.

בדיון הנ"ל הבהיר ביהמ"ש כי יש לו השגות בנוגע להסדר הפשרה, וכי ככל שלא יוכנסו בו שינויים לרבות הגדלת סכום הפשרה - הוא לא יאשר את ההסדר במתכונתו הנוכחית.

ביום 21 בינואר 2016 נעתר בית המשפט לבקשת המפקחת על הביטוח למתן ארכה לעמדתה בנוגע להסדר, כאשר עליה ליתן את עמדתה עד ליום 11 בפברואר 2016. בהמשך לכך ובהתאם

באור 36 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

4. (המשך)

לאותה ההחלטה על החברות בתביעה המקבילה ליתן את התייחסותן להערות בית המשפט וזאת עד ליום 25 בפברואר 2016. בשלב זה מתווה הפשרה לא כולל את החברה, אך ככל שבית המשפט יאשר את המתווה המוצע, החברה תקיים מגעים לצורך פשרה בעלת עקרונות דומים גם עבור החברה.

5. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-46 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד "הפול" ונגד 14 חברות ביטוח נוספות (להלן – "המשיבות") ביום 13 בינואר, 2013. עניינה של התובענה הנו גביית פרמיות בביטוח רכב חובה לתקופה של שנה מלאה, גם מקום בו תעודת הביטוח משולמת על ידי המבוטח במועד מאוחר מהתאריך הנקוב בתעודת הביטוח.

בתובענה מבוקש, בין היתר, סעד כספי כלפי המשיבות להשבת דמי ביטוח שנגבו ביתר ושלא כדין ממבוטחיהן. הקבוצה הוגדרה כמבוטחי 15 הנתבעות בביטוח רכב חובה, אשר שילמו את הפרמיה לאחר המועד הנקוב בתעודת הביטוח שהונפקה להם, בתקופה בת 7 שנים שקדמו להגשת התובענה. לחלופין בלבד, ומחמת הזהירות, מבוטחי "הפול" בלבד.

תשובות המשיבות לבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית הוגשו. ביום 10 באוקטובר, 2013 הגישה המבקשת תגובה לתשובת המשיבות.

ביום 31 באוקטובר, 2013 התקיים קדם משפט, בו נקבע כי המבקשת רשאית להגיש בקשה לתיקון הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

בקדם משפט נוסף שהתקיים ביום 25 במרס, 2014, החליט כב' השופט גרוסקופף למחוק את התביעה נגד החברה, זאת בשל העדר עילה תביעה אישית כנגדה. בכך הגיעו התביעה והבקשה כנגד החברה לידי סיום.

יחד עם זאת, ביום 30 באפריל, 2014, התקיים דיון ביחס לאיחוד התביעה עם תביעה ייצוגית זהה שהוגשה לביהמ"ש, בסופו, החליט כב' השופט גרוסקופף לאחד את התביעות כך שידונו כתובענה אחת (עיקרי התביעה מתוארים בדוחותיה הכספיים של החברה לרבעון הראשון לשנת 2014). איחוד התביעות למעשה "החייה" את התביעה כנגד החברה.

ביום 31 באוגוסט, 2014, הגישו המשיבות בקשה מוסכמת להסדר דיון, לפיו, המשיבות רשאיות להגיש כתבי תשובה מתוקנים עד ליום 21 בספטמבר, 2014, ואילו תגובת התובעים לכתבי התשובה המתוקנים, תוגש עד ליום 2 בנובמבר, 2014. כתבי-הדין האמורים הוגשו במועדים הרלוונטיים.

בקדם משפט שהתקיים ביום 16 בנובמבר, 2014, הציע בית המשפט מתווה עתידי להסדרת ביטוחי החובה, וכן, הציע כי הצדדים יבואו בדיון ודברים במטרה להגיע לפשרה בתיק זה ביחס לתקופת העבר בלבד.

בתום הדיון נקבע כי על המפקחת על הביטוח להתייחס עד ליום 25 בדצמבר, 2014 לשאלה האם הצעת בית המשפט ביחס לעתיד, אפשרית מבחינת הדין והאם היא רצויה על פי השקפתה (מועד הדיון נדחה לבקשת ב"כ המפקחת). עוד נקבע כי על חברות הביטוח למסור הודעת הבהרה לבית המשפט ביחס לשני עניינים, וזו הוגשה במועד.

בדיון שהתקיים ביום 8 בפברואר, 2015 בנוכחות ב"כ ונציג המפקחת על הביטוח, הביעו אלו את התנגדותם למתווה המוצע, שכן לעמדתם, הדבר מנוגד להוראות הדין ועלול להוות תמריץ לאי עריכת ביטוח במועד ונסיעה בניגוד לדין.

בתום הדיון נקבע כי ככל שהמשיבים יוותרו על חקירות מצהירים, יוגשו סיכומי המבקשים עד ליום 29 במרץ, 2015, ואילו סיכומי המשיבים יוגשו עד ליום 31 במאי, 2015. עוד צוין, כי המפקחת על הביטוח תהא רשאית להגיש התייחסות לסיכומי הצדדים עד ליום 30 ביוני, 2015 והצדדים יהיו רשאים להגיש תגובה לעמדתה עד ליום 15 ביולי, 2015. בנוסף, ניתנה למבקשים זכות תשובה לסיכומי המשיבים עד ליום 15 ביולי, 2015.

עוד נקבע, שככל שהצדדים יעמדו על חקירות המצהירים, עליהם להודיע כן לבית המשפט עד ליום 15 בפברואר, 2015, וככל שיתקיימו חקירות בתיק, הרי שהמועדים שנקבעו להגשת סיכומי הצדדים בתיק לא יהיו תקפים.

באור 36 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

5. (המשך)

ביום 15 בפברואר, 2015, הודיעו המשיבות כי מבלי לפגוע בטענותיהן, הן אינן עומדות על קיום דיון הוכחות בתיק.

ביום 23 בפברואר, 2015, ניתנה החלטה לפיה הסיכומים יוגשו בהתאם למועדים הנקובים לעיל.

ביום 12 במרץ, 2015 הגישו המבקשים בקשה לצירוף ראייה והמשיבות התנגדו לה.

ביום 14 באפריל, 2015, קבע בית המשפט כי יש לקבל את בקשת המבקשים לצירוף ראייה. כמו כן, האריך בית המשפט את מועד הגשת הסיכומים מטעם המשיבות ב-60 יום, ובהתאם לכך גם את יתר המועדים שנקבעו בדיון מיום 8 בפברואר, 2015. ביום 25 באוקטובר 2015 הגישו המבקשים את תשובתם לסיכומים מטעם המשיבות. בשלב זה, לא ברור האם תוגש עמדה נוספת מטעם המפקחת על הביטוח, ולכן התיק ממתין לפסק דין.

6. המדובר בתובענה ובצדה בקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן: "התביעה") על סך כ- 15 מיליון ש"ח, אשר הוגשה נגד החברה ביום 13 באוגוסט, 2014. התביעה הוגשה כנגד 7 חברות ביטוח נוספות בחודש יוני, 2014 (להלן יחדיו: "הנתבעות"). עניינה של התביעה הנה גביית תשלומי פרמיה גבוהים במסגרת פוליסות ביטוח חיים המונפקות על ידי הנתבעות לצרכי ביטוחי משכנתא, תוך התעשרות שלא כדין על גבי המבוטחים. לטענת התובעים, תשלומי הפרמיה העודפים נגרמים עקב קביעת סכומי ביטוח גבוהים מיתרות ההלוואה בבנק המלווה, וכפועל יוצא מכך נאלצים המבוטחים לשלם לנתבעות סכומי פרמיה חודשיים גבוהים מאלו שהיו משלמים להם, לו הסכום המבוטח היה מותאם לסכום הלוואת המשכנתא הרשומה באותה עת בספרי הבנק.

עילות התביעה כנגד הנתבעות הנן: הפרת חובה חקוקה, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, הפרת חובת תום לב, רשלנות ועשיית עושר ולא במשפט.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הנה כלל לקוחות הנתבעות אשר היו מבוטחים של אחת או יותר מהנתבעות ב-7 השנים האחרונות (כולן או מקצתן) שקדמו להגשת הבקשה, אשר רכשו ממנה פוליסת ביטוח חיים לצורך ביטוח הלוואת משכנתא אותה נטלו באחד מהבנקים למשכנתאות בישראל, ואשר סכום הביטוח ממנו נגזרות פרמיות הביטוח שנדרשו לשלם, ב-7 השנים האחרונות, עלה על יתרת ההלוואה בבנק וכתוצאה מכך שילמו המבוטחים תשלומי יתר בגין ביטוח החיים למשכנתא אותה נטלו. התובעים עותרים, בין היתר, להשבת הפרשי הפרמיות ששולמו, לטענתם, ביתר. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מהחברה מסתכם להערכת התובע, בסכום של 15,046,618 ש"ח. סכום התביעה האישי של התובע כנגד החברה בגין השנים 2009 ועד 2013 עומד על סך של 282 ש"ח. יצוין כי הערכת הנזק נעשתה על-ידי בא כוח התובעים בהסתמך על נתונים מדוחותיה הכספיים הגלויים של החברה.

ביום 14 באוגוסט, 2014, הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בבקשת האישור יחד עם הדיון בבקשת אישור נוספת, שהוגשה לבית המשפט בעילות זהות לטענתו, באמצעות אותם באי כוח, נגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הבקשה לאיחוד דיון").

בהחלטתו מיום 31 באוגוסט, 2014 קבע בית המשפט, כי הבקשה לאיחוד דיון תידון לאחר שתושלם הגשת כתבי הטענות בשתי בקשות האישור.

ביום 28 בספטמבר, 2014 הגיש המבקש הודעה ובקשה לדחיית ההליכים בתיק למשך שלושה חודשים (להלן: "בקשת הדחיה").

ביום 6 באוקטובר, 2014, הגישה החברה את תשובתה לבקשת הדחיה, לפיה היא אינה מתנגדת לדחיה המבוקשת.

בהחלטתו מיום 7 באוקטובר, 2014, הורה בית המשפט כי בשלב זה המבקש לא יידרש להגיש תגובה לתשובתה של החברה לבקשת האישור והתובענה לא תיקבע לדיון, אולם אין בכך כדי לגרוע מחובתה של החברה להגיש תשובתה לבקשת האישור.

באור 36 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

6. (המשך)

ביום 15 בינואר, 2015, הגישה החברה את תשובתה לבקשת האישור.

ביום 19 באפריל, 2015, הגיש המבקש את תגובתו לתשובה לבקשת האישור.

ביום 14 ביוני, 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור בו, בין היתר, הודיע בית המשפט כי בכוונתו לפנות למפקחת על הביטוח בשאלות העולות מבקשת האישור, והזמין את הצדדים להציע שאלות כאמור, וזאת עד ליום 16 ביולי, 2015. בדיון קדם משפט שהתקיים ביום 20 ביולי, 2015, הורה בית המשפט על הסוגיות אשר תועברנה למפקחת על הביטוח, אשר הגישה את עמדתה בעניינן עד ליום 20 באוקטובר, 2015. תגובת הצדדים לעמדתה של המפקחת על הביטוח הוגשה ביום 20 בנובמבר, 2015.

ביום 19 באוקטובר, 2015 הגישה פרקליטות מחוז ירושלים בקשה להארכת המועד להגשת עמדת המפקחת על הביטוח, כך שהוגשה ביום 20 בנובמבר, 2015, ובהתאמה, כי התייחסות הצדדים לעמדת המפקחת על הביטוח תוגש עד ליום 20 בדצמבר 2015. ביום 21 באוקטובר 2015 האריך בית המשפט את המועדים כמבוקש. ביום 23 בנובמבר, 2015 פרקליטות מחוז ירושלים הגישה בקשה נוספת להארכת המועד להגשת עמדת המפקחת על הביטוח כך שתוגש עד ליום 15 בדצמבר 2015, והארכת המועד להגשת התייחסות הצדדים בהתאם, וכן לדחיית הדיון המקדמי הנוסף שנקבע בהליך ליום 3 בינואר 2016. ביום 21 בדצמבר 2015 הודיעה המפקחת על הביטוח לבית המשפט, כי העבירה להתייחסות של המפקחת על הבנקים את שאלות בית המשפט. ביום 23 במרץ 2016 הגישה המפקחת על הביטוח את עמדתה, אשר לכאורה תומכת בעיקר בטענות שהעלו המשיבות בתשובתן לבקשת האישור. הצדדים רשאים להגיש את תגובתם לעמדת המפקחת על הביטוח עד יום 1 במאי 2016. דיון קדם משפט נקבע ליום 10 באפריל 2016.

7. המדובר בבקשה לאישור תובענה כייצוגית ("התובענה" ו-"בקשת האישור", בהתאמה) אשר הוגשה ביום 17 בדצמבר 2015 נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ("המשיבות") על ידי העמותה למען משרתי המילואים ("המבקשת").

בבקשת האישור נטען, כי המשיבות גובות פרמיות ביטוח מלאות מחיילי מילואים, אך מספקות להן כיסוי ביטוחי חלקי וחסר אשר שוויו נמוך מדמי הפרמיות הנגבות מהן. זאת, מאחר שלטענת המבקשת, המשיבות אינן מבטחות את חיילי המילואים במהלך תקופת שירות המילואים, אך מחייבות את מבוטחיהן בתשלום פרמיות גם בגין תקופת שירות המילואים. הקבוצה, בשמה עותרת המבקשת לנהל את התובענה הייצוגית, הינה כל מי שהיתה או שנמצאת בבעלותו פוליסת ביטוח שכללה החרגה שעניינה שירות מילואים, אשר שילם למשיבות פרמיות ביטוח בתקופה בה היה בשירות מילואים, וזאת בשבע השנים שקדמו להגשת הייצוגית.

במקביל לתיק זה, מתנהלת בבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ייצוגית נוספת בעניין דומה נגד חברות ביטוח נוספות, במסגרתו הוגשה בקשה לאישור הסדר דיוני לאיחוד הדיונים בבקשת האישור ובהליך הנוסף.

ביום 27 בינואר 2016 אישר בית המשפט המחוזי מרכז את ההסדר הדיוני והורה על איחוד בקשת האישור וההליך הנוסף.

מועד הגשת התשובה לבקשת האישור קבוע ליום 5 במאי 2016.

מועד הגשת תגובת המבקשים לתשובת המשיבות קבוע ליום 30 ביוני 2016.

מועד הדיון בבקשת האישור קבוע ליום 18 בספטמבר 2016.

8. המדובר בתובענה ייצוגית אשר הוגשה ביום 2 בדצמבר 2015 נגד החברה ונגד "אש אינווסט סוכנות לביטוח בע"מ" ("הסוכנות" וביחד "המשיבות"). סכום התובענה האישית מוערך בסכום של 584 ש"ח. סכום התביעה הקבוצתית מוערך בסכום של 2,500,000 ש"ח. עניינה של תובענה זו הינה במצג שווא והטעיה של המשיבות כלפי לקוחותיהם. לטענת המבקשת, החברה פרסמה תעריפי ביטוח חובה, שאף פורסמו באתר משרד האוצר, הכוללים הנחה משמעותית לכלי הרכב בהם מותקנות מערכות התרעה על אי שמירת מרחק והתרעה על סטייה מנתיב. עם זאת, בסוכנויות הביטוח המוכרות את הפוליסות מטעם החברה, בהן הסוכנות, מצוי מסד נתונים שונה אשר אינו מבחין בין רכב מדגם מסוים המצויד במערכות אלו לבין רכב שאינו מצויד בה, ולכן בפועל הפוליסות נמכרות בתעריפים גבוהים יותר. על המשיבות להגיש את

באור 36 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
8. (המשך)

תשובותיהן לבקשת האישור עד ליום 1 במרץ 2016. על המבקשת להגיש תגובתה לתשובות המשיבות לבקשה לאישור עד ליום 1 באפריל 2016. טרם נקבע מועד דיון בתיק.

ביום 29 בפברואר 2016 הוגשה בקשה בהסכמה להארכת מועד הגשת תשובה לבקשת האישור, נוכח ניהול משא ומתן בין הצדדים. בית המשפט נעתר לבקשת הארכה, כך שהתשובה לבקשת האישור תוגש עד ליום 17 באפריל 2016, ככל שיהיה צורך בכך. טרם נקבע מועד דיון בתיק.

ב. להלן פירוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות:
טבלה מסכמת:

הסכום הנתבע	כמות תביעות
אלפי ש"ח	

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:
צוין סכום המתייחס לחברה

90,958	7
--------	---

סכום ההפרשה הכולל בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ-5,611 אלפי ש"ח (31 לדצמבר, 2014 - 4,960 אלפי ש"ח).

ג. תביעות אחרות

בנוסף להליכים המשפטיים המתוארים לעיל, מתנהלים שלושה הליכים משפטיים נוספים נגד החברה שאינם במסגרת עסקי ביטוח בסכום מצטבר של כ-0.4 מיליון ש"ח, אשר בגינם בהסתמך על חוות דעת משפטית החברה לא רשמה הפרשה בדוחות הכספיים.

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתנה להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים.

חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת.

בהקשר זה ובהמשך להוראת טיוטת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים, החברה נערכת לביצוע הליך מקיף של טיוב נתונים במערכות בתחום חסכון ארוך טווח ומול הלקוחות ביחס לנתוני המוצרים. החברה אינה יכולה להעריך ולכמת בשלב זה את היקפם ועלויותיהן של הליכי הטיפול והטיוב האמורים והשלכותיהם גם ביחס לפעילותה בעבר.

בנוסף, קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח, עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר.

לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

ה. התקשרויות

ליום 31 בדצמבר, 2015, לחברה התקשרות להשקעה בקרנות השקעה, במסגרתה יושקעו בקרנות סכום של כ-63.2 מיליון ש"ח.

באור 36 - : התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. חכירות

חכירות בהן הקבוצה היא החוכרת בחכירה תפעולית
 החברה קשורה בהסכמי חכירה מסחריים ביחס לנדל"ן שברשותה, אשר כוללת את חלק משרדי הקבוצה. חכירות אלו בעלות אורך חיים של 5-20 שנים.
 החברה קשורה בהסכמי חכירה תפעוליים ביחס לכלי רכב. לחכירות אורך חיים ממוצע של 3-5 שנים, מבלי שקיימת אופציית הארכה בחוזה.
חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית
 החברה מחכירה מספר מבנים (נכסי נדל"ן להשקעה) לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה של 2-5 שנים ואינם ניתנים לביטול. חידוש החוזים בתום התקופה כפוף להסכמת שני הצדדים.

באור 37 - : אירועים לאחר תאריך המאזן

א. ביום 4 בפברואר, 2016 התקשרה החברה בהסכם לרכישת זכויות בעלות במקרקעין באזור התעשייה אשדוד (בשם כספי הנוסטרו וכספי המשתתף, בחלקים שווים) מאת צד שלישי (להלן: "המוכר"). על המקרקעין מצויים בניין משרדים לתעשייה עתירת ידע (הדורש השלמת הליכי רישוי) הכולל קומת קרקע מסחרית ברמת גמר וחמש קומות משרדים ברמת שלד מחופה זכוכית וחניון תת קרקעי אליו צמודה תחנת תדלוק וכן מתחם פאוור סנטר אשר מרבית שטחיו מושכרים לבתי עסק שונים (בניין המשרדים, תחנת הדלק והמרכז המסחרי להלן: "הממכר"). על פי מידע שקיבלה החברה מן המוכר, ההכנסות התפעוליות השנתיות (NOI) החזויות מהממכר ללא המשרדים עומדות על כ-16 מיליון ש"ח. על פי הוראות ההסכם, תרכוש החברה את הממכר לרבות מלוא זכויות והתחייבויות המוכר על פי הסכמי השכירות אשר נחתמו בקשר לשטחים בממכר בתמורה לסך של כ-248.5 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ כדין. בכוונת החברה להשלים את פיתוחו של בניין המשרדים והחניון התת קרקעי ולשם כך נקבעו בהסכם הוראות בדבר שיתוף פעולה בין החברה לבין המוכר לצורך חידוש היתר הבניה ביחס למבנה זה.

ב. לעניין הורדת מס החברות משנת 2016, ראה באור 32 (ב)4).

ג. לעניין חידוש התקשרות עם צד קשור ממסי ראה באור 35 ו'.

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות בבעלות החברה המאוחדת

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2015	
עלות מופחתת	הערך בספרים
אלפי ש"ח	
704,379	824,491
186,769	192,994
358,777	358,777
545,546	551,771
-	-
<u>1,249,925</u>	<u>1,376,262</u>
	-
	<u>381,859</u>

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה
נכסי חוב אחרים:
שאינם ניתנים להמרה
זמינים למכירה
מוחזקים לפדיון*
ניתנים להמרה
מוחזקים למסחר
סך הכל נכסי חוב סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
(*השווי ההוגן של נכסי חוב הסחירים המוחזקים לפדיון

ליום 31 בדצמבר, 2014	
עלות מופחתת	הערך בספרים
אלפי ש"ח	
575,180	635,175
117,764	144,145
346,926	346,926
464,690	491,071
<u>1,039,870</u>	<u>1,126,246</u>
	1,028
	<u>369,690</u>

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה
נכסי חוב אחרים:
שאינם ניתנים להמרה
זמינים למכירה
מוחזקים לפדיון*
סך הכל נכסי חוב סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
(*השווי ההוגן של נכסי חוב הסחירים המוחזקים לפדיון

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות בבעלות החברה המאוחדת (המשך)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר, 2015		
עלות	הערך בספרים	
אלפי ש"ח		
16,621	21,361	מניות סחירות
52,280	57,366	מניות שאינן סחירות
68,901	78,727	סך הכל מניות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2014		
עלות	הערך בספרים	
אלפי ש"ח		
16,697	20,509	מניות סחירות
49,412	49,218	מניות שאינן סחירות
66,109	69,727	סך הכל מניות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר, 2015		
עלות	הערך בספרים	
אלפי ש"ח		
16,979	16,974	<u>סחירות</u> זמינות למכירה
6,980	7,833	<u>שאינן סחירות</u> מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
4,867	7,314	מכשירים נגזרים
11,847	15,147	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
28,826	32,121	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות בבעלות החברה המאוחדת (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014	
עלות	הערך בספרים
אלפי ש"ח	
65,000	65,020
11,872	5,496
4,867	6,749
16,739	12,245
81,739	77,265
	-

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשירים נגזרים

סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, אופציות, מוצרים מובנים.

חלק 4

פרטים נוספים על התאגיד

תוכן עניינים

3	1.	פרטים כללים אודות החברה
4	2.	השקעות בחברות בת וחברות קשורות שהינן חברות פעילות לתאריך הדוח על המצב הכספי (תקנה 11)
4	3.	הכנסות של חברות בנות וחברות קשורות פעילות והכנסות מהן לשנה שנסתיימה ביום 31.12.2015 (תקנה 13)
5-8	4.	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (תקנה 21)
8	5.	בעל השליטה בתאגיד (תקנה א21)
9-15	6.	עסקאות עם בעל שליטה (תקנה א22)
16	7.	החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה (תקנה א24)
16	8.	הון רשום והון מונפק (תקנה א24)
16	9.	מרשם בעלי המניות (תקנה א24)
17-18	10.	הדירקטורים של התאגיד נכון לתאריך 31.12.2015 (תקנה 26)
19-21	11.	נושאי משרה בכירה של התאגיד נכון ליום 31.12.2015, לרבות נושאי משרה בכירה שכהונתם החלה לאחר תאריך הדוח (תקנה א26)
22	12.	מורשה חתימה של התאגיד (תקנה א26)
22	13.	רואי החשבון של החברה (תקנה א27)
22	14.	שינוי בתזכיר או בתקנון (תקנה א28)
22	15.	החלטות והמלצות הדירקטוריון שאינן טעונות אישור אסיפה כללית (תקנה א29)
22	16.	החלטות אסיפה כללית מיוחדת (תקנה א29)
23	17.	החלטות החברה (תקנה א29)

ההפניה לתקנות בחלק זה הינה לתקנות בתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

שם החברה: הכשרה חברה לביטוח בע"מ

מס' חברה ברשם החברות: 52-004217-7

מען רשום: רחוב המלאכה 6, חולון 5811801
(תקנה 25א)

טלפון: 03-7960000
(תקנה 25א)

פקסימיליה: 03-5167870
(תקנה 25א)

כתובת דוא"ל: www.hcsra.co.il
(תקנה 25א)

תאריך המאזן: 31 בדצמבר 2015
(תקנה 9)

תאריך הדוח: 27 במרץ 2016
(תקנות 1 ו-7)

תקנה 11 - רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות

שם החברה	סוג המניה	כמות מניות	סה"כ ערך נקוב (בש"ח)	ערכן בדוח הכספי הנפרד לתאריך הדוח על המצב הכספי (אלפי ש"ח)	שיעור ההחזקה (באחוזים)					יתרת אגרות החוב וההלוואות בדוח על המצב הכספי (באלפי ש"ח) ועיקר תנאייהן
					במניה	בהון המונפק	בהון הצבעה	בסמכות למנות דירקטורים		
פנינת אפרידר בע"מ	רגילה	1,000,000	1,000,000	56,322	100%	100%	100%	100%	100%	-

תקנה 13 - הכנסות של חברות-בת וחברות קשורות והכנסות מהן

שם החברה	רווח לפני הפרשה למס (אלפי ש"ח)	רווח לאחר הפרשה למס (אלפי ש"ח)	הרווח הכולל (מותאם לתאריך הדו"ח על המצב הכספי) (אלפי ש"ח)		דיבידנד ודמי ניהול		הכנסות (הוצאות) ריבית (תוך ציון מועדי התשלום)	
			רווח/הפסד	רווח כולל אחר	שנתקבלו עד תאריך הדוח על המצב הכספי בגין שנת 2015 או תקופה שלאחר מכן (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי)	שנתקבלו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי או שזכאית לקבל, בגין שנת 2015 או תקופה שלאחר מכן (תוך ציון מועדי התשלום)	עבור תקופה שלאחר מכן	עבור שנת 2015
פנינת אפרידר בע"מ*	1,525	1,134	1,134	-	-	-	-	-

* חברה המחזיקה בנכס מקרקעין בעיר אשקלון. מוחזקת 100% על ידי החברה.

תקנה 21 - תגמולים לבעלי עניין לנושאי משרה בכירה (באלפי ש"ח)

להלן פרטים בדבר התגמולים כפי שהוכרו בדו"חות הכספיים לשנת 2015, לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטתה, ואשר ניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטתה, וכן לבעלי ענין בחברה. לפירוט בדבר תנאי העסקה של נושאי המשרה – ראה להלן:

סה"כ	תגמולים אחרים				תגמולים בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים			
	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק**	שכר/גמול דירקטורים	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף המשרה	תפקיד	שם
תגמולים לחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה														
2,925	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,925	-	1	יו"ר דירקטוריון	אלי אלעזרא
1,743	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,743	1.21%	100%	מנכ"לית	אתי אלישקוב
1,110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,110	-	100%	משנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסים	שמעון מירון ³
781	-	-	-	-	-	-	-	-	-	781	-	100%	סמנכ"ל וראש אגף מערכות	שפר אבلسון ⁴
758	-	-	-	-	-	-	-	-	-	758	-	100%	סמנכ"ל וראש אגף תביעות, כלכלה ותכנון	ערן אופיר
תגמולים לבעלי עניין בחברה														
1,062	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,062	-	-	-	דירקטורים ⁵

* הסכומים הנקובים משקפים את העלות לחברה בגין שכר, אחזקת רכב, טלפון, הפרשות סוציאליות, הוצאות נלוות לשכר וכיו"ב.

** ועדת התגמול החליטה בישיבתה מיום 23 במרץ 2016 שלא לשלם בשלב זה מענקים כלשהם לנושאי משרה ועובדים בחברה בגין שנת 2015. יחד עם זאת, מענקים אלו עשויים להיות משולמים, אם בכלל, ככל שועדת התגמול תשוב ותבחן בעתיד את יישום נוסחת התגמול על תוצאות החברה בשנת 2015. בהתאם הורתה ועדת התגמול להותיר בדוחות הכספיים הפרשה כללית לתשלום מענקים לנושאי משרה ועובדי החברה בגין שנת 2015.

1. בהסכם ההעסקה לא נקבע היקף משרה, עם זאת, בהתאם להסכם כאמור, התחייב מר אלעזרא להקדיש את כל הזמן שיידרש במסגרת הגדרת האסטרטגיה העסקית של החברה ויישומה, לרבות פיתוח והכוונת פעילות החברה בשוקים הפיננסיים ובשוקי ההון.
2. מר אלי אלעזרא מחזיק במישרין ב-1.87% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה. כמו כן, אלעזרא החזיק בע"מ, חברה בבעלותו (100%) של מר אלעזרא (להלן: "אלעזרא החזקות") מחזיקה במישרין ובעקיפין בחברה כדלקמן: (1) אלעזרא החזקות מחזיקה ב-99.02% מהון המניות המונפק והנפרע של הכשרה החזקות ביטוח בע"מ (להלן: "הכשרה החזקות" או "הכשרה החזקות") המחזיקה בשיעור של 53.60% מהונה המונפק והנפרע של החברה (2) אלעזרא החזקות מחזיקה ב-100% מהונה המונפק והנפרע של אפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ (להלן: "אפרידר") המחזיקה ב-34.67% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה וכן (3) אלעזרא החזקות מחזיקה ב-5.11% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.
3. החברה העמידה למר מירון הלוואה כנגד שעבוד זכויותיו לקבלת כספי פיזויים וכן תגמולים אחרים אשר נצברו לו בפוליסת ביטוח המנהלים שבבעלותו. ההלוואה, שיתרתה נכון ליום 25 בפברואר 2016 מסתכמת לכ-70 אלפי ש"ח, נושאת ריבית בשיעור של 5%, צמודה למדד המחירים לצרכן ונפרעת ב-60 תשלומים שווים החל מחודש יוני 2015.
4. בחודש פברואר 2016 הודיע מר שפר אבلسון על התפטרותו מתפקידו כסמנכ"ל וכראש אגף מערכות מידע. ההתפטרות תיכנס לתוקפה ביום 1 באפריל 2016, כאשר בהתאם להסכם העסקתו של מר אבلسון, קיימת תקופת הודעה מוקדמת בת שלושה חודשים, כך שסיום העסקתו יהיו ביום 30 ביוני 2016.
5. חברי דירקטוריון החברה המקבלים גמול דירקטורים הינם ה"ה: דניאל חזוט, יצחק קאול, מיכאל בר חיים, יעקב דיין, שמעון שטרית ורות רלבג.

פירוט תנאי העסקה

מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון:

- האסיפות הכלליות של בעלי מניות החברה אישרו מעת לעת (ולאחרונה בחודש מאי 2012) את עדכון תנאי העסקתו של מר אלעזרא כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה, כך שכיום תנאי העסקתו הינם כדלקמן:
- א. שכרו החודשי (ברוטו) של מר אלעזרא הינו בסך של 170 אלפי ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן של חודש מאי 2012. מר אלעזרא לא זכאי לתשלום תוספת יוקר.
 - ב. מר אלעזרא יהיה זכאי למענק מיוחד בכל שנת כספים בגובה 3% מהרווח השנתי של החברה לפני מס בהתאם לדוחותיה הכספיים המבוקרים של החברה. הרווח לצורך חישוב הבונוס יחושב לאחר חלוקת הבונוסים לעובדים ולפני חלוקת הבונוסים למנכ"ל החברה. בכפוף לכך שהרווח השנתי כאמור לעיל אחרי מס יהיה גבוה מסכום המייצג תשואה נטו של 15% מהון החברה, מר אלעזרא יהיה זכאי למענק בגובה של עד 3 מיליון ש"ח ברוטו.
 - ג. החברה תפריש מדי חודש לתוכנית ביטוח פנסיונית או ביטוח מנהלים, לפי בחירת מר אלעזרא, סכומים בשיעור של 8.33% משכרו החודשי על חשבון פיצויי פיטורין, 5% על חשבון תגמולים, 2.5% לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, ו-7.5% לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות יעשו עד לתקרה המוכרת לצרכי מס מעת לעת, וכל עודף מעל לתקרה ייוסף לשכרו של מר אלעזרא. במקרה של הפרשות מלאות בשכר לא יתווספו לשכרו של מר אלעזרא ההפרשים בגין התקרות.
 - ד. החברה מעמידה לרשות מר אלעזרא רכב מקבוצת רישוי 7, ונושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש בו (למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים). המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם, אולם גילום כאמור לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות הסוציאליות המפורטות בס"ק ג' לעיל.
 - ה. מר אלעזרא זכאי להחזר הוצאות שיוציא במסגרת ועבור עבודתו בחברה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום ההחזר.
 - ו. החברה תישא בהוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם אולם הגילום אינו מזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות המפורטות בס"ק ג' לעיל.
 - ז. מר אלעזרא זכאי ל-26 ימי חופשה בשנה ול-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. כן יהיה זכאי מר אלעזרא ל-10 ימי הבראה בשנה על פי התעריף המקובל בחברה.
 - ח. במסגרת התיקון להסכם שאושר באסיפה הכללית של בעלי מניות בחברה בחודש אפריל 2010, הוארכה תקופת ההתקשרות עם מר אלעזרא עד לחודש אוקטובר 2016. תקופת ההעסקה ניתנת לסיום בכל עת על ידי מר אלעזרא או החברה, בהודעה מראש של 180 יום.

הגב' אתי אלישקוב, מנכ"לית החברה:

- בהתאם לתנאי העסקתה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה בחודש ינואר 2015, זכאית הגב' אלישקוב לשכר חודשי בסך של 96 אלפי ש"ח (ברוטו), צמוד למדד המחירים לצרכן של חודש ינואר 2015. הסכם העסקתה של הגב' אלישקוב אינו מוגבל בזמן והוא ניתן לסיום במתן הודעה מוקדמת (180 ימים), למעט במקרים המפורטים בהסכם העסקתה.
- בהסכם נקבעו לגבי אלישקוב זכויות נלוות כדלקמן: (1) החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים סכומים בשיעור של 8.33% מהשכר על חשבון פיצויי פיטורין ו-5% על חשבון תגמולים וכן תפריש, על חשבונה, לקרן ההשתלמות 7.5% מהשכר החודשי ברוטו (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס) (2) החברה תבטח את הגב' אלישקוב, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) החברה תשלם לגבי אלישקוב דמי אחזקת טלפון נייד. (4) החברה תעמיד לרשות הגב' אלישקוב מכונית בדרגה 7 ותשלם את המס בגין הרכב (הגב' אלישקוב אינה זכאית להטבות בגין גילום המס). כמו כן, הגב' אלישקוב תהא זכאית למענק שנתי בגין כל שנה קלנדארית בה תכהן בתפקידה, בשיעור של 3% מהרווח השנתי המאוחד של החברה לפני מס בהתאם לדוחותיה הכספיים של החברה. המענק מוגבל לסכום של עד 1.5 מיליון ש"ח ברוטו, בכפוף לכך שהרווח השנתי אחרי מס יהיה גבוה מסכום המייצג תשואה נטו של 15% על הון החברה.

מר שמעון מירון, משנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסיים:

בהתאם לתנאי העסקתו, כפי שאושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון החברה בחודש דצמבר 2014, זכאי מר מירון לשכר חודשי בסך של 60 אלפי ש"ח (ברוטו) החל משכר ינואר 2015 תוך הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש ינואר, 2015. הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בכל עת, מכל סיבה שהיא, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב בת 90 יום, למעט במקרים המפורטים בהסכם העסקתו. בהסכם נקבעו למר מירון זכויות נלוות כדלקמן: (1) החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים סכומים בשיעור של 8.33% מהשכר על חשבון פיצויי פיטורין וכן תפריש, על חשבונה, לקרן ההשתלמות 7.5% מהשכר החודשי ברוטו, (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס). (2) החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה. (4) החברה תעמיד לרשות מר מירון מכונית בדרגה 6 כאשר תשלום המס בגין הרכב חל על החברה (מר מירון אינו זכאי להטבות בגין גילום המס).

מר שפר אבלסון, סמנכ"ל וראש אגף מערכות מידע:

בהתאם לתנאי העסקתו, כפי שאושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון החברה בחודש דצמבר 2014, זכאי מר אבלסון לשכר חודשי בסך של 46 אלפי ש"ח (ברוטו) החל משכר ינואר 2015, תוך הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש ינואר, 2015. מר אבלסון זכאי לרכב בדרגה 5 כאשר תשלום המס בגין הרכב חל על נושא המשרה.

מר ערן אופיר, סמנכ"ל וראש אגף תביעות, כלכלה ותכנון:

בהתאם לתנאי העסקתו, כפי שאושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון החברה בחודש דצמבר 2014, זכאי מר אופיר לשכר חודשי בסך של 40 אלפי ש"ח (ברוטו), תוך הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש ינואר, 2015. מר אופיר זכאי לרכב בדרגה 5 כאשר תשלום המס בגין הרכב חל על נושא המשרה.

כל אחד מבין ה"ה אבלסון ואופיר זכאי בנוסף לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) הפרשה מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים בשיעור של 8.33% מהשכר על חשבון פיצויי פיטורין וכן הפרשה בשיעור של 7.5% מהשכר החודשי ברוטו לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס). (2) הפרשה בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) תשלום עבור אחזקת טלפון נייד עד לתקרה של 400 ש"ח.

הסכמי ההעסקה של נושאי המשרה אינם קצובים בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בכל עת, מכל סיבה שהיא, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב בת 90 יום, למעט במקרים המפורטים בהסכם.

כמו כן נושאי המשרה המופיעים בטבלה שלעיל מחזיקים בכתבי פטור ושיפוי וכן מבוטחים בביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה כדלקמן:

כתבי פטור ושיפוי:

על פי הוראות כתב השיפוי, התחייבות החברה לשיפוי מוגבלת למעשה או מחדל בקשר עם אחת מהפעולות ו/או העניינים המפורטים בכתב השיפוי. השיפוי כולל הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שיוציא נושאי המשרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגד נושאי המשרה בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו ומבלי שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאיננה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. סכום השיפוי שיינתן על-פי כתבי ההתחייבות לשיפוי, לכל נושאי המשרה (לרבות הדירקטורים) בחברה, במצטבר, למקרה, בניכוי תשלומי תגמולי הביטוח, הוגבל לשיעור של 25% מההון העצמי של החברה, בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה והכל בנוסף לסכומים שהתקבלו, אם יתקבלו, מחברת ביטוח במסגרת ביטוח בו התקשרה החברה. על פי הוראות כתב הפטור, התחייבה החברה לפטור את נושא המשרה בכפוף להוראות סעיפים 259 ו-263 לחוק החברות, התשנ"ט – 1999 וכל הוראת דין שתבוא במקומם מכל אחריות כלפיה בשל כל נזק שייגרם לה ו/או נגרם לה, בין במישורין ובין בעקיפין, בשל הפרת חובת הזהירות כלפי החברה בפעולות שנעשו בתום לב ובתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או מועסקים בחברה, למעט הפרת חובת הזהירות שנעשתה מתוך כוונה או מתוך פיזיות או עקב הפרת חובת הזהירות בכל הקשור לעניין חלוקה.

כתבי הפטור והשיפוי אושרו במועדים שונים כמפורט בתקנה 29א להלן.

ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה:

ביום 30 באפריל 2015 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה לאחר אישורם של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה את חידוש פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה המשותפת לה ולהכשרה החזקות, החברה האם, לתקופת כיסוי של 18 חודשים מיום 26 באפריל 2015, ועד ליום 25 באוקטובר, 2016, בתנאים הבאים: (1) גבול הכיסוי לכל התביעות נגד המבוטחים בתקופת הביטוח – 15 מיליון דולר ארה"ב לתביעה ובגין כל תקופת הביטוח. (2) פרמיה שנתית: פרמיה כוללת לתקופת ביטוח של 18 חודשים של כ-89.5 אלפי דולר ארה"ב, מתוכם חלקה של החברה כ-85 אלפי דולר ארה"ב. (3) לא קיימת השתתפות עצמית לנושא משרה בחברה. באשר לחברה, השתתפות עצמית בסך של 15,000 דולר ארה"ב; עבור תביעות בארה"ב וקנדה – סך של 35,000 דולר ארה"ב, עבור כל מקום אחר בעולם – סך של 15,000 דולר ארה"ב ועבור תביעות שעניינן ניירות ערך – סך של 50,000 דולר ארה"ב.

תקנה 21א – השליטה בתאגיד

למועד הדוח בעל השליטה בחברה הינו מר אלי אלעזרא – לפירוט אופן החזקותיו של מר אלעזרא בחברה ראה סעיף 1.1.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד הנכלל במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2015, וכן ה"ש 2 בתקנה 21 לעיל.

תקנה 22 - עסקאות עם בעל שליטה

להלן פרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה בשנת 2015 או במועד מאוחר לסוף שנת 2015 ועד למועד הגשת הדוח או שהיא עדיין תקפה במועד הדוח:

מועד אישור אחרון	פרטי האורגן המאשר	זהות צדדי העסקה, תוכנה ומאפייניה האיכותיים והכמותיים	העניין האישי של בעל השליטה
עסקאות המנויות בסעיף 270(א4) (או 270(4) עת החברה פעלה כחברה ציבורית)			
1.		מר אלי אלעזרא מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה – לפרטים ביחס לתנאי העסקתו בתפקיד זה ואופן אישורם ראה תקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו צד לה.
2.	30 באפריל, 2015	דירקטוריון החברה ועדת הביקורת	<p>30 באפריל, 2015</p> <p>החברה העניקה לאפרידר הלוואה בסך של 30,000 אלפי ש"ח בהתאם להסכם הלוואה מיום 18 בנובמבר, 2008. הלוואה אושרה מלכתחילה לתקופה של 4 שנים כשהקרן עומדת לפירעון בתשלום אחד ביום 1 במרץ, 2013, כשהיא נושאת הפרשי הצמדה וריבית לפי הגבוה משני אלה: הצמדה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 9%; או הצמדה לשער היציג של הדולר (ארה"ב) וריבית צמודה לשער היציג של הדולר בשיעור שנתי של 6.25%. בחודש ינואר, 2013, אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את התקשרות החברה בתיקון להסכם ההלוואה האמור במסגרתו עודכן שיעור הריבית כך שהחל מחודש מרץ, 2009, יגדל שיעור הריבית ב-0.4% וזאת בהתייחס לחלופת הצמדת המדד כאמור לעיל, ותוקנו מועדי הפירעון של ההלוואה כך שקרן ההלוואה הממודדת לאותו המועד בסך של 34,000 אלפי ש"ח תיפדה בשמונה תשלומים שנתיים שווים (קרן וריבית) החל מיום 31 במאי, 2014. כמו כן נקבע, כי לאפרידר קיימת אופציה לדחיית תשלום הקרן הראשונה כך שתשתלם יחד עם תשלום הקרן השנייה ביום 31 במאי, 2015. ביום 24 בפברואר, 2014, הודיעה אפרידר על כוונתה לממש את האופציה לדחיית תשלום הקרן הראשונה כאמור לעיל ובהתאם נדחה תשלום</p>
	27 ו-30 באפריל, 2015		

	<p>הקרן. במסגרת התיקון, נוסף קובננט של אפרידר לפיו ההתחייבויות הפיננסיות שלה חלקי ההון העצמי בתוספת ההתחייבויות הפיננסיות שלה, לא יעלו על 80%. אפרידר תהא רשאית לפרוע את ההלוואה בפירעון מוקדם, בכל עת בכפוף לתשלום עמלת פרעון מוקדם. בחודש אפריל 2015 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה את דחיית מועד תשלום הקרן הראשונה ליום 31 בדצמבר 2015. על אף דחיית תשלום הקרן, בחודשים יוני וספטמבר 2015 ביצעה אפרידר תשלומים על חשבון ההלוואה בסכום של 4.5 מליון ש"ח ו-7.5 מליון ש"ח, בהתאמה, באופן בו פרעה אפרידר תשלומים על חשבון תשלומי הקרן הראשונה והשנייה. בנוסף, בחודש אוקטובר 2015, אפרידר הקדימה ושילמה את התשלום שהיה אמור להשתלם בחודש מאי 2016.</p> <p>להבטחת פירעון ההלוואה שעבדה אלעזרא החזקות בשעבוד שני בדרגה, את מניות אפרידר שבעלותה. מניות אפרידר המוחזקות על ידי אלעזרא החזקות משועבדות בשעבוד ראשון בדרגה לבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק"), שהינו בנק מלווה בהסכמי ליווי פיננסי לפרויקטים של נדל"ן שאפרידר מבצעת, להבטחת פרעון חובות אפרידר לבנק. יצוין, כי אפרידר העמידה לבנק בטחונות הכוללים, בין היתר, שעבודים צפים על כל נכסי אפרידר וכן שעבודים על נכסי מקרקעין. יתרת חוב האשראי הכספי השוטף והסכמי הליווי הפיננסי ליום 31 בדצמבר, 2015, הסתכמו לסך של כ-21.8 מליון ש"ח.</p> <p>כמו כן, העמיד מר אלעזרא ערבות אישית לטובת החברה להבטחת התחייבויותיה של אפרידר בהתאם להסכם ההלוואה.</p>			
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו מוטב בפוליסה, על פי תנאיה.</p>	<p>מר אלי אלעזרא המכהן כנושא משרה בחברה, מבוטח בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה מכוח התקשרות של החברה האם, החזקות ביטוח, בפוליסה קבוצתית לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בחברה. לפרטי הפוליסה ר' תקנה 21 לעיל.</p>	<p>אסיפה כללית דירקטוריון החברה ועדת התגמול של החברה</p>	<p>30 באפריל, 2015 30 באפריל, 2015 27 באפריל, 2015</p>	<p>3.</p>
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו זכאי לכתב פטור ושיפוי.</p>	<p>מר אלי אלעזרא מחזיק בכתב פטור ושיפוי בתנאים מקובלים בחברה – לתנאי כתב הפטור והשיפוי ראה תקנה 21 לעיל.</p>	<p>אסיפה כללית דירקטוריון החברה ועדת התגמול של החברה</p>	<p>11 בינואר, 2015 28 בדצמבר, 2014 18 בדצמבר, 2014</p>	<p>4.</p>
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי</p>	<p>הסכמים הקשורים בנכס מקרקעין בעיר אשקלון שבעלות פנינת אפרידר בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "פנינת אפרידר") הידוע כמרכז</p>	<p>ועדת הביקורת של החברה</p>	<p>24 בדצמבר, 2014 ו-27 באפריל, 2014</p>	<p>5.</p>

<p>בהתקשרות מכוח החזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות באפרידר המחזיקה בשיעור של כ- 34.7% בחברה.</p>	<p>מסחרי אפרידר. פנינת אפרידר נרכשה על ידי החברה כנגד הקצאת מניות לאפרידר, לצורך עמידה בדרישות הלימות ההון החלות על החברה כמבטח. להלן פירוט ההתקשרויות: (1) הסכם שכירות בין פנינת אפרידר לבין אלבר שירותי מימונית בע"מ, חברה בת של אפרידר (להלן: "אלבר") - לפיו אלבר שוכרת מפנינת אפרידר שטחים הממוקמים במרכז מסחרי אפרידר. בחודש דצמבר 2015 אישרה הוועדה לצדדים קשורים של החברה את הארכת ההתקשרות ל-12 חודשים נוספים עד ליום 31.12.2016 כאשר דמי השכירות החודשיים בסך של 2,000 דולר + מע"מ נשארו ללא שינוי, בחודש מרץ, 2016 הודיעה אלבר לחברה על סיום תקופת השכירות ביום 30.3.2016. (2) הסכם שכירות בין פנינת אפרידר לבין אפרידר - לפיו אפרידר שוכרת מפנינת אפרידר שטחים במרכז מסחרי אפרידר המשמשים אותה לצורך פעילותה (נכון למועד זה - 337 מ"ר). בחודש אפריל 2014 אישר דירקטוריון החברה (לאחר שוועדת הביקורת של החברה אישרה כי ההתקשרות לא חריגה) את הארכת ההתקשרות ל-12 חודשים נוספים עם אופציה לשתי תקופות שכירות נוספות בנות 12 חודשים כל אחת. בעת מימוש כל תקופת אופציה, לחברה קיימת הזכות לדרוש העלאה נוספת של עד 5% בשיעור דמי השכירות. בנוסף עודכנו דמי השכירות תוך תוספת של 5% לדמי השכירות המקוריים וכן הומר חישוב דמי השכירות משער דולר יציג לשקלים כך שדמי השכירות יעמדו על סך של 50 ש"ח למ"ר. (3) הסכם ניהול המרכז המסחרי פנינת אפרידר על ידי אפרידר - בחודש אפריל 2014 אישר דירקטוריון החברה (לאחר שוועדת הביקורת של החברה אישרה כי ההתקשרות לא חריגה) את הארכת ההתקשרות החל מיום 1 באפריל 2014 לתקופה של 36 חודשים בעלות של 9 ש"ח למ"ר לכל התקופה (סך הכל עלות חודשית של כ-28 אלפי ש"ח ללא תוספת מע"מ).</p>	<p>דירקטוריון החברה</p>	<p>28 בדצמבר, 2014 ו-30 באפריל, 2014</p>	
<p>למר אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות באפרידר המחזיקה בשיעור של כ- 34.7% בחברה.</p>	<p>החברה התקשרה עם אפרידר בעסקה לרכישה מאפרידר של 6 קומות משרדים בשטח של 7,200 מ"ר בבניין משרדים ומסחר (ברמת מעטפת) שמקימה אפרידר בסמיכות לאזור התעשייה של העיר אזור, בתמורה לסך של 6,600 ש"ח למ"ר ובסך הכל 50,000 אלפי ש"ח. כמו כן, במהלך חודש מרץ 2012 אישר דירקטוריון החברה רכישה של 150 מקומות חניה בתמורה מוסכמת של 60,000 ש"ח בתוספת מע"מ, לכל מקום חניה וכן 800 מ"ר ברוטו מחסנים במחיר של 3,500 ש"ח לכל מ"ר בתוספת מע"מ. ביום 29 במאי 2013, בעקבות בחינה נוספת שביצעה החברה, דנה ועדת הביקורת בשנית בסיווג העסקה והחליטה לסווגה כעסקה חריגה ולאשרה ככזו. בחודש דצמבר 2015, התקשרו הצדדים בהסכם המבטל את התקשרותם בעסקה זו וזאת, בין היתר, נוכח מעבר של החברה לבניין משרדים חלופי אותו רכשה בעיר חולון. ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה קבעו, כי בנסיבות בהן לא קיים רוכש חלופי מהחברה למלוא קומות המשרדים, הרי</p>	<p>דירקטוריון החברה דירקטוריון החברה ועדת הביקורת של החברה</p>	<p>29 באוגוסט, 2011 28 באוקטובר, 2015 28 במרץ, 2012 29 במאי, 2013 18 באוקטובר, 2015</p>	<p>6.</p>

	שביטול ההתקשרות בשקלול השבת מס הרכישה הינו לטובת החברה. על פי הוראות הסכם הביטול, אפרידר השיבה לחברה את כספי התמורה אותה שילמה עד אז, וללא הפרשי הצמדה וריבית וזאת כנגד השבת הערבויות שנמסרו לחברה. כן הושב לחברה סכום של 3.085 מליון ש"ח בגין מס רכישה ששולם על ידה. בכפוף לביצוע הפעולות הקבועות בהסכם הביטול, כל אחת מבין אפרידר והחברה הסכימו לוותר על כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה כנגד השנייה.				
עסקאות שאינן מנויות בסעיף 270(א4)					
7.	28 בפברואר, 2016	דירקטוריון החברה	בהתאם להסכם ליסינג תפעולי מחודש פברואר 2016, החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ, חברה בת של אלבר (להלן: "אלבר ציי-רכב") כלי רכב מסוגים שונים. נכון למועד זה, העמידה אלבר ציי רכב לחברה 84 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית של כ-305 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30 אלפי ק"מ. התקשרות זו החליפה התקשרות דומה קודמת שנערכה בין הצדדים ביחס לכ-65 כלי רכב בתמורה כוללת חודשית של כ-231 אלפי ש"ח.	ועדת הביקורת של החברה שיווה את ההתקשרות שאינה חריגה	24 בפברואר, 2016
8.	27 במרץ, 2016	דירקטוריון החברה	החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ (להלן: "ממסי") שהינה חברה בת של אלבר ציי-רכב. היקף השירותים הנרכשים מממסי עמדו בשנת 2015 על כ-4.1 מליון ש"ח. ביום 27 במרץ 2016 דירקטוריון החברה אישר את חידוש התקשרות האמורה עם ממסי לתקופה של 12 חודשים נוספים בתנאים זהים.	ועדת הביקורת של החברה שיווה את ההתקשרות שאינה חריגה	20 במרץ, 2016
9.	27 בדצמבר, 2015	דירקטוריון החברה	אלבר רוכשת מהחברה פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה בעבור רכבי הליסינג וההשכרה אשר נמצאים בבעלותה וכן בעבור רכבים תפעוליים שבבעלותה. נכון למועד זה מסתכמת כמות הרכבים שבבעלות אלבר לסך של כ-28,950 רכבים וכן 9 רכבים תפעוליים. היקף ההתקשרות עמד בשנת 2015 על סך של כ-25.2 מיליון ש"ח.	ועדת הביקורת של החברה שיווה את ההתקשרות שאינה חריגה	24 בדצמבר, 2015
10.	25 במאי, 2015	דירקטוריון החברה	החברה התקשרה עם מוטו פרטס בע"מ, חברה בת (75%) של ממסי (להלן: "מוטו פרטס") לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. התקשרות עם מוטו פרטס, הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה, אשר מעניק לחברה שירותים זהים לאלו המוענקים על ידי מוטו פרטס. להערכת החברה, העלות השנתית של רכישת	ועדת הביקורת של החברה שיווה את ההתקשרות	20 במאי, 2015

	חלקי החילוף ממוטו פרטס תעמוד על כ-5 מיליון ואפרידר, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.	שאינה חריגה		
11.	25 במאי, 2015	דירקטוריון החברה	בחדש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי (להלן: "מוסכי אקספרס"). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. להערכת החברה, היקף ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס צפוי להסתכם לסך של 1.5 מיליון ש"ח. בפועל עמד היקף ההתקשרות בשנת 2015 על סך של כ-1.1 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות ואפרידר, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	20 במאי, 2015	ועדת הבקורת של החברה סיווגה את ההתקשרות כאינה חריגה	בחדש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי (להלן: "מוסכי אקספרס"). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. להערכת החברה, היקף ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס צפוי להסתכם לסך של 1.5 מיליון ש"ח. בפועל עמד היקף ההתקשרות בשנת 2015 על סך של כ-1.1 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות ואפרידר, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
העסקת קרובים של בעל השליטה				
12.	18 בדצמבר, 2014	ועדת ביקורת	עד לחודש ינואר 2015 הועסק בחברה מר אורן אלעזרא, קרוב של בעל השליטה אשר אינו עונה להגדרת "קרוב" בחוק החברות, התשנ"ט – 1999 (להלן: "חוק החברות"), בתפקיד יועץ מיוחד ליו"ר דירקטוריון החברה. שכרו החודשי של אורן במועד סיום העסקתו בחברה עמד על סך 30,000 ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן. יצוין כי לאור העסקתו של מר אורן אלעזרא בחברות אחרות בקבוצה, החליטה ועדת הביקורת לסווג את ההתקשרות עימו כעסקה חריגה ולאשרה ככזו.	אחיינו של אלי אלעזרא, אך אינו עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.
	28 בדצמבר, 2014	דירקטוריון החברה	עד לחודש ינואר 2015 הועסק בחברה מר אורן אלעזרא, קרוב של בעל השליטה אשר אינו עונה להגדרת "קרוב" בחוק החברות, התשנ"ט – 1999 (להלן: "חוק החברות"), בתפקיד יועץ מיוחד ליו"ר דירקטוריון החברה. שכרו החודשי של אורן במועד סיום העסקתו בחברה עמד על סך 30,000 ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן. יצוין כי לאור העסקתו של מר אורן אלעזרא בחברות אחרות בקבוצה, החליטה ועדת הביקורת לסווג את ההתקשרות עימו כעסקה חריגה ולאשרה ככזו.	אחינו של אלי אלעזרא, אך אינו עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.
13.	19 ביוני, 2013	ועדת ביקורת	מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כשמאי רכב מתחילת שנת 2007, במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, דמי אחזקת טלפון נייד ורכב. בחודש יוני 2013, וכחלק מעדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, עודכן שכרו של מר מאיר אלעזרא בסך של 1,400 ש"ח. נכון למועד זה עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 20,000 ש"ח. לפרטים נוספים, ראה על דרך ההפניה דיווח מיידי של החברה מיום 19 ביוני, 2013 (אסמכתא מס' 068934-01-2013).	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר מאיר אלעזרא
	19 ביוני, 2013	דירקטוריון החברה	מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כשמאי רכב מתחילת שנת 2007, במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, דמי אחזקת טלפון נייד ורכב. בחודש יוני 2013, וכחלק מעדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, עודכן שכרו של מר מאיר אלעזרא בסך של 1,400 ש"ח. נכון למועד זה עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 20,000 ש"ח. לפרטים נוספים, ראה על דרך ההפניה דיווח מיידי של החברה מיום 19 ביוני, 2013 (אסמכתא מס' 068934-01-2013).	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר מאיר אלעזרא
14.	23 באוקטובר, 2013	דירקטוריון החברה	הגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, מועסקת בהיקף משרה בשיעור של 40% כרכזת שירות סוכנים בסניף החברה במחוז ירושלים. בחודש אוקטובר, 2013, עודכן שכר של הגב' שיראל כך שעומד כעת על סך של כ-3,500 ש"ח לחודש (ברוטו) בתוספת רכיב נסיעות בסך של 400 ש"ח. לפרטים נוספים, ראה על דרך ההפניה דיווח מיידי של החברה מיום 30 באוקטובר, 2013 (אסמכתא מס' 178704-01-2013). ביום 29 במאי 2013 אושרו תנאי ההתקשרות האמורים בין הגב' עדן שיראל לחברה על ידי האורגנים של החברה האם של החברה. אישור זה נעשה בדיעבד נוכח אי קבלת אישור החברה האם כדין להתקשרות זו מועד בו פעלה החברה האם כתברה ציבורית. עלות שכרה של הגב' עדן שיראל ממועד העסקתה בחברה ועד מועד קבלת האישורים האמורים הינה בסך של כ-113,000 ש"ח. בהתאם להערכת	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' עדן שיראל
	30 באוקטובר, 2013	ועדת הבקורת של החברה	הגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, מועסקת בהיקף משרה בשיעור של 40% כרכזת שירות סוכנים בסניף החברה במחוז ירושלים. בחודש אוקטובר, 2013, עודכן שכר של הגב' שיראל כך שעומד כעת על סך של כ-3,500 ש"ח לחודש (ברוטו) בתוספת רכיב נסיעות בסך של 400 ש"ח. לפרטים נוספים, ראה על דרך ההפניה דיווח מיידי של החברה מיום 30 באוקטובר, 2013 (אסמכתא מס' 178704-01-2013). ביום 29 במאי 2013 אושרו תנאי ההתקשרות האמורים בין הגב' עדן שיראל לחברה על ידי האורגנים של החברה האם של החברה. אישור זה נעשה בדיעבד נוכח אי קבלת אישור החברה האם כדין להתקשרות זו מועד בו פעלה החברה האם כתברה ציבורית. עלות שכרה של הגב' עדן שיראל ממועד העסקתה בחברה ועד מועד קבלת האישורים האמורים הינה בסך של כ-113,000 ש"ח. בהתאם להערכת	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' עדן שיראל

	החברה החשיפה שלה בגין אי קבלת האישורים האמורים במועד, הינה זניחה.			
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגבי שוש אלעזרא, אשת אחיו של מר אלי אלעזרא</p>	<p>החברה מקבלת שירותים משפטיים, במהלך העסקים הרגיל, מעו"ד שוש אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא. מתן השירותים המשפטיים קשור לרייטר שנותנת החברה לפוליסת ביטוח רכב במסגרתה ניתן טיפול וסיוע משפטי למבוטח בבית משפט לתביעות קטנות, וכן למתן שירותים משפטיים למחלקת התביעות של החברה, כגון, טיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסה לביטוח "חובה" לגבי נזקי גוף עקב תאונות דרכים, טיפול בתביעות רכוש של החברה וטיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסות לביטוח חבויות. השירותים המשפטיים מוענקים על ידי הגבי שוש אלעזרא כקבלן עצמאי בעלות שאינה מהותית לחברה ואינה שונה באופן מהותי משכר עורכי דין אחרים המועסקים בחברה שאינם בעלי קרבה משפחתית כאמור.</p> <p>בנוסף, החל מחודש ינואר 2011, זכאית החברה לקבל, במהלך העסקים הרגיל שירותי יעוץ משפטי, מעו"ד שוש אלעזרא למתן שירותים משפטיים למחלקת התביעות של האגף לביטוח חיים, כגון טיפול בתביעות לתגמולי ביטוח במסגרת פוליסה לביטוח חיים, אובדן כושר עבודה וכיוצ"ב. יצוין, כי החברה קשורה בהסכמים דומים עם משרדי עו"ד חיצוניים נוספים, כאשר התמורה בגין השירותים משולמת בסיום ההליך המשפטי והינה על בסיס אחוזי חיטון מסכום התביעה.</p> <p>בשנת 2015 שילמה החברה לעו"ד שוש אלעזרא סך של כ-1,087 אלפי ש"ח.</p>	דירקטוריון החברה	26 בפברואר, 2007	.15
		דירקטוריון החברה	28 ינואר, 2008	
		דירקטוריון החברה	26 בדצמבר, 2010	
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגבי שמחה חבוק חזות, אשתו של שמעון חזות בן דודו של מר אלי אלעזרא, אך אינו עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.</p>	<p>בחודש מאי 2008 התקשרה החברה עם עו"ד שמחה חבוק-חזות, רעייתו של שמעון חזות, מנכ"ל אלעזרא החזקות המשמש גם יועץ ועוזר ליו"ר הדירקטוריון, שהינו גם בן דודו של מר אלי אלעזרא בעל השליטה בחברה, קרבה שאינה עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות, בהתקשרות לקבלת שרותי גביית חובות לביטוח אלמנטארי וכן ייצוג בתביעות נזיקין, רכוש וחבויות. על פי ההתקשרות ביחס לגביית חובות לביטוח אלמנטארי, שכר הטרחה משולם רק עבור גבייה בפועל ובהתאם לשיעורים הקבועים בהוצל"פ ובבתי המשפט. תנאי ההתקשרות עם משרד חבוק-חזות אינם שונים מהותית מתנאי ההתקשרות עם משרדי עורכי דין אחרים המספקים לחברה שירותים דומים, וחלוקת התיקים ביניהם נעשית בצורה שווה. בשנת 2015 שילמה החברה לעורכת הדין חבוק-חזות סך של כ-400 אלפי ש"ח. בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 24 ביולי, 2013, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.</p>	דירקטוריון החברה	29 במאי, 2008	.16

<p>בן דודו של אלי אלעזרא, אך אינו עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.</p>	<p>ביום 26 בפברואר, 2015, מונה מר שמעון חזות, שכהן עד אותה עת כיועץ ליו"ר דירקטוריון החברה בתחום הפיתוח העסקי והשקעות ריאליות ולפני כן כדירקטור בחברה, לתפקיד יועץ ועוזר ליו"ר הדירקטוריון. במסגרת תנאי העסקתו, מועסק מר חזות בהיקף משרה של 60% והוא זכאי למשכורת חודשית (ברוטו) בסך של 30,000 ש"ח. בנוסף זכאי מר חזות לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה 6 כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב וכן הוא זכאי לתנאים סוציאליים אשר כוללים הפרשות על חשבון פיצויי פיטורין, ביטוח מנהלים, אובדן כושר עבודה ולקרון השתלמות. מר חזות זכאי לכל התנאים, למענקים ובנוסים משתנים בהתאם למנגנון התגמול שנקבע במדיניות התגמול לנושאי משרה בחברה בדרגת סמנכ"ל.</p>	<p>ועדת הביקורת של החברה</p>	<p>21 בינואר, 2015</p> <p>26 בפברואר, 2015</p>	<p>17.</p>
<p>למר אלי אלעזרא אישי בהתקשרויות לאור החזקותיו בחברות שונות בקבוצת אלעזרא ונושא משרה בהן.</p>	<p>החברה ביצעה עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות, המפורט בסעיף 7.8 לדוח הדירקטוריון של החברה ליום 31.12.2015. עסקאות אלה כללו את ההתקשרויות הבאות: (א) התקשרות עם ממסי לרכישת פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלות ממסי בהיקף שנתי בסך של 260 אלפי ש"ח. (ב) השכרת שטח מסחרי לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתית בסך של 361 אלפי ש"ח. (ג) אישור תקציב תרומות לקרן אלעזרא לשנים 2015 ו-2016 בסכומים של 550 אלפי ש"ח ו-660 אלפי ש"ח, בהתאמה. לפרטים בדבר תקציב קרן אלעזרא מסך תקציב התרומות, ראו סעיף 7.4 לדוח הדירקטוריון של החברה. (ד) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתית בסך של 959 אלפי ש"ח. (ה) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתית בסך של 119 אלפי ש"ח. (ו) בחברה קיימת ועדת הנהלה פנימית ("ועדה לצדדים קשורים") שתפקידה לאשר עסקאות הנערכות במהלך העסקים הרגיל של החברה, בתנאי שוק ואשר עומדות בתנאים המפורטים בנוהל עסקאות זניחות של החברה.</p>	<p>התקשרויות זניחות</p>	<p>18.</p>	

תקנה 24 – החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

להחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה - ראה דיווח מידי של החברה מיום 6 בינואר, 2015 (אסמכתא מס' 2015-01-005122).

תקנה 24א – הון רשום ומונפק

הון מניות מונפק בניכוי מניות רדומות	הון מניות מונפק	הון מניות רשום	
181,923,458	181,923,458	400,000,000	מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	שאינן מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	אינן מקנות זכויות כלשהן

תקנה 24ב – מרשם בעלי המניות

למרשם בעלי המניות של החברה ראה דיווח מידי של החברה מיום 6 בינואר, 2015 – מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה (אסמכתא מס' 2015-01-005041).

תקנה 26 – הדירקטורים של החברה

מספר זהוי	אלי אלעזרא – יו"ר הדירקטוריון	דניאל חזוט	יצחק קאול	יעקב דיין	שמעון שטרית	רות רלבג	מיכאל בר חיים
068137421	022439301	000741397	067767095	9114398	056520851	052638616	
2.1.1961	12.6.1966	28.10.1945	26.7.1948	1.3.1946	10.8.1960	28.9.1954	
המלאכה 6, חולון	כצנלסון 13, אשקלון	היגוב 5, רמת השרון	ניסים אלוני 3, תל אביב	ההבטחה 6, ירושלים	החלוץ 44, ירושלים	אינו שקי 6, ירושלים	
ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	
--	ועדת השקעות נוסטרו	יו"ר ועדת Solvency II וניהול סיכונים; ועדת בקורת; ועדה לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת תגמול	יו"ר ועדת השקעות נוסטרו; יו"ר ועדת תגמול; ועדת בקורת; ועדה לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת Solvency II וניהול סיכונים	יו"ר ועדת בקורת; ועדה לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת תגמול; ועדת Solvency II וניהול סיכונים	יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת בקורת; ועדת תגמול; ועדת Solvency II וניהול סיכונים	--	
דח"צ או בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות: אם כן, האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או בעל כשירות מקצועית, ואם דח"צ – האם דח"צ מומחה, בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה (3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ("תקנות הדירקטוריון"), בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א) לתקנות הדירקטוריון	--	--	--	דח"צ – בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ביטוחית	דח"צ – בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ביטוחית	דח"צ – בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית אינה בעל מומחיות ביטוחית	דב"ת – בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית אינו בעל מומחיות ביטוחית
עובד/ת של החברה, חברה בת, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה	יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון הכשרה החזקות ביטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אפריר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ.	לא	לא	לא	לא	לא	לא
התאריך שבו החלה לכהן כדירקטור/ית בחברה	26.10.2006	26.10.2006	26.10.2006	18.2.2008	28.5.2008	7.6.2009	1.3.2010
השכלה (תחום, מוסד, תואר אקדמי או תעודה מקצועית)	תואר ראשון בכלכלה וראיית חשבון – אוניברסיטת בן	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות – אוניברסיטת	מוסמך ובוגר לימודי סוציולוגיה ועבודה	מוסמך כלכלה, התמחות במימון וחטיבה	בוגר ומוסמך במשפטים – האוניברסיטה העברית;	תואר מוסמך במדיניות ציבורית, בוגרת כלכלה	בוגר כלכלה – האוניברסיטה העברית

	גוריון; תואר שני במשפטים – אוניברסיטת בר אילן	בן גוריון; תואר שני במשפטים - אוניברסיטת בר אילן; בעל רישיון רואה חשבון	(מגמת ניהול וכלכלה) – אוניברסיטת תל אביב; לימודי השלמה לתואר שלישי בתעשייה וניהול – טכניון, חיפה (ללא תואר)	במשפטים – האוניברסיטה העברית; בוגר כלכלה – האוניברסיטה העברית	מוסמך ד"ר למשפטים – אוניברסיטת שיקאגו בארה"ב; פרופ' למשפטים – האוניברסיטה העברית.	ומנהל עסקים – האוניברסיטה העברית	
עיסוק בחמש השנים האחרונות	יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון הכשרה החזקות ביטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ; יו"ר דירקטוריון באפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; דירקטור באשיל נכסים והשקעות; דירקטור באשיל מבנים להשכרה בע"מ; דירקטור בשר. א.ל. שרותים ואספקה לרפואה בע"מ.	בעל משרד עצמאי לראיית חשבון; דירקטור באלבר שירותי מימונית בע"מ.	בעלים של חברת י. קאול השקעות 2000 בע"מ; יועץ לחברה הבינלאומית "אקסנצ'ר"; בעלים משותף בחברת מדי-קל מימוש זכויות רפואיות בע"מ; חבר דירקטוריון במסלול האקדמי המכללה למנהל; יו"ר חברת גרין סנטר בע"מ – חברה למחזור ציוד חשמלי ואלקטרוני; יועץ לחברת החשמל לישראל	דירקטור בישראל תעשיות בע"מ. דירקטור בחברת פעילים בע"מ. דירקטור בחברת ישאל אלמט השקעות (1993) בע"מ. דירקטור בקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ.	בחדש דצמבר 2014 פרש לגמלאות מהאוניברסיטה העברית בירושלים. עד אז פרופ' מן המניין באוניברסיטה. כיום עוסק בייעוץ משפטי ומחקר. חבר דירקטוריון באוצר התיישבות היהודים בע"מ.	בין השנים 2009 ל-2011 סמנכ"ל לכלכלה רפואית וכספים - המרכז הרפואי ת"א; 2011 ואילך סמנכ"לית כספים של המרכז הרפואי שערי צדק	2010-2011 יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ, יו"ר דירקטוריון אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ ויו"ר אלבר שירותי מימונית בע"מ
תאגידי נוספים בהם הוא/היא מכהן/ת כדירקטור/ית	יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון הכשרה החזקות בטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; יו"ר דירקטוריון באפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; דירקטור בשר. א.ל. שרותים ואספקה לרפואה בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ;	אלבר שירותי מימונית בע"מ; חזוט דניאל יוזמה בע"מ; גל הבונים יזמות בע"מ.	יו"ר י. קאול השקעות 2000 בע"מ; א.מ המרכז ליימזש זכויות רפואיות (2010) בע"מ; עמותת תפוח.	שה"ם קפיטל בע"מ	קונסלט ג'נרל מחקר וייעוץ בע"מ; המועצה לצרכנות.	סוהו נדל"ן בע"מ; מ. אביב תעשיות בניה (1973) בע"מ; גולף אנד קו בע"מ	יו"ר ועדת אשראי משותפת פניקס חברה לביטוח בע"מ; שמן משאבי נפט וגז בע"מ; דח"צ בחברת שופרסל בע"מ; אורביט טכנולוגיס בע"מ
בן/בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בן דוד של ה"ה דניאל חזוט המשמש כדירקטור בחברה (אינו עונה להגדרת קרוב)	בן דוד של אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה ויו"ר הדירקטוריון (אינו עונה על הגדרת קרוב)	לא	לא	לא	לא	
דירקטור/ית שהחברה רואה אותו/תה כבעל/ת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999	כן	כן	כן	כן	כן	כן	

תקנה 26א: נושאי משרה בכירה של התאגיד

ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	השכלה		בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל עניין בחברה	תאריך תחילת כהונה	תאריך לידה	מספר תעודת זהות	שם נושא המשרה הבכירה
	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	מוסד לימודים						
סמנכ"ל כספים בחברה וסמנכ"ל כספים בהכשרה החזקות ביטוח בע"מ	בוגרת מנהל עסקים וחשבונאות	המכללה למנהל המסלול האקדמי, ראשון לציון	לא	מנכ"לית בחברה, מנכ"לית בהכשרה החזקות ביטוח בע"מ	10.07.2012	05.07.1977	034092304	אתי אלישקוב
	מוסמכת בראיית חשבון	מועצת רואי החשבון						
סמנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים בחברה	יועץ פיננסי בעל רישיון	מכללה לביטוח	לא	משנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסים בחברה	02.11.2006	22.08.1969	024276834	שמעון מירון
סגן ליועמ"ש ומזכיר החברה, עורך דין מסחרי במשרד קונפניו, לוכטנשטיין ושות' - עורכי דין	בוגר משפטים LLB	המכללה למנהל המסלול האקדמי, ראשון לציון	לא	סמנכ"ל, יועץ משפטי, מזכיר החברה והממונה על הציות והאכיפה הפנימית; יועץ משפטי ומזכיר חברה הכשרה החזקות ביטוח בע"מ	25.06.2009	01.04.1976	016654600	רועי דבורין
חשב ביטוח חיים בחברה	בוגר מנהל עסקים	המכללה למנהל המסלול האקדמי, ראשון לציון	לא	סמנכ"ל כספים בחברה	01.08.2012	28.09.1976	033214552	דוד סלמה

ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	השכלה		בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה	התפקיד שממלא החברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל עניין בחברה	תאריך תחילת כהונה	תאריך לידה	מספר תעודת זהות	שם נושא המשרה הבכירה
	תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע	מוסד לימודים						
	מוסמך ראיית חשבון	מועצת רואי החשבון						
מנהל מחלקת השקעות בחברה	בוגר כלכלה	אוניברסיטת בן גוריון	לא	סמנכ"ל ומנהל מחלקת השקעות בחברה	24.05.2012	29.03.1971	028127744	יוסי אפרתי
	מוסמך מנהל עסקים	הקריה האקדמית קריית אונו						
	רישיון מנהל תיקים	רשות ניירות ערך						
אקטואר ביטוח כללי בחברה	בוגר B. A. בסטטיסטיקה	אוניברסיטת חיפה	לא	סמנכ"ל ומנהל סיכונים בחברה	06.09.2012	28.10.1966	022444715	רמי פריאנט
סמנכ"ל מערכות מידע בחברה	בוגר מנהל עסקים	המרכז האקדמי רופין	לא	סמנכ"ל ומנהל אגף מערכות מידע בחברה	18.12.2006	01.12.1973	025727835	אבלסון שפר ¹
מנהל מחלקת תביעות כללי בחברה	בוגר במשפטים	אוניברסיטת Sussex	לא	סמנכ"ל ומנהל אגף תביעות, כלכלה ותכנון בחברה	24.06.2007	15.8.1970	027748904	ערן אופיר
	מוסמך מנהל עסקים (התמחות במימון)	המכללה למנהל						
מנהלת אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה בחברה.	בוגרת B.A. מנהל עסקים ומימון	המכללה למנהל המסלול האקדמאי ראשון לציון	לא	סמנכ"לית ומנהלת אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה	28.12.2009	25.08.1972	029393154	אודליה בשן
	לימודי תעודה בניהול משאבי אנוש	אוניברסיטת בר אילן						

¹ בחודש פברואר 2016 הודיע מר אבלסון על התפטרותו מתפקידו כסמנכ"ל וכראש אגף מערכות מידע.

ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	השכלה		בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל עניין בחברה	תאריך תחילת כהונה	תאריך לידה	מספר תעודת זהות	שם נושא המשרה הבכירה
	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	מוסד לימודים						
	חשבות שכר והנהלת חשבונות	המכללה למנהל						
2008-2011 מנהלת הביקורת הפנימית בחברה.	תואר ראשון במדעי החברה והרוח B.A	אוניברסיטת בר אילן	לא	מבקרת הפנימית הראשית בחברה, מבקרת הפנימית הראשית בהכשרה החזקות ביטוח בע"מ	03.10.2011	22.05.1961	057146573	רחל זוזוט וקנין
	תואר שני במנהל ותכנון החינוך M.A	האוניברסיטה העברית						
	תואר ראשון במשפטים L.L.B	מכללת שערי משפט						
	תואר שני במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית M.A	אוניברסיטת בר אילן						
2008-2011 מנהל מחוז השפלה בחברה; 2011-2013 מנהל תחום פרט בחברה.	תואר ראשון בביטוח B.A	מכללת נתניה	בן דודו של אלי אלעזרא, אך אינו עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.	סמנכ"ל וראש אגף אלמנטארי – תחום פרט	27.01.2014	16.12.1973	025404583	נוריאל חזות
2010-2014 חתם ראשי בחברה.	תואר ראשון בביטוח B.A	מכללת נתניה	לא	סמנכ"ל וראש אגף אלמנטארי – תחום עסקים	27.01.2014	25.10.1971	028706208	שרון עמירה

תקנה 26(ב) - מורשה חתימה של החברה

לחברה אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27 - רואה החשבון של החברה

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, רח' עמינדב 3, תל אביב.

תקנה 28 – שינוי בתזכיר או בתקנון

בתקופת הדוח לא בוצע שינוי בתקנון החברה.

תקנה 29(א) – המלצות הדירקטורים והחלטות שאינן טעונות אישור אסיפה כללית

לעניין תשלום דיבידנד – ראו סעיף 1.4 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

תקנה 29(ג) - החלטות אסיפה כללית מיוחדת

תאריך	החלטות שהתקבלו	אסמכתא
11 בינואר, 2015	(1) אישור מדיניות תגמול לנושאי משרה בחברה; (2) הענקת כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברה.	דוח מיידיים מיום 11 בינואר 2015 (אסמכתאות מס' 2015-01-008617 ו-2015-01-008778).
30 באפריל, 2015	(1) חידוש מינויה של הגב' רות רלבג לתקופת כהונה נוספת כדירקטורית חיצונית בחברה; (2) אישור ביטוח נושאי משרה ודירקטורים לדירקטורים המכהנים בחברה.	דוח מיידי מיום 30 באפריל 2015 (אסמכתא מס' 2015-01-009687).
13 במאי, 2015	מינויה של הגב' דורית בן סימון כנציגה חיצונית וכיו"ר ועדת השקעות תלויות תשואה בחברה.	דוח מיידי מיום 13 במאי 2015 (אסמכתא מס' 2015-01-018804).

תקנה 29א – החלטות חברה

1. ביטוח לנושאי משרה :

לפירוט תנאי הפוליסה, ראה תקנה 21 לעיל.

2. פטור והתחייבות לשיפוי לנושא משרה :

לפירוט תנאי כתב השיפוי, ראה תקנה 21 לעיל.

כמו כן העניקה החברה לנושאי המשרה בה כתבי פטור ושיפוי כמופרט להלן:

א. ביום 28 בדצמבר 2014 אישר דירקטוריון החברה מתן כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה בחברה שאינם דירקטורים (לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי מיום 28 בדצמבר 2014, אסמכתא מס' 2014-01-232446).

ב. ביום 11 בינואר 2015 אישרה האסיפה הכללית מתן כתבי שיפוי ופטור לדירקטורים בחברה וכן למר אלי אלעזרא והגב' אתי אלישקוב (לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי מיום 11 בינואר 2015, אסמכתא מס' 2015-01-008617).

אתי אלישקוב,
מנכ"לית

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

27 במרץ, 2016

חלק 5

נספחים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

27 מרץ, 2016

לכבוד,
מנכ"לית הכשרה ודירקטוריון הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי

של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

נכון ל - 31.12.2015

פרק 1: הצהרת האקטואר בביטוח כללי לגבי עתודות הביטוח של הכשרה חברה

לביטוח, לסוף 2015

פרק א: זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח רכוש. ההצהרה ניתנת עבור הדו"חות הכספיים של החברה ליום 31/12/15, כפי שמפורט להלן. הנני שכיר של החברה, בתפקיד אקטואר ראשי בביטוח כללי, וממונה בביטוח כללי על פי מינוי ממשרד המפקח מאוקטובר 2013. למיטב ידיעתי, אין לי קשרים עסקיים אחרים עם המבטח ולא עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, ולא עם חברה הקשורה למבטח או גורם אחר המספק שירותים למבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. נוסח פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות. כללתי את הערכותיהם בחישובי.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - 1) ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") נעשתה תוך התבססות על חישוב שנעשה ע"י הפול. אין לחברה עסקים נכנסים כהגדרתם בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה 1984.
 - 2) לא חושבה ההפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל. אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.

3) לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים בהערכת. היות ואין מתאם מלא בין ענפי החובה וחבויות וענפי הרכוש, אי התחשבות בהעדר המתאם היא שמרנית. נבחן בעתיד אפשרות להתחשב בהעדר המתאם בין הענפים.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. הפרשות מפורטות להלן:

א) הפרשה לתביעות תלויות והוצאות הישירות הנובעות מהן, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר - כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח (אלפי ₪):
 (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss Adjustment Expenses):

ענף	תלויות ברוטו	תלויות בשייר
מקיף דירות	11,722	5,449
רכב רכוש	99,299	97,762
רכב חובה	1,423,747	1,152,474
אחריות מעבידים	90,227	83,530
צד שלישי	124,076	107,539
סה"כ	1,749,071	1,446,754

ב) בענפים מקובצים (אלפי ₪):

ענף	תלויות ברוטו	תלויות בשייר
סה"כ ענפים שאינם מקובצים	1,749,071	1,446,754
ענפים מקובצים*	78,304	50,459
סה"כ מקובצים ושאנם מקובצים	1,827,375	1,497,213

- בענף רכב חובה ובענפי החבויות (מקובצים ושאנם מקובצים) חישוב העתודה לתביעות תלויות והוצאות הישירות הנובעות מהן כולל בתוכו את מלוא החשיפה בגין כל שנת החיתום, ולכן כולל את כל ההפרשה בגין סיכונים שטרם חלפו, בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- הסכומים אינם כוללים את ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.
- לגבי ההפרשה המחושבת בגין שנת החיתום האחרונה, כנדרש בחוזר ביטוח 2013-1-1 בענפי רכב חובה, אחריות מעבידים ואחריות צד ג', לא נכללו בתביעות התלויות החלק המיוחס לימי הביטוח שלאחר תקופת הדוח. אומדן ההערכה לתביעות התלויות אינו כולל מרכיב זה.

*פירוט על ענפי הביטוח המקובצים ניתן לראות בפרק ד' 3. להצהרה.

(2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר:
 (Reserve for Unpaid Unallocated Loss Adjustment Expenses):
 ענפים שאינם מקובצים (אלפי ₪):

הוצאות עקיפות ליישוב התביעות - שייר	הוצאות עקיפות ליישוב התביעות - ברוטו	ענף
253	253	מקיף דירות
2,127	2,127	רכב רכוש
22,721	26,233	רכב חובה
2,707	2,707	אחריות מעבידים
3,722	3,722	צד שלישי
31,530	35,042	סה"כ
1,543	1,543	ענפים מקובצים
33,073	36,585	סה"כ מקובצים ושאנם מקובצים

(3) הפרשה לפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו ברמת השייר לבין הפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות (אלפי ₪):

העתודה לסיכונים שטרם חלפו כללו את המרכיבים הבאים:

- (א) עלות הסיכון הביטוחי;
- (ב) מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);
- (ג) העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה.

בענפי הביטוח הבאים:

- (א) ביטוח לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 – אין צורך בהפרשה.
- (ב) ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי) – יש צורך בהפרשה לפרמיה בחסר בגובה של כ- 4,400 אלפי ₪.
- (ג) ביטוח מקיף לדירות – אין צורך בהפרשה.

ב. הערות:

(1) ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול").

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפים שאינם מקובצים: רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים ואחריות צד שלישי -

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1(א), בגין הענפים שאינם מקובצים רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים וצד שלישי מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1(ב), מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.3, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. הערות והבהרות לחוות הדעת האקטוארית

1.1.1 אי וודאות סטטיסטית

מעצם טבעם, אומדנים אקטואריים הינם לא וודאיים מאחר והם תלויים באירועים עתידיים מותנים. גם כאשר טכניקות והנחות אקטואריות מתאימות מצביעות על כך שסכום העתודה הנקוב הינו סביר, הרי שהסכום הממשי שיידרש למלא את ההתחייבויות עשוי להיות שונה באופן משמעותי מסכום העתודה הנקוב. בפרט, שיטת האומדן החדשה אשר יושמה בסוף שנת 2014, נייר עמדה (שה) (2015-2076) "נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי", חושפת את החברה לאי וודאויות נוספות הקשורות במתודולוגיות ושיטות חדשות מעבר לאי הוודאות הקיימת במודלים הקלאסיים.

1.1.2 חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

יתכנו שינויים בסיכונים, בגורמים סביבתיים, בפסיקות ותקדימים בבתי משפט אשר לא ניתן לחזותם מראש. עלות התביעות בפועל יכולה להיות גבוהה או נמוכה יותר. לכן, אומדני ההערכה יכולים לעלות או לרדת במשך הזמן. ככל שיצטבר ניסיון רב יותר בשימוש במתודולוגיות ובשיטות החדשות, כך איכות האומדנים צפויה להשתפר.

1.1.3 תקנים מקצועיים לביצוע הערכה אקטוארית

1.3.1. במרץ 2011 פרסמה אגודת האקטוארים בישראל תקן בנוגע להערכה אקטוארית לתביעות התלויות. תקן זה מבוסס בעיקרו על תקן של האקדמיה לאקטוארים בארה"ב בנושא ביטוח כללי, הכולל עקרונות וכללי מקצוע בנוגע להערכת התביעות התלויות, לרבות התייחסות לאיכות הנתונים, היוון, תיעוד, גילוי והצהרת האקטואר לגבי העתודות שחישב. ההערכות האקטואריות של החברה מבוססות על העקרונות וכללי המקצוע הללו.

1.3.2. במרץ 2014 פרסמה האגודה תקן נוסף בנושא שיעור ריבית ההיוון בהערכת התביעות התלויות. כאמור קודם לכן, נוקטת החברה בגישת תיק ההשקעות כמצויין בתקן. ההערכות האקטואריות מבוססות על העקרונות וכללי המקצוע הללו.

1.4. נוהג מיטבי לחישוב עתודות הביטוח

כאמור לעיל, בחרה החברה ביישום מוקדם של הוראות נייר העמדה (שה. 2015-2076) "נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי" בסוף שנת 2014. במסגרת היישום בוטלה שיטת "הצבירה" שהייתה נהוגה בענפי החובה והחבויות בעבר, וההערכות האקטואריות נקבעו לעמוד באומדן הסתברות של 75% לפחות.

1.5. בדיקת נאותות העתודות הנדרשת לפי הנוהג המיטבי

החברה ביצעה בדיקת נאותות של עתודות הביטוח בכל ענף בנפרד למול העתודות אשר חושבו על-פי עקרונות הנוהג המיטבי, הכוללות בין היתר, מרווח ביטחון הלוקח בחשבון סיכונים רנדומליים וסיסטמיים והיוון, לפי עקום ריבית חסר סיכון RF בתוספת 50% פרמית אי נזילות. נמצא כי מרווחי הביטחון הקיימים בכל ענף הינם ברמת הלימות מספקת לפי דרישות הנוהג.

1.6. ריבית היוון

העתודה בענף רכב חובה, חבות מעבידים וצד שלישי הוונה בשיעור שנתי ריאלי של 2% כאשתקד.

1.7. חקיקה

1.7.1. הסכם שיבוב עם המוסד לביטוח לאומי: בתחילת 2015 התקשרה החברה עם המוסד לביטוח לאומי בהתאם להסכם החדש, כך שעל תביעות השיבוב של המוסד לביטוח לאומי בגין תאונות החל משנת 2010 חלות הוראות החוק (במקרה שיש למוסד זכות שיבוב אזי לא יהיה ויכוח על גובה הנזק וחברת הביטוח תשלם: במקרה שהנפגע אינו הנהג 80% מסך כל תשלומי המל"ל ו-55% במקרה שהנפגע הינו הנהג). הערכות התביעות של החברה כוללות אומדנים אלו בגין תביעות שיבוב של המל"ל.

1.7.2. השפעת צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת השירותים): הצו קובע כי חברות הביטוח יעבירו סך של 9.4% מפרמיית הביטוח לקרנית, וזו מצידה תעביר את התשלום לקופות החולים ולבתי החולים, דרך המוסד לביטוח לאומי. העברת התשלום נעשית בעקבות העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים הנכללים בסל השירותים הקבוע בתוספת השנייה לחוק בריאות ממלכת, מחברות הביטוח לקופות החולים. למרות המגמה הנצפית של ירידה בשכיחות התביעות מצד אחד משנת חיתום 2010 ואילך בעקבות שינוי זה, ישנה מנגד עלייה ברמת החומרות. למועד, אי הוודאות לגבי השפעת שינוי זה עדיין קיימת, אך ברמה נמוכה יותר מבעבר, כאשר ישנן כבר 6 שנות חיתום מלאות מאז השינוי.

1.7.3. ריבית היוון קצבאות הביטוח הלאומי: ביוני 2014 מונתה ועדה ברשות השופט בדימוס אליהו וינוגרד, שתפקידה לבחון את הנתונים שמשמשים את המוסד לביטוח הלאומי בבואם לחשב את גובה קצבאות הנכות. להמלצות הועדה השפעה ישירה על גובה הקצבאות, וכפועל יוצא השפעה על גובה סכומי הביטוח שעל חברת הביטוח לשלם לנפגעים ולמל"ל בגין תביעות שיבוב. נכון למועד, ישנה אי וודאות לגבי יישום המלצות הועדה, אך המשמעות היא גידול בחומרות התביעות. נושא זה נלקח בחשבון במסגרת ניתוח הסיכונים הסיסטמיים.

1.7.4. נוהל 23: ביולי 2014 פורסמו הוראות נוהל 23 לשמאי הרכב אשר מחייבות את השמאי, מוסך/מכון בדיקה בדיווח לרשות הרישוי על נזק בטיחותי מהותי שתוקן ונבדק. שיקול הדעת בקביעה, באם הנזק הבטיחותי שנגרם הינו "מהותי" (בר דיווח), נתון בידי הגורם המדווח, (שמאי רכב או המנהל המקצועי במפעל בודק). המשמעות של הנוהל לחברה היא עלייה בחומרות וגידול בפרופורציות הרכבים באובדן גמור.

2. שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות

לא היו שינויים מהותיים באופן חישוב העתודות לרבות שיעור ריבית היוון.

3. ענפים שלא נכללו בהערכה אקטוארית – ענפים מקובצים

לא בוצעה הערכה נפרדת לענפים הבאים: אובדן רכוש, בנקים למשכנתאות, מקיף בתי עסק, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי, ביטוח חקלאי וסיכונים אחרים. זאת מאחר וברמת הענף הבודד הניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה אקטוארית בגלל השונות הרבה בין מאפייני הכיסוי השונים בכל פוליסה ומיעוט נתונים. כן בוצעה הערכה במצטבר לענפי אחריות המוצר ואחריות מקצועית במקובץ, ולשאר ענפי הרכוש במקובץ במטרה לייצר אומדנים "fairly likely" לעמוד בקריטריון ה'זהירות' כהגדרתו בחוזר.

חתימה

עמר רקובר
שם האקטואר

אקטואר ממונה
תפקיד

27/03/2016
תאריך

27 במרץ, 2016

הצהרת אקטואר ביטוח חיים לדצמבר 2015

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31.12.2015, כפי שמפורט להלן.

אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008. אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

- 1. היקף חוות הדעת האקטוארית**
- א.** לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב.** במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג.** ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד.** לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה.** בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
1. אין לחברה עסקים נכנסים.
 2. ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים התקבלה הפרשה שחושבה ע"י אקטואר חברת הביטוח מגדל.

2.**נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית****א. פרוט סכומי הפרשות ברמת הברוטו והנטו**

בנספחים א' ו'ב' להלן מפורטים סכומי הפרשות באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר כדלהלן:

- (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח קיבל דיווח (IBNR – Incurred but not reported)
- (2) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות:
 - א. עתודה לתוכנית עם צבירה.
 - ב. הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
- (3) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה.
- (4) הפרשה בגין השתתפות ברווחים – הפרשה נמצאת בסעיף מאזני זכאים.
- (5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה לא נמצא צורך בהשלמה זו.
- (6) הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח, כגון: הפרשה בגין עתודה להשלמה (DAC) על פי חוזר המפקח 10/1998, השלמת העתודה לפוליסות גמלא, על פי חוזר המפקח 2013-1-2
- (7) הפרשה בגין עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל – הפרשה זו בוטלה.
- (8) הפרשה בגין טיוב נתונים בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2011-9-10.
- (9) נעשתה בדיקת נאותות העתודה על פי חוזר ביטוח 2015-1-14 ולא נמצא צורך בהשלמה זו.

מאחר שהרכב הנתונים, שמופיע בטפסים 12 א' ו- 12 ב', מבוסס על הפרדת מרכיבי הפוליסות (כיסויים הנמכרים בפוליסה), הרכב זה אינו בהכרח מתאים להרכב המופיע בדוחות הכספיים של החברה ובביאורים, הואיל והרכב זה מבוסס על נתונים ברמת הכיסוי.

ב. השפעת שינויים / עדכונים על הפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על הפרשות, באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר :

- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה - לא נדרשה התאמה.
- (2) עבור תביעת אובדן כושר עבודה בתשלום, החברה הגדילה את הפרשה בכ-16 מלש"ח בברוטו בשל עדון של לוחות Termination.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 והתקנות לפיו.
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח.
 - ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

- א הערות והבהרות
 1. א. פרטים אודות סוגי העתודות, טבלאות Termination נכללים בביאורים לדוחות הכספיים.
 2. א. למעט מה שצוין בפרק ב. ב. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.
 - ב. התאמות ושינויים מהותיים
 1. ראה פרק ב. 2. ב.
 - ב מגבלות סטטיסטיות

ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנקחו בחשבון ההתנדבותיות והשונות של החישוב עצמו.
 - ג חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

בעתיד יתכנו ההתפתחויות ושינויים בכל הקשור לשוק הביטוח בישראל, עקב שינוי רגולציה, החלטות בית דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים סביבתיים, שלו ניתנו לחיזוי ועשויים להשפיע על הערכה האקטוארית של הפרשות.

27 במרץ, 2016

שלמה בן עמרם

חתימה

שם אקטואר ממונה

תאריך

מצ"ב: טופס 12א': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל ברוטו

טופס 12ב': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בשייר

טופס 12א'

תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו
שם החברה: הכשרת חב' לביטוח בע"מ
(באלפי ₪)

ליום: 31/12/2015

כיסויים אחרים (1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ		
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה			
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א			
2,139	0	82	15,835	0	9,743	0	0	0	30	27,828	תביעות תלויות	1
1,058	0	8,626	78,181	0	2,595	4,756,030	733,051	141,371	146,022	5,866,934	עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)	2
35	0	0	1,696	0	54	0	622,638	0	137,276	761,699	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:	1א2
183	0	0	3,903	0	410	1,269,504	0	141,105	0	1,415,105		2א2
23	0	0	920	0	0	3,418,051	0	0	0	3,418,994		3א2
241	0	0	6,519	0	464	4,687,555	622,638	141,105	137,276	5,595,798		4א2
817	0	8,496	412	0	2,131	0	0	0	0	11,856	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון	2ב
0	0	130	71,250	0	0	40,597	77,917	229	7,957	198,081	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום	3
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	השתתפות ברווחים	4
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה	5
0	0	0	0	0	0	27,878	32,496	37	789	61,200	אחר	6
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל	7

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים	א8
0	0	0	15,486	0	0	0	125	0	37	15,649	שינויים בהנחות	1ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	שינויים בשיטות	2ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ההפרשות בגין עסקים קיימים	3ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	הבדלים בגובה הפרמיה	4ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	שינויים אחרים	

טופס 12ב'

תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - שייך
שם החברה: הכשרת חב' לביטוח בע"מ
(באלפי ₪)

ליום: 31/12/2015

כיסויים אחרים (1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ		
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה			
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א			
1,105	0	19	10,428	0	6,644	0	0	0	20	18,216		1 תביעות תלויות
1,058	0	8,626	60,352	0	2,413	4,756,030	733,051	141,371	146,022	5,848,923		2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
35	0	0	1,696	0	54	0	622,638	0	137,276	761,699		1א2 פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
183	0	0	3,903	0	410	1,269,504	0	141,105	0	1,415,105		2א2 פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
23	0	0	920	0	0	3,418,051	0	0	0	3,418,994		3א2 פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
241	0	0	6,519	0	464	4,687,555	622,638	141,105	137,276	5,595,798		4א2 סה"כ (1א2 עד 3א2)
817	0	8,496	412	0	1,949	0	0	0	0	11,674		ב2 פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	0	130	53,421	0	0	40,597	77,917	229	7,957	180,252		3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		4 השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	27,878	32,496	37	789	61,200		6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל
(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'												
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		א8 השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים
0	0	0	11,952	0	0	0	125	0	37	12,115		ב18 שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		ב28 השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		ב38 הבדלים בגובה הפרמיה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		ב48 שינויים אחרים

27 במרץ, 2016

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות לדצמבר 2015

פרק א' – זהות האקטואר

"נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31.12.2015, כפי שמפורט להלן".
אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008.
אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים ככל הנוגע לדו"ח זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. פרוט סכומי הפרשות ברמת הברוטו והנטו

עסקים המדווחים בביטוח חיים

אין לחברה פוליסות בריאות קבוצתיות

סכומי הפרשות באלפי ₪

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות
ברוטו			
תביעות תלויות	2,741	1,367	1,284
הוצאות עקיפות	169	4	50
תנאי חוזה ביטוח	521	2,977	2,432
סה"כ ברוטו	3,431	4,348	3,766

ב. השפעת שינויים / עדכונים על הפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על הפרשות, באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר;

- עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה - לא נדרשה התאמה.
- עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים : לא נדרשה התאמה.

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות
שייר			
תביעות תלויות	869	444	642
הוצאות עקיפות	169	4	50
תנאי חוזה ביטוח	521	2,977	2,432
סה"כ שייר	1,559	3,425	3,124

עסקים המדווחים בביטוח כללי

	פוליסות פרט		פוליסות קבוצתיות	
	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו
תביעות תלויות				
הוצאות עקיפות				
תנאי חוזה הביטוח				
סה"כ				
			90	300
			90	300

פרק ג' – חוות הדעת

- אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח בריאות הבאים : הוצאות רפואיות, ומחלות קשות
1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א –1981 והתקנות לפיו.
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח.
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
 2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
 3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
 4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

מגבלות סטטיסטיות
ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנלקחו בחשבון ההתנדבותיות והשונות של החישוב עצמו.

חתימה

שלמה בן עמרם
שם אקטואר ממונה

27 במרץ, 2016
תאריך